SNIPER

DE AUTOBIOGRAFIE VAN
DE DODELIJKSTE SLUIPSCHUTTER
VAN DE VERENIGDE STATEN

CHRIS KYLE

MET JIM DEFELICE EN SCOTT MCEWEN

BOEKERIJ

Chris Kyle

met Scott McEwen en Jim DeFelice

SNIPER

Ik draag dit boek op aan mijn vrouw Taya en mijn kinderen, omdat ze het ondanks alles met me hebben uitgehouden. Bedankt dat jullie er altijd waren als ik thuiskwam.

Ook wil ik het graag opdragen aan de nagedachtenis van mijn SEAL-maten Marc en Ryan, voor de manier waarop ze hun land moedig hebben gediend en hun niet-aflatende vriendschap jegens mij. Ik zal de rest van mijn leven om hun dood blijven treuren.

Opmerking van de auteur

De gebeurtenissen in dit boek zijn waar gebeurd, en ik heb ze zo nauwkeurig mogelijk opgeschreven zoals ze zich in mijn geheugen hebben genesteld. De dialoog hebben we aan de hand van mijn herinneringen gereconstrueerd, wat inhoudt dat de gesprekken wellicht niet letterlijk zo hebben plaatsgevonden, maar de essentie van wat er is gezegd klopt voor de volle honderd procent.

Tijdens mijn loopbaan bij het leger heb ik deelgenomen aan een aantal operaties die om redenen van nationale veiligheid geclassificeerd zullen blijven. Die heb ik in dit boek dan ook niet behandeld. Bij het voorbereiden van mijn relaas heb ik geen geclassificeerde informatie gebruikt.

Veel van de mensen met wie ik heb samengewerkt zijn nog steeds SEAL in actieve dienst. Weer anderen bekleden uiteenlopende functies bij de overheid en beschermen in die hoedanigheid ons land. Zij allen worden door de vijanden van ons land als vijand beschouwd, zoals ze ook mij als hun vijand beschouwen. Daarom geef ik in dit boek hun volledige identiteit niet prijs. Maar ze weten om wie het gaat, en ik hoop dat ze weten dat ik hun dankbaar ben.

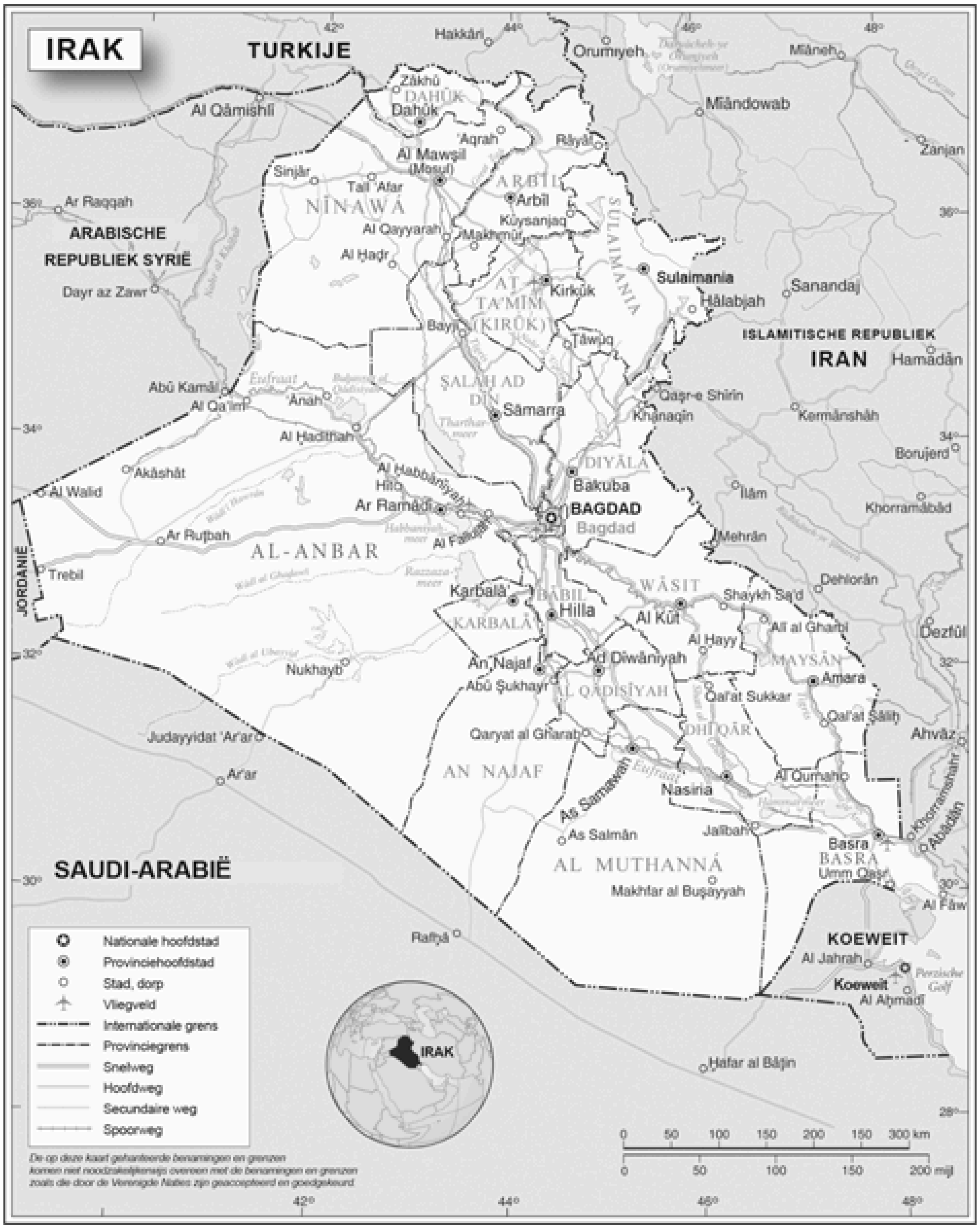
IRAK
TURKIJE
ARABISCHE REPUBLIEK SYRIË
ISLAMITISCHE REPUBLIEK IRAN
JORDANIE
SAUDI-ARABIË
KOEWEIT
BAGDAD
Bagdad
NINAWA
DAHUK
ARBIL
SULAIMANIA
AT TA'MIM (KIRKUK)
ȘALAH AD DIN
DIYALA
AL-ANBAR
WASIT
BABIL
KARBALA
AL QADISIYAH
MAYSAN
DHI QAR
AN NAJAF
AL MUTHANNA
BASRA
Hakkâri
Orumiyeh
Miâneh
Miândowab
Zanjan
Zâkhû
Dahûk
'Aqrah
Râyât
Al Mawşil (Mosul)
Sinjâr
Tall 'Afar
Arbil
Kûysanjaq
Al Qayyarah
Makhmûr
Al Hadr
Kirkuk
Sulaimania
Halabjah
Sanandaj
Hamadân
Bayji
Tawuq
Qaşr-e Shirin
Khanaqin
Kermânshâh
Borujerd
Sâmarra
Al Qâmishlî
Ar Raqqah
Dayr az Zawr
Abû Kamâl
Al Qa'im
'Anah
Al Hadithah
Akâshât
Al Walid
Al Habbaniyah
Hit
Ar Ramadi
Al Fallujah
Ar Rutbah
Trebil
Bakuba
Ilâm
Khorramâbâd
Mehrân
Dehlorân
Shaykh Sa'd
Al Kut
Karbalâ'
Hilla
'Alî al Gharbî
Dezfûl
Al Hayy
Ad Diwaniyah
An Najaf
Abû Şukhayr
Nukhayb
Amara
Qal'at Sukkar
Qal'at Şâlih
Ahvâz
Qaryat al Gharab
Judayyidat 'Ar'ar
Ar'ar
As Samawah
Nasiria
Al Qurnah
As Salmân
Jalibah
Basra
Khorramshahr
Abadan
Umm Qaşr
Al Fâw
Makhfar al Buşayyah
Rafhâ
Al Jahrah
Koeweit
Al Ahmadi
Perzische Golf
Hafar al Bâţin
Eufraat
Tigris
Nationale hoofdstad
Provinciehoofdstad
Stad, dorp
Vliegveld
Internationale grens
Provinciegrens
Snelweg
Hoofdweg
Secundaire weg
Spoorweg
0 50 100 150 200 250 300 km
0 50 100 150 200 mijl
42°
44°
46°
48°
36°
34°
32°
30°
28°

PROLOOG

Het kwaad in het vizier

Eind maart 2003, in de buurt van Nasiria, Irak

Ik keek door het telescoopvizier van het snipergeweer en speurde de straat van het kleine Iraakse stadje af. Vijftig meter verderop deed een vrouw de deur open van een klein huis en stapte met haar kind naar buiten.

De rest van de straat lag er verlaten bij. De bewoners waren naar binnen gegaan, voor het overgrote deel doodsbang. Enkele nieuwsgierige zielen gluurden vanachter de gordijnen naar buiten, wachtten af. Ze konden de geluiden van de naderende Amerikaanse eenheid duidelijk horen. Mariniers trokken in groten getale langs de weg in noordelijke richting op om het land van Saddam Hoessein te bevrijden.

Ik had tot taak hen te beschermen. Mijn peloton had het gebouw eerder die dag in bezit genomen, waarbij we heimelijk posities hadden ingenomen om voor *overwatch* te zorgen – te voorkomen dat de mariniers bij hun doortocht vanuit een hinderlaag onder vuur zouden worden genomen.

Het leek een niet al te moeilijke opdracht – hoewel ik blij was dat de mariniers aan mijn kant stonden. Ik had gezien hoe zwaar ze waren bewapend en ik zou het niet graag tegen ze hebben opgenomen. Het Irakese leger maakte tegen hen geen enkele kans. Zo te zien leken ze het gebied al helemaal te hebben prijsgegeven.

De oorlog was ruwweg twee weken eerder begonnen. Mijn peloton, ‘Charlie’ (later ‘Cadillac’) van SEAL Team 3, had vroeg in de ochtend van 20 maart geholpen hem op te starten. We landden op het schiereiland Al-Faw en bezetten daar een olieterminal om te voorkomen dat Saddam hem in brand zou steken, zoals hij dat tijdens de Eerste Golfoorlog had gedaan. En nu hadden we de opdracht om de mariniers te assisteren bij hun opmars naar Bagdad.

Ik was een SEAL, een tot de Amerikaanse marine behorende commando die getraind was voor speciale operaties. SEAL staat voor *SEa, Air and Land* – zee, lucht en land – en dat omvat zo'n beetje alle gebieden waar we kunnen worden ingezet. In dit geval bevonden we ons een heel stuk landinwaarts, veel dieper dan waar SEAL's gewoonlijk actief zijn, maar naarmate de oorlog tegen het terrorisme langer duurde, kwam dat steeds vaker voor. Ik had bijna drie jaar training achter de rug, waarin ik had geleerd hoe ik strijd moest leveren; ik was klaar voor dit gevecht, althans, voor zover je voor dit soort gevechten klaar kunt zijn.

Het geweer dat ik in mijn handen had was een .300 Win Mag, een uiterst precies, speciaal voor scherpschutters gemaakt grendelgeweer dat aan mijn pelotonssergeant-majoor toebehoorde. Hij had de straat een tijdlang in de gaten gehouden en moest even pauzeren. Door mij te vragen zolang zijn plaats in te nemen en van zijn geweer gebruik te maken, liet hij zien dat hij vertrouwen in me had. Ik was nog maar een groentje en maakte nog maar net deel uit van Team 3. Naar SEAL-maatstaven moest ik me nog helemaal bewijzen.

Ik had ook nog geen training als SEAL-scherpschutter ondergaan. Ik wilde dat erg graag worden, maar ik had nog een lange weg te gaan. Door mij die ochtend zijn geweer te geven wilde de sergeant-majoor bekijken of ik wel over de juiste aanleg beschikte, of ik het wel 'had'.

We bevonden ons op het dak van een oud, vervallen gebouw aan de rand van een stadje waar de mariniers doorheen zouden trekken. Langs de vol gaten zittende weg die onder ons door liep blies de wind zand en vuil voort. Het oord stonk als een open riool – aan de geur van Irak zou ik nooit wennen.

'De mariniers komen eraan,' zei mijn sergeant-majoor toen het gebouw begon te trillen. 'Blijf de boel scherp in de gaten houden.'

Ik keek door het telescoopvizier. De enige mensen die ik zag waren de vrouw en een paar kinderen even verderop.

Ik zag hoe onze troepen tot stilstand kwamen. Tien jonge, trotse mariniers in uniform stapten uit hun voertuigen en verzamelden zich voor een patrouille te voet. Terwijl de Amerikanen zich gereedmaakten haalde de vrouw iets onder haar kleren vandaan en gooide dat naar het groepje mariniers.

Ze had de pin uit een handgranaat getrokken. Dat was me in eerste instantie ontgaan.

‘Het is iets geels,’ zei ik tegen de sergeant-majoor terwijl ik beschreef wat ik zag, hoewel hij zelf ook keek. ‘Het is geel, het voorwerp…’

‘Ze heeft een handgranaat,’ zei de sergeant-majoor. ‘Dat is een Chinese handgranaat.’

‘Shit.’

‘Schieten.’

‘Maar…’

‘Schiet nou. Probeer die handgranaat te raken. De mariniers…’

Ik aarzelde. Iemand van ons probeerde de mariniers via de radio op te roepen, maar slaagde er niet in ze te bereiken. En nu kwamen ze door de straat aangelopen en bewogen ze zich in de richting van de vrouw.

‘Schieten!’ zei de sergeant-majoor.

Ik oefende wat meer druk uit op de trekker en de kogel verliet met een harde klap de loop. Ik had geschoten. De handgranaat viel. Ik schoot opnieuw en de granaat explodeerde.

Het was de eerste keer dat ik iemand met een snipergeweer doodde. En de eerste keer – en de enige keer – dat ik in Irak een vrouwelijke tegenstander ombracht.

Het was mijn plicht om dat schot te lossen, en ik heb er dan ook geen spijt van. De vrouw was al dood. Ik wilde alleen voorkomen dat ze mariniers met zich mee zou nemen.

Het was niet alleen duidelijk dat ze de mariniers had willen doden, het liet haar ook nog eens koud of er nog anderen door de exploderende handgranaat zouden worden opgeblazen of bij het vuurgevecht om het leven zouden komen. De kinderen op straat, bijvoorbeeld, de mensen in hun huis, misschien haar eigen kind wel…

Ze was te zeer door het kwaad verblind om daarover na te denken. Ze wilde alleen maar dat er Amerikanen zouden sterven, op welke manier dan ook.

Mijn schoten redden een stuk of wat Amerikanen het leven, mariniers wier leven duidelijk meer waard was dan het verwrongen brein van deze vrouw. Wat betreft de manier waarop ik mijn werk heb gedaan kan ik met

een zuiver geweten voor God verschijnen. Maar het kwaad dat zich in die vrouw had genesteld, haat ik met heel mijn wezen. Tot vandaag aan toe.

Een primitief, verachtelijk soort kwaad. Daar vochten we tegen in Irak. Daarom noemden veel mensen – ook ik – de vijand ‘wilden’. Eigenlijk bestond er geen andere woord om datgene te beschrijven waarmee we daar te maken kregen.

Mensen vragen me voortdurend: ‘Hoeveel mensen heb je gedood?’ Ik zeg dan altijd: ‘Maakt het antwoord me meer of minder tot man?’

Ik vind het antwoord niet belangrijk. Ik had er alleen best nog wat meer willen ombrengen. Niet om erover te kunnen opscheppen, maar omdat ik denk dat de wereld een betere plek is zonder deze wilden die tot alles bereid zijn om Amerikanen over de kling te jagen. Iedereen die ik in Irak heb doodgeschoten, probeerde Amerikanen of Irakezen die loyaal waren aan de nieuwe regering letsel toe te brengen.

Als SEAL had ik een taak te volbrengen. Ik heb de vijand gedood – een vijand die dag en nacht bezig was met het treffen van voorbereidingen om mijn mede-Amerikanen om te brengen. De succesvolle acties van deze vijand spoken nog vaak door mijn hoofd. Dat waren er weliswaar niet zo heel veel, maar zelfs het leven van één enkele gesneuvelde Amerikaan is er een te veel.

Het maakt me niet uit wat andere mensen van me denken. Dat is een van de dingen die ik in mijn jeugd nog het meest aan mijn vader bewonderde. Het interesseerde hem geen barst wat anderen van hem dachten. Hij was wie hij was. Het is een van de eigenschappen die ervoor hebben gezorgd dat ik mijn verstand niet heb verloren.

Dit boek zal gedrukt worden, maar ik ben nog niet gewend aan het idee dat mijn levensverhaal geopenbaard wordt. Om te beginnen heb ik altijd gevonden dat als iemand met alle geweld wilde weten hoe het was om een SEAL te zijn, hij zijn eigen drietandinsigne maar moesten zien te verdienen, het symbool van wie we zijn. Laat hem onze opleiding doorlopen, laat hem afzien, zowel lichamelijk als mentaal. Dat is de enige manier om erachter te komen.

Ten tweede – en dat vind ik een stuk belangrijker – wie heeft er nou belangstelling voor mijn leven? Ik ben niet anders dan anderen.

Ik heb toevallig wel in redelijk wat klotesituaties gezeten. Mensen zeiden dan tegen me dat zoiets interessant is. Ik zie dat toch anders. Soms begonnen mensen erover dat er een boek over mijn leven geschreven moest worden, of over bepaalde dingen die ik heb gedaan. Dat vind ik nogal vreemd, maar ik vind wel dat het om míjn leven en míjn verhaal gaat, en dat ik het dan misschien maar beter zelf op papier kan zetten, zodat de gebeurtenissen beschreven worden zoals ze werkelijk zijn gebeurd.

Bovendien zijn er veel mensen die erkenning verdienen, en als ik het verhaal niet opschrijf, zou hun dat wel eens onthouden kunnen worden. En dat vind ik geen prettig idee. Mijn jongens verdienen meer lof dan ik.

Volgens de marine ben ik de scherpschutter die van alle Amerikaanse krijgsmachtonderdelen de meeste tegenstanders heeft uitgeschakeld, nu en in het verleden. Dat zou best kunnen. Maar het aantal wil nog wel eens variëren. De ene week is het 160 (het 'officiële' aantal op het moment van schrijven, voor wat het waard is), en dan is het plotseling weer hoger, en even later ligt het er weer ergens tussenin. Als je graag een aantal wilt horen, informeer dan maar bij de marine – als het je lukt ze op de juiste dag aan de telefoon te krijgen, bestaat zelfs de kans dat het goede aantal komt bovendrijven.

Mensen willen altijd het aantal weten. Zelfs als het van de marine zou mogen, dan nog zult je dat van mij niet te horen krijgen. Ik ben geen getallenjongen. SEAL's opereren altijd in stilte en ik ben een SEAL tot in het diepst van mijn ziel. Als je wilt weten hoe het was, probeer dan die drietandinsigne maar te halen. En als je wilt weten of ik de waarheid spreek, moet je maar navraag doen bij een andere SEAL.

Als je wilt weten wat ik bereid ben te vertellen – zelfs wat zaken die ik eigenlijk liever niet naar buiten zou willen brengen – lees dan verder.

Ik heb altijd gezegd dat ik niet de beste schutter, laat staan de beste scherpschutter ben die er op aarde heeft rondgelopen. Ik wil niet denigrerend doen over mijn vaardigheden. Ik weet dat ik mijn uiterste best heb gedaan om ze steeds te verbeteren. Ik verkeerde in de plezierige omstandigheid dat ik enkele uitstekende instructeurs heb gehad, mensen die heel veel lof verdienen. En mijn jongens – mijn collega-SEAL's en de mariniers en de soldaten van de landmacht met wie ik heb gevochten en die me geholpen hebben bij het uitvoeren van mijn taak – hebben allemaal in hoge mate aan mijn succes bijgedragen. Maar het hoge aantal en de

zogenaamde ‘legende’ om mij heen hebben veel te maken met het feit dat ik veelvuldig in actie ben geweest.

Met andere woorden, ik was veel vaker in de gelegenheid dan anderen. Vanaf het begin van de oorlog in Irak tot aan het moment dat ik in 2009 de militaire dienst verliet, ben ik keer op keer uitgezonden. En ik had het geluk om direct op een post terecht te komen waar veel gebeurde.

Er is nog een andere vraag die me vaak gesteld wordt: heb je er geen moeite mee dat je in Irak zo veel mensen hebt doodgeschoten?

Dan is mijn antwoord: ‘Nee.’

En dat meen ik voor de volle honderd procent. De eerste keer dat je iemand neerschiet, voel je je een tikkeltje nerveus. Dan denk je: ben ik in staat die vent écht neer te schieten? Klopt het wel? Maar nadat je je vijand hebt doodgeschoten, zie je in dat het oké is. Dan zeg je: ‘Goed gedaan.’

En je doet het weer. En nog eens. Je doet het omdat anders de vijand jóú zal doden, of een van je landgenoten.

Zo zit een oorlog namelijk in elkaar.

Ik genoot van het werk dat ik deed. Nog steeds. Als de omstandigheden anders zouden zijn – als mijn gezin me niet zo nodig had – zou ik binnen de kortste keren weer terug zijn. Ik lieg niet en ik overdrijf ook niet als ik zeg dat het hartstikke leuk was. Als SEAL had ik de tijd van mijn leven.

De mensen proberen me wel eens een bepaald etiket op te plakken, dat van rotzak of boerenpummel, sluipschutter of SEAL; en misschien hebben ze nog wel een heel stel andere benamingen voor me, die je met goed fatsoen niet in een boek kunt zetten. En die kloppen waarschijnlijk allemaal wel. Maar uiteindelijk gaat mijn relaas – zowel in Irak als daarna – over veel meer dan alleen het doodschieten van mensen en het vechten voor mijn land.

Het gaat namelijk over het man-zijn. En het gaat over zowel liefde als haat.

1

Getemde bronco's en andere manieren om je te vermaken

Eigenlijk een cowboy

Elk verhaal heeft een begin.

Dat van mij vangt aan in het noorden van Midden-Texas. Ik ben opgegroeid in een klein stadje waar ik het grote belang leerde kennen van een gezinsleven en van traditionele waarden, zoals patriottisme, onafhankelijkheid en de bereidheid te willen zorgen voor je familie en de buren. Ik ben er trots op te kunnen zeggen dat ik nog steeds probeer overeenkomstig die waarden te leven. Ik heb een sterk rechtvaardigheidsgevoel. Bij mij is het allemaal nogal zwart-wit. Voor grijstinten heb ik niet veel oog. Ik denk dat het belangrijk is om anderen te beschermen. Ik vind het niet erg om hard te werken. Tegelijkertijd vind ik het leuk om lol te trappen. Het leven is veel te kort om dat niet te doen.

Ik ben opgevoed met het christelijke geloof en ik geloof nog steeds. Als ik mijn prioriteiten op een rijtje zou moeten zetten, wordt het God, vaderland, familie. Misschien dat je kunt discussiëren over welke plaats die laatste twee precies moeten innemen – de afgelopen tijd ben ik geneigd te denken dat onder bepaalde omstandigheden de familie belangrijker is dan het vaderland, maar ze liggen wel erg dicht bij elkaar.

Ik heb altijd veel belangstelling voor geweren gehad en ik vind ook jagen erg leuk. Je zou kunnen zeggen dat ik eigenlijk altijd een cowboy ben geweest. Vanaf het moment dat ik kon lopen heb ik paardgereden. Ik zou me vandaag de dag niet meer een echte cowboy willen noemen, want het is lang geleden dat ik op een ranch heb gewerkt, en ik neem aan dat ik van de vaardigheden waarover ik in het zadel toentertijd beschikte veel ben kwijtgeraakt. Maar toch, als ik diep in mijn hart geen SEAL zou zijn, dan ben

ik een cowboy, of zou ik dat eigenlijk moeten zijn. Het probleem is alleen dat het heel moeilijk is om er je brood mee te verdienen, vooral als je een gezin hebt.

Ik kan me niet meer herinneren wanneer ik met jagen ben begonnen, maar het moet zijn geweest toen ik nog erg jong was. Mijn familie had een *deer lease* voor een gebied dat een kilometer of wat van ons huis verwijderd lag en we gingen dan ook elke winter op jacht. (Een *deer lease* is een vergunning om te jagen op het gebied van een ander. De eigenaar ervan geeft tegen een bepaald bedrag toestemming om er een bepaalde tijd te jagen. Ik ben me ervan bewust dat er in de Verenigde Staten verschillende vormen van jachtvergunningen bestaan.) We jaagden niet alleen op herten maar ook op kalkoen, duif en kwartel, afhankelijk van het seizoen. Met ‘we’ bedoel ik mijn vader, mijn moeder en mijn broer, die vier jaar jonger is dan ik. De weekenden brachten we door in een oude camper. Die was vrij klein, maar we vormden een hecht gezin en we hadden bijzonder veel plezier.

Mijn vader werkte voor Southern Bell en AT&T. Deze bedrijven maakten zich op een gegeven moment los van elkaar, maar in de loop van zijn carrière bij de telefoonmaatschappij fuseerden ze weer. Hij was er manager en steeds als hij promotie maakte verhuisden we weer. Dus je zou kunnen zeggen dat ik zo’n beetje overal in Texas ben opgegroeid.

Hoewel mijn vader in zijn werk succesvol was, had hij een vreselijke hekel aan zijn baan. Niet aan het werk zelf, maar aan wat er allemaal bij kwam kijken. De bureaucratie. Het feit dat hij in een kantoor moest zitten. Hij vond het afschuwelijk om elke dag een pak en een stropdas te moeten dragen.

‘Hoeveel je ook verdient,’ hield mijn vader me altijd voor, ‘het is het niet waard als je werk doet waar je niet gelukkig van wordt.’ Dat is het waardevolste advies dat hij me ooit gegeven heeft: doe in het leven wat je graag wilt. En tot aan de dag van vandaag heb ik geprobeerd die filosofie in praktijk te brengen.

Mijn vader was tijdens mijn jeugd mijn beste vriend, maar tegelijkertijd zag hij kans om die vriendschap te combineren met een stevige dosis vaderlijke discipline. Hij heeft altijd een duidelijke grens getrokken en ik zorgde ervoor die niet te overschrijden. Ik heb natuurlijk wel eens op mijn donder gekregen, maar nooit overmatig en nooit uit boosheid. Als mijn

vader woedend op me was, nam hij altijd even de tijd om te kalmeren, en diende me vervolgens op beheerste wijze een pak slaag toe – om me daarna even te knuffelen.

Als je de verhalen van mijn broer hoort, zou je de indruk kunnen krijgen dat hij en ik constant ruzie hadden. Ik weet niet of dat zo is, maar we bakkeleiden wel regelmatig met elkaar. Hij was jonger dan ik en ook nog eens een stuk kleiner, maar hij betaalde altijd met gelijke munt terug en hij wist niet van opgeven. Hij is onverzettelijk en is tot op de dag van vandaag een van mijn beste vrienden. We hebben het elkaar vroeger behoorlijk moeilijk gemaakt, maar we hebben ook heel veel plezier gehad en we wisten dat we op elkaar konden rekenen.

In de hal van onze middelbare school stond vroeger een standbeeld van een panter. In het kader van de ontgroening was het traditie dat ouderejaars proberen de eerstejaarsleerlingen op die panter te zetten. Die eerstejaars verzetten zich natuurlijk heftig. Ik was al van school af toen mijn broer daar aan zijn eerste schooldag begon, maar ik ben speciaal teruggekomen en heb 100 dollar uitgeloofd aan iedereen die kans zou zien hem op dat standbeeld te zetten.

Ik heb die 100 dollar nog steeds.

Hoewel ik regelmatig bij vechtpartijen betrokken raakte, was ik zelden degene die begon. Mijn vader maakte me duidelijk dat ik een pak slaag van hem zou krijgen als hij erachter kwam dat ik met vechten was begonnen. We werden geacht daar ver boven te staan.

Maar mezelf verdedigen was een heel ander verhaal. En het beschermen van mijn broer was zelfs nog beter – als iemand probeerde hem te pesten, maakte ik korte metten met zo iemand. Ik was de enige die mijn broer een pak slaag mocht geven.

Ergens in die tijd begon ik ook in de bres te springen voor jongere kinderen die werden gepest. Ik had het gevoel dat ik op ze moest passen. Ik ging dat meer en meer als een soort taak beschouwen.

Misschien kwam dat omdat ik op zoek was naar een excuus om te vechten zonder dat ik in de problemen raakte. Maar ik denk dat er meer aan vastzat; ik denk dat het gevoel voor rechtvaardigheid en fair play van mijn vader meer invloed op me heeft gehad dan ik me toentertijd realiseerde, en misschien zelfs wel meer dan ik nu als volwassene besef. Maar wat er de

reden ook voor geweest mag zijn, ik had daardoor ruim de gelegenheid om me in de nesten te werken.

Mijn familie was diepgelovig. Mijn vader was diaken en mijn moeder gaf les op de zondagsschool. Ik herinner me nog een periode toen ik jong was waarin we niet alleen elke zondagochtend naar de kerk gingen, maar ook nog eens op zondag- en woensdagavond. Toch beschouwden we ons niet als overdreven godsdienstig, maar als nette, eerzame burgers die in God geloofden en actief waren in onze kerk. Eerlijk gezegd vond ik het toen meestal vreselijk om naar de kerk te gaan.

Mijn vader werkte hard. Ik vermoed dat dat in zijn genen zat – zijn vader had een boerderij in Kansas, en dat soort mensen werkt keihard. Eén baan was voor mijn vader niet genoeg; toen ik klein was had hij een tijdlang ook nog een diervoederhandel en we hadden verder een bescheiden boerderij waar we allemaal werkten om de boel draaiend te houden. Hij is officieel met pensioen, maar zelfs nu – als hij even niets om handen heeft op zijn kleine boerderij – doet hij nog allerlei klusjes voor de plaatselijke veearts.

Ook mijn moeder wist van aanpakken. Toen mijn broer en ik oud genoeg waren om alleen gelaten te worden, is ze als maatschappelijk werkster in een jeugdgevangenis gaan werken. Het was een veeleisende baan, de hele dag met moeilijk opvoedbare kinderen omgaan, en na een tijdje is ze ander werk gaan doen. Ook zij is met pensioen en nu worden haar dagen in beslag genomen door parttimewerk en haar kleinkinderen.

Zodra we van school thuiskwamen gingen we op de boerderij aan het werk. Mijn broer en ik waren na school en in de weekeinden verantwoordelijk voor het voederen en verzorgen van de paarden, en moesten ook het vee en de afrasteringen controleren.

Met vee had je altijd problemen. Ik heb wel eens een trap tegen mijn been gekregen, een trap midden op mijn borst en inderdaad, ik heb ook wel eens een trap tegen mijn achterste gekregen. Maar ik ben nog nooit tegen mijn hoofd getrapt. Als dat wél was gebeurd was mijn leven misschien heel anders verlopen.

Tijdens mijn jongensjaren zorgde ik voor stierkalveren en vaarzen in het kader van de FFA, de Future Farmers of America. (De officiële benaming luidt nu The National FFA Organization.) Ik vond de FFA geweldig en heb veel tijd gestoken in het verzorgen van het vee, om er vervolgens mee naar

tentoonstellingen te gaan, hoewel de omgang met dieren ook heel frustrerend kon zijn. Ik was soms zo kwaad op ze en vond dat ze naar me moesten luisteren. Als alle andere middelen faalden, gaf ik ze een keiharde klap boven op hun enorm harde kop in de hoop dat ze zouden luisteren. Ik heb twee keer mijn hand gebroken.

Zoals ik al zei, als ik een harde trap tegen mijn hoofd had opgelopen zou mijn leven misschien heel anders zijn gelopen.

Wat vuurwapens betreft heb ik me gelukkig altijd weten te beheersen, hoewel het zonder meer altijd een passie van me is geweest. Zoals bij een hoop jongens was mijn eerste ‘wapen’ een Daisy BB-pompgeweer – hoe meer je pompte, hoe groter de kracht waarmee je schoot. Later kreeg ik een revolver waarmee CO2-patronen konden worden verschoten en die erg veel op de oude Colt Peacemaker uit 1860 leek. Sinds die tijd heb ik een voorliefde opgevat voor vuurwapens uit het wilde Westen, en na mijn vertrek bij de marine ben ik begonnen met het verzamelen van de betere replica’s. Mijn mooiste exemplaar is een Colt Navy Revolver model 1861, een replica die op de oorspronkelijke draaibank is vervaardigd.

Ik kreeg mijn eerste echte geweer toen ik zeven of acht was. Dat was een 30-06-grendelgeweer. Het was een degelijk geweer, zo ‘volwassen’ dat ik in eerste instantie doodsbang was om ermee te schieten. In de loop der tijd ben ik dat geweer gaan koesteren, maar ik weet nog wel dat ik eigenlijk veel liever de Marlin 30-30 van mijn broer wilde hebben. Die was, net als een echt cowboygeweer, van een hefboommechanisme voorzien.

Inderdaad, er is sprake van een rode lijn.

Bronco’s temmen

Je bent pas cowboy als je een paard kunt temmen. Ik leerde dat toen ik op de middelbare school zat; in eerste instantie wist ik er nauwelijks iets van. Toen was het weinig meer dan: spring erop en probeer erop te blijven zitten totdat het dier ophoudt met bokken.

Naarmate ik ouder werd leerde ik natuurlijk meer, maar het overgrote deel van mijn vroege opleiding vond tijdens het werk plaats, als ik toch al op zo’n paard moest gaan zitten. Het paard deed dan iets en ik reageerde

daarop, en vervolgens kwamen we samen tot een vergelijk. Het belangrijkste bij dat alles was misschien wel geduld. Van nature was ik niet bepaald geduldig. Tijdens mijn werk met paarden heb ik die eigenschap verder moeten ontwikkelen, en aan het vermogen geduldig te zijn heb ik later, toen ik scherpschutter werd – en ook toen ik mijn aanstaande vrouw het hof maakte – bijzonder veel te danken gehad.

Anders dan bij koeien en ander vee, heb ik nooit een reden gehad om een paard een harde klap op zijn hoofd te geven. Je bleef er uiteraard wel net zo lang op rondrijden tot ze in jou hun meerdere erkenden, tot ze beseften wie er de baas was. Maar een paard slaan? Ik heb daar nog nooit een aanleiding voor kunnen vinden. Paarden zijn een stuk slimmer dan koeien. Als je voldoende tijd en geduld hebt, kun je een paard zover krijgen dat het met je samenwerkt.

Ik heb geen idee of ik al dan niet echt talent had om paarden te temmen, maar alleen al de omgang met die dieren creëerde bij mij een voorliefde voor alles wat met cowboys te maken had. Dus hierop terugkijkend is het niet zo heel vreemd dat ik al aan rodeowedstrijden begon deel te nemen toen ik nog op school zat. Uiteraard deed ik op de middelbare school ook aan sport – honkbal en American football – maar dat viel in het niet als je het vergeleek met de opwinding van een rodeo.

Elke middelbare school heeft zijn eigen clubjes: sportievelingen, computerfanaten enzovoort. Het ploegje jongens met wie ik omging waren de *ropers*. We droegen spijkerbroeken met laarzen eronder en deden ons best eruit te zien en ons te gedragen als cowboys. Alleen was ik geen echte *roper* – ik zou toen nog niet eens een kalf met een lasso kunnen vangen – maar dat weerhield me er niet van om al zo rond mijn zestiende bij rodeo’s betrokken te raken.

Ik begon met het berijden van stieren en paarden tijdens kleinschalige, plaatselijke rodeo’s, waar je twintig dollar moest betalen en dan net zo lang mocht rijden tot het dier je afwierp. Je moest wel voor je eigen uitrusting zorgen – sporen, *chaps* (de leren beenbeschermers) en de spullen om jezelf op het dier vast te zetten. Er was niets ingewikkelds aan: je klom erop en je viel eraf, om vervolgens opnieuw op het dier te klimmen. Geleidelijk aan lukte het me er steeds langer op te blijven zitten, en uiteindelijk bereikte ik het punt dat ik voldoende zelfvertrouwen had om aan wat grotere lokale rodeo’s mee te doen.

Het klein krijgen van een stier is heel wat anders dan het temmen van een paard. Stieren bokken naar voren, maar hun huid zit zo los dat als ze voorwaarts gaan, je niet alleen naar voren schuift maar ook nog eens opzij glijdt. En stieren kunnen ongelooflijk snel om hun as draaien. Laat ik het zo zeggen: op een stier blijven zitten is niet gemakkelijk.

Ik heb een jaar lang stieren bereden, maar zonder veel succes. Op een gegeven moment, nadat ik er eens over had nagedacht, besloot ik op paarden over te stappen en moest ik bronco's zien te temmen. Dat is het klassieke evenement waarbij je niet alleen moet proberen acht minuten in het zadel te blijven, maar dat ook nog stijlvol en met finesse moet zien te doen. Om de een of andere reden deed ik dat veel beter dan de anderen; het lukte me een tijdlang op het paard te blijven zitten en het leverde me heel wat fraaie riemgespen en meerdere rijkelijk bewerkte zadels op. Niet dat ik nou een kampioen was, maar ik verdiende er genoeg mee om af en toe in het café een rondje te kunnen geven.

Ook trok ik hiermee de aandacht van de *buckle bunnies*, de rodeoversie van de groupie. Ik genoot enorm van het van stad naar stad trekken, het reizen, de feestjes en het paardrijden.

Je zou het het cowboyleven kunnen noemen.

Nadat ik in 1992 eindexamen middelbare school had gedaan en aan de Tarleton State University in Stephenville, Texas, was gaan studeren, ben ik aan rodeo's blijven deelnemen. Voor degenen die het niet weten: Tarleton werd in 1899 gesticht en maakt vanaf 1917 deel uit van het Texas A&M University-systeem. Het is de op twee na grootste particuliere landbouwuniversiteit van het land. Het instituut heeft niet alleen de reputatie uitstekende ranchmanagers en bedrijfsleiders voor boerenbedrijven af te leveren, maar ook komen er eersteklas landbouwleraren vandaan.

In die tijd wilde ik graag ranchmanager worden. Voor ik me aan Tarleton liet inschrijven, overwoog ik ook nog in militaire dienst te gaan. Mijn opa van moederskant was piloot geweest bij de U.S. Army Air Service, en een tijdje leek het me leuk om vlieger te worden. Daarna had ik een periode dat ik bij de mariniers wilde – ik wilde iets meemaken. Het leek me wel wat, dat vechten, en af en toe hoorde ik ook iets over speciale operaties, dus overwoog ik om bij Marine Recon dienst te nemen, het elite-onderdeel van

het Amerikaanse korps mariniers dat zich met speciale oorlogvoering bezighoudt. Maar mijn familie, en dan vooral mijn moeder, wilde dat ik doorleerde. Uiteindelijk besefte ik dat ze gelijk hadden: ik besloot eerst mijn opleiding af te maken en daarna pas militair te worden. Daar komt nog bij dat ik dan eerst nog een tijdje feest kon vieren en dat ik daarna pas in het echte leven hoefde te stappen.

Ik deed nog steeds rodeo's en ik werd daar steeds beter in. Maar mijn carrière eindigde abrupt zo rond het einde van mijn eerste jaar universiteit, toen er tijdens een wedstrijd in Rendon een bronco boven op me terechtkwam toen ik nog met het paard in de kraal stond. De jongens om me heen konden vanwege de manier waarop het dier was terechtgekomen de kraal niet openmaken, dus moesten ze het min of meer over me heen trekken. Een van mijn voeten zat nog in een stijgbeugel, en er werd zo aan me getrokken en ik kreeg zulke harde trappen dat ik het bewustzijn verloor. Ik kwam pas weer bij in een traumahelikopter die me naar het ziekenhuis bracht. Er moesten pennen in mijn polsen worden aangebracht, en ik had verder nog een ontwrichte schouder, een paar gebroken ribben en een gekneusde long en dito nier.

Het ergste van het herstel waren die verdomde pennen. In feite waren dat grote schroeven met een doorsnede van zo'n zesenhalve millimeter. Ze staken aan beide kanten van mijn pols een paar centimeter uit, net als bij het monster van Frankenstein. Ze deden pijn en het zag er gek uit, maar ze zorgden er wel voor dat ik mijn handen kon blijven gebruiken.

Een paar weken nadat ik gewond was geraakt, vond ik dat het hoog tijd was om het meisje eens te bellen met wie ik al een tijdje wilde gaan stappen. Ik was niet van plan om een leuke avond te laten bederven door die pennen. Tijdens een stukje rijden bleef een van de lange schroeven constant achter de richtingaanwijzer haken. Ik was het op een gegeven moment zo zat dat ik hem vlak boven mijn huid heb afgezaagd. Volgens mij was het meisje daar niet bepaald van onder de indruk en ik heb haar dan ook weer vrij vroeg thuis afgezet.

Mijn rodeocarrière was afgelopen, maar ik bleef feesten alsof ik nog steeds op tournee was. Dus raakte ik vrij snel door mijn geld heen en ik ging dan ook op zoek naar een baantje voor na school. Ik vond werk bij een houthandel, waar ik chauffeur werd en overal hout en ander bouwmateriaal moest brengen.

Ik wist van aanpakken, en dat bleef niet onopgemerkt. Op een dag liep er iemand bij ons binnen en begon met me te praten.

'Ik ken een kerel die een ranch heeft en die op zoek is naar iemand die voor hem wil werken,' zei hij. 'Ben je misschien geïnteresseerd?'

'Nou en of,' antwoordde ik. 'Als het aan mij ligt ga ik direct naar hem toe.'

En zo werd ik arbeider op een ranch – een echte cowboy – hoewel ik nog steeds fulltime een opleiding volgde.

Het leven als cowboy

Ik ging werken voor David Landrum, in Hood County, Texas, en ik kwam er al snel achter dat ik nog lang geen echte cowboy was. Daar zorgde David wel voor. Hij leerde me alles wat nodig was om op een ranch te kunnen werken, en dat niet alleen. Het was een rauwe kerel. Hij kon je helemaal stijf vloeken. Als je het goed deed, repte hij daar met geen woord over, maar uiteindelijk mocht ik hem erg graag.

Op een ranch werken is geweldig.

Het is een keihard leven met veel zwaar lichamelijk werk, en toch is het tegelijkertijd een gemakkelijk leven. Je bent constant buiten. De meeste tijd zit je tussen de dieren. Je hebt niets met mensen of kantoren of andere flauwekul te maken. Je hoeft je alleen maar op je werkzaamheden te concentreren.

Het grondgebied van David besloeg zo'n 4000 hectare. Het was een echte ranch, erg traditioneel. In het voorjaar, als de kudden bijeengedreven moesten worden, werden we zelfs nog begeleid door een huifkar met proviand en gereedschap.

Het was een prachtig oord, met licht glooiende heuvels, een paar beekjes en wijd open land dat je elke keer dat je ernaar keek het gevoel gaf echt te leven. Het hart van de ranch werd gevormd door een oud huis dat in de negentiende eeuw waarschijnlijk dienst had gedaan als een soort herberg. Het was een majestueus gebouw, met zowel aan de voor- als achterkant een overdekte veranda, ruime kamers en een enorme open haard die niet alleen de huid verwarmde maar ook de ziel.

Omdat ik boerenknecht was had ik natuurlijk een wat primitiever onderkomen. Ik had een zogenaamd *bunkhouse*, dat nauwelijks groot genoeg was om er een bed te kunnen neerzetten. Het kamertje mat een meter 80 bij drie meter 60, en het grootste deel van die oppervlakte werd in beslag genomen door mijn bed. Voor een kast was geen ruimte; ik moest al mijn kleren, ook mijn ondergoed, over een stang hangen.

De muren waren niet geïsoleerd, terwijl het ’s winters in Midden-Texas erg koud kan zijn. Zelfs met de gaskachel op de hoogste stand en een elektrisch straalkacheltje pal naast mijn bed sliep ik met mijn kleren aan. Maar het ergste was nog dat er onder de vloerplanken geen fatsoenlijke fundamenten zaten. Ik leverde constant slag met wasberen en gordeldieren, die het om de een of andere reden prettig vonden om zich pal onder mijn bed te nestelen. Die wasberen waren chagrijnig en brutaal; ik denk dat ik er wel twintig overhoop heb geschoten voor het eindelijk tot ze doordrong dat ze niet welkom waren onder mijn huis.

Ik reed op trekkers en plantte tarwe voor het vee, zodat ze ’s winters ook te eten hadden. Daarna mocht ik het voer naar het vee brengen. Na een tijdje kwam David tot de conclusie dat ik wilde blijven en kreeg ik meer verantwoordelijkheden en werd mijn salaris verhoogd tot 400 dollar per maand.

Mijn school eindigde meestal zo rond een, twee uur in de middag, en dan ging ik onmiddellijk naar de ranch. Daar werkte ik tot zonsondergang, studeerde nog wat en ging dan naar bed. De volgende ochtend stond ik vroeg op, voederde alle paarden en ging vervolgens naar school. De zomers waren het fijnst. Dan zat ik van vijf uur ’s ochtends tot negen uur ’s avonds in het zadel.

Uiteindelijk bleef ik er twee jaar werken en trainde ik *cutting horses*, waarna ik ze klaarmaakte om geveild te worden. (*Cutting horses* zijn paarden die afgericht worden om cowboys te helpen bij het afscheiden van een bepaalde koe van de kudde. Dit soort werkpaarden is op een ranch erg belangrijk en een goed functionerend dier kan heel wat geld opleveren.)

Hier pas leerde ik goed hoe ik met paarden moest omgaan en werd ik een stuk geduldiger dan ik ooit was geweest. Als je bij een paard je zelfbeheersing verliest, kun je het voor de rest van zijn leven verpesten. Ik leerde mezelf aan er rustig de tijd voor te nemen en ze niet te hard aan te pakken.

Paarden zijn buitengewoon intelligent. Ze leren snel, als je het goed aanpakt. Je doet ze iets voor – niet al te ingewikkeld – en stop daar dan mee, en doe het later nog een keer. Een paard likt langs zijn lippen als het iets leert. Daar lette ik altijd op. Je stopt met de les op het moment dat het paard en jij tevreden zijn, en dan ga je de volgende dag verder.

Het duurde natuurlijk wel even voor ik dit allemaal onder de knie had. En elke keer dat ik ergens een puinhoop van maakte, liet mijn baas me dat duidelijk weten. Dan schold hij me uit en kreeg ik te horen wat voor een waardeloos stuk vreten ik was. Maar ik heb David dat nooit kwalijk genomen. Ik dacht dan: *ik ben veel beter dan je denkt en dat zal ik je laten zien ook.*

En dat is toevallig exact het soort instelling dat je moet hebben om een SEAL te worden.

De marine zegt nee

Als ik ergens op de ranch rondreed, had ik veel tijd en ruimte om over mijn toekomst na te denken. Studeren was niet echt mijn ding. Nu er aan mijn rodeocarrière toch een eind was gekomen, besloot ik zowel mijn studie als het boerenleven voor gezien te houden en mijn oorspronkelijke plan weer op te pakken: in dienst gaan en soldaat worden. En omdat ik dat echt graag wilde, was het niet zinvol om daar nog langer mee te wachten.

En zo kwam het dat ik op een dag naar het wervingskantoor van de strijdkrachten ging, vastbesloten dienst te nemen.

Dat wervingskantoor had wel iets weg van een miniwinkelcentrum. Het leger, de marine, de mariniers en de luchtmacht hadden er allemaal een eigen winkeltje, keurig op een rij. Als je daar naar binnen stapt, word je door iedereen bekeken. Er bestaat een stevige concurrentie tussen de vier krijgsmachtonderdelen, en daar hoeft het niet altijd even vriendelijk bij toe te gaan.

Ik liep eerst naar de deur van het kantoor van de mariniers, maar die was dicht omdat ze aan het lunchen waren. Toen ik me omdraaide om te vertrekken, werd me van de andere kant van de hal door de rekruteringsofficier van het leger iets toegeroepen.

‘Hé!’ zei hij. ‘Waarom kom je niet eens met ons praten?’

Ik dacht: *ach, waarom ook niet*. En dus liep ik erheen.

‘Wat zou je willen doen als je in het leger zit?’ vroeg hij.

Ik vertelde hem dat speciale operaties me wel wat leek, en dat ik, van wat ik over de SF bij de landmacht had gehoord, best bij die eenheid ingedeeld zou willen worden, dat wil zeggen, als ik voor het leger zou kiezen. (SF staat voor Special Forces, de elite-eenheid van de Amerikaanse landmacht die als opdracht heeft speciale missies uit te voeren. De term ‘special forces’ wordt soms ook gebruikt voor de troepen die bij deze speciale operaties worden ingezet, maar als ik in dit boek die term gebruik, dan bedoel ik de legereenheid.)

In die tijd moest je sowieso een E5 zijn – een sergeant – voor je tot de SF kon toetreden. Ik had helemaal geen zin om zo lang te moeten wachten voor ik met het echte werk kon beginnen. ‘Je zou natuurlijk ook nog Ranger kunnen worden,’ stelde de rekruteringsofficier voor.

Van Rangers wist ik nauwelijks iets, maar wat hij me vertelde klonk behoorlijk aantrekkelijk: je sprong uit vliegtuigen, je viel doelwitten aan en je werd een expert in het gebruik van lichte wapens. Hij opende mijn ogen voor de mogelijkheden, maar hij wist me nog niet helemaal te overtuigen.

‘Ik zal er eens over nadenken,’ zei ik, en ik stond op om te vertrekken.

Op weg naar de uitgang werd ik vanaf de andere kant van de hal aangeroepen door iemand van de marine.

‘Hé, jij daar!’ riep hij. ‘Kom eens hierheen.’

Ik liep naar hem toe.

‘Waar heb je het daar binnen over gehad?’ wilde hij weten.

‘Ik dacht erover om bij de SF te gaan,’ zei ik. ‘Maar dan moet je een E5 zijn. En daarna hebben we het nog even over de Rangers gehad.’

‘O ja? Heb je wel eens van de SEAL’s gehoord?’

In die tijd waren de SEAL’s nog betrekkelijk onbekend. Ik had er wel eens iets over gehoord, maar ik kon me er verder weinig van herinneren. Ik denk dat ik mijn schouders heb opgehaald.

‘Waarom kom je niet even binnen,’ zei de marineman. ‘Dan zal ik je er alles over vertellen.’

Hij begon met me te vertellen over BUD/S, een afkorting die stond voor Basic Underwater Demolition/Sea-Air-Land, de voorbereidende opleiding die elke SEAL moet doorlopen. Tegenwoordig zijn er honderden boeken en

films over de SEAL's en BUD/S; zelfs op Wikipedia is er een uitgebreid relaas over onze training te vinden. Maar toen hing er om BUD/S nog een waas van geheimzinnigheid, althans voor mij. Toen ik hoorde hoe moeilijk die opleiding was, hoe de instructeurs met je omgingen en dat minder dan tien procent van de kandidaten de eindstreep naar de volgende opleidingsfase haalde, was ik daar zeer van onder de indruk. Alleen al om de training door te komen moest je een keiharde opdonder zijn.

Ik hield wel van dat soort uitdagingen.

Daarna vertelde de rekruteringsofficier me alles over de missies die de SEAL's en hun voorgangers – de UDT's – in het verleden hadden uitgevoerd. (UDT's waren leden van de Underwater Demolition Teams, kikvorsmannen die vijandelijke stranden verkenden en in de Tweede Wereldoorlog en daarna speciale operaties uitvoerden. Er waren verhalen over obstakels bij door Japanners bezette stranden waar tussendoor moest worden gezwommen en afschuwelijke gevechten achter vijandelijke linies in Vietnam. Het klonk allemaal hartstikke stoer en op dat moment wilde ik niets liever dan SEAL worden.

Veel rekruteringsofficieren, en dan vooral de goede, zijn niet vies van een beetje manipuleren, en dat gold ook voor deze knakker. Toen ik terugkwam om de papieren te tekenen, zei hij dat als ik er zeker van wilde zijn dat ik een contract voor de SEAL's zou krijgen, ik moest afzien van het tekengeld.

Dus zag ik daarvan af.

Hij was razend enthousiast. Ik ben er heilig van overtuigd dat hij me dat tekengeld alleen maar door de neus heeft geboord om een goede indruk bij zijn superieuren te maken. Er moet ongetwijfeld een grote toekomst als verkoper van tweedehands auto's voor hem in het verschiet hebben gelegen.

De marine kon me niet garanderen dat ik SEAL zou worden; ik moest dat voorrecht verdienen. Maar wat ze wél wilden beloven, was dat ik de kans zou krijgen het te proberen. Wat mij betreft, ik vond dat prima, want ik wist zeker dat het me zou lukken.

Het enige probleem was dat ik niet eens de kans kreeg mijn kunnen te tonen.

Ik werd door de marine afgewezen toen bij de keuring bleek dat er enkele pennen in mijn arm zaten. Ik heb geprobeerd protest aan te tekenen, ik heb gesmeekt om toegelaten te worden, maar niets werkte. Ik heb zelfs

aangeboden om een verklaring te ondertekenen waarin ik de marine niet verantwoordelijk hield voor het geval er iets met mijn arm zou gebeuren.

Maar ze wezen me vierkant af.

En dat, besefte ik, was het einde van mijn carrière als militair.

De oproep

Nu het leger me niet wilde hebben, concentreerde ik me op een loopbaan als cowboy. En omdat ik al een prima baan op een ranch had, besloot ik dat het zinloos was om nog langer te blijven studeren. Ik stopte ermee, hoewel ik nog maar een kleine 60 studiepunten van mijn diploma verwijderd was.

David verdubbelde mijn loon en gaf me nog meer verantwoordelijkheden. Betere arbeidsvoorwaarden zorgden ervoor dat ik af en toe overstapte naar andere ranches, maar om allerlei redenen kwam ik steeds weer bij David terug. Uiteindelijk kwam ik vlak voor de winter van 1997-1998 in Colorado terecht.

Ik had die baan ongezien aangenomen, en dat bleek een grote vergissing te zijn. Ik dacht dat, na zo’n beetje mijn hele leven op de vlakten van Texas te hebben doorgebracht, de bergen een welkome afwisseling zouden zijn.

Maar geloof het of niet, ik kreeg een baan in het enige deel van Colorado dat nóg vlakker was dan Texas. En het was er ook nog eens een stuk kouder. Het duurde dan ook niet lang voor ik David belde met de vraag of hij nog iemand nodig had.

‘Kom maar terug,’ zei hij.

Ik begon mijn spullen in te pakken, maar erg ver kwam ik niet. Ik was nog maar nauwelijks klaar met mijn voorbereidingen om weer terug te verhuizen, toen ik door een rekruteringsofficier van de marine werd gebeld.

‘Wil je nog steeds SEAL worden?’ vroeg hij.

‘Hoezo?’

‘We willen je graag hebben,’ zei de rekruteringsofficier.

‘Zelfs met de pennen in mijn arm?’

‘Maak je daar maar geen zorgen over.’

Dat deed ik ook niet. Ik ging snel verder met de voorbereidingen voor mijn vertrek.

2

Gedrild

Welkom bij BUD/S

‘Laat je vallen! Honderd push-ups! Nú!’

Pakweg 220 lichamen lieten zich op het asfalt vallen en begonnen op en neer te bewegen. We droegen allemaal een camouflage-uniform – ook wel BDU genoemd, wat dan weer stond voor *battle-dress uniform* – en we hadden allemaal een pasgeverfde helm op ons hoofd. Het was het begin van de BUD/S-training. We waren trots, opgewonden en tegelijkertijd zo zenuwachtig als de pest.

We stonden op het punt onderworpen te worden, en genoten daarvan.

De instructeur nam niet eens de moeite uit zijn kantoortje te komen dat zich een eindje verderop in het gebouw bevond. Zijn lage, enigszins sadistische stem overbrugde moeiteloos de afstand naar de binnenplaats waar wij ons verzameld hadden.

‘Meer push-ups! Nog maar eens veertig! Veer-tig!’

Mijn armen voelden nog niet eens pijnlijk aan toen ik een vreemd, sissend geluid hoorde. Ik keek op om te zien wat er aan de hand was.

Ik werd getrakteerd op een straal water recht in mijn gezicht. Er waren wat andere instructeurs ten tonele verschenen, die ons nu met brandslangen bewerkten. Iedereen die stom genoeg was om op te kijken, werd recht in het gezicht gespoten.

Welkom bij BUD/S.

‘Benen snel op en neer bewegen! Nú!’

BUD/S wordt tegenwoordig gegeven in het Naval Special Warfare Center in Coronado, Californië. Die begint met de *indoc,* of indoctrinatie, die bedoeld is om de kandidaten vertrouwd te maken met dat er wat van hen geëist zal

worden. Daarna volgen er drie fasen: lichamelijke oefening, duiken en oorlogvoering te land.

De afgelopen jaren zijn er een stuk of wat boeken en documentaires over BUD/S verschenen, waarin wordt getoond hoe zwaar de opleiding is. Veel van wat daarin te lezen en te zien valt is waar. (Voor het overgrote deel dan. De marine en de instructeurs hebben het voor het grote publiek enigszins afgezwakt. Maar toch is de afgezwakte versie nog steeds behoorlijk indrukwekkend.) In principe komt het erop neer dat de instructeurs je afknijpen, om je vervolgens nog wat extra af te knijpen. En als ze daar klaar mee zijn, krijg je een schop onder je kont en knijpen ze je – als er nog wat van je over is – nog een keertje af.

Nu heb je een beetje een indruk.

Ik vond het heerlijk. Ik had er uiteraard ook vreselijk de pest aan, ik walgde ervan en ik vervloekte het… maar ik vond het heerlijk.

Slap en slapper

Het kostte me bijna een jaar om op het punt te komen waar ik op dat moment was. Ik had bij de marine dienst genomen en ik had me in februari 1999 gemeld voor de basisopleiding. Die basisopleiding had weinig te betekenen. Ik kan me nog goed herinneren dat ik mijn vader belde om hem te vertellen dat de opleiding vergeleken met het werk op de ranch vrij ontspannen was. Dat beviel me niets. Ik was bij de marine gegaan om SEAL te worden en mezelf op de proef te stellen. In plaats daarvan werd ik steeds dikker en werd mijn conditie snel minder.

Je moet begrijpen dat de basisopleiding bedoeld is om je voor te bereiden op een verblijf aan boord van een schip. Ze leren je van alles over de marine, en dat is prima, maar ik wilde liever iets wat leek op de basistraining voor mariniers, kortom, een fysieke uitdaging. Mijn broer is bij de mariniers gegaan en kwam in topconditie uit de basisopleiding. Ik voltooide die en zou waarschijnlijk voor BUD/S zijn gezakt als ik rechtstreeks door was gegaan. Maar sinds die tijd hebben ze de procedure veranderd. Er bestaat nu een afzonderlijke BUD/S-basisopleiding, waarbij de

nadruk is komen te liggen op het in topconditie krijgen en houden van de manschappen.

BUD/S, die ruim een half jaar duurt, is bijzonder veeleisend, zowel lichamelijk als geestelijk: zoals ik al eerder zei, kan het percentage uitval oplopen tot zo’n 90 procent. Het beruchtste deel van BUD/S is de *Hell Week* – 132 uur achter elkaar oefenen en lichamelijk zware activiteiten verrichten. In de loop der jaren zijn sommige onderdelen veranderd of aangepast, en ik stel me zo voor dat ze voortdurend aan veranderingen onderhevig zullen zijn. Hell Week is wel de zwaarste lichamelijke uithoudingstest gebleven die er binnen de strijdkrachten te vinden is en zal waarschijnlijk voor de mannen die eraan deelnemen het hoogtepunt van de opleiding blijven – of het dieptepunt, afhankelijk van het perspectief. Toen ik in dienst zat, vond de Hell Week plaats aan het eind van de eerste fase. Maar daarover later meer.

Gelukkig ging ik niet direct door naar BUD/S. Ik moest eerst nog een andere training ondergaan, maar een tekort aan instructeurs bij de BUD/S-klassen zou ervoor zorgen dat ik (en nog een heleboel anderen) voorlopig nog even niet zou worden mishandeld.

Volgens de marinevoorschriften moest ik – voor het geval ik BUD/S niet zou halen, en ik dus ook geen SEAL kon worden – aangeven naar welke militaire specialiteit (of Military Occupation Specialty, kortweg MOD) mijn voorkeur uitging. Ik koos voor ‘inlichtingenspecialist’ in de naïeve veronderstelling dat ik op die manier misschien nog wel eens de opvolger van James Bond zou kunnen worden. Ja, lach maar even.

Tijdens die opleiding begon ik wat serieuzer aan mijn conditie te werken. Ik ben drie maanden bezig geweest met het tot me nemen van de basiskennis die bij de marine nodig is om de inlichtingenspecialismen enigszins te beheersen, en, belangrijker nog, om mijn lichaam weer beter in vorm te krijgen. Toevallig liep ik op de basis een stuk of wat echte SEAL’s tegen het lijf, en zíj inspireerden mij om meer aan mijn conditie te doen. Ik ging naar de sportschool, waar ik keihard mijn belangrijke lichaamsdelen trainde: mijn benen, borst, triceps, biceps enzovoort. Ook ging ik drie keer per week hardlopen, waarbij ik de afstand geleidelijk opbouwde van zes naar twaalf kilometer, om er bij elke volgende keer twee kilometer aan toe te voegen.

Ik had de pest aan hardlopen, maar ik begon langzamerhand de juiste mentaliteit te ontwikkelen: gewoon dóén, koste wat het kost.

Ik leerde hier ook hoe ik moest zwemmen, of liever gezegd, hoe ik beter kon zwemmen.

Het deel van Texas waar ik vandaan kom is ver van elk open water verwijderd en ik moest de zijslag nog onder de knie zien te krijgen, een zwemslag die voor een SEAL heel belangrijk is.

Na mijn inlichtingenopleiding werd mijn conditie weliswaar steeds beter, maar mogelijk was die nog steeds niet goed genoeg om aan BUD/S te beginnen. Hoewel ik dat toentertijd niet vond, had ik het geluk dat er voor BUD/S te weinig instructeurs beschikbaar waren, met als gevolg dat er een heel reservoir van studenten ontstond. Ik heb toen een paar weken lang voor SEAL-detailers allerlei administratieve hand-en-spandiensten verricht, totdat er een plaatsje vrijkwam. (Een *detailer* is iemand binnen het militaire apparaat die allerlei personeelszaken behandelt. Zo’n man of vrouw is te vergelijken met iemand die bij een groot bedrijf op de afdeling human resources werkt.)

Ik werkte halve dagen voor die lui; hetzij van acht uur ’s ochtends tot twaalf uur ’s middags, of van twaalf uur tot vier uur ’s middags. Als ik niet werkte, trainde ik met andere SEAL-kandidaten. Dan deden we twee uur lang lichamelijke oefeningen. Het bekende lijstje: crunches (buikoefeningen), push-ups, squats (kniebuigingen).

We bleven uit de buurt van de gewichten. Het was niet de bedoeling dat we overmatig gespierd zouden raken; we wilden uiteraard best sterk zijn, maar ook over maximale flexibiliteit beschikken.

Op dinsdag en donderdag deden we aan ‘uitputtingszwemmen’, wat erop neerkwam dat je net zo lang zwom tot je niet meer kon. Op vrijdag hielden we veldlopen van zestien en twintig kilometer. Maar tijdens BUD/S werd er van je verwacht dat je een halve marathon liep.

Mijn ouders herinneren zich nog goed dat ze rond die tijd een gesprek met me hadden. Ik probeerde ze voor te bereiden op datgene wat er misschien in het verschiet zou kunnen liggen. Ze wisten nauwelijks iets van de SEAL’s , en misschien was dat maar goed ook.

Iemand had me verteld dat de kans bestond dat mijn naam uit officiële documenten verwijderd zou worden. Toen ik ze dat vertelde trokken ze een

bedenkelijk gezicht.
Ik vroeg ze of ze daar akkoord mee gingen. Hoewel ik niet denk dat ze veel keus hadden.
'Ja hoor, dat is goed,' reageerde mijn vader. Mijn moeder accepteerde het zwijgend. Ze maakten zich beiden grote zorgen, maar ze probeerden dat te verbergen en hebben nooit iets gezegd om me van mijn plan af te brengen.
Eindelijk, na pakweg een half jaar wachten en aan mijn conditie gewerkt te hebben, om vervolgens nog wat langer te moeten wachten, kwamen mijn orders binnen: melden bij BUD/S.

Op mijn donder krijgen

Ik kwam van de achterbank overeind en bracht mijn uniform in fatsoen. Ik pakte mijn tas uit de achterbak van de taxi, haalde diep adem en begon aan de route naar het 'achterdek', het gebouw waar ik me zou moeten melden. Ik was 24 jaar en stond op het punt mijn droom waar te maken.
Om en passant ook nog op mijn donder te krijgen.
Het was donker, maar niet buitengewoon laat, ergens tussen vijf en zes uur 's avonds. Ik verwachtte half en half dat ik direct na binnenkomst besprongen zou worden. Je hoort over BUD/S allerlei geruchten en hoe streng het daar is, maar je krijgt nooit alles te horen. En niet weten waar je aan toe bent, maakt het alleen maar erger.
Ik zag een vent achter een bureau zitten. Ik liep naar hem toe en stelde mezelf voor. Hij schreef me in, regelde een kamer voor me en handelde de verdere administratieve flauwekul af.
Het enige wat ik dacht was: *dit valt allemaal reuze mee.*
En: *ze kunnen elk moment boven op me springen.*
Natuurlijk kostte het me moeite om in slaap te vallen. Ik verwachtte ieder moment dat iemand binnen zou stormen om me op mijn donder te geven. Ik was opgewonden, maar ik maakte me tegelijkertijd ook best zorgen.
Maar ik werd de volgende ochtend zonder gestoord te zijn wakker. Toen pas kwam ik erachter dat ik helemaal niet bij BUD/S was, althans, nóg niet, niet officieel tenminste. Ik was bij Indoc. Dat is een soort BUD/S, maar dan met zijwieltjes. Alsof SEAL's ooit zijwieltjes zouden willen.

Indoc duurde een maand. Er werd soms wel tegen ons geschreeuwd, maar het was niet te vergelijken met BUD/S. Er werd enige tijd besteed aan basistechnieken die we onder de knie moesten zien te krijgen, zoals bijvoorbeeld het nemen van de hindernisbaan. Het was de bedoeling dat we tegen de tijd dat het menens zou worden wat minder terughoudend zouden zijn. Ook hebben we veel tijd besteed aan het doen van allerlei klusjes terwijl de andere klassen de feitelijke training ondergingen.

Indoc was leuk. Ik genoot van het fysieke aspect: trainde mijn lichaam tot het uiterste en verbeterde mijn vaardigheden. Tegelijkertijd zag ik hoe de kandidaten tijdens BUD/S werden behandeld, en ik dacht: *o shit, ik kan maar beter mijn best doen en nog wat meer aan mijn conditie werken.*

En toen, voor ik het goed en wel in de gaten had, begon fase een. Nu werd de opleiding écht menens, en kreeg ik rake schoppen onder mijn kont. Regelmatig en uiterst gevoelig. En dat brengt me naar het punt waarmee ik dit hoofdstuk ben begonnen, waarbij er met een brandslang recht in mijn gezicht werd gespoten terwijl we met push-ups bezig waren. Ik deed nu al maanden intensief aan conditietraining – en toch was dit veel zwaarder. Het gekke was alleen dat, hoewel ik min of meer wist wat me te wachten stond, ik nog steeds niet helemaal begreep hoe moeilijk het zou gaan worden. Pas als je uiteindelijk iets ondervindt, heb je een idee waar het om gaat.

Op een gegeven moment dacht ik die ochtend: *Jezus, die lui maken me af. Straks vallen mijn armen eraf en donder ik hier ter plekke uit elkaar.*

Maar op de een of andere manier hield ik vol.

De eerste keer dat ik door het water werd getroffen, wendde ik mijn gezicht af. En dat leverde me een hoop aandacht op, negatieve aandacht.

‘Kijk voor je!’ schreeuwde de instructeur, en hij voegde daar nog een paar woorden aan toe die betrekking hadden op mijn gebrek aan ruggengraat. ‘Draai terug die kop en accepteer het!’

Dat deed ik dus maar. Ik weet niet hoeveel honderden push-ups en andere oefeningen we hebben gedaan. Ik weet wel dat ik het gevoel had dat ik op het punt stond op te geven. En dat gaf me dan weer nieuwe kracht: ik wílde helemaal niet opgeven.

Ik werd elke keer weer met die angst geconfronteerd, en ik kwam elke keer weer – soms wel ettelijke keren per dag – tot dezelfde conclusie.

Mensen vragen wel eens aan me hoe zwaar die oefeningen waren, hoeveel push-ups en sit-ups we moesten doen. Het antwoord is: van beide honderd, maar het aantal doet er eigenlijk niet toe. Voor zover ik me kan herinneren, kon iedereen wel honderd push-ups of wat dan ook doen. Wat die oefeningen tot een hel maakten waren de constante herhaling, de constante stress en de mishandeling. Volgens mij is dat moeilijk uit te leggen als je het zelf niet hebt meegemaakt.

Er bestaat een wijdverbreid misverstand dat SEAL's stuk voor stuk enorme kerels zijn en in een topconditie verkeren. Dat laatste klopt uiteraard, alle SEAL's die deel uitmaken van een team hebben een prima conditie. Maar verder bestaan er allerlei soorten SEAL's . Ikzelf ben een meter 88 en weeg 88 kilo; de anderen met wie ik diende varieerden van een meter 70 tot een meter 98. Datgene wat we allemaal gemeen hadden was niet zozeer spierkracht, maar de wil om datgene te doen wat nodig was.

Bij het doorlopen van BUD/S om later SEAL te kunnen worden ging het boven alles om wilskracht. De sleutel tot succes is koppigheid en de weigering om op te geven. Op de een of andere manier lukte het me de winnende formule te vinden.

Onder de radar

Die eerste week probeerde ik zo min mogelijk op te vallen. Opvallen is uit den boze. Of dat nu tijdens conditietraining is of bij een oefening – of zelfs als je gewoon aangetreden staat – het minste of geringste is voldoende om de aandacht op je te vestigen. Als je bij het aantreden niet onmiddellijk met je borst vooruit stond, was je de pineut. Als een instructeur zei dat je iets moest doen, probeerde ik de eerste te zijn die in actie kwam. Ging het goed – en daar deed ik echt mijn best voor – liet hij me verder met rust en liep door naar iemand anders.

Maar het lukte me niet helemaal om onopgemerkt te blijven. Ondanks al mijn oefeningen en ondanks al mijn trainen had ik toch grote problemen met mijn pull-ups.

De gang van zaken zal ongetwijfeld bekend zijn: je pakt de stang beet en trekt jezelf omhoog, daarna laat je je weer zakken. En dan nog een keer.

Nog eens. Nog eens.

Bij BUD/S moesten we aan de stang gaan hangen en dan wachten tot de instructeur zei dat we konden beginnen. Nou, de eerste keer dat we dat met de hele klas moesten doen, stond hij vlak naast me.

‘Nu!’ zei hij.

‘Oei-i-i-i,’ kreunde ik terwijl ik me omhoogtrok.

Helemaal fout! Ik was meteen een watje.

Om te beginnen lukte het me al niet om veel pull-ups te doen; ik kwam misschien net tot zes, en dat was precies het vereiste minimum. Maar nu, met de belangstelling die ik had gewekt, kon ik niet meer zomaar iets doen. Nu moesten het stuk voor stuk perfécte pull-ups zijn. En zo veel mogelijk. De instructeurs hielden me scherp in de gaten en kwamen steeds met nieuwe opdrachten, zodat ik veel extra oefeningen moest doen.

Het had wel een prettig bijeffect. Pull-ups doen werd een soort specialisme van me. Op een gegeven moment deed ik er moeiteloos dertig. Ik was niet de beste van de klas, maar ik hoefde me ook niet meer te schamen.

En zwemmen? Alle inspanningen die ik me had getroost voor ik aan BUD/S begon, begonnen nu hun rendement op te leveren. Ik kan zonder meer stellen dat zwemmen me bijzonder goed afging. Ik was een van de snelste zwemmers, misschien zelfs wel dé snelste.

Maar, nogmaals, minimumafstanden zeggen eigenlijk niets. Om je aantekening te halen moet je op volle zee 1000 meter zwemmen. Tegen de tijd dat je BUD/S hebt voltooid, is 1000 meter helemaal niets meer. Je zwemt voortdurend. Even drie kilometer zwemmen was heel normaal. En dan waren er nog die keren dat we met kleine bootjes de oceaan op voeren om een paar zeemijl uit de kust overboord te worden gekieperd.

‘Er is maar één manier om thuis te komen, jongens,’ zeiden de instructeurs dan. ‘Zwemmen.’

Van maaltijd tot maaltijd

Waarschijnlijk heeft iedereen die van het bestaan van de SEAL’s weet, ook wel eens van de Hell Week gehoord. Dat is vijfenhalve dag onafgebroken

afgebeuld worden, enkel en alleen bedoeld om te kijken of je het uithoudingsvermogen en de wilskracht hebt om de ultieme krijger te worden.

Iedere SEAL heeft een totaal ander Hell Week-verhaal te vertellen. Dat van mij begint een dag of twee vóór Hell Week, ergens in de branding op een stuk of wat rotsen. We zaten met een groepje mannen in een IBS – *inflatable boat, small* (opblaasboot, klein), de standaardrubberboot die plaats biedt aan zes man – en we moesten met dat ding langs die rotsen de vaste wal zien te bereiken. Ik was voorste man, wat betekende dat het mijn taak was om er als eerste uit te klimmen en de IBS stevig vast te houden terwijl de anderen eruit klommen, waarna we hem met z'n allen oppakten.

Goed, net op het moment dat ik me schrap zette, tilde een enorme golf de boot hoog op en zette het geheel boven op mijn voet neer. Het deed ongelooflijk veel pijn en mijn voet was onmiddellijk gevoelloos.

Ik probeerde mijn voet te negeren en deed er later wat tape om. Toen onze taak er voor die dag op zat, ben ik naar een goede vriend gegaan wiens vader toevallig arts was en heb hem gevraagd of hij er even naar wilde kijken. Hij maakte er een röntgenfoto van en toen bleek dat de voet gebroken was.

Hij wilde er uiteraard gips omheen doen, maar dat weigerde ik. Als ik met mijn voet in het gips op BUD/S zou verschijnen, zou ik onmiddellijk van de opleiding worden gestuurd. En als dat vlak voor Hell Week gebeurde, kon ik weer helemaal opnieuw beginnen, en ik was absoluut niet van plan om datgene wat ik tot nu toe allemaal had doorstaan nog eens mee te maken.

(Zelfs bij BUD/S mag je tijdens de uren dat je geen dienst hebt met toestemming van je superieur de basis verlaten. Uiteraard ben ik niet naar een marinearts gegaan om naar mijn voet te laten kijken, want die zou me ongetwijfeld tijdelijk hebben afgekeurd.)

Op de avond dat Hell Week zou beginnen, werden we naar een grote ruimte gedirigeerd, waar we pizza kregen en naar een heel stel films moesten kijken: *Black Hawk Down, We Were Soldiers* en *Braveheart*. We werden geacht ons te ontspannen, maar we stonden natuurlijk allemaal op scherp, want we wisten dat Hell Week elk moment kon beginnen. Het leek wel een feestje aan boord van de Titanic. De films brachten ons allemaal in de juiste stemming, maar we wisten dat er in het duister ergens een ijsberg op de loer lag.

Opnieuw was het mijn verbeelding die maakte dat ik nerveus werd. Ik wist dat een van de instructeurs elk moment kon binnenstormen om met een M60-machinegeweer losse flodders af te vuren, en dat ik dan geacht werd naar buiten te rennen en me daar op de *grinder* (het geasfalteerde oefenterrein) op te stellen. Maar wanneer was dat?

Elke minuut die er verstreek werd het onrustiger in mijn maag. Ik zat er maar, terwijl ik onophoudelijk in mezelf ‘God, God, God’ prevelde. Steeds weer. Heel welbespraakt en vanuit mijn tenen.

Ik probeerde wat te slapen, maar dat lukte niet. Eindelijk kwam er iemand naar binnen rennen en begon te schieten.

Goddank!

Ik geloof niet dat ik ooit zo blij ben geweest om weer eens te worden mishandeld. Ik rende naar buiten. De instructeurs gooiden flashbangs naar binnen en draaiden de brandslangen helemaal open. (Een flashbang geeft een felle lichtflits en een enorm harde klap als hij explodeert, maar hij veroorzaakt geen verwondingen.)

Ik was opgewonden, klaar voor iets wat volgens sommigen voor aspirant-SEAL’s de ultieme test zou moeten zijn. Maar tegelijkertijd dacht ik: *wat gebeurt hier in godsnaam?* Want hoewel ik alles over Hell Week wist – of méénde te weten – had ik er nog nooit een meegemaakt en begreep ik er in feite helemaal niets van.

We werden in twee groepen gesplitst. Ze stuurden ons naar verschillende posten en daar deden we push-ups, flutter kicks (op de rug liggend afwisselend de benen omhooggooien) en star jumpers (opspringen en tegelijkertijd armen en benen strekken).

Daarna moesten we gezamenlijk een veldloop doen. Mijn voet? Daar had ik nog het minste last van. We zwommen, deden oefeningen, namen de boten mee naar het water. Het kwam er op neer dat we constant in beweging waren. Een van de jongens was op een gegeven moment zo uitgeput, dat hij iemand in een kajak die even kwam kijken hoe het met ons ging in onze rubberboten, voor een haai aanzag en waarschuwingen begon te schreeuwen. (De man in de kajak was onze commandant. Ik weet niet of hij het als compliment heeft opgevat.)

Voor het begin van BUD/S had iemand me verteld dat als je van de ene maaltijd naar de andere leefde, je de meeste kans had om er succesvol doorheen te komen. Ga zo hard je kunt totdat je te eten krijgt. Je kreeg om

de zes uur te eten, en daar kon je je horloge op gelijkzetten. Dus daar concentreerde ik me maar op. De redding liet nooit langer op zich wachten dan 5 uur en 59 minuten.

Toch waren er momenten dat ik dacht dat ik het niet zou halen. Ik kwam soms in de verleiding om op te staan en naar de bel te rennen die een eind aan mijn foltering zou maken – als je die bel luidt, mag je een kop koffie gaan drinken en een donut nuttigen. En wordt er gelijk afscheid van je genomen, want als je die bel luidt (of alleen maar opstaat en zegt ‘Ik kap ermee’), betekent dat voor jou het einde van het programma.

Geloof het of niet, maar mijn gebroken voet ging in de loop van de week steeds minder pijn doen. Misschien dat ik zo aan het gevoel gewend raakte, dat het normaal leek. Waar ik niet tegen kon was de kou. Op het strand, in de branding liggend met nauwelijks kleren aan, verging ik van de kou… dat was het allerergst. Ik haakte mijn armen in die van de jongens links en rechts van me en kon alleen maar hevig rillen. Ik bad dat er iemand over me heen zou pissen.

Dat deed iedereen, ik weet het zeker. Urine was zo’n beetje het enige warme spul wat we op dat moment nog hadden. Als je tijdens een BUD/S-oefening op het strand een stuk of wat jongemannen dicht op elkaar ziet staan, dan komt dat omdat daar iemand staat te pissen en iedereen daar zijn voordeel mee wilde doen.

Als die bel iets dichterbij had gehangen, was ik misschien wel opgestaan om er een zwieper tegen te geven en vervolgens van mijn warme koffie en donut te genieten. Maar dat heb ik niet gedaan.

Óf ik was te koppig om de handdoek in de ring te gooien, óf ik was te lui om op te staan. Kies zelf maar.

Ik had allerlei motieven om door te gaan. Ik weet de naam nog van iedereen die van tevoren tegen me zei dat ik BUD/S nooit zou halen. Volhouden was voor mij hetzelfde als het hun eens stevig onder de neus wrijven. En de aanblik van al die schepen uit de kust was nog een stimulans: dan stelde ik mezelf de vraag of ik daar soms terecht wilde komen.

Verdomme, nee!

Hell Week begon op een zondagavond. Zo rond woensdag begon ik het gevoel te krijgen dat ik het zou redden. Rond die tijd was mijn hoofddoel voornamelijk wakker blijven. (Ik heb heel die tijd misschien net twee uur

geslapen, en nog niet eens achter elkaar.) Fysiek werd er toen nauwelijks meer op ons ingehakt en was het boven alles een mentale uitdaging geworden. Veel instructeurs beweren dat de Hell Week voor 90 procent een kwestie van mentaliteit is, en ze hebben gelijk. Je moet laten zien dat je de mentale kracht hebt om door te gaan met een missie, zelfs als je uitgeput bent. Dat is eigenlijk het idee achter deze beproeving.

Het is een uiterst effectieve selectiemethode. Toentertijd zag ik dat nog niet zo duidelijk, moet ik eerlijk zeggen, maar later, in het gevecht, begreep ik het. Je kunt als er op je geschoten wordt niet zomaar opstaan en een bel luiden. Dan kun je niet zeggen: nou, geef me die kop koffie en die donut maar. Als je ermee kapt, ga je dood, en neem je misschien nog wel een paar van je makkers met je mee ook.

Mijn instructeurs tijdens BUD/S zeiden altijd dingen als: ‘Jij vindt dit zwaar? Als je bij een team bent ingedeeld wordt het nog veel zwaarder. Zodra jij er deel van uitmaakt wordt het nog kouder en ben je nóg meer uitgeput.’

Liggend in de branding vond ik het maar een klotestelletje. Kon ik weten dat ik een paar jaar later zou vinden dat Hell Week een makkie was geweest?

De kou werd een echte nachtmerrie.

En dan bedoel ik dat letterlijk. Na de Hell Week werd ik midden in de nacht hevig rillend wakker. Ik kon ik weet niet hoeveel dekens over me heen trekken, ik bleef het ijskoud hebben, en in mijn hoofd bleef het maar malen.

Er zijn zo veel boeken en televisieprogramma’s over Hell Week gemaakt, dat ik niet eens meer probeer die voor je op een rijtje te zetten. Maar één ding wil ik er nog van zeggen: het moeten doorstaan is veel erger dan erover lezen.

Teruggezet

Na Hell Week krijg je even de gelegenheid om een beetje te herstellen. Die fase wordt de wandelweek genoemd. Tegen die tijd hebben ze je zo op je

donder gegeven dat je constant het gevoel hebt onder de blauwe plekken te zitten en overal zwellingen hebt. Je loopt op tennisschoenen, niet hard, je wandelt in een stevig tempo overal naartoe. Maar dat is een concessie die slechts van korte duur is; na een paar dagen wordt er weer stevig op je ingebeukt.

‘Oké, incasseren maar,’ riepen de instructeurs. ‘Jullie zijn hersteld.’

Zíj zeggen wel of je verwondingen hebt opgelopen of niet.

Nadat ik Hell Week had overleefd, dacht ik dat ik het ergste had gehad. Ik mocht mijn witte shirt inruilen voor een bruin en begon aan deel twee van BUD/S, de duikfase. Helaas had ik ergens onderweg een infectie opgelopen. Niet lang na het begin van de tweede fase bevond ik me in een duiktoren, een speciaal trainingsapparaat waarin een duik kan worden gesimuleerd. Bij deze specifieke oefening moest ik vanuit een duikerklok een zogenaamde *buoyant ascent* maken – een opstijging met behulp van het trimvest – waarbij ik de druk in mijn binnen- en buitenoor gelijk moest zien te houden. Daar zijn een paar methoden voor; de meest normale is dat je je mond dichtdoet, je neusgaten dichtknijpt en dan behoedzaam via de neus uitademt. Maar als je je oren niet goed klaart, heb je een probleem…

Dat was me wel verteld, maar vanwege die infectie bleek ik dat niet meer te kunnen. Omdat ik BUD/S volgde en nog geen ervaring had, besloot ik een hap lucht te nemen en er maar het beste van te hopen. Dat bleek geen goed idee te zijn: het pakte totaal verkeerd uit en het eind van het liedje was dat ik met een geperforeerd trommelvlies zat opgezadeld. Toen ik aan de oppervlakte kwam, kwam het bloed uit mijn oren, neus en ogen.

Ik kreeg ter plekke eerste hulp en ze stuurden me door naar een specialist, die naar mijn oren keek. Vanwege deze medische problemen werd ik teruggezet; zodra ik was genezen zou ik bij een andere klas worden ingedeeld.

Als je wordt teruggezet, kom je in een soort vergetelheid terecht, een soort niemandsland. Omdat ik de Hell Week al had doorstaan, hoefde ik niet helemaal opnieuw te beginnen – Hell Week hoef je nooit twee keer te doen, goddank. Maar ik wilde niet op mijn luie reet blijven zitten totdat de volgende klas me zou hebben ingehaald. Zodra ik daartoe in staat was hielp ik de instructeurs, deed ik dagelijks mijn conditieoefeningen en liep ik veldlopen met een klas withemden (eerste fase), die het uiteraard zwaar te verduren hadden.

Er is één ding dat je van me moet weten: ik ben gek op pruimtabak.

Dat is al zo sinds mijn jeugd. Toen ik op de middelbare school zat, betrapte mijn vader me er een keertje op dat ik pruimtabak gebruikte. Hij vond dat spul maar niets en besloot me voor eens en altijd van die gewoonte af te helpen. Hij dwong me een heel blik naar munt smakende tabak op te eten, met als gevolg dat ik het tot op de dag van vandaag vertik tandpasta met muntsmaak te gebruiken.

De andere soorten pruimtabak zijn een heel ander verhaal. Mijn favoriete merk is Copenhagen.

Als kandidaat tijdens BUD/S mag je geen tabak in je bezit hebben, maar omdat ik was teruggeplaatst, dacht ik dat het zo'n vaart niet zou lopen. Op een dag stopte ik wat Copenhagen in mijn mond en sloot me aan bij een groep voor een veldloop. Ik bevond me min of meer in het midden van het peloton en ik vermoedde dat niemand iets in de gaten had. Maar dat bleek een vergissing.

Het klinkt onwaarschijnlijk, maar een van de instructeurs liet zich onder het lopen iets terugvallen en begon tegen me te praten. Zodra ik antwoord gaf had hij in de gaten dat ik pruimtabak in mijn mond had.

'Laat je vallen!'

Ik maakte me los van de groep en nam de push-uphouding aan.

'Waar is je blikje?'

'In mijn sok.'

'Pakken.'

Ik moest natuurlijk wel in de push-uphouding blijven, dus reikte ik met een hand naar achteren en kreeg nog net het blikje te pakken. Hij maakte het open, zette het voor me op de grond en zei: 'Opeten!'

Elke keer dat ik na een push-up weer door mijn armen ging, moest ik een hap Copenhagen nemen en die zo snel mogelijk doorslikken. Ik gebruikte het spul al vanaf mijn vijftiende en ik had mijn tabak als de fut eruit was wel vaker doorgeslikt, dus het was een stuk minder erg dan je zou denken. Het was in elk geval een stuk minder erg dan mijn instructeur graag zou zien. Maar als het wintergreen, pruimtabak met muntsmaak, was geweest, zou het een heel ander verhaal zijn geworden. Hij baalde ervan dat ik niet moest overgeven. Met als gevolg dat hij me urenlang allerlei oefeningen

heeft laten doen. Het had een haartje gescheeld of ik had toch nog moeten braken, niet van de Copenhagen maar van uitputting.

Uiteindelijk liet hij me gaan. Daarna konden we vrij goed met elkaar overweg. Hij bleek zelf ook van het spul te houden. Tegen het einde van BUD/S raakte ik met hem en nog een andere instructeur uit Texas bevriend, en ik heb in de loop van de cursus dan ook erg veel van ze geleerd.

Veel mensen zijn verbaasd als ze horen dat je ondanks tijdens de opleiding opgelopen verwondingen nog altijd SEAL kunt worden, tenzij die verwondingen zo ernstig zijn dat ze een eind aan je marinecarrière maken. En dat is ook logisch: bij een SEAL is mentale kracht veel belangrijker dan fysieke moed; als je psychisch voldoende vastberadenheid kunt opbrengen om na een blessure terug te komen en het programma af te ronden, is de kans groot dat je alsnog een prima SEAL kunt worden. Ikzelf ken een SEAL die tijdens de training zijn heup zo ernstig brak dat er een kunstheup bij hem moest worden aangebracht. Hij heeft anderhalf jaar moeten wachten, maar uiteindelijk heeft hij BUD/S met succes doorlopen.

Je hoort jongens wel eens opscheppen over het feit dat ze van de BUD/S zijn geschopt omdat ze met de instructeur hadden gevochten en die helemaal in elkaar hadden geslagen. Die liegen alleen maar. Niemand vecht met een instructeur. Dat doe je gewoon niet. Geloof me, als je dat wel doet, pakken ze je met z’n allen en geven ze je zo’n pak op je lazer dat je nooit meer kunt lopen.

Marcus

Uiteraard ga je in BUD/S heel close met anderen om, maar probeer vóór Hell Week niet al te close met ze te zijn. Want juist in die periode vallen de meeste mensen af. Van onze klas hebben 24 man de eindstreep gehaald, minder dan tien procent van het aantal waarmee we zijn begonnen.

En ik was er daar één van. Ik was begonnen in klas 231, maar omdat ik was teruggezet voltooide ik BUD/S met klas 233.

Na BUD/S gaan de SEAL’s naar de voortgezette opleiding – officieel wordt die SQT genoemd, of *SEAL Qualifying Training*. Toen ik daar was kwam ik

een oude vriend van me tegen die ik al eerder op BUD/S had ontmoet: Marcus Luttrell.

Marcus en ik konden van het begin af aan goed met elkaar overweg, maar zo vreemd was dat niet: we komen allebei uit Texas.

Zoiets begrijp je misschien niet als je zelf niet uit Texas komt. Tussen de mensen uit die staat lijkt een speciale band te bestaan. Ik weet niet of het door gedeelde ervaringen komt, of misschien is het wel iets in het water, of het bier. Texanen hebben de neiging om prettig met elkaar om te gaan, en in ons geval was er onmiddellijk sprake van vriendschap. Maar misschien is dat niet zo heel vreemd; per slot van rekening hadden we grotendeels dezelfde ervaringen achter de rug; al van kinds af aan hadden we gejaagd, we hadden dienst genomen bij de marine en nu volgden we samen de zware BUD/S-opleiding.

Marcus had de BUD/S eerder voltooid dan ik, was toen vertrokken voor een speciale voortgezette opleiding, en was daarna weer naar SQT teruggekeerd. Hij had een hospiktraining achter de rug en hij was dan ook degene die me nakeek toen ik bij het duiken voor het eerst een O2-hit opliep. (Een 'O2-hit' houdt in dat er tijdens een duik te veel zuurstof in de bloedbaan komt. Dat kan een aantal oorzaken hebben en het kan buitengewoon gevaarlijk zijn. Bij mij had het weinig te betekenen.)

Terug naar het duiken. Ik zeg altijd: 'Ik ben een "…L", geen SEAL. Ik ben een landjongen; wat mij betreft mag je de lucht en de zee voor iemand anders reserveren.

Op een dag raakte ik in de problemen: ik zwom samen met een luitenant, en we waren vastbesloten de gouden vin van die dag te verdienen – dat is een onderscheiding voor de beste duik van die dag. Voor die oefening moesten we onder een schip door zwemmen en daar kleefmijnen aan bevestigen. (Een kleefmijn is een holle springlading die tegen de romp van een schip wordt bevestigd. Meestal is hij voorzien van een tijdmechanisme.)

Het ging allemaal prima, tot ik plotseling – ik zat pal onder de romp van het schip – duizelig werd en mijn hersenen in bloemkool veranderden. Het lukte me nog net een stang te pakken, waar ik me stevig aan vasthield. De luitenant probeerde me een mijn aan te reiken en gebaarde naar me toen ik dat ding niet aanpakte. Ik tuurde niets ziend in de oceaan. Uiteindelijk werd

mijn hoofd weer enigszins helder, waarna ik me losmaakte en verderging met mijn werk.

Die dag zat de gouden vin er voor ons niet in. Tegen de tijd dat ik de oppervlakte bereikte, voelde ik me weer helemaal de oude, en ik mocht van zowel Marcus als de instructeurs doorgaan.

Hoewel we uiteindelijk in verschillende teams terechtkwamen, bleven Marcus en ik altijd contact houden. Het leek wel of elke keer dat ik na een uitzending naar huis zou gaan, hij mij juist kwam aflossen. We lunchten dan altijd met elkaar en wisselden tussen neus en lippen door allerlei nuttige informatie uit.

Tegen het einde van SQT kregen we te horen bij welk SEAL-team we zouden worden ingedeeld. Hoewel we BUD/S succesvol hadden afgerond, vonden we onszelf nog geen echte SEAL's ; pas als we formeel tot een team waren toegetreden kregen we ons drietandinsigne, en dan zouden we ons eerst nog moeten bewijzen. (De SEAL-drietand – ook wel Budweiser genoemd – is een metalen insigne dat door SEAL's wordt gedragen. Naast de drietand van Neptunes omvat het insigne ook nog een adelaar, een anker en een vuursteenpistool.) In die tijd bestonden er zes teams, wat inhield dat we konden kiezen uit drie teams aan de Westkust en drie aan de Oostkust. Mijn voorkeur ging uit naar SEAL Team 3, dat in Coronado, Californië, was gestationeerd. Daar koos ik voor omdat dat team in het Midden-Oosten actief was geweest en er waarschijnlijk naar terug zou keren. En ik wilde zo snel mogelijk gevechtservaring opdoen. Maar ik denk dat we dat allemaal wel wilden.

Mijn twee volgende keuzes waren teams die langs de Oostkust waren gestationeerd, want ik was wel eens in Virginia geweest en daar stond hun hoofdkwartier. Niet dat ik nou zo dol op Virginia ben, maar ik vond het daar een stuk prettiger dan in Californië. In San Diego – de stad vlak bij Coronado – is het altijd heerlijk weer, maar in Zuid-Californië wonen voornamelijk gekken. En ik wilde graag wonen in een gebied waar het gezond verstand nog op de juiste waarde werd geschat.

De detailer voor wie ik had gewerkt, vertelde me dat hij zijn uiterste best zou doen me geplaatst te krijgen bij het team waar ik het liefst naartoe wilde. Ik was niet honderd procent zeker dat dat zou gebeuren, maar op dat

moment had ik alles geaccepteerd – welke plaatsing er voor mij ook uit de bus was gekomen – ik had er namelijk geen enkele invloed op.

Het daadwerkelijk te horen krijgen bij welk team je bent ingedeeld was bijna een anticlimax. We moesten allemaal bij elkaar komen in een groot klaslokaal en kregen daar een vel papier met daarop de uitslag. Ik mocht naar mijn eerste keus: Team 3.

Liefde

Er overkwam me dat voorjaar nog iets, iets wat niet alleen een enorme impact had op mijn militaire carrière, maar ook op mijn leven.

Ik raakte tot over mijn oren verliefd.

Ik weet niet of je in liefde op het eerste gezicht gelooft; volgens mij geloofde ik er zelf ook niet in, tot die avond in april 2001, toen ik in een café in San Diego Taya zag staan, druk in gesprek met een van mijn vrienden. Op de een of andere manier zag ze kans om in de zwartleren broek die ze aanhad er tegelijkertijd hartstikke opwindend én chic uit te zien. Die combinatie beviel me uitstekend.

Ik was net toegetreden tot Team 3. We waren nog niet aan de eigenlijke training begonnen en ik genoot van een weekje vakantie voor we in alle ernst aan de voortgezette SEAL-training zouden beginnen en ik de kans zou krijgen me binnen het team te bewijzen.

Toen we elkaar voor het eerst ontmoetten, was Taya vertegenwoordiger bij een farmaceutisch bedrijf. Ze was geboren in Oregon, had in Wisconsin gestudeerd en was na een paar jaar naar de kust verhuisd. Mijn eerste indruk was dat het hier om een prachtige vrouw ging, zelfs als ze zich ergens boos over maakte. Toen we met elkaar in gesprek raakten, kwam ik er ook nog eens achter dat ze intelligent was en gevoel voor humor had. Ik voelde me onmiddellijk op mijn gemak bij haar.

Maar misschien kan zij het beter vertellen: haar versie klinkt beter dan die van mij:

Taya:

Ik herinner me de avond nog dat we elkaar voor het eerst zagen, althans gedeeltelijk. Ik was helemaal niet van plan om uit te gaan. Het gebeurde allemaal tijdens een minder leuke tijd in mijn leven. Ik deed werk dat me eigenlijk niet beviel. Ik woonde nog niet zo lang in de stad en ik was nog op zoek naar leuke vriendinnen. Heel af en toe ging ik met een jongen uit, maar dat was geen groot succes. In de loop der jaren heb ik een aantal plezierige relaties gehad, maar ook een stel uiterst onplezierige, met nog wat losse afspraakjes tussendoor. Ik weet nog dat ik een keer – vlak voordat ik Chris leerde kennen – tot God gebeden heb en hem toen heb gevraagd of hij niet eens een aardige jongen mijn kant op kon sturen. Al het andere was onbelangrijk, vond ik. Ik wilde alleen maar iemand die fatsoenlijk en aardig was.

Ik werd door een vriendin gebeld die van plan was naar San Diego te gaan. Ik woonde toen in Long Beach, bijna 150 *kilometer noordelijker. Ik wilde helemaal niet uit gaan, maar ze wist me over te halen.*

We liepen die avond wat rond en kwamen langs een bar die Maloney's heette. Daar werd binnen keihard 'Land Down Under' gedraaid, van Men at Work. Mijn vriendin wilde naar binnen, maar de entree was waanzinnig hooge – iets in de buurt van tien, vijftien dollar.

'Dat ga ik niet betalen,' zei ik tegen haar. 'Niet voor een bar waar ze Men at Work draaien.'

'O, hou toch op,' zei mijn vriendin. Ze betaalde voor me en we gingen naar binnen.

We stonden aan de bar. Ik dronk en was prikkelbaar. Toen kwam die lange, goed uitziende jongeman mijn kant uit en begon tegen me te praten. Even daarvoor had ik met een van zijn vrienden staan praten, nogal een hork. Ik was nog steeds in een niet al te beste stemming, en hij had een zeker air over zich. Hij vertelde hoe hij heette – Chris – en ik vertelde hem hoe ik heette.

'Wat doe je voor de kost?' vroeg ik.

'Ik rij in een ijscowagen rond.'

'Dat is gelul,' zei ik. 'Volgens mij ben je militair.'

'Nee, hoor,' protesteerde hij. Hij vertelde me nog het een en ander. SEAL's vertellen buitenstaanders bijna nooit wat ze in werkelijkheid doen, en Chris kwam met de meest waanzinnige flauwekulverhalen aanzetten die ik ooit gehoord heb. Zo beweerde hij bijvoorbeeld dat hij

dolfijnen in de was zette: volgens hem moest bij dolfijnen in gevangenschap de huid regelmatig in de was worden gezet, anders zouden de dieren op een gegeven moment desintegreren. Best een overtuigend verhaal, vooral tegenover een jong, naïef, enigszins aangeschoten meisje.

Gelukkig probeerde hij dat specifieke verhaal niet aan mij te slijten – ik hoop dat hij dat niet deed omdat hij vermoedde dat ik er niet voor zou vallen. Hij heeft sommige meiden er overigens wel eens van weten te overtuigen dat hij een geldautomaat bemande, dat hij in zo'n ding zat en dat hij geld door de sleuf naar buiten schoof zodra iemand er zijn kaart in had gestopt. Zo naïef, of dronken, was ik nou ook weer niet dat hij probeerde dat verhaal aan mij te verkopen.

Ik zag direct al dat hij militair was. Hij was gespierd en had kort haar, en hij had een accent dat duidelijk zei: niet van hier.

Uiteindelijk erkende hij dat hij in dienst zat.

'Wat doe je in dienst?' vroeg ik.

Hij begon eerst nog over een heleboel andere dingen, maar ten slotte kwam hij met de waarheid voor de dag: 'Ik heb net BUD/S achter de rug.'

Ik zei iets als: oké, dus je bent een SEAL.

'Ja.'

'Ik ken jouw soort,' zei ik hem. Ik moet wel even vertellen dat mijn zus net van haar man was gescheiden. Mijn zwager had graag SEAL willen worden – hij had dezelfde training ondergaan – en ik wist dus precies hoe een SEAL in elkaar zat (althans dat dacht ik).

Dus dat vertelde ik Chris allemaal.

'Jullie zijn arrogant, egocentrisch en alleen maar op zoek naar roem,' zei ik. 'Jullie liegen en jullie denken dat je alles kunt doen wat je wilt.'

Ja, ik liet me van mijn leukste kant zien.

Maar de manier waarop hij reageerde was zonder meer intrigerend. Hij grijnsde me niet zelfgenoegzaam toe, hij probeerde niet de wijsneus uit te hangen en hij was zelfs niet beledigd. Hij leek eerder… in verwarring gebracht.

'Waarom zeg je dat?' vroeg hij heel onschuldig en oprecht.

Ik vertelde hem het verhaal van mijn zwager.

'Ik ben bereid mijn leven te geven voor mijn land,' antwoordde hij. 'Dat is toch niet egocentrisch? Dat is precies het tegenovergestelde.'

Hij was zo idealistisch en romantisch over zaken als patriottisme en het dienen van je land, dat ik hem onwillekeurig geloofde.

We hebben nog wat langer met elkaar staan praten, maar toen kwam mijn vriendin en moest ik me weer aan haar wijden. Toen zei Chris iets in de trant van: ik ga naar huis.

'Waarom?' vroeg ik.

'Nou, je hebt zelf gezegd dat je nooit zult afspreken met een SEAL*, laat staan met hem uitgaan.'*

'Nee, hoor, ik heb alleen gezegd dat ik nooit met zo iemand zou trouwen. Ik heb niet gezegd dat ik nooit met zo iemand zou gaan stappen.'

Zijn gezicht lichtte helemaal op.

'In dat geval,' zei hij, met dat scheve glimlachje van hem, 'krijg ik vast je telefoonnummer.'

Hij bleef daar hangen. Ik bleef daar hangen. We waren er nog steeds toen de bel voor de laatste bestellingen ging. Toen ik samen met de rest van de bezoekers opstond om weg te gaan, werd ik plotseling tegen hem aan gedrukt. Hij was keihard en gespierd, en hij rook lekker, dus heb ik hem een snelle kus op zijn hals gegeven. We liepen naar buiten en hij escorteerde ons naar de parkeerplaats… waar ik gigantisch moest overgeven en alle scotch on the rocks die ik had gedronken er weer uit kwam.

Hoe kun je níét verliefd worden op een meisje dat direct al bij de eerste ontmoeting alles eruit gooit? Ik wist vanaf het begin dat dit iemand was met wie ik heel veel tijd wilde doorbrengen, maar dat was aanvankelijk onmogelijk. Ik heb haar de ochtend na onze eerste ontmoeting gebeld om te te horen of alles goed met haar was. We hebben wat met elkaar gepraat en gelachen. Daarna sprak ik af en toe op haar antwoordapparaat in. Ze belde niet terug.

De andere jongens van het team begonnen me ermee te plagen. Er werden weddenschappen afgesloten of ze me al dan niet uit zichzelf zou bellen. Af en toe spraken we elkaar toch, als ze een keertje wél opnam – misschien

met het idee dat het iemand anders was die belde. Na een tijdje besefte zelfs ik dat ze nooit het initiatief zou nemen.

Maar toen veranderde er iets. Ik kan me nog goed de eerste keer herinneren dat zíj me belde. We waren ergens aan de Oostkust aan het trainen.

Na ons gesprek rende ik naar binnen en sprong ik op de bedden van mijn maten. Ik beschouwde dat telefoontje als een teken dat ze écht in mij was geïnteresseerd. En ik wilde dat feit maar al te graag delen met de lieden die dachten dat het nooit iets zou worden.

Taya:

Chris is zich altijd heel bewust van mijn gevoelens. Over het algemeen is hij buitengewoon oplettend en dus merkt hij ook meteen hoe ik me voel. Hij hoeft niet veel te zeggen. Een simpele vraag of op een ongedwongen manier iets ter sprake brengen laat zien dat hij precies weet wat er in mij omgaat. Hij vindt het niet altijd even leuk om over gevoelens te spreken, maar hij weet ook precies wanneer het verstandig of noodzakelijk is om bij mij iets naar buiten te trekken dat ik eigenlijk van plan was voor me te houden.

Daar kwam ik al vrij snel tijdens onze relatie achter. Als we elkaar dan via de telefoon spraken, was hij bijzonder zorgzaam.

We zijn op veel gebieden elkaars tegenpool. En toch leek het tussen ons te klikken. Tijdens zo'n telefoongesprek vroeg hij me op een gegeven moment waarom ik dacht dat we tóch bij elkaar pasten. Ik besloot hem te vertellen welke dingen maakten dat ik me tot hem aangetrokken voelde.

'Ik vind je een fantastische vent,' zei ik hem, 'erg aardig. En gevoelig.'

'Gevoelig?!' Hij was geschokt, en klonk zelfs enigszins beledigd. 'Hoe bedoel je?'

'Wil je zeggen dat je niet weet wat gevoelig zijn betekent?'

'Bedoel je te zeggen dat ik bij films moet huilen en zo?'

Ik moest lachen. Ik legde uit dat ik ermee bedoelde dat hij precies leek aan te voelen hoe ik me voelde, soms nog eerder dan dat ik dat zelf in de gaten had. En dat hij me de kans gaf die gevoelens te uiten, en – belangrijker nog – dat hij me de ruimte gaf.

Ik denk niet dat dat het beeld is wat de meeste mensen van SEAL's hebben, maar wat deze man betreft was en is het wel degelijk een beeld dat klopt.

11 september 2001

Naarmate onze relatie hechter en hechter werd, brachten Taya en ik meer tijd met elkaar door. Uiteindelijk bleven we 's nachts bij elkaar logeren, hetzij in Long Beach of bij mij in San Diego.

Op een ochtend werd ik wakker van haar geroep. 'Chris! Chris! Wakker worden! Dit moet je zien!'

Ik strompelde naar de woonkamer. Taya had de televisie aangezet en had het geluid wat harder gedraaid. Ik zag rook uit het World Trade Center in New York komen.

Ik begreep absoluut niet wat er allemaal gebeurde. Een deel van mij sliep nog.

En terwijl we toekeken, boorde een vliegtuig zich in de zijkant van de tweede toren.

'Klootzakken,' mompelde ik.

Ik staarde naar het scherm, woedend en verbijsterd, maar er nog niet helemaal van overtuigd dat het allemaal echt was.

Plotseling herinnerde ik me dat ik mijn mobieltje had uitgeschakeld. Ik haalde het tevoorschijn en zag dat ik een aantal berichten had gemist. De strekking van al die berichten was de volgende: Kyle, naar de basis! Nu!

Ik nam Taya's SUV – die had, anders dan mijn pick-up, een volle tank – en scheurde naar de basis. Ik had geen flauw idee hoe hard ik reed – misschien wel 160 – maar in elk geval reed ik aanzienlijk harder dan was toegestaan.

In de buurt van San Juan Capistrano keek ik in de achteruitkijkspiegel en zag ik rood-blauwe zwaailichten.

Ik zette de auto aan de kant. De agent die mijn kant uit kwam, had duidelijk de pest in.

'Heb je een goede reden om zo hard te rijden?' wilde hij weten.

'Jawel, agent,' antwoordde ik. 'Sorry. Ik ben militair en ik heb net opdracht gekregen naar de basis te gaan. Ik begrijp dat u me een bekeuring

moet geven. Ik weet dat ik in overtreding was, maar wilt u zo vriendelijk zijn die bekeuring een beetje snel uit te schrijven, zodat ik weer door kan rijden?'

'Bij welk onderdeel zit je?'

Klootzak, dacht ik. *Ik heb je net gezegd dat ik opdracht heb gekregen naar mijn basis te gaan. Kun je me niet gewoon die bekeuring geven?* Maar ik wist me te beheersen.

'Ik zit bij de marine,' zei ik.

'Wat doe je bij de marine?' wilde hij weten.

Ik begon steeds kwaaier te worden. 'Ik ben een SEAL.'

Hij klapte zijn bonnenboekje dicht.

'Ik zal je naar de gemeentegrens begeleiden,' zei hij. 'Zet het die lui maar stevig betaald.'

Hij zette zijn zwaailichten weer aan en reed voor me uit. We reden wat minder hard dan toen hij me aan de kant zette, maar nog steeds aanzienlijk harder dan mocht. Hij bracht me tot aan de grens van zijn rechtsgebied, misschien iets verder, en gebaarde toen dat ik door moest rijden.

Training

We werden onmiddellijk in staat van paraatheid gebracht, maar al snel bleek dat we op dat moment nog niet nodig waren in Afghanistan, of waar dan ook. Mijn peloton moest nog een klein jaar wachten voor het zou worden ingezet, en toen we in actie kwamen, was dat niet tegen Osama bin Laden maar tegen Saddam Hoessein.

In de burgermaatschappij heerst rondom de SEAL's en hun missies nogal wat verwarring. De meeste mensen denken dat we commando's zijn die uitsluitend op schepen zijn gestationeerd en dat we alleen maar doelen op het water of in de onmiddellijke nabijheid van de kust aanvallen.

Ik moet toegeven dat een groot deel van ons werk met de zee te maken heeft; we maken niet voor niets deel uit van de marine. En vanuit historisch perspectief zijn de SEAL's , zoals ik al eerder vertelde, de opvolgers van de tijdens de Tweede Wereldoorlog opgerichte Underwater Demolition Teams

van de Amerikaanse marine, en de SEAL's zijn er trots op in hun voetsporen te mogen treden.

Maar naarmate de UDT-missies steeds omvangrijker werden, zag de marine in dat de behoefte aan speciale operaties niet bij de kustlijn ophield. Er werden nieuwe eenheden gevormd die SEAL's werden genoemd, die speciaal voor die uitgebreidere missies werden opgeleid en uiteindelijk de oudere UDT-eenheden zouden vervangen.

'Land' mag dan het laatste element van de afkorting SEAL zijn, het is niet bepaald het minst belangrijke gebied waar we actief zijn. Binnen de Amerikaanse strijdkrachten heef elke eenheid voor special operations zijn eigen specialiteit. Er is nogal wat overlap bij de training van die eenheden, en ook de reikwijdte van de missies is in nogal wat opzichten identiek, maar elk onderdeel heeft zijn eigen expertise. De Special Forces van het Amerikaanse leger verrichten uitstekend werk en trainen veel buitenlandse strijdkrachten in zowel conventionele als niet-conventionele oorlogvoering. De Army Rangers vormen een omvangrijke aanvalsmacht – als er een groot doelwit moet worden aangepakt, een vliegveld bijvoorbeeld, is dat typisch iets voor hen. De speciale troepen van de Amerikaanse luchtmacht – de parajumpers – zijn weer gespecialiseerd in het oppikken van mensen die op een of andere manier in de problemen zijn geraakt.

Een van onze specialiteiten is DA.

DA staat voor *direct action*. Een directe actie is een heel korte, snelle aanval op een niet al te groot maar uiterst belangrijk doelwit. Beschouw het als een aanval met chirurgische precisie. In de praktijk kan dat variëren van een aanval op een belangrijke brug die zich achter de vijandelijke linies bevindt tot een overval op een schuilplaats van terroristen om daar een of meerdere bommenmakers te arresteren – een *snatch and grab*, zoals sommigen het noemen. Hoewel dat zeer uiteenlopende missies zijn, is het idee erachter min of meer hetzelfde: keihard en razendsnel toeslaan, voordat de vijand in de gaten heeft wat er gebeurt.

Na 11 september werden de SEAL's steeds vaker ingezet in oorden waar zich best wel eens islamistische terroristen zouden kunnen ophouden, met helemaal bovenaan Afghanistan, en vervolgens het Midden-Oosten en Afrika. We deden nog steeds alles wat je van een SEAL kunt verwachten: duiken, parachutespringen, schepen tot zinken brengen, noem maar op.

Maar nu kwam steeds meer de nadruk te liggen op de oorlogvoering ter land, veel meer dan in het verleden het geval was geweest.

In kringen die aanzienlijk beter betaald worden dan ik werd over deze veranderingen stevig gedebatteerd. Er waren mensen die het operatiegebied van de SEAL's wilden beperken tot een strook land van zestien kilometer breed langs de kust. Mij werd uiteraard niets gevraagd, maar ik vond dat er helemaal geen beperkingen hoorden te zijn. Daar komt misschien bij dat ik het helemaal niet erg vind om uit de buurt van het water te blijven, maar dat heeft er verder niets mee te maken. Laat mij maar gewoon mijn werk doen, waar dan ook.

De training, het overgrote deel althans, was best leuk, hoewel het ons niet gemakkelijk werd gemaakt. We doken, we trokken de woestijn in, we oefenden in de bergen. We moest zelfs waterboarding en gasaanvallen ondergaan.

Tijdens de training moet iedereen waterboarding ondergaan. Het idee erachter is om je erop voor te bereiden voor het geval je ooit gevangen mocht worden genomen. De instructeurs pakten ons zo hard mogelijk aan, bonden ons vast en beukten op ons in, maar op de een of andere wijze brachten ze nooit blijvende schade bij ons aan. Ze zeiden dat we allemaal een breekpunt hebben en dat gevangenen na verloop van tijd altijd doorslaan. Maar ik denk dat ik in zo'n geval mijn folteraars nog liever zover zou zien te krijgen dat ze me vermoordden dan dat ik geheimen prijsgaf.

Gasoefeningen waren ook altijd spectaculair. Daarbij wordt er CS-gas op je losgelaten en onder die omstandigheden moet dan worden gevochten. CS-gas is in feite traangas – voor iedereen die in scheikunde is geïnteresseerd: het actieve ingrediënt is 2-chloorbenzylideenmalononitril. Voor ons stond de afkorting CS voor *cough and spit* – hoesten en spuwen – want dat is nog steeds de beste manier om ermee om te gaan. Tijdens de training leer je dat je je tranen gewoon moet laten lopen; het stomste wat je kunt doen is in je ogen wrijven. Je neus gaat ervan lopen en je moet hoesten en huilen, maar je kunt nog steeds met je wapen vuren en je erdoorheen vechten. Daar draait het bij die oefening om.

Op een gegeven moment reisden we af naar Kodiak, in Alaska, waar we een cursus navigatie te land volgden. Het was niet bepaald midden in de winter, maar er lag nog zo veel sneeuw dat we sneeuwschoenen aan

moesten. We begonnen met een les hoe je het beste warm kunt blijven – wat je het beste kon aantrekken enzovoort – en vervolgens leerden we hoe je in de sneeuw een schuilplaats kunt maken. Een van de belangrijke punten bij deze training – een regel die overal van kracht is – was hoe je met zo min mogelijk gewicht toekon. Je moet voor jezelf altijd zien vast te stellen wat belangrijker is: lichter en mobieler, of meer munitie en scherfvesten meetorsen.

Ik gaf de voorkeur aan zo weinig mogelijk meenemen, zodat ik zo min mogelijk in mijn bewegingen zou worden beperkt. Hoe lichter je bent, hoe mobieler. De kleine opdondertjes met wie je te maken krijgt zijn zo snel als de pest; wil je ze te pakken nemen, dan zul je van alles wat in je voordeel werkt moeten aangrijpen.

De training was behoorlijk prestatiegericht. Op een gegeven moment hoorden we dat het beste peloton van het team naar Afghanistan zou worden uitgezonden. Vanaf dat moment werden de training nog feller. Er was onderling behoorlijk wat competitie, en niet alleen op het oefenterrein. De officieren probeerden elkaar voortdurend onderuit te halen. Dan gingen ze naar de commandant en klaagden ze: ‘Heb je gezien wat die jongens op het oefenterrein hebben uitgespookt? Dat lijkt toch nergens op…?’

De strijd ging op een gegeven moment tussen ons en nog een ander peloton. Wij werden uiteindelijk tweede. Zij trokken ten strijde; wij bleven thuis.

Dat is zo’n beetje het ergste wat een SEAL kan overkomen.

Nu er in Irak een oorlog op uitbreken stond, kwam bij ons de nadruk op iets anders te liggen. We oefenden in het woestijngevecht en we trainden in het vechten in stedelijk gebied. We werkten keihard, maar er deden zich natuurlijk altijd wel lichtere momenten voor.

Ik herinner me bijvoorbeeld nog die keer dat we met een RUT bezig waren (RUT staat voor *real urban training*, oefenen in het straatgevecht). De leiding ging dan op zoek naar een gemeente die bereid was ons onderdak te bieden en een of ander gebouw ter beschikking te stellen dat we konden mollen – een lege opslagruimte, of een huis of iets dergelijks – iets authentiekers dan je gewoonlijk op een legerbasis aantreft. Deze oefening vond plaats in en rond een huis. Alles was zorgvuldig met de plaatselijke

politie afgestemd. Er waren een paar ‘acteurs’ gerekruteerd die tijdens de oefening een bepaalde rol moesten spelen.

Ik moest buiten voor de beveiliging zorgen. Ik zette de weg af en maakte duidelijk dat het verkeer om moest rijden, en dat alles terwijl de plaatselijke politie vanaf de zijlijn toekeek.

Terwijl ik daarmee bezig was, met mijn wapen in de aanslag en niet bepaald vriendelijk kijkend, kwam er een kerel op me af gelopen.

Ik deed wat ik in zo’n geval moest doen. Om te beginnen gebaarde ik dat hij om moest keren; hij bleef mijn kant op lopen. Daarna bescheen ik hem met mijn zaklantaarn; hij bleef komen. Ik richtte mijn geweer op hem, zodat mijn laserstip pal op hem viel; hij blééf mijn kant op komen.

Hoe dichter hij bij me kwam, hoe meer ik ervan overtuigd raakte dat het een van de ‘acteurs’ moest zijn die erop uit was gestuurd om me uit te proberen. In gedachten liet ik de geweldsinstructies de revue nog eens passeren – de ROE’s , de afkorting van *rules of engagement* – waarin precies stond aangegeven hoe ik moest handelen.

‘Wat ben je, de popo?’ vroeg hij terwijl hij vlak voor me ging staan.

‘Popo’ – Bargoens voor politieman – stond niet in mijn ROE’s, maar ik ging ervan uit dat hij aan het improviseren was. Als volgende op mijn lijstje stond de mogelijkheid hem tegen de grond te werken, dus dat deed ik maar. Maar hij verzette zich en hij reikte naar iets in zijn jas, vermoedelijk een wapen, dacht ik, want dat zou een SEAL die een slechterik speelde ongetwijfeld doen. Dus ik reageerde net zo en drukte hem als een goede SEAL eens stevig tegen de grond en gaf hem een paar klappen.

Maar toen brak datgene wat hij onder zijn jas verborgen hield en werd alles nat. Hij bleef zich vloekend verzetten, maar ik dacht daar verder niet over na. Toen hij wat minder tegenstribbelde, zag ik kans hem handboeien om te doen en keek ik om me heen.

De politieagenten die een eindje verderop in hun patrouillewagen zaten, lagen bijna dubbel van het lachen. Ik liep naar ze toe om te zien waarom.

‘Joh, dat is die-en-die,’ zeiden ze. ‘Dat is een van de grootste drugsdealers uit ons stadje. Wat zouden wij hem graag een paar klappen geven zoals jij hebt gedaan.’

Blijkbaar had Mr. Popo alle borden genegeerd en was hij recht het oefengebied binnen gelopen met het idee dat hij gewoon door kon gaan met

zijn activiteiten. Maar idioten kom je overal tegen – ik neem aan dat hij juist daarom in dit soort werk is terechtgekomen.

Gepest en getrouwd

Maandenlang zette de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties Irak onder druk om volledig gehoor te geven aan de resoluties van de VN, en dan met name die waarin werd geëist dat er inspecties werden toegestaan van plaatsen waar massavernietigingswapens waren opgeslagen en aanverwante installaties. Oorlog was nog geen uitgemaakte zaak – Saddam Hoessein had zich daarbij kunnen neerleggen en de inspecteurs alles kunnen laten zien wat ze wilden. Maar de meesten van ons wisten dat hij dat nooit zou doen. Dus toen we te horen kregen dat we naar Koeweit zouden worden overgebracht, raakten we lichtelijk opgewonden. Er was maar één conclusie mogelijk: we trokken ten strijde.

Op de een of andere manier was daar genoeg te doen. Naast het bewaken van de grens met Irak en het beschermen van de Koerdische minderheid, die in het verleden door Saddam met gifgas en bombardementen in groten getale was afgeslacht, dwongen Amerikaanse troepen in het noorden en zuiden van Irak een zogenaamde no-flyzone af, een gebied waar geen Iraakse vliegtuigen actief mochten zijn. Saddam smokkelde olie en andere goederen zijn land in en uit, volkomen in strijd met de VN-sancties. De Verenigde Staten en nog enkele andere bondgenoten intensiveerden hun operaties met de bedoeling daar een eind aan te maken.

Voor ik naar het Midden-Oosten werd overgevlogen, besloten Taya en ik nog snel even te trouwen. Eigenlijk stonden we beiden van dat besluit te kijken. We hadden het er op een gegeven moment over in de auto en kwamen tot de conclusie dat we maar beter konden trouwen.

Het besluit verbaasde me nogal, ook al stond ik er helemaal achter. Maar ik was het helemaal met haar eens. Het was zo logisch als wat. We hielden van elkaar. Ik wist zeker dat zij de vrouw was met wie ik de rest van mijn leven wilde delen. En toch had ik om de een of ander reden het idee dat het huwelijk niet lang stand zou houden.

We wisten allebei dat het scheidingspercentage bij SEAL's buitengewoon hoog is. Ik heb wel eens van een relatiebemiddelaar gehoord dat dat ergens in de buurt van 95 procent ligt, en dat wil ik best geloven. Misschien zat dát me dwars. Misschien dat een deel van mij nog niet helemaal klaar was voor een levenslange verbintenis. En ik besefte natuurlijk maar al te goed hoe veeleisend mijn baan zou zijn zodra we eenmaal op missie waren. Ik heb geen enkele verklaring voor die tegenstrijdigheid.

Maar ik weet wel dat ik ongelooflijk veel van haar hield, en dat zij van mij hield. En dus, in goede of in slechte tijden, of dat nou vredestijd was of als er strijd geleverd moest worden, we besloten dat een huwelijk onze volgende stap moest worden. Gelukkig hebben we alles weten te overleven.

Nog iets wat je over SEAL's moet weten: zodra je als nieuweling tot een team toetreedt, word je gepest. De pelotons zijn stuk voor stuk een bijzonder hechte groep. Nieuwkomers – steevast 'nieuwe jongens' genoemd – worden ongelooflijk hard aangepakt totdat ze bewezen hebben dat ze erbij horen. En over het algemeen gebeurt dat pas halverwege hun eerste operationele uitzending, áls het al gebeurt. Nieuwe jongens krijgen alle rotklussen. Ze worden constant uitgeprobeerd. Ze krijgen altijd op hun lazer.

Het is een soort uitgebreide ontgroening, die verschillende vormen kan aannemen. Tijdens een trainingsoefening doe je bijvoorbeeld je uiterste best en krijg je de hele dag van je instructeurs op je donder. En als die oefening is afgelopen, gaat het hele peloton stappen. Tijdens oefeningen elders rijden we over het algemeen in grote busjes rond waar zo'n twaalf man in kunnen. Een nieuwe jongen moet altijd rijden, wat uiteraard betekent dat hij in de cafés die worden aangedaan niet kan drinken, dat wil zeggen, niet de hoeveelheden die bij de SEAL's gebruikelijk zijn.

Ik geef toe, het is de mildste vorm van ontgroenen. Eigenlijk is het zo mild dat ik het niet eens echt ontgroenen zou willen noemen.

Hem half wurgen terwijl hij aan het rijden is, dát is ontgroenen.

Op een avond, kort nadat ik bij mijn peloton was gekomen, waren we na een oefening gaan stappen. Toen we het café verlieten, gingen alle oudere jongens achterin zitten. Ik reed die avond niet, vond verder alles prima en het was eigenlijk best prettig om voorin te zitten. We reden al een tijdje toen

ik plotseling hoorde: ‘Eén, twee, drie, vier, ik verklaar nú de oorlog in dit busje.’

Voor ik het wist begonnen ze op me in te beuken. ‘Oorlog in dit busje’ betekende simpelweg dat er onbeperkt jacht op de nieuwe jongens mocht worden gemaakt. Hier kwam ik uit tevoorschijn met een paar gekneusde ribben en een blauw oog, misschien wel twee. Ik denk dat ik tijdens de ontgroening misschien wel tien, twaalf keer een dikke lip heb opgelopen.

Ik moet direct opmerken dat zo’n busjesgevecht in het niet viel bij een vechtpartij in een café, nog zoiets waar SEAL’s zich maar al te graag mee bezighielden. SEAL’s stonden daar bekend om, en ik vormde daar geen uitzondering op. Ik ben in de loop der jaren meerdere malen gearresteerd, hoewel er zelden een aanklacht tegen me werd ingediend, en gebeurde dat wel, dan werd hij snel weer ingetrokken.

Waarom vechten SEAL’s zo vaak?

Ik heb er geen wetenschappelijk onderzoek naar gedaan, maar ik denk dat dat komt door een soort onderdrukte agressie. We worden getraind om ten strijde te trekken en mensen te doden. En tegelijkertijd wordt ons geleerd dat we onszelf als onoverwinnelijke rotzakken moeten zien. En dat is een vrij potente combinatie.

Als je ergens in een café bent, is er altijd wel iemand die je op je schouder tikt of op een andere manier laat weten dat je moet opduvelen. Dat gebeurt in elk café, waar ook ter wereld. De meeste mensen negeren zoiets gewoon.

Als iemand zoiets bij een SEAL doet, krijg je met alle aanwezige SEAL’s te maken en die timmeren je dan naar buiten.

Maar tegelijkertijd moet ik ook zeggen dat, hoewel SEAL’s vaak een eind maken aan gevechten, ze er niet om bekendstaan dat ze die ook beginnen. In de meeste gevallen ontstaat zo’n gevecht door domme jaloezie of omdat een of andere idioot het blijkbaar nodig vindt zijn eigen mannelijkheid op de proef te stellen, alleen met de bedoeling later te kunnen opscheppen dat hij met een SEAL heeft gevochten.

Als wij een café of een bar binnen stapten, gingen we niet ergens onopvallend in een hoekje zitten. Nee, we stapten vol zelfvertrouwen zo’n etablissement binnen. Misschien waren we net iets te luidruchtig. En dan trek je – we waren stuk voor stuk nog erg jong en in een fantastische conditie – de aandacht. SEAL’s mochten zich altijd zeer verheugen in de belangstelling van meisjes, en dan kon het natuurlijk gebeuren dat hun

vriendje jaloers werd. Hoe dan ook, de boel escaleerde vaak en voor je het wist was je aan het matten.

Maar ik had het niet over vechtpartijen in het café, ik had het over ontgroenen. En over mijn trouwerij.

We bevonden ons in de bergen van Nevada; het was er koud, zo koud dat het sneeuwde. Ik had een paar dagen vrijaf gekregen om te trouwen; ik zou de volgende ochtend vertrekken. De rest van het peloton had nog iets te doen.

We keerden die avond naar onze tijdelijke thuisbasis terug en liepen door naar de ruimte waar de missies werden voorbereid. De sergeant-majoor liet weten dat iedereen zich kon ontspannen en dat er een biertje gedronken kon worden, maar dat wel ondertussen vast de operatie van de volgende dag moest worden voorbereid. Toen richtte hij het woord tot mij.

‘Hé, nieuwe,’ zei hij. ‘Ga eens wat bier en sterkedrank uit het busje halen.’

Ik kwam onmiddellijk in beweging.

Toen ik terugkwam zat iedereen op een stoel. Er was er nog één over, en die stond zo’n beetje in het midden, met de andere er in een cirkel omheen. Ik dacht maar niet te veel na en ging zitten.

‘Oké, dít gaan we doen,’ zei de majoor, die helemaal voor in de ruimte bij een whiteboard stond. ‘De operatie betreft een hinderlaag. Het doelwit bevindt zich in het midden. En we gaan dat doelwit volledig omsingelen.’

Dat klinkt niet écht verstandig, dacht ik nog. *Als we daar van alle kanten op af gaan, is de kans groot dat we op elkaar gaan schieten.* Gewoonlijk lagen we bij een hinderlaag in een soort L-vorm, juist om te voorkomen dat zoiets zou gebeuren.

Ik keek eens naar de majoor. De majoor keek naar mij. Plotseling veranderde zijn serieuze gelaatsuitdrukking in een boosaardige grijns.

Op hetzelfde moment dook het hele peloton boven op me.

Een seconde later sloeg ik tegen de vloer. Ze bonden me op een stoel vast, waarna het volksgericht kon beginnen.

Er werd een heel stel aanklachten tegen me ingediend. De eerste betrof het feit dat ik duidelijk had laten merken dat ik sniper – scherpschutter – wilde worden.

‘De nieuwe jongen is ondankbaar!’ bulderde de openbare aanklager. ‘Hij wil zijn werk niet doen. Hij denkt dat hij beter is dan de anderen.’

Ik probeerde te protesteren, maar de rechter – en dat was uiteraard de sergeant-majoor zelf – liet onmiddellijk weten dat ik mijn mond moest houden. Ik wendde me tot mijn verdediger.

‘Wat had je anders verwacht?’ zei hij. ‘Hij heeft het nooit verder gebracht dan de derde klas.’

‘Schuldig!’ was het oordeel van de rechter. ‘Volgende aanklacht!’

‘Edelachtbare, de verdacht heeft geen respect,’ zei de openbare aanklager. ‘Hij heeft tegen de CO gezegd dat hij moest oplazeren.’

‘Bezwaar!’ zei mijn verdediger. ‘Hij heeft tegen de OIC gezegd dat hij moest oplazeren.’

CO is de afkorting van *commanding officer*, de commandant van het team; OIC staat voor *officer in charge*, in dit geval de commandant van het peloton. Een behoorlijk groot verschil dus, behalve dan tijdens dit showproces.

‘Schuldig! Volgende aanklacht!’

Ik werd aan alle aanklachten schuldig bevonden – op alles wat ze bij elkaar hadden kunnen verzinnen – en ik moest vervolgens een cola en een Jack Daniel’s opdrinken, gevolgd door nog een groot glas whisky.

Toen ze uiteindelijk met de ernstige misdrijven begonnen, was ik al zo’n beetje aan het eind van mijn Latijn. Op een gegeven moment kleedden ze me half uit en stopten ze ijsblokjes in mijn broek. Even later verloor ik het bewustzijn.

Daarna werd ik met een spuitbus met verf bewerkt en om de boel af te ronden werden er met een markeerstift Playboy-bunny’s op mijn borst en rug getekend. Precies het soort bodyart dat je tijdens je huwelijksreis kunt missen als kiespijn.

Op een gegeven moment leken mijn vrienden zich toch enige zorgen over mijn gezondheid te maken. Ze maakten me met isolatietape naakt op een wervelplank vast, brachten me naar buiten en zetten me recht overeind in de sneeuw. Daar hebben ze me toen een tijdje laten staan, totdat ik weer enigszins bij bewustzijn kwam. Tegen die tijd trilde ik zo hevig dat ik moeiteloos een gat dwars door het dak van een bunker had kunnen boren. Toen kreeg ik een infuus – de zoutoplossing zorgt ervoor dat de alcohol in

je bloedsomloop wordt afgebroken – en tenslotte brachten ze me terug naar het hotel, terwijl ik nog steeds op die kunststof wervelplank lag.

Wat ik me verder nog van die avond herinner, is dat ik een aantal trappen op werd gedragen, waarschijnlijk op weg naar mijn kamer. Daar waren blijkbaar best wat toeschouwers bij aanwezig, want ik hoorde de jongens die me droegen roepen: ‘Er is hier niets te zien! Niets te zien!’

Toen ik de volgende dag bij Taya kwam heeft ze het overgrote deel van de verf en de bunny’s kunnen weg schrobben, maar een paar bleven dwars door mijn shirt zichtbaar. Tijdens de huwelijksceremonie heb ik mijn jasje maar goed dichtgeknoopt.

Tegen die tijd waren de zwellingen in mijn gezicht nagenoeg verdwenen. De hechtingen in mijn wenkbrauw (een paar weken eerder opgelopen tijdens een stoeipartij met teamleden) heelden keurig. De snee in mijn lip (opgelopen tijdens een oefening) was ook al bijna genezen. Waarschijnlijk dromen maar weinig bruidjes van een met markeerstiften en verf bewerkte bruidegom die ook nog eens stevig in elkaar is geslagen, maar Taya scheen dat niet erg te vinden.

Maar de korte duur van onze huwelijksreis bleek enig ongenoegen te veroorzaken. Het team was zo bereidwillig geweest me drie dagen vrij te geven om te kunnen trouwen en op huwelijksreis te gaan. Als nieuweling was ik met dat korte verlof allang blij. Maar mijn echtgenote was minder begripvol, en liet dat dan ook duidelijk merken. Desalniettemin trouwden we en we gingen snel op huwelijksreis. En direct daarna ging ik weer aan het werk.

3

Vernederingen

Met het geweer in de aanslag

‘Wakker worden. Er komt een tanker aan.’

Ik schudde mezelf wakker, ik lag tegen de zijkant van de boot, waar ik ondanks de kille wind en de ruwe zee een tukje had gedaan. Het stuifwater had ervoor gezorgd dat ik nagenoeg doorweekt was. Hoewel ik een nieuwe jongen was, bezig met zijn eerste operationele inzet, had ik al geleerd hoe ik onder alle omstandigheden kon slapen – een uiterst belangrijke vaardigheid voor een SEAL, waar maar weinig over wordt gesproken.

In de verte doemde een olietanker op. Een helikopter had het schip ontdekt toen het zo onopvallend mogelijk door de Perzische Golf voer nadat het in Irak illegaal olie had geladen. Onze taak bestond eruit aan boord te gaan en de papieren te controleren, en als vermoed werd dat de kapitein in strijd met de VN-sancties handelde, hem en zijn schip aan de mariniers of andere autoriteiten over te dragen, die de zaak dan verder zouden afhandelen.

Snel maakte ik me gereed. Onze RHIB (*rigid hulled inflatable boat*, een vaartuig dat door de SEAL’s voor talloze taken wordt gebruikt) zag eruit als een kruising tussen een rubberboot en een open speedboot, en was uitgerust met twee enorme buitenboordmotoren. Hij was elf meter lang, er konden acht SEAL’s in en op een kalme zee haalde hij zo nodig een vaart van 45 knopen, ruim 80 kilometer per uur.

De uitlaatgassen van de twee motoren zweefden over de boot en vermengden zich naarmate we meer vaart maakten met het stuifwater. We hadden een aardige snelheid en voeren in het kielzog van de tanker, zodat we op de radar niet te zien zouden zijn. Ik ging aan het werk en pakte de lange stok die aan dek lag. Toen onze RHIB langszij de tanker kwam, minderden we vaart tot beide vaartuigen even snel gingen. De motoren van

het onder Iraanse vlag varende schip pulseerden in het water, en wel zo luidruchtig dat we het geronk van onze eigen motoren niet eens hoorden.

Terwijl we langszij de tanker voeren, stak ik de lange stok omhoog en probeerde de enterhaak die helemaal bovenin zat zodanig te positioneren dat hij achter de reling bleef haken. Zodra dat ding vastzat, trok ik de stok weer naar beneden.

Hebbes.

Tussen de enterhaak en de stok zat een stuk elastisch koord, en aan de haak zelf was een metalen touwladder bevestigd. Een van ons greep de onderkant en hield hem stevig vast terwijl de voorste man langs de romp van het schip omhoogklom.

Een geladen olietanker ligt meestal nogal diep in het water, zo laag zelfs dat je soms vrij gemakkelijk de reling kunt pakken en aan boord kunt komen. Maar dat was hier niet het geval; de reling stak een heel stuk boven ons kleine bootje uit. Ik heb het niet zo op hoogtes, maar zolang ik maar niet al te diep nadenk over waarmee ik bezig ben, gaat het wel.

De ladder bewoog met het schip en de wind mee; ik trok mezelf zo snel mogelijk omhoog, terwijl mijn spieren zich waarschijnlijk weer al die pull-ups uit mijn opleiding herinnerden. Tegen de tijd dat ik het hoofddek bereikte, waren de jongens die voor me aan boord waren geklommen al op weg naar de brug. Ik holde naar ze toe.

Plotseling begon het schip meer vaart te maken. De kapitein, die te laat besefte dat hij werd geënterd, probeerde naar Iraanse wateren te ontkomen. Zodra hij die bereikte, zouden we van boord moeten gaan, want onze orders luidden dat we alleen maar schepen mochten enteren als ze zich in internationale wateren bevonden.

Ik haalde het team in op het moment dat de SEAL's de deur van de brug bereikten. Een van de bemanningsleden kwam ook net aangezet en probeerde hem op slot te draaien. Maar hij was niet snel genoeg, of sterk genoeg; een lid van de enterploeg wierp zich met zijn schouder tegen de deur en ramde hem open.

Ik holde naar binnen, met mijn wapen in de aanslag.

We hadden de afgelopen dagen al een paar van dit soort operaties gedaan en al die keren had niemand ook maar enige blijk van verzet gegeven. Maar de kapitein van dit schip had nog enige vechtlust, en hoewel hij

onbewapend was, had hij geen zin om zich zonder slag of stoot over te geven.

Hij kwam op me af gehold.

Dat was niet bijster slim. Om te beginnen was ik niet alleen een stuk groter dan hij, maar had ik ook nog eens mijn scherfvest aan. En dan heb ik het nog niet eens over het feit dat ik een pistoolmitrailleur in mijn hand had.

Ik bracht de loop van mijn wapen iets omhoog en stompte de idioot daarmee vol in de borst. Hij ging onmiddellijk neer.

Op de een of andere manier slaagde ik er ook in uit te glijden. Mijn elleboog schoot uit en kwam recht in zijn gezicht terecht.

En daarna nog een paar keer.

Toen was het wel met zijn vechtlust gedaan. Ik draaide hem op zijn buik en deed hem handboeien om.

Het enteren en doorzoeken van schepen – officieel wordt dat VBSS genoemd (*visit, board, search and seizure* – bezoeken, enteren, doorzoeken en in beslag nemen) – is een standaard-SEAL-missie. De reguliere marine heeft speciaal getrainde zeelui die dit werk in vredestijd doen, maar wij zijn opgeleid om dit soort klusjes uit te voeren op plaatsen waar verzet verwacht kan worden. En in de aanloop naar de oorlog, in de winter van 2002-2003, betekende dat het noordelijke deel van de Perzische Golf. De Verenigde Naties hebben later berekend dat er ondanks de internationale sancties voor miljarden dollars olie en andere goederen uit Irak werden gesmokkeld, waarvan de opbrengst in de zakken van Saddams regime verdween.

Dat smokkelen nam allerlei vormen aan. In bulkcarriers die tarwe vervoerden werden grote hoeveelheden vaten met olie aangetroffen. Maar vaker nog gebeurde het dat tankers veel meer olie vervoerden dan in het kader van het VN-programma Olie-voor-voedsel was toegestaan.

En het was niet alleen olie. Bij een van de grootste smokkelpartijen die we die winter tegenkwamen ging het om dadels. Blijkbaar brachten die op de wereldmarkt nog aardig wat op.

Tijdens die eerste maanden van mijn eerste uitzending overzee maakte ik kennis met de Poolse Wojskowa Formacja Specjalna GROM im. Cichociemnych Spadochroniarzy Armii Krajowej – Speciale militaire formatie GROM van de onzichtbare en stille parachutisten van het Poolse

leger – beter bekend als de GROM. Het is de Poolse versie van onze Special Forces, met een uitstekende reputatie op het gebied van speciale operaties, en wij werkten bij dit soort aanhoudingen met hen samen.

Over het algemeen opereerden we vanaf een groot schip dat als een soort drijvende thuisbasis voor onze RHIB's fungeerde. Een half peloton trok er steeds voor een periode van 24 uur op uit. We voeren dan naar een van tevoren vastgesteld punt, dreven daar 's nachts wat rond en wachtten af. Met een beetje geluk kregen we binnen niet al te lange tijd van een helikopter of van een schip via de radio te horen dat er een vaartuig uit een Iraakse haven was vertrokken dat nogal diep in het water lag. Elk schip met lading aan boord werd door ons aangehouden en geïnspecteerd. We gingen aan boord en doorzochten het hele schip.

We zijn een paar keer met een Mk.V-boot op inspectietocht geweest. De Mk.V is een boot die speciaal voor dit soort opdrachten is ontworpen en door sommige mensen wel wordt vergeleken met de oude motortorpedoboot uit de Tweede Wereldoorlog, de zogenaamde PT-boot. Dit soort vaartuigen ziet eruit als een bewapende speedboot, en ze hebben tot taak SEAL's zo snel mogelijk naar het beoogde doelwit te brengen. Het vaartuig is van aluminium en kan enorm snel varen. Volgens de geruchten hebben ze een topsnelheid van 65 knopen, dat is 120 kilometer per uur. Maar wat wij zo prettig vonden aan die dingen was het platte dek vlak achter de opbouw midscheeps. Meestal stonden daar twee Zodiacs. Maar omdat de Zodiacs niet nodig waren, kon de hele groep vanuit de RHIB's aan boord komen en op het achterdek languit een tukje doen totdat er een schip was gesignaleerd. Dat was een stuk beter dan in een onhandige houding tegen de zijkant van je RHIB aan moeten hangen.

Het aanhouden en doorzoeken van schepen in de Golf werd al snel routine. Soms deden we er wel eens enkele tientallen per nacht. Maar onze grootste vangst was niet voor de kust van Irak, maar vond 1500 mijl verderop plaats, voor de kust van Afrika.

Scuds

Aan het eind van de herfst signaleerde een SEAL-peloton in de Filipijnen een vrachtschip dat de So San heette. Vanaf dat moment was dit Noord-Koreaanse vaartuig een gebrandmerkt schip.

Het 3500 ton metende vrachtschip had wat betreft het vervoer van goederen van en naar Noord-Korea een interessante geschiedenis. Volgens een gerucht had het chemicaliën getransporteerd waarmee strijdgassen konden worden gemaakt. In dit geval zou de So San volgens het manifest cement vervoeren.

Maar wat ze in werkelijkheid aan boord had waren scudraketten.

Het schip werd ook rond de Hoorn van Afrika scherp in de gaten gehouden, terwijl de regering-Bush overlegde wat er mee moest gebeuren. Uiteindelijk besliste de president dat het schip geënterd en doorzocht moest worden – precies het soort klus waar SEAL's zo bedreven in zijn.

Er was een peloton in Djibouti gestationeerd, en dat bevond zich dus een heel stuk dichter bij het betreffende vaartuig dan wij. Maar vanwege de bevelsstructuur en de taakindeling – de eenheid in Djibouti was bij de mariniers ingedeeld, terwijl wij rechtstreeks onder een marinecommando vielen – kregen wij de opdracht om dat vrachtschip aan te houden en te doorzoeken.

Je kunt je voorstellen hoe blij ons zusterpeloton was toen we in Djibouti landden. We hadden niet alleen een missie van ze afgepikt die ze als hún missie waren gaan beschouwen, maar nu moesten ze ons ook nog eens helpen bij het uitladen van onze uitrusting en bij de voorbereidingen voor deze actie – iets wat ze als uiterst vernederend ervoeren.

Zodra ik uit het vliegtuig stapte, zag ik een collega lopen.

'Hallo!' riep ik.

'Sodemieter op,' reageerde hij.

'Wat is er?'

'Sodemieter nou maar op.'

Zo heette hij me welkom. Ik kon het hem niet kwalijk nemen; in zijn plaats had ik het ook niet leuk gevonden. Uiteindelijk draaiden hij en zijn collega's weer enigszins bij; ze waren niet kwaad op ons, ze maakten zich kwaad over de situatie. Met frisse tegenzin hielpen ze ons bij de voorbereidingen van de missie, en zetten ons toen aan boord van een bevoorradingshelikopter van de USS Nassau, een amfibisch aanvalsschip dat in de Indische Oceaan was gestationeerd.

Ze worden *amphibs* genoemd en zijn grote aanvalsvaartuigen met troepen en helikopters aan boord, terwijl er ook af en toe Harriers van de mariniers op zijn gestationeerd, verticaal opstijgende en landende aanvalsvliegtuigen. Ze zien er een beetje uit als al een ouderwets vliegdekschip en zijn in tegenstelling tot moderne vliegkampschepen met een recht vliegdek uitgerust in plaats van met een hoekdek. Ze zijn vrij groot en hebben commando- en controlefaciliteiten aan boord, waardoor het schip tijdens een aanvalsoperatie als vooruitgeschoven plannings- en commandopost kan worden ingezet.

Er bestaan verschillende manieren om een schip te enteren, en die hangen af van de omstandigheden en het soort doelwit. We hadden natuurlijk helikopters kunnen gebruiken om aan boord van de So San te komen, maar toen we foto's van het schip bekeken, zagen we dat er vlak boven het dek draden gespannen waren. Die draden moesten weg voordat we zouden kunnen landen, dat betekende dat de operatie langer zou duren dan strikt noodzakelijk was.

We beseften dat er van een verrassingselement geen sprake meer zou zijn als we er met heli's op af gingen, dus kozen we toch maar voor de RHIB's . Om te beginnen maakten we wat oefenruns langszij de Nassau met scheepjes die daar door een Special Boat Unit naartoe waren overgebracht. (Special Boat Units vormen een soort taxibedrijf binnen de SEAL-gemeenschap. Zíj bedienen de RHIB's , de Mk.V's en de andere vaartuigen die bij SEAL-missies nodig zijn. Deze eenheden zijn ook toegerust en getraind om zogenaamde *combat insertions* uit te voeren, waarbij ze soms vijandelijk vuur moeten trotseren om SEAL's op een vijandelijke kust af te zetten of ze er weer op te halen.)

Ondertussen voer de So San onze kant uit. Toen het schip binnen onze actieradius kwam troffen we nog enkele laatste voorbereidingen en stonden daarna klaar om eropaf te gaan. Maar voor we aan boord van de boten gingen, kregen we de mededeling dat het niet doorging: de Spanjaarden waren ten tonele verschenen.

Wat!

De So San, het Noord-Koreaanse schip dat nogal opviel omdat het geen vlag voerde en zijn naam had afgedekt, was aangehouden door het Spaanse fregat Navarra. Later hoorden wij dat er, nadat het schip had geweigerd te gehoorzamen aan het bevel te stoppen en bij te draaien, Spaanse

commando's aan boord waren gegaan. Uiteraard hadden de Spanjaarden helikopters ingezet en hadden, zoals wij al hadden ingeschat, meer tijd nodig dan de bedoeling was geweest omdat eerst de draden moesten worden weggeschoten. Ik heb me laten vertellen dat de kapitein daardoor nog net in de gelegenheid was zich van belastende documenten en ander bewijsmateriaal te ontdoen – ik weet zeker dat het zo is gegaan.

Er gebeurden achter de schermen blijkbaar heel wat dingen waar we geen flauw idee van hadden.

Het is nou eenmaal zo.

Onze missie werd snel veranderd van aanhouden in enteren en doorzoeken, uiteraard met de bedoeling de scuds boven water te krijgen.

Je zou denken dat die raketten toch niet zo moeilijk te vinden zijn, maar in dit geval waren ze nergens te zien. De ruimen van het schip lagen vol zakken cement, zakken van 35 kilo. Naar mijn idee waren het er honderdduizenden.

Er was maar één plaats waar ze die scuds verborgen konden hebben. We begonnen het cement om te stapelen. Zak na zak. Daar zijn we zo'n 24 uur mee bezig geweest. Zonder slaap, alleen maar zakken cement verplaatsen. Ik denk dat ik er wel ettelijke duizenden in handen heb gehad. Het was een afschuwelijke klus. Ik zat onder het stof. God mag weten hoe mijn longen eruit hebben gezien. Uiteindelijk troffen we onder die zakken cement een stuk of wat containers aan. We pakten onze zaklantaarns en onze zagen.

Ik kreeg een soort elektrische zaag in handen gedrukt die aan de voorkant van een rond zaagblad was voorzien en waarmee je dwars door zo'n beetje alles heen kon zagen, inclusief containers met scuds.

Onder het cement vonden we vijftien scuds. Ik had nog nooit eerder van dichtbij een scud gezien, en eerlijk gezegd vond ik ze er best cool uitzien. We maakten foto's en lieten toen de jongens van de EOD – de explosievenopruimingsdienst – komen, die moesten controleren of die dingen niet plotseling af konden gaan.

Het hele peloton zat onder een dikke laag cementstof. Een paar jongens sprongen om zich af te spoelen overboord. Ik niet. Gezien mijn duikverleden, nam ik geen enkel risico. Ik had geen flauw idee wat er zou gebeuren als al dat cement op mijn kleren met water in aanraking kwam.

We droegen de So San over aan de mariniers en keerden terug aan boord van de Nassau. Het Naval Special Warfare Command liet weten dat we naar Koeweit zouden worden teruggehaald op ‘dezelfde snelle wijze als jullie ernaartoe zijn overgebracht’.

Daar kwam natuurlijk niets van terecht. Het draaide erop uit dat we twee weken aan boord van de Nassau zaten. Om de een of andere reden was de marine niet in staat te bedenken hoe ze één van de tig helikopters die aan dek stonden vrij konden maken om ons naar Djibouti terug te brengen. Dus speelden we computerspelletjes en deden we wat aan gewichtheffen. Dat en slapen.

Jammer genoeg was het enige videospelletje dat we hadden Madden Football. Ik raakte daar vrij bedreven in. Tot die tijd had ik eigenlijk niets van videospelletjes moeten hebben. En nu ben ik er expert in, vooral in Madden. Ik denk dat ik daar aan spelletjes verslingerd ben geraakt. Volgens mij vervloekt mijn vrouw die twee weken aan boord van de Nassau tot op de dag van vandaag.

Nog even een voetnoot bij de scuds: deze raketten waren op weg naar Jemen. Althans, dat zei Jemen. Er deden geruchten de ronde dat ze deel uitmaakten van een soort deal met Libië, als tegenprestatie voor het eventueel politiek asiel verlenen aan Saddam Hoessein, maar ik heb geen idee of dat klopt. Hoe dan ook, de scuds werden vrijgegeven en reisden door naar Jemen, Saddam bleef in Irak en wij gingen terug naar Koeweit om ons daar op de oorlog voor te bereiden.

Kerstmis

Die december was het voor het eerst Kerstmis zonder dat ik mijn familie om me heen had, en ik vond dat nogal deprimerend. De dag ging voorbij zonder dat het fatsoenlijk werd gevierd.

Maar ik herinner me wel de cadeautjes die de ouders van Taya me hadden gestuurd: op afstand bediende Hummers.

Het waren kleine, radiografisch bestuurde autootjes en het was vreselijk leuk om ermee rond te raggen. Sommige Irakezen die bij ons op de basis

werkten hadden die dingen blijkbaar nog nooit gezien. Als ik zo'n autootje recht op ze af liet rijden, begonnen ze te krijsen en zetten ze het op een lopen. Soms had ik het idee dat ze dachten dat het een soort geleid projectiel was. Hun schrille kreten, in combinatie met een sprint de andere kant op, zorgden ervoor dat ik dubbel klapte van het lachen. In Irak was dit soort simpel vermaak onbetaalbaar.

Sommige Irakezen die voor ons werkten, behoorden overduidelijk niet tot de bloem der natie, en ook waren veel van hen allesbehalve gecharmeerd van de Amerikanen.

Een van hen werd betrapt toen hij zich stond af te rukken boven ons eten.

Hij werd onmiddellijk onder begeleiding het kamp uit gezet. Ons kader besefte maar al te goed dat als iemand zou horen wat hij had geflikt, de kans groot was dat hij naar de andere wereld werd geholpen.

We verbleven in Koeweit in twee verschillende kampen: Ali al-Salem en Doha. De faciliteiten waren nogal basic.

Doha was een grote basis van het Amerikaanse leger en speelde een belangrijke rol in zowel de Eerste als de Tweede Golfoorlog. Ons werd daar een soort opslagplaats toegewezen. We brachten daar tussenwandjes in aan, zodat we afzonderlijke kamertjes hadden, en werden daarbij geholpen door de Seabees – geniemensen van de marine. Later zijn we nog enkele keren van de hulp van de Seabees afhankelijk geweest.

Ali al-Salem was nog primitiever, althans voor ons. Daar moesten we het met tenten doen en een kastje om onze spullen in te stoppen; dat was het zo'n beetje. Ik denk dat de bo bo's vonden dat SEAL's niet zoveel nodig hadden.

In Koeweit onderging ik mijn eerste zandstorm. Het werd plotseling pikdonker. Overal kolkte zand om ons heen. Vanuit de verte zie je een enorme oranjebruine stofwolk je kant op komen. Dan wordt het van het ene op het andere moment donker en heb je het gevoel dat je midden in een ronddraaiende mijnschacht zit, of in het spoelprogramma van een bizarre wasmachine die zand gebruikt in plaats van water.

Ik weet nog dat ik in een hangar stond, en ook al waren de deuren dicht, toch kwam er nog ongelooflijk veel zand naar binnen. Dat zand was heel fijnkorrelig en dat moest vooral niet in je ogen komen, want je kreeg het er

nooit meer uit. We hadden al snel door dat je het beste een stofbril kon opzetten, want met een zonnebril redde je het niet.

60-schutter

Omdat ik de nieuwe jongen was, was ik automatisch de 60-schutter.

Zoals velen wel zullen weten, slaat het getal 60 op de M60, een mitrailleur voor algemeen gebruik, een wapen dat gevoed wordt door een patroonband en dat al tientallen jaren in diverse uitvoeringen bij de Amerikaanse strijdkrachten in gebruik is.

De M60 is ontwikkeld in de jaren vijftig en je vuurt er 7,62mm-kogels mee af. Het ontwerp is zo flexibel, dat het niet alleen als coaxiale mitrailleur aan boord van pantservoertuigen en helikopters wordt gebruikt, maar ook als draagbaar wapen op sectieniveau ingezet kan worden. Tijdens de Vietnamoorlog was het een soort manusje-van-alles en werd het door de infanteristen *the Pig* – het varken – genoemd, terwijl er regelmatig gekankerd werd over de gloeiend hete loop, die vaak al na een paar honderd schoten verwisseld moest worden, en waar dan een asbest handschoen voor nodig was – niet bepaald handig als je in gevecht bent.

In de loop der jaren heeft de marine talloze verbeteringen aangebracht en het blijft een uiterst krachtig wapen. De nieuwste versie is dusdanig verbeterd dat het een heel andere benaming heeft gekregen: de marine noemt het een Mk.43 Mod 0. (Er zijn mensen die vinden dat het als een totaal nieuw wapen beschouwd zou moeten worden, maar in die discussie ga ik me niet mengen.) Het is betrekkelijk licht – ergens in de buurt van 10,5 kilo, en heeft een relatief vrij korte loop. Ook is het van een rail voorzien waarop gemakkelijk een telescoopvizier kan worden bevestigd.

Tegenwoordig zijn ook de M240, M249 en de Mk.46 – een variant van de M249 – in gebruik.

In het algemeen werden alle mitrailleurs die door de schutters van mijn peloton werden meegetorst een 60 genoemd, zelfs als het om een ander type ging, zoals bijvoorbeeld de Mk.48. Tijdens mijn verblijf in Irak zijn we geleidelijk aan steeds meer Mk.48’s gaan gebruiken, maar tenzij het om de

een of andere reden van belang is, geef ik er de voorkeur aan om elke mitrailleur die op sectieniveau werd gebruikt een 60 te noemen.

De oude bijnaam voor de 60 – *the Pig* – wordt nog steeds gebruikt, met als gevolg dat 60-schutters vaak Pigs worden genoemd of een meer of minder creatieve variatie daarop. In ons peloton werd een vriend van mij, Bob, met die naam opgezadeld.

Mij is die benaming bespaard gebleven. Mijn bijnaam was Tex, en dat was een van de meer sociaal aanvaardbare benamingen die mij werden toegevoegd.

Nu een oorlog nagenoeg onvermijdelijk was, begonnen we in Koeweit langs de grens te patrouilleren om er zeker van te zijn dat de Irakezen niet zouden proberen op slinkse wijze een verrassingsaanval uit te voeren. Ook werden we getraind voor een rol in het komende conflict.

Dat betekende dat we veel tijd in DPV's doorbrachten, voertuigen die ook wel 'SEAL-strandbuggy's' worden genoemd.

DPV's (*Desert Patrol Vehicles*) zien er van een afstandje buitengewoon cool uit en zijn veel beter uitgerust dan een standaardterreinwagen. Hij is van een .50-machinegeweer voorzien en voorop bevindt zich een Mk.19-granaatwerper, terwijl achterop een M60 is gemonteerd. Verder is hij nog uitgerust met LAW-raketten, antitankraketten die afstammen van de bazooka en de Panzerfaust uit de Tweede Wereldoorlog. De raketten bevinden zich in een speciale lanceerhouder die boven op het buizenframe is bevestigd. Wat verder ook veel indruk maakt is de antenne van de satellietradio boven op het voertuig, met er vlak naast een antenne voor onze PRC-25-radio.

Op bijna elke foto van een DPV zie je zo'n ding over een zandduin stuiteren met twee wielen van de grond. Een zeer stoer beeld.

Helaas is het niet meer dan dat, een beeld. Geen werkelijkheid.

Als ik het goed begrepen heb, is de DPV gebaseerd op een ontwerp dat werd gebruikt voor races in Zuid-Californië. Gestript zijn die dingen vast geweldig. Het probleem is alleen dat onze versie niet gestript is. Al die vuurkracht die we meetorsen weegt behoorlijk wat. En dan komen daar onze rugzakken nog bij, en het water en het voedsel dat je nodig hebt om in de woestijn een paar dagen in leven te blijven. Plus extra benzine. Om nog maar te zwijgen van de drie volledig uitgeruste SEAL's die ook nog mee moeten: chauffeur, navigator en mitrailleurschutter.

En in ons geval kwam daar nog de Texaanse vlag bij die we achterop meevoerden. Zowel mijn sergeant-majoor als ik kwam uit Texas, dus de vlag was min of meer verplicht.

Dat alles telt aardig op. De DPV's waren van een kleine Volkswagen-motor voorzien, die volgens mij veel te weinig paardenkracht leverde. Voor een gewone auto misschien ruim voldoende, en misschien ook nog wel voor een strandbuggy waarmee je niet ten strijde hoefde trekken. Maar als wij met dat voertuig twee, drie dagen op pad waren geweest, waren we na onze terugkeer nog eens minstens net zo lang bezig hem weer helemaal in orde te krijgen. Er ging altijd wel een lager of iets anders kapot. We moesten zelf het onderhoud doen. Gelukkig hadden we in ons peloton een gediplomeerde automonteur die ervoor zorgde dat onze voertuigen het altijd deden.

Maar het grootste nadeel was dat slechts twee wielen werden aangedreven. En zodra de ondergrond een beetje zacht was, werd dat onmiddellijk een groot probleem. Zolang we door bleven rijden, was er over het algemeen niets aan de hand, maar als we moesten stoppen begon het gedonder. In Koeweit moesten we dat ding constant uitgraven.

Maar als alles werkte was het fantastisch. Als schutter zat ik verhoogd achter de chauffeur en de navigator, die naast elkaar aan mijn voeten zaten. Nadat ik mijn ballistische bril en mijn helm had opgezet – ongeveer hetzelfde type als van een helikoptervlieger – maakte ik mijn vijfpuntsgordel vast en scheurden we met hoge snelheid door de woestijn. We haalden soms wel snelheden van 110 kilometer per uur. Dan loste ik een paar proefsalvo's met de .50, greep naar de hendel naast me en de stoel draaide naar achteren. Daar pakte ik de M60 beet en loste nog een paar korte salvo's. Als we tijdens het rijden een aanval van opzij simuleerden, kon ik de M4 gebruiken die ik altijd bij me had en ermee in die richting vuren.

Het schieten met de zware .50 was dolle pret!

Het richten met dat ding vanuit een voertuig dat door de woestijn stuitert was weer eens iets heel anders. Je kunt de mitrailleur enigszins op en neer bewegen om te proberen op het doelwit te blijven richten, maar echt nauwkeurig is dat natuurlijk niet, op z'n best kon je zo veel mogelijk vuur af geven, om er vervolgens zo snel mogelijk vandoor te gaan.

Naast onze vier driepersoons-DPV's beschikten we ook nog over twee zespersoonsvoertuigen. Die waren in de standaardversie uitgevoerd: drie rijen van twee, met als enige bewapening een 60 voorop. We gebruikten ze

als commandovoertuig. Het rijden ermee was zonder meer saai. Net alsof je in een stationwagen reed, terwijl pa en ma met de sportwagen eropuit waren.

We trainden een paar weken lang, waarbij we veel navigatieoefeningen deden, onopvallende waarnemingsposten bouwden en SR (*surveillance and reconnaissance* – surveillance en verkenning) deden langs de grens met Irak. We groeven ons in en verborgen onze voertuigen onder camouflagenetten in een poging ze midden in de woestijn aan het oog te onttrekken. Dat was bij een DPV niet bepaald gemakkelijk: het draaide er gewoonlijk op uit dat het eruitzag als een DPV die zijn best deed midden in de woestijn niet op te vallen. We oefenden ook met de inzet van DPV's vanuit helikopters: direct na de landing reden we er aan de achterkant uit – een soort rodeo op wielen.

Eind januari begonnen we ons zorgen te maken, niet omdat er elk moment oorlog uit kon breken, maar omdat hij wel eens zonder ons zou kunnen beginnen. De gebruikelijke SEAL-uitzending duurde toentertijd een half jaar. We waren in september aangekomen en we zouden over een paar weken weer naar huis gaan.

Ik wilde strijd leveren. Ik wilde datgene doen waarvoor ik had getraind. De Amerikaanse belastingbetalers hadden een aanzienlijke hoeveelheid dollars in mijn opleiding tot SEAL geïnvesteerd. Ik wilde mijn land verdedigen, mijn plicht doen, en mijn werk.

En boven alles wilde ik de opwinding van het gevecht ondergaan.

Maar Taya keek daar totaal anders tegenaan.

Taya:

Tijdens de aanloop naar de oorlog was ik voortdurend bang. Ik wist dat ze, ook al was de oorlog officieel nog niet begonnen, voor heel gevaarlijke operaties werden ingezet. En als er SEAL's worden ingezet, zijn daar altijd risico's aan verbonden. Chris probeerde het allemaal wel te bagatelliseren, zodat ik me geen zorgen zou maken, maar ik was natuurlijk niet gek en las tussen de regels door. Mijn angst uitte zich op verschillende manieren. Ik was gespannen. Ik zag vanuit mijn ooghoeken dingen die er niet waren. Ik kon alleen maar slapen als

overal het licht brandde; ik las elke avond net zo lang tot mijn ogen letterlijk dichtvielen. Ik deed alles om te voorkomen dat ik alleen was of te veel tijd had om na te denken.

Chris belde twee keer op om te vertellen over helikopterongelukken waarbij hij betrokken was geweest. Beide hadden nauwelijks iets te betekenen gehad, maar hij was bang dat als het nieuws daarover naar buiten zou komen, ik me zorgen zou gaan maken.

'Ik wil alleen maar dat je weet wat er gebeurd is; ik heb liever niet dat je het via het nieuws te horen krijgt,' zei hij. 'De helikopter heeft een klein ongelukje gehad en met mij is alles in orde.'

Op een dag vertelde hij me dat hij op het punt stond weer met helikopters op oefening te gaan. De volgende morgen keek ik naar het nieuws en werd er verteld dat er in de buurt van de grens een helikopter was neergestort en dat alle inzittenden om het leven waren gekomen. De nieuwslezer vertelde er ook nog bij dat er in die heli soldaten van de Special Forces hadden gezeten.

Binnen de strijdkrachten wordt met Special Forces de troepen van het leger bedoeld die voor speciale operaties worden ingezet, maar nieuwslezers hadden nogal eens de neiging om de term ook voor SEAL's te gebruiken. Ik trok dan ook onmiddellijk mijn conclusies.

Ik hoorde niets van hem die dag, ook al had hij beloofd te bellen.

Ik hield mezelf voor dat ik niet in paniek moest raken. Hij was er niet bij.

Ik stortte me op mijn werk. Die avond – er was nog steeds niet gebeld – begon ik me wat meer zorgen te maken. […] daarna werd ik een tikkeltje hysterisch. Ik kon niet meer slapen, hoewel ik doodop was van het werk en het binnenhouden van de tranen. Ik veinsde kalmte, maar dat was puur zelfbedrog.

Uiteindelijk, zo rond enen, dreigde ik gek te worden.

De telefoon ging en ik nam razendsnel op.

'Hoi, meisje!' zei hij, opgewekt als altijd.

Ik begon tegen hem te schreeuwen.

Chris bleef maar vragen wat er aan de hand was. Ik kon de woorden niet vinden om het uit te leggen. Mijn angst en mijn opluchting kwamen er als onverstaanbaar gesnik uit.

Daarna nam ik me heilig voor nooit meer naar het nieuws te kijken.

4

Nog vijf minuten te leven

Strandbuggy's en modder gaan niet samen

Op 20 maart 2003 zat ik kort na het invallen van de duisternis met al mijn uitrusting om vastgegord in de schuttersstoel van een DPV, terwijl een Sikorsky MH-53 van de luchtmacht zich in Koeweit van het betonnen platform verhief. Het voertuig bevond zich in de laadruimte van het Pave-Low-toestel – een langeafstandshelikopter – en we waren op weg naar de missie waar we de afgelopen weken voor hadden geoefend. Aan het lange wachten was een eind gekomen; operatie Iraqi Freedom stond op het punt te beginnen.

Eindelijk zou ik mijn oorlog krijgen.

Ik zweette, en niet alleen van opwinding. Omdat we niet precies wisten wat Saddam voor ons in petto had, hadden we opdracht gekregen onze volledige MOPP-uitrusting aan te doen. (Die afkorting stond voor *mission oriented protective posture*, of te wel missie-georiënteerde lichaamsbeschermende kleding, het wordt ook wel eens vergeleken met een ruimtepak). Die pakken moesten bescherming bieden tegen aanvallen met chemische middelen, maar ze zitten ongeveer even gemakkelijk als een rubberpyjama, en het gasmasker dat erbij hoort is nog eens twee keer zo erg.

'Natte voeten!' meldde iemand via de radio.

Ik controleerde mijn wapens. Ze waren allemaal schietklaar, ook de .50. Het enige wat ik hoefde te doen was de spangreep naar achteren halen en laden.

We stonden met de neus naar de achterkant van de helikopter. De laadklep was niet helemaal dicht, dus we konden enigszins naar de duisternis buiten kijken. Van het ene op het andere moment lichtten er in de streep zwart waar we naar keken allerlei rode spikkels op; de Irakezen hadden blijkbaar

radargestuurd luchtdoelgeschut in de strijd geworpen – wapens waarvan de inlichtingendienst had beweerd dat ze niet bestonden – en de helivliegers schoten warmtefakkels en chaff af om het geschut in verwarring te brengen.

Toen kwam de lichtspoormunitie, lange slierten kogels die in onze smalle zwarte rechthoek onder de meest vreemde hoeken voorbijwaaierden.

Verdomme, dacht ik. *Straks worden we nog uit de lucht geschoten voor ik de kans heb gekregen iemand om te leggen.*

Op de een of andere manier slaagden de Irakezen erin ons te missen. De helikopter vervolgde zijn koers en vloog met hoge snelheid richting land.

‘Droge voeten!’ zei iemand via de radio. Dat betekende dat we ons weer boven het vasteland bevonden.

Toen brak de hel los. We maakten deel uit van een team dat tot taak had om Iraakse oliebronnen te bezetten voordat de Irakezen kans zouden zien ze in brand te steken, zoals ze in 1991 tijdens Desert Storm hadden gedaan. SEAL’s en GROM vielen gas- en olieplatforms (GOPLATS) in de Golf aan, en verder ook nog een raffinaderij op het vasteland en enkele havens.

Twaalf man van ons team hadden opdracht gekregen iets verder landinwaarts in actie te komen, bij de olieraffinaderij van Al-Faw. De paar extra minuten die daarvoor nodig waren vertaalden zich in veel afweervuur en tegen de tijd dat de helikopter landde, zaten we in de problemen.

De laadklep ging neer en onze chauffeur gaf gas. Ik spande het wapen en laadde door, klaar om te vuren zodra we de helikopter uit waren. De DPV scheurde de zachte aarde tegemoet… en kwam onmiddellijk vast te zitten.

Wel verdomme!

De chauffeur gaf een dot extra gas en schakelde als een bezetene voor- en achteruit in een poging ons los te krijgen. Gelukkig waren wij wel de helikopter uit – van een andere DPV kwamen de voorwielen al in het zand vast te zitten toen het voertuig met de achterwielen nog op de laadklep stond. De piloot van de betreffende MH-53 liet zijn heli met een rukje iets omhoogkomen om te proberen het voertuig uit het zand los te krijgen – helivliegers vinden het uiterst onaangenaam als er op hen geschoten wordt en willen altijd zo snel mogelijk weer weg.

Op dat moment hoorde ik hoe de andere DPV-eenheden zich via de radio meldden. Bijna iedereen zat vast in met olie doordrenkte modder. De inlichtingenspecialist die ons had gebrieft, had beweerd dat grond waar we zouden landen keihard zou zijn. Zij en haar collega’s hadden bij diezelfde

gelegenheid ook beweerd dat de Irakezen niet over luchtdoelgeschut beschikten. Er wordt wel gezegd dat militaire inlichtingen eigenlijk een oxymoron zijn, twee begrippen die recht tegenover elkaar staan.

‘We zitten vast!’ zei onze sergeant-majoor.

‘Ja, wij zitten ook vast,’ zei de luitenant.

‘We zitten vast,’ zei iemand anders.

‘Verdomme, we moeten hier weg.’

‘Oké, iedereen uitstappen en je positie innemen,’ zei de majoor.

Ik maakte de vijfpuntsgordel los, haalde snel de 60 van zijn affuit en holde zwoegend naar het hek dat rond de olie-installatie stond. We hadden tot taak de hoofdingang te bezetten, en dat we geen vervoer meer hadden, betekende niet dat we die klus niet konden klaren.

Ik stuitte op een hoop puin met uitzicht op de poort en installeerde daar mijn 60. Naast me liet zich een vent vallen die met een Carl Gustav was bewapend. Dat was een in Zweden gefabriceerde terugstootloze vuurmond – min of meer te vergelijken met de Amerikaanse bazooka – waarmee een 84mm-granaat kan worden afgevuurd waarmee moeiteloos een tank buiten gevecht kan worden gesteld of een huis half in puin kan worden geschoten. Als wij dat niet wilden, kwam er niets door die poort naar buiten.

De Irakezen hadden rond de raffinaderij een verdedigingslinie aangelegd. Hun enige probleem was dat wij bínnen die defensieve gordel waren geland, met andere woorden, áchter hun posities.

En dat vonden ze maar niets. Ze draaiden zich om en begonnen op ons te vuren.

Zodra ik in de gaten had dat we niet met gasgranaten werden bestookt, gooide ik mijn gasmasker af. Ik schoot terug met de 60, en daarbij had ik niet te klagen over het aantal doelwitten – ik had er juist érg veel. We waren zwaar in de minderheid, maar dat was niet het echte probleem. We vroegen om luchtsteun. Binnen enkele minuten vlogen er allerlei soorten vliegtuigen boven ons hoofd: F/A-18’s, F-16’s, A-10A’s en zelfs een AC-130 – een Hercules die rondjes vliegend uiterst accuraat zwaarkalibervuur kan uitbrengen.

De A-10’s van de Amerikaanse luchtmacht – vanwege hun weinig aantrekkelijke uiterlijk ook wel *Warthog* (wrattenzwijn) genoemd – zijn geweldig. Het zijn straaltoestellen die niet erg snel kunnen vliegen, maar dat is de bedoeling ook niet; ze zijn speciaal ontworpen om laag en traag te

vliegen, zodat ze een vernietigend vuur op gronddoelen kunnen uitbrengen. Ze zijn niet alleen bewapend met bommen en raketten, maar zijn ook nog eens uitgerust met een 30mm-Gatling, een kanon met zeven roterende lopen voor optimale vuurkracht. Die Gatlings hebben die avond korte metten gemaakt met de verdedigers. De Irakezen stuurden vanuit de stad tanks naar de raffinaderij om ons te verdrijven, maar ver kwamen die niet. Op een gegeven moment beseften ze dat ze in de val zaten en probeerden ze te vluchten.

Helemaal fout. Op die manier werden ze alleen maar sneller ontdekt. Onze toestellen bleven af en aan vliegen en gaven hun de volle laag. Ze doken erop af en draaiden dan weer weg. Je hoorde de granaten een eindje verderop door de lucht snorren – *errrrrrrrr* – even later gevolgd door de echo – *erhrhrhrh* – met direct daarop de secundaire explosies en welke ravage de granaten verder nog mochten aanrichten.

Verdomme, schoot het door me heen, *dit is geweldig. Ik vind dit prachtig. Dit is zenuwslopend en opwindend, en ik vind het prachtig.*

Gasaanval

De volgende ochtend werd er een Britse eenheid ingevlogen. Tegen die tijd was de strijd gestreden. Uiteraard konden we niet nalaten ze daarmee te stangen.

‘Kom verder. Het gevecht is achter de rug,’ zeiden we. ‘Jullie zijn hier veilig.’

Ik geloof niet dat ze het grappig vonden, hoewel dat moeilijk te zeggen was. Ze spreken een raar soort Engels. Afgemat trokken we door de poort naar een huis dat tijdens het gevecht nagenoeg geheel aan flarden was geschoten. We stapten de ruïne binnen, lieten ons tussen het puin zakken en vielen onmiddellijk in slaap.

Een paar uur later werd ik wakker. De meeste andere jongens van mijn compagnie bewogen zich nu ook. We gingen naar buiten en controleerden de verdedigingslinie rond de olievelden. Toen we daarmee bezig waren, zagen we restanten van het luchtdoelgeschut dat de Irakezen niet zouden

hebben. Maar de inlichtingenrapporten hoefden niet te worden geüpdatet – van dit materieel zou nooit meer iemand last hebben.

Overal lagen lijken. We zagen een vent wiens hele achterste was weggeschoten. Hij was doodgebloed, maar had eerst nog geprobeerd kruipend uit het schootsveld van de vliegtuigen te komen. Je zag het bloedspoor dat hij door het zand had getrokken.

Terwijl we de boel enigszins op orde brachten zag ik in de verte een Toyota pick-up aan komen rijden. Hij kwam onze kant op en stopte toen hij nog zo’n anderhalve kilometer bij ons vandaan was.

De hele oorlog lang hebben de Irakezen witte civiele pick-ups als militaire voertuigen ingezet. Over het algemeen waren dat bepaalde versies van de Toyota Hilux, een vrij kleine pick-up die in verschillende versies is gebouwd. (In de Verenigde Staten wordt de Hilux op de markt gebracht als de SR5; op een gegeven moment werd het model daar niet meer gebouwd, maar werd het nog wel in het Midden-Oosten verkocht.) Omdat we niet precies wisten wat die auto van plan was, tuurden we naar de pick-up en toen hoorden we *woep*.

Een paar meter bij ons vandaan deed iets *splat*. De Irakezen hadden vanuit de achterbak een mortiergranaat afgevuurd. Die boorde zich zonder schade aan te richten in de olieachtige modder.

‘Goddank is dat ding niet geëxplodeerd,’ zei iemand. ‘Want dan waren we hartstikke dood geweest.’

Uit het gat dat het projectiel had veroorzaakt begon witte rook op te stijgen.

‘Gas!’ riep iemand.

We renden zo snel mogelijk terug naar de poort, maar vlak voordat we die bereikten, klapten de Britse wachtposten hem dicht en ze weigerden hem open te maken.

‘Jullie komen er niet in!’ schreeuwde een van hen. ‘Jullie zijn besmet!’

Terwijl er Cobra-helikopters van de mariniers over ons heen vlogen en korte metten maakten met de pick-up en de mortier, probeerden wij uit te vissen of we hier al dan niet aan dood zouden gaan.

Toen we een paar minuten later nog steeds normaal konden ademhalen, beseften we dat het alleen maar rook was geweest, niet meer en niet minder. Misschien was het in de modder ontstane stoom. Maar hoe dan ook, het gaf alleen een hoop gesis, geen knal en ook geen gas.

Shatt al-Arab

Nu Al-Faw stevig in onze handen was, laadden we twee van onze DPV's vol spullen en gingen we op weg, in noordelijke richting naar de Shatt al-Arab, de grensrivier tussen Irak en Iran die uitmondt in de Perzische Golf. Onze opdracht was uit te kijken naar boten waarmee eventueel zelfmoordmissies konden worden uitgevoerd en naar mijnenleggers die via de rivier de Golf wilden bereiken. We stootten op een oude grenspost die door de Irakezen was verlaten en richtten daar een waarnemingspost in.

Toen de oorlog begon waren onze ROE's – de geweldsinstructies – redelijk simpel: als je iemand ziet tussen de 16 en de 65 jaar en die iemand is van het mannelijk geslacht, schiet hem dan dood. Schiet iedere kerel die je ziet onmiddellijk dood.

Dat waren uiteraard niet de officiële bewoordingen, maar daar kwam het wel op neer. Maar nu we Iran in de gaten hielden, hadden we de strikte opdracht níét te schieten, tenminste niet in de richting van Iran.

Elke avond stond er aan de andere kant van de rivier iemand op die dan onze kant uit vuurde. Dat werd plichtsgetrouw gemeld, waarna we om toestemming vroegen om terug te mogen schieten. Het antwoord was altijd een ondubbelzinnig, luid en duidelijk 'Nee!'

Erop terugkijkend was dat volkomen terecht. Onze zwaarste wapens waren een Carl Gustav en twee 60's. De Iraniërs beschikten over ruim voldoende zware artillerie en ze wisten precies waar we zaten. Ze hadden ons moeiteloos kunnen raken. Ik heb nog steeds het idee dat ze alleen maar probeerden ons zover te krijgen dat we terugschoten, zodat ze een excuus hadden om ons te doden.

Maar wij vonden het zwaar klote. Als iemand het vuur op je opent, wil je toch het liefst terugschieten.

Na de euforie bij het begin van de oorlog, werd bij ons de stemming snel slechter. We hadden niets meer omhanden. Een van de jongens had een videocamera bij zich en we maakten een filmpje waarmee we met dat nietsdoen de draak staken. Veel meer hadden we niet te doen. We vonden hier en daar wat Iraakse wapens en gooiden die op een hoop, om die

vervolgens op te blazen. Maar dat was het zo’n beetje. De Irakezen stuurden geen boten onze kant op en de Iraniërs losten af en toe een schot, om direct daarna in dekking te gaan en te wachten tot wij zouden reageren. Zo’n beetje het opwindendste wat we konden doen was een eindje het water in lopen en hun kant uit pissen.

Een week lang draaiden we om de beurt wachtdiensten – twee man op, vier man af – waarbij we naar de radio luisterden en het water in de gaten hielden. Uiteindelijk werden we afgelost door een nieuw stel SEAL’s en keerden we naar Koeweit terug.

De race naar Bagdad

Rond dat tijdstip was de zogenaamde ‘race naar Bagdad’ begonnen. Amerikaanse en geallieerde eenheden staken in groten getale de grens over en rukten elke dag grote stukken op.

We hingen een paar dagen in ons kamp in Koeweit rond, wachtend op een nieuwe opdracht. Hoe frustrerend ons verblijf aan de grens ook was geweest, dit was nog veel erger. We wilden meedoen. Er waren meer dan voldoende missies die we hadden kunnen uitvoeren – het elimineren van een deel van het verderop in Irak opgestelde ‘niet-bestaande’ luchtdoelgeschut, bijvoorbeeld – maar het opperbevel leek geen gebruik van ons te willen maken. Onze uitzendingsperiode was verlengd, zodat we aan het begin van de oorlog konden deelnemen. Alleen deed nu het gerucht de ronde dat we naar de VS terug zouden gaan en vervangen zouden worden door Team 5. Maar niemand wilde weg, nu de strijd was losgebarsten. Ons moreel zakte naar het absolute nulpunt. We hadden allemaal gigantisch de pest in.

Daar kwam nog bij dat de Irakezen onmiddellijk voorafgaande aan de oorlog een stuk of wat scuds hadden gelanceerd. De meeste waren door Patriot-raketten onderschept, maar een zo’n ding zag kans om door de afweer heen te komen. Je kunt het geloven of niet, maar laat die scud nou precies boven op de Starbucks terechtkomen waar we tijdens onze trainingsperiode vaak koffie gingen drinken.

Het is natuurlijk zo’n beetje het laaghartigste wat je kunt doen, een koffietent vernietigen. Maar het had nog erger gekund, denk ik. Die raket had ook boven op een Dunkin’ Donuts terecht kunnen komen.

De grap deed de ronde dat president Bush de Irakezen pas de oorlog heeft verklaard nádat de Starbucks was getroffen. Je kunt met de Verenigde Naties aanrotzooien zo veel je wilt, maar als je aan het recht van de Amerikanen komt om zich vol cafeïne te gieten, weet je zeker dat je daar zwaar voor zult boeten.

We zaten daar een dag of drie. We kankerden alleen maar en waren uiterst gedeprimeerd, maar toen mochten we samen met de mariniers meedoen aan de opmars in de buurt van Nasiria. We waren terug in de oorlog.

In de buurt van Nasiria

Nasiria is een stad in Zuid-Irak aan de rivier de Eufraat, en ligt ongeveer 200 kilometer ten noordwesten van Koeweit. De stad zelf was op 31 maart door de mariniers ingenomen, maar in de omgeving bleef het nog een tijdlang onrustig. Kleine groepjes Iraakse soldaten en fedajien bleven verzet bieden en vielen af en toe Amerikaanse troepen aan. Ook werd in de buurt van Nasiria tijdens die eerste dagen van de oorlog Jessica Lynch gevangengenomen.

Sommige historici zijn van mening dat de strijd in de buurt van deze stad tot de felste gevechten behoorde waarmee de mariniers tijdens deze oorlog te maken kregen en dat die zonder meer met de hevige vuurgevechten in Vietnam en later in Fallujah vergeleken kon worden. Naast de stad namen de mariniers in die eerste fase van de oorlog ook het vliegveld Jalibah, een stuk of wat bruggen over de Eufraat en de snelwegen en plaatsjes langs de route naar Bagdad in. Geleidelijk aan kregen ze steeds meer te maken met het soort fanatieke verzet dat na de val van Bagdad zo kenmerkend zou worden voor dit conflict.

Ons aandeel in de strijd daar was buitengewoon klein. We raakten bij enkele zeer felle gevechten betrokken, maar het overgrote deel van de activiteiten daar kwam voor rekening van de mariniers. Ik kan daar uiteraard maar weinig over vertellen; wat ik van de hele strijd daar heb

gezien kun je vergelijken met het door een rietje kijken naar een enorm schilderij.

Als je met landmacht- en marinierseenheden samenwerkt, merk je onmiddellijk het verschil tussen die twee. In het leger gaat het er behoorlijk hard aan toe, maar prestaties hangen vaak af van de kwaliteit van individuele eenheden. Sommige zijn uitstekend, met een en al eersteklas soldaten. Er zitten er ook bij die zonder meer vreselijk zijn; de meeste zitten daar ergens tussenin.

In mijn ervaring gaan mariniers er altijd vol tegenaan, maakt niet uit onder welke omstandigheden. Ze vechten zich desnoods dood. Elke marinier is erop gebrand de strijd aan te gaan en zijn tegenstander een kopje kleiner te maken. Het zijn ongelooflijk goede vechters die er keihard tegenaan aan.

We reden midden in de nacht met twee driepersoons-DPV’s vanuit de laadruimte van een MH-53 de woestijn in. Deze keer was de grond stevig genoeg om niet vast te komen zitten.

We bevonden ons vlak achter de voorste elementen van de Amerikaanse opmars en er waren geen vijandelijke eenheden in de buurt. We reden door woestijngebied totdat we bij een legerkamp kwamen. Daar rustten we een paar uur uit en vertrokken weer om voor de oprukkende mariniers uit verkenningen uit te voeren.

De woestijn was niet helemaal leeg. Hoewel grote gedeelten alleen maar uit zandvlakten bestonden, waren er af en toe in de verte ook stadjes en kleine nederzettingen te zien. Meestal reden we daar in een wijde bocht omheen. Onze taak bestond eruit te ontdekken waar zich vijandelijke stellingen bevonden en die posities via de radio aan de mariniers door te geven, zodat die konden beslissen of ze die zouden aanvallen of er gewoon omheen zouden rijden. Zodra we wat hoger gelegen gebied bereikten, een heuvelrug of zo, stopten we en zochten we de omgeving af.

We hadden die dag slechts één keer noemenswaardig vuurcontact. We reden op ruime afstand om een stadje heen, maar blijkbaar was die afstand toch niet groot genoeg, want vanuit dat plaatsje werd het vuur op ons geopend. Ik schoot eerst terug met de .50 en draaide toen de 60 hun kant uit, terwijl we ons tegelijkertijd zo snel mogelijk uit de voeten maakten.

We moeten die dag honderden kilometers hebben gereden. Laat in de middag pauzeerden we even en probeerden we wat te rusten, om vervolgens na het invallen van de duisternis weer verder te trekken. Toen we die nacht opnieuw werden beschoten, kregen we herziene orders. Het hoofdkwartier liet ons terugkeren en regelde helikopters die ons moesten oppikken.

Je zou haast denken dat het onze taak was om vuur uit te lokken, want daardoor zag je waar de vijand zich ophield. Je zou haast denken dat het feit dat we dichtbij genoeg waren om de vijand in staat te stellen op ons te vuren, betekende dat we een omvangrijke vijandelijke strijdmacht hadden ontdekt waarvan het bestaan tot dan toe onbekend was. Je zou haast denken dat we het hartstikke goed deden.

Misschien dat je het wat dat betreft bij het rechte eind hebt. Maar volgens onze commandant deden we het helemaal verkeerd. Hij wilde juist dat we géén vuurcontact met de vijand hadden. Hij wilde het risico niet lopen dat we verliezen zouden lijden, ook al betekende dat dat we onze missie niet fatsoenlijk konden doen. (Ik wil daar onmiddellijk bij aantekenen dat we ondanks de beschietingen en het eerdere vuurcontact nog helemaal geen verliezen geleden hadden.)

We baalden gigantisch. We waren eropuit gestuurd in de verwachting dat we een week lang verkenningswerk zouden doen. We beschikten over ruim voldoende brandstof, water en voedsel, en hadden al bekeken hoe we eventueel opnieuw bevoorraad konden worden. Verdorie, we wilden tot Bagdad door kunnen rijden, want die stad was nog in Iraakse handen.

We keerden moedeloos naar onze thuisbasis terug.

Het betekende voor ons niet het einde van de oorlog, maar het was een slecht voorteken van wat er nog voor ons in het verschiet lag.

Je moet één ding goed begrijpen: geen enkele SEAL zit erop te wachten om te sneuvelen. Het doel van een oorlog is, in de woorden van George Patton, ervoor te zorgen dat die stomme tegenstander het leven laat. Maar we hebben er geen bezwaar tegen om te vechten. In tegendeel.

Ook om persoonlijke redenen. Dat geldt voor sportlieden net zo: een hardloper of een andere atleet wil aan een belangrijke wedstrijd deelnemen, hij wil zijn krachten meten met anderen, op het sportveld of in de ring of waar dan ook. Maar een andere beweegreden is patriottisme.

Dat is iets wat zich heel moeilijk laat verklaren, maar misschien helpt dit een beetje: Een tijdje later waren we ’s nachts in een uitputtend vuurgevecht gewikkeld. Tien man van ons team zaten pakweg 48 uur op de eerste etage van een oud, verlaten bakstenen gebouw, om daar in een hitte van 40 graden Celsius en met een scherfvrij vest aan strijd te leveren. De kogels vlogen ons vrijwel non-stop om de oren en de muren om ons heen brokkelden langzaam maar zeker steen voor steen af. We pauzeerden alleen maar even om te herladen.

Pas toen ’s ochtends de zon opkwam, hield het geluid van schoten en kogels die zich in baksteen boorden eindelijk op. Het gevecht was achter de rug. Het werd angstaanjagend stil.

Toen we uiteindelijk door mariniers werden afgelost, was iedere SEAL in het gebouw aan het eind van zijn Latijn: we lagen tegen een muur of uitgeteld op de vloer, sommigen van ons nog net in staat hun verwondingen te verzorgen, terwijl de anderen probeerden op adem te komen.

Buiten haalde een van de mariniers een Amerikaanse vlag tevoorschijn en hees die boven het kapotgeschoten gebouw. Iemand anders speelde het volkslied – ik heb geen idee waar die muziek vandaan kwam, maar de symboliek en de manier waarop we erdoor geroerd werden waren overweldigend; het blijft een van mijn krachtigste herinneringen.

Alle mannen, uitgeput door het langdurige vuurgevecht, kwamen overeind, liepen naar het raam en salueerden. De woorden en de muziek klonken in ons door terwijl we naar de Stars and Stripes keken die in het ochtendlicht wapperde. Door deze nadrukkelijke herinnering aan datgene waarvoor we vochten, vloeide niets alleen ons bloed en zweet vrijelijk, maar stroomde ook de tranen uit onze ogen

Ik heb mijn hele leven de frasen *land of the free* en *home of the brave* letterlijk genomen. Voor mij zijn dat geen clichés. Ik voel het in mijn hart. Ik voel het in mijn borst. Zelfs bij een honkbalwedstrijd, als iemand tijdens het volkslied door blijft kletsen of zijn pet niet afneemt. Ik kan daar vreselijk pissig over worden. Dat laat ik dan ook duidelijk merken.

Wat mijzelf betreft en de SEAL’s met wie ik gewerkt heb, hebben patriottisme en de behoefte ons in de strijd te werpen alles met elkaar te maken. Maar in welke mate een eenheid als de onze tot vechten in staat is, hangt voor een groot deel af van de leiding, van de officieren die ons

aansturen. SEAL-officieren zijn allemaal anders. Sommigen zijn goed, anderen zijn ronduit slecht. En weer anderen zijn watjes.

O, het kunnen op zich best ruige lieden zijn, maar om een goede leider te zijn is veel meer nodig dan alleen persóónlijke gehardheid. De methoden en de doelen moeten aan die hardheid bijdragen.

Ons opperbevel wilde dat we honderd procent succes zouden hebben, en dat moesten we dan zien te behalen met nul verliezen. Dat mag dan heel bewonderenswaardig klinken – wie wil er géén honderd procent succes boeken en wie wil er nou wél dat er verliezen zijn? Maar in een oorlog zijn die twee onverenigbaar en onrealistisch. Als het doel honderd procent succes met nul verliezen is, kun je nog maar heel weinig operaties uitvoeren. Je zult nooit enig risico willen lopen, realistisch of wat dan ook.

In het gunstigste geval hadden we als sniper voor de mariniers rond Nasiria de boel in de gaten kunnen houden en verkenningen voor hen kunnen uitvoeren. We hadden een veel groter aandeel in de opmars van de mariniers kunnen hebben. We hadden wellicht het leven van een aantal van hen kunnen redden.

We wilden er ’s nachts op uit om de volgende grote plaats waar het korps mariniers doorheen zou trekken van tevoren eens stevig aan te pakken. Dan konden wij dat doelwit vast eens behoorlijk te grazen nemen en zo veel mogelijk tegenstanders uitschakelen. We hebben een paar van dat soort missies uitgevoerd, maar dat waren er aanzienlijk minder dan we hadden kúnnen doen.

Kwaad

Ik heb nooit veel van de islam geweten. Ik ben christelijk opgevoed en wist natuurlijk wel dat er al eeuwenlang allerlei godsdienstige conflicten zijn geweest. Ik kende de verhalen over de kruistochten en wist ook dat er altijd is gevochten en dat er altijd gruweldaden zijn begaan.

Maar ik wist ook dat het christendom zich sinds de middeleeuwen verder had ontwikkeld. Tegenwoordig vermoorden we mensen niet meer omdat ze een ander geloof aanhangen.

De mensen tegen wie we in Irak vochten nadat het leger van Saddam op de vlucht was geslagen waren fanatici. Ze haatten ons omdat we geen moslim waren. Ze wilden ons over de kling jagen, ook al hadden we hen net van hun dictator verlost, enkel en alleen omdat we een andere godsdienst hadden dan zij.

Het gaat er bij religie toch om dat je tolerant bent ten opzichte van de ander?

Er wordt gezegd dat je afstand moet nemen van je vijand om hem te kunnen doden. Als dat zo is, dan maakten de opstandelingen in Irak het ons bijzonder gemakkelijk. Mijn eerdere verhaal over wat een moeder haar kind aandeed door de pin uit de handgranaat te trekken, was slechts één gruwelijk voorbeeld.

Het enige wat de fanatici tegen wie we vochten belangrijk vonden, was hun verwrongen interpretatie van hun geloof. En in misschien de helft van de gevallen bewéérden ze alleen maar dat ze religie belangrijk vonden – de meesten hadden niet de gewoonte meer te bidden. Een groot aantal kreeg drugs om tegen ons te vechten.

Veel van die opstandelingen waren lafaards. Maar al te vaak gebruikten ze verdovende middelen om hun moed wat op te krikken. Zonder die middelen, alleen, waren ze niets waard. Ik moet nog ergens een bandje hebben waarop een vader en een dochtertje te zien zijn in een huis dat op dat moment werd doorzocht. Zij bevonden zich beneden; om de een of andere reden ging er boven een flashbang af.

Op de video is duidelijk te zien dat de vader zich achter het meisje probeert te verbergen, bang om dood te gaan en maar bereid zijn dochter op te offeren.

Lichamen onder het zand

Het mogen dan lafaards zijn geweest, ze waren wel degelijk in staat om mensen te doden. De opstandelingen hoefden zich geen zorgen te maken over geweldsinstructies of het al dan niet voor een krijgsraad moeten

verschijnen. Als ze de kans kregen waren ze bereid om iedere westerling die ze tegenkwamen te doden, of het nou om militairen ging of niet.

Op een dag werden we naar een huis gestuurd waarvan we hadden gehoord dat er misschien Amerikaanse gevangenen werden vastgehouden. In het gebouw troffen we verder niemand aan, maar in de kelder was duidelijk te zien dat de aarde recentelijk was omgewoeld. We installeerden er lampen en begonnen te graven.

Al na korte tijd zag ik een broekspijp, en daarna een lichaam dat nog niet zo lang geleden was begraven.

Een Amerikaanse militair. Landmacht.

Ernaast lag er nog een. En toen nog een, maar dat was iemand in camouflage-uniform van de mariniers.

Mijn broer was kort voor 11 september bij de mariniers gegaan. Ik had niets meer van hem gehoord en ik vermoedde dat hij best wel eens naar Irak gestuurd zou kunnen zijn.

Om de een of andere reden was ik, terwijl ik hielp bij het opgraven van het lichaam, er van overtuigd dat het mijn broer was.

Dat bleek niet het geval. Ik bad zwijgend en we gingen verder met graven.

Nog een lichaam, opnieuw een marinier. Ik boog me naar voren en dwong mezelf goed te kijken.

Het was hem niet.

Maar met iedere man die we uit dat graf haalden – en het waren er heel wat – raakte ik er steeds meer van overtuigd dat ik straks mijn broer zou zien. Mijn maag kromp ineen. Ik bleef graven. Ik had het gevoel dat ik elk moment kon overgeven.

Eindelijk waren we klaar. Hij zat er niet bij.

Ik was opgelucht, even was ik zelfs blij dat mijn broer niet tot de doden behoorde. Maar het volgende moment werd ik overvallen door een enorm verdriet om deze vermoorde jongemannen wier lichamen we zojuist hadden geborgen.

Toen ik eindelijk eens iets van mijn broer hoorde, ontdekte ik dat hij weliswaar ook in Irak zat, maar dat hij niet eens in de buurt was geweest van de plek waar we die lichamen hadden gevonden. Hij heeft beslist ook

zijn angsten en moeilijke momenten gehad, maar toen ik zijn stem hoorde voelde ik me een stuk beter.

Ik was nog steeds zijn grote broer en hoopte hem te kunnen beschermen. Maar verdorie, hij had me helemaal niet nodig om over hem te waken; hij was marinier, en nog een taaie ook. Maar om de een of andere reden blijven die oude instincten altijd een rol spelen.

Op een andere locatie vonden we vaten met chemisch materiaal dat bedoeld was om er biochemische wapens van te maken. Iedereen beweert tegenwoordig dat er in Irak helemaal geen massavernietigingswapens waren, maar dan hebben ze het waarschijnlijk over complete kernbommen en niet over de vele dodelijke chemische wapens en voorlopers daarvan die Saddam op verschillende plekken had opgeslagen.

Misschien komt dat omdat uit de tekst op de vaten kon worden afgeleid dat die chemicaliën voornamelijk uit Frankrijk en Duitsland afkomstig waren, onze zogenaamde westerse bondgenoten.

Wat mij nog steeds verbaast is hoeveel van dit materiaal Saddam ongezien heeft kunnen verbergen voordat we uiteindelijk Irak binnenvielen. We hebben hem zo veel voorbereidingstijd gegeven voor we tot de aanval overgingen, dat hij tijd genoeg had om tonnen van dat spul te verplaatsen en te verstoppen. Waar dat spul naartoe is gegaan, waar het boven water zal komen en wat er giftig van is – volgens mij zijn dat vragen waar nog nooit fatsoenlijk antwoord op is gegeven.

Op een dag zagen we dingen in de woestijn liggen waarvan we dachten dat het ingegraven IED’s waren – *improvised explosive divices,* bermbommen. We waarschuwden de mensen van de explosievenopruimingsdienst, die korte tijd later arriveerden. En kijk eens, wat ze daar aantroffen waren geen bommen… het bleek een vliegtuig.

Saddam had een stuk of wat straaljagers in de woestijn begraven. Hij had er plastic overheen laten leggen en daarna was geprobeerd ze aan het oog te onttrekken door er een hoop zand overheen te schuiven. Misschien dacht hij dat we op dezelfde manier te werk zouden gaan als bij Desert Storm: snel toeslaan en dan weer verdwijnen.

Maar daar vergiste hij zich in.

‘We gaan eraan’

Tijdens hun opmars naar het noorden bleven we met de mariniers samenwerken. Onze missie was het voor hen uit oprukken om te zien of er misschien nog weerstandsnesten waren. Hoewel we te horen hadden gekregen dat er een stuk of wat vijandelijke soldaten in de buurt zaten, hadden we begrepen dat het niet om grote eenheden ging.

Tegen die tijd was het hele peloton ingezet, alle zestien man. We stootten op een kleine compound aan de rand van een stadje. Toen we die bereikten, werd er meteen op ons gevuurd.

Het vuurgevecht intensiveerde razendsnel en enkele minuten later beseften we dat we waren omsingeld en dat onze ontsnappingsroute was afgesneden door een strijdmacht van ettelijke honderden Irakezen.

Ik doodde er heel wat– wij allemaal, trouwens – maar voor iedere man die we omlegden, leken er vier of vijf op te duiken. Dat ging urenlang zo door, waarbij het gevecht het ene moment fel oplaaide, om vervolgens weer enigszins te luwen.

De meeste vuurgevechten in Irak duurden maar kort. Ze konden een paar minuten lang heel hevig zijn, hoewel dat soms ook wel een uur of langer kon duren, maar uiteindelijk trokken de Irakezen zich dan terug. En soms trokken wij ons terug.

Maar hier gebeurde dat niet. Het gevecht golfde de hele nacht heen en weer. De Irakezen waren in de meerderheid en hadden ons omsingeld, ze zouden het niet opgeven. Geleidelijk aan kwamen ze dichterbij, totdat duidelijk werd dat ze ons elk moment onder de voet konden lopen.

Het was met ons gebeurd. We gingen eraan. Of erger nog, we werden gevangengenomen. Ik dacht aan mijn familie en hoe vreselijk zoiets voor hen zou zijn. Ik zou niet levend in hun handen vallen.

Ik loste nog wat schoten, maar toen kregen we een radiobericht binnen. ‘We komen eraan en zitten op zes uur.’

De cavalerie.

Of liever gezegd, de mariniers. We zouden niet sneuvelen. Althans, niet de komende vijf minuten.

Goddank!

Uit de strijd genomen

Die actie bleek onze laatste belangrijke confrontatie met de vijand bij die specifieke operatie. De commandant stuurde ons naar onze thuisbasis.

Dat was doodzonde. De mariniers trokken elke avond Nasiria binnen in een poging de stad te zuiveren, terwijl tegelijkertijd de opstandelingen zich steeds vaker begonnen te manifesteren. Ze hadden ons een eigen sectie toe kunnen wijzen waarin we hadden kunnen patrouilleren. We hadden de stad binnen kunnen rijden en met uiterste precisie wat tegenstanders kunnen neutraliseren, maar de commandant sprak er zijn veto over uit.

Dat hoorden we in de vooruitgeschoven bases en kampen waar we rondhingen totdat we weer eens zouden worden ingezet. De GROM – de Poolse speciale strijdkrachten – trok er regelmatig op uit om allerlei klussen op te knappen. Ze vertelden ons dat ze zich ‘leeuwen voelden die werden aangevoerd door honden’.

De mariniers waren een stuk ongevoeliger. Die kwamen elke avond terug en riepen ons dan toe: ‘Hoeveel hebben jullie er vandaag omgelegd? O ja, dat is waar ook, jullie zijn er helemaal niet uit geweest.’

Keiharde jongens. Maar ik kon het hun niet kwalijk nemen. Ik vond onze officieren maar een stel watjes.

We begonnen te oefenen ter voorbereiding van het innemen van de Mukarayindam, even ten noorden van Bagdad. Die dam was niet alleen belangrijk omdat er een waterkrachtcentrale bij hoorde, maar ook omdat het water uit het stuwmeer, als de dam zou worden opengedraaid, de opmars van de coalitietroepen aanzienlijk zou kunnen vertragen. De missie werd voortdurend uitgesteld, maar uiteindelijk werd SEAL Team 5 ermee belast nadat die tegen het einde van onze uitzending naar het Golfgebied was overgebracht. (De missie werd min of meer volgens ons basisplan uitgevoerd en was een succes.)

We hadden veel meer kunnen doen. Ik heb geen idee hoeveel invloed ons optreden daar op de oorlog had kunnen hebben. We hadden daar in elk geval een aantal mensenlevens kunnen redden en waarschijnlijk ook nog bepaalde operaties met een dag of meer kunnen bekorten. Maar in plaats

daarvan kregen we te horen dat we voorbereidingen moesten treffen voor ons vertrek naar huis. Aan onze inzet kwam een einde.

Een paar weken lang verbleef ik duimendraaiend op de basis. Ik had niets te doen en voelde me een eersteklas lafaard; ik bracht de dag door met het spelen van videospelletjes en wachten tot ik naar huis mocht.

Ik had danig de pest in. Ik was zó woedend dat ik het liefst ter plekke ontslag uit de marine had genomen en een eind aan mijn bestaan als SEAL had gemaakt.

5

Sniper

Taya:
De eerste keer dat Chris naar huis kwam, walgde hij van alles. En vooral van Amerika.

Op weg naar huis luisterden we in de auto naar de radio. Over de oorlog werd met geen woord gerept; het leven ging gewoon door alsof er in Irak niets aan de hand was.

'Iedereen kletst maar over allerlei onzin,' zei hij. 'We vechten voor ons land en het interesseert niemand een barst.'

Toen de oorlog begon werd hij erg teleurgesteld. Hij was terug in Koeweit en had iets op de televisie gezien dat negatief was voor het leger. Hij belde me op en zei: 'Weet je wat? Als ze dát denken, kunnen ze allemaal stikken. Ik ben hier, bereid om mijn leven te geven, en dan komen ze met deze shit.'

Ik heb hem toen gezegd dat er heel veel mensen waren die er wél om gaven, niet alleen om de manschappen in het algemeen, maar ook om hem. Hij had mij, hij had zijn vrienden in San Diego en Texas, en hij had zijn familie.

Maar zich aanpassen aan het leven thuis viel hem zwaar. Hij werd wild om zich heen slaand wakker. Hij was altijd al onrustig, maar als ik nu 's nachts uit bed moest, bleef ik voor ik er weer in stapte altijd even staan en zei ik zijn naam. Voor ik weer in bed stapte moest ik hem eerst wakker maken om er zeker van te zijn dat hij mij niet in een reflex aan zou vallen.

Een keer werd ik wakker omdat hij mij met beide handen bij mijn arm vasthad. Hij had zijn ene hand rond mijn onderarm en de andere bevond zich vlak boven mijn elleboog. Hij was nog steeds in diepe slaap maar leek elk moment mijn arm te zullen breken. Ik hield me zo stil mogelijk en bleef zijn naam herhalen, elke keer iets harder, zodat hij

niet zou schrikken, maar ook om te voorkomen dat hij mij iets aan zou doen. Het duurde even voor hij wakker werd en losliet.

Geleidelijk aan wenden we aan dit soort nieuwe gewoonten en pasten we ons aan.

Schrikken

Maar ik nam geen ontslag bij de SEAL's .

Misschien dat ik dat wél had gedaan als mijn contract niet nog een hele tijd doorliep. Maar nu was het geen optie.

Er was enige reden tot hoop. Als je naar huis komt en het team keert terug van uitzending overzee, dan vinden er in de top altijd wat mutaties plaats en komt er een nieuwe leiding. En er was altijd een kans dat we betere leiding zouden krijgen.

Ik sprak met Taya en vertelde haar hoe zat ik het was. Uiteraard bekeek zij het vanuit een heel ander perspectief: zij was allang blij dat ik nog leefde en zonder kleerscheuren naar huis was gekomen. Ondertussen werden onze superieuren bevorderd en van harte gefeliciteerd met hun aandeel in de oorlog. Zij kregen alle lof.

Lof die nergens op sloeg.

Lof voor een oorlog waar ze niet zelf in hebben gevochten en voor de lafhartige houding die ze hadden aangenomen. Hun lafheid die er toe leidde dat er levens verloren waren gegaan die wij hadden kunnen redden, als ze ons ons werk hadden laten doen. Maar zo gaat het nu eenmaal, net als in de politiek. Een stelletje kaartspelers dat rond de tafel zit en elkaar onder uiterst veilige omstandigheden lof toezwaait terwijl elders echte levens worden verkloot.

Steeds als ik van uitzending overzee naar huis terugkeerde, zette ik de eerste week geen stap buiten de deur. Dan bleef ik gewoon thuis. Over het algemeen kregen we nadat we onze spullen hadden uitgepakt en gesorteerd een maand verlof. De eerste week daarna bleef ik altijd samen met Taya thuis en bemoeide ik me met niemand. Daarna pas ging ik bij familie of vrienden op bezoek of kwamen ze bij ons over de vloer.

Ik had geen last van flashbacks van gevechten of andere dramatische gebeurtenissen; ik wilde gewoon niemand om me heen hebben.

Ik kan me wel herinneren dat ik na mijn eerste uitzending iets had wat léék op een flashback, hoewel die ervaring maar een paar seconden duurde. Ik zat in het vertrek dat we in ons huis in Alpine, in de buurt van San Diego, als kantoortje gebruikten. Er was bij ons een inbraakalarm geïnstalleerd en op de een of andere manier activeerde Taya dat per ongeluk toen ze thuiskwam.

Ik schrok me lam. Ik was onmiddellijk weer terug in Koeweit. Ik dook onder het bureau in de veronderstelling dat er elk moment een scud kon neerkomen.

We kunnen er nu om lachen, maar die paar seconden was ik doodsbang, banger dan ik ooit in Koeweit ben geweest, toen er echt scuds over ons heen vlogen.

Ik heb wel vaker ellende met inbraakalarminstallaties gehad. Op een dag werd ik wakker nadat Taya al naar haar werk was. Toen ik opstond, ging het alarm af. Het was een spraakalarm, dus ik hoorde een computerstem melden:

‘Alarm! Indringer! Indringer in het huis! Alarm! Indringer!’

Ik greep mijn pistool en ging op zoek naar de schurk. Iemand die bij mij inbrak zou dat nooit na kunnen vertellen.

‘Indringer, in de woonkamer!’

Behoedzaam liep ik naar de woonkamer en controleerde die terwijl ik van al mijn SEAL-vaardigheden gebruikmaakte.

Niemand te zien. Het ging blijkbaar om een slimme man.

Ik sloop zo geluidloos mogelijk naar de hal.

‘Indringer, in de keuken!’

Ook in de keuken was niemand te zien. De schoft was voor me op de vlucht.

‘Indringer, in de hal.’

De klootzak!

Ik weet niet meer hoe lang het heeft geduurd voor ik besefte dat ík de indringer was: het systeem volgde mij. Taya had het alarm automatisch aangezet toen ze wegging, zonder er aan te denken dat ik thuis was.

Je mag hier best om lachen, zolang je maar met me meelacht en me niet úítlacht, oké?

Ik leek thuis altijd een stuk kwetsbaarder. Na elke uitzending gebeurde er wel iets, gewoonlijk tijdens de training: ik brak een teen, een vinger, ik liep allerlei lichte verwondingen op. In het buitenland, op uitzending, tijdens de oorlog, leek ik onkwestbaar.

‘Elke keer als je thuiskomt doe je je Superman-cape af,’ grapte Taya wel eens.

Na een tijdje had ik het gevoel dat dat inderdaad zo was.

Mijn ouders maakten zich de hele tijd dat ik weg was grote zorgen over me. Zodra ik thuis was wilden ze naar me toe komen en ik denk dat mijn behoefte om even helemaal niemand om me heen te hebben hun waarschijnlijk meer pijn heeft gedaan dan ze toe zouden geven. Maar zodra we elkaar eindelijk weer terugzagen, was dat altijd een bijzonder fijne dag.

Vooral mijn vader had moeite met mijn uitzending, en dat was hem dan ook altijd duidelijk aan te zien. Vreemd dat de krachtigste persoonlijkheden het soms zo moeilijk hebben – waarschijnlijk komt dat omdat ze geen greep op de gebeurtenissen hebben en omdat ze iemand van wie ze houden niet bij kunnen staan. Ik ken dat gevoel.

Het was een patroon dat zich elke keer dat ik overzee werd gestuurd zou herhalen. Mijn moeder gedroeg zich stoïcijns als altijd, en mijn altijd zo stoïcijnse vader was degene die zich zorgen maakte.

Geschoold

Ik offerde een deel van mijn vakantie op en kwam vervroegd terug van verlof om naar de sniperopleiding te kunnen gaan. Eerlijk gezegd was ik bereid geweest om nog veel meer op te offeren, zolang ik die kans maar kreeg.

In de loop der jaren hadden de scherpschutters van de mariniers door hun werkzaamheden veel aandacht gekregen en hun trainingsprogramma wordt nog steeds beschouwd als een van de beste ter wereld. Vroeger werden

SEAL-snipers ook door de mariniers getraind, maar na verloop van tijd waren we onze eigen opleiding begonnen, waarbij we wel een groot deel van het curriculum van de mariniers overnamen, maar daar werden toch nog een aantal zaken aan toegevoegd om de SEAL-snipers optimaal op hun missie voor te bereiden. Daardoor duurt de SEAL-opleiding twee keer zo lang.

Afgezien van BUD/S was de snipertraining de zwaarste opleiding die ik ooit heb ondergaan. We stonden constant mentaal onder zware druk. De lessen waren pas ’s avonds laat afgelopen en begonnen weer vroeg in de ochtend. We moesten alles in looppas doen en werden altijd opgejut.

Daar draaide het bij de instructie voornamelijk om. Omdat ze niet op je konden schieten, werd er op alle mogelijke manieren een gigantische druk op je uitgeoefend. Ik heb begrepen dat slechts 50 procent van de SEAL’s die aan de opleiding beginnen hem daadwerkelijk succesvol afsluiten. Daar kan ik me iets bij voorstellen.

Tijdens de eerste lessen worden de SEAL’s vertrouwd gemaakt met de computers en camera’s die bij ons werk een grote rol spelen. SEAL-schutters zijn niet zomaar schutters. Schieten op zich is maar een klein onderdeel van de functie. Uiteraard een heel belangrijk onderdeel, maar er komt veel meer bij kijken.

Een SEAL-schutter is vooral getraind om te observeren. Dat is zijn basisvaardigheid. De kans is groot dat hij een heel eind voor de hoofdmacht uit opereert, met als opdracht al het mogelijke van de vijand aan de weet te komen. Zelfs als hij opdracht heeft gekregen om een belangrijk doelwit te elimineren, dan nog is het eerste wat hij doet de omgeving verkennen. Hij moet in staat zijn om moderne navigatietechnieken te gebruiken en met moderne apparatuur als gps om te gaan, terwijl hij tegelijkertijd de verzamelde informatie snel en efficiënt doorgeeft. Dus daar beginnen we mee.

Het volgende deel van de cursus, en in veel opzichten het moeilijkste, is het ongezien volgen van een doelwit. Dat is het deel waar de meeste jongens het niet redden. Het is de bedoeling dat je ongezien een positie inneemt, en dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan. Je beweegt je langzaam en behoedzaam naar de juiste uitgangspositie. Het gaat niet om geduldig zijn, althans, daar draait het niet alleen om. Het gaat om het kunnen opbrengen van professionele discipline.

Ik ben niet bepaald geduldig, maar ik heb geleerd dat als ik als volger succesvol wil zijn, ik daar rustig de tijd voor moet nemen. Als ik opdracht krijg iemand te doden, dan maakt het niet meer uit hoe lang ik moet wachten – een dag, een week, twee weken.

En ik héb wat moeten wachten.

Ik doe alles wat nodig is voor een missie. En even naar het toilet gaan kan dan niet.

Bij een van de oefeningen moesten we ongezien door een korenveld sluipen. Ik ben uren bezig geweest om mijn camouflagepak van gras en hooi te voorzien. Dit specifieke camouflagepak was van jute en vormde de basisuitrusting voor een sniper die langere tijd onopgemerkt de omgeving moest observeren. Op dat pak kan gemakkelijk hooi, gras of ander camouflagemateriaal worden aangebracht, zodat de scherpschutter één geheel vormt met het landschap. De jute schept een soort diepte die ervoor zorgt dat je er als je een stuk open terrein oversteekt niet uitziet als iemand met een bos hooi uit zijn reet. Je ziet eruit als een struik.

Maar die pakken zijn vreselijk warm en je zweet als een otter. En je bent niet onzichtbaar in dat pak. Wanneer je een ander soort terrein bereikt, moet je halt houden en je camouflage aanpassen. Je aanpassen aan het soort terrein waarin je je bevindt.

Ik herinner me een keer dat ik me uiterst langzaam door een veld voortbewoog, toen ik vlakbij duidelijk het ratelen van een slang hoorde. Een ratelslang had blijkbaar een bijzondere voorkeur ontwikkeld voor precies het stuk terrein waar ik doorheen moest. Het dier woedend aankijken in de hoop dat het zou weggaan hielp niet. Ik wilde mijn positie ook niet prijsgeven aan de instructeur die me moest beoordelen, dus ik paste mijn koers enigszins aan en kroop langzaam naar de zijkant. Sommige vijanden zijn het niet waard om tegen te vechten.

Tijdens het trainen van dit heimelijk observeren word je niet afgerekend op je eerste schot. Nee, je wordt afgerekend op je tweede schot. Met andere woorden, ben je gezien?

Hopelijk niet. Niet alleen bestaat de kans dat je vanuit die positie nog meer schoten moet lossen, maar je moet ook nog eens zien weg te komen. En het is toch prettig om dat in levenden lijve te doen.

Het is belangrijk dat je niet vergeet dat er in de natuur geen volmaakte cirkels bestaan, en dat betekent dat je je telescoopvizier en de loop van je geweer optimaal moet camoufleren. Ik beplakte mijn loop meestal met tape, die ik dan met een spuitbus van een camouflagekleurtje voorzag. Verder bracht ik ook nog wel eens wat vegetatie voor mijn telescoopvizier en loop aan – je hoeft niet alles te zien, het doelwit is voldoende.

Wat mij betreft was ongezien observeren het moeilijkste deel van de cursus. Vanwege mijn gebrek aan geduld scheelde het een haartje of ik was weggestuurd.

Pas nadat we dat heimelijk observeren onder de knie hadden, begonnen we aan het schieten.

Geweren

Mensen vragen me vaak naar mijn wapens, welk geweer ik als sniper heb gebruikt, met welk wapen ik het heb geleerd en waar mijn voorkeur naar uitging. In het veld paste ik het wapen aan de opdracht en de situatie aan. Op de sniperopleiding leerde ik de basisvaardigheden met betrekking tot een heel scala aan wapens, met als gevolg dat ik niet alleen in staat was om met al die wapens om te gaan, maar ook voor elke specifieke klus het juiste wapen kon kiezen.

Tijdens de sniperopleiding gebruikte ik drie basismodellen. Twee daarvan waren halfautomatische wapens die van een magazijn waren voorzien: de Mk.12, een 5,56mm-snipergeweer; en de Mk.11, een snipergeweer van het kaliber 7,62mm. (Als ik het over een bepaald vuurwapen heb, noem ik vaak alleen maar het kaliber; dus de Mk.12 is de 5,56mm.)

En dan was er natuurlijk mijn .300 Win Mag. Ook dat had een magazijn, maar was van een grendelmechanisme voorzien. Net als de twee andere wapens had ook deze Win Mag een demper, een opzetstuk dat op het uiteinde van de loop kan worden geplaatst en dat niet alleen de mondingsvlam onderdrukt, maar ook het geluid van de kogel op het moment dat hij de loop verlaat – misschien is het enigszins te vergelijken met de geluiddemper van een auto. (Eigenlijk is het helemaal geen geluiddemper, hoewel sommigen er wel zo tegenaan kijken. Ik zal proberen

het zonder al te technisch te worden uit te leggen: de demper of *suppressor* functioneert door het gas uit de loop te laten ontsnappen op het moment dat de kogel de loop verlaat. Ruwweg zijn er twee typen, een die apart op de loop moet worden aangebracht, terwijl het andere in de loop zelf is geïntegreerd. Een van de praktische bijwerkingen van een demper op een snipergeweer is dat de terugslag die de schutter ondervindt een stuk minder hevig is. En dat betekent dat er nauwkeuriger vuur kan worden afgegeven.)

Ook had ik nog een .50, maar die had geen demper .

Ik zal de genoemde vier wapens een voor een behandelen.

De Mk.12

De officiële benaming van dit wapen is de United States Navy Mk.12 Special Purpose Rifle – het Mk.12-geweer voor speciale doeleinden van de Amerikaanse marine. Het geweer heeft een loop met een lengte van 40,64 cm, maar lijkt verder erg veel op de M4. De munitie bestaat uit 5,56 x 45 mm-patronen, en in het magazijn is ruimte voor 30 van die patronen. (Het wapen kan eventueel ook met een magazijn voor twintig patronen worden uitgerust.)

Afgeleid van wat later de .223-patroon is gaan heten, en daarom kleiner en lichter dan de meeste eerdere militaire patronen, is de 5,56 mm niet de meest voor de hand liggende kogel om iemand mee neer te schieten. Er zijn dan meestal meerdere schoten nodig om iemand te neutraliseren, vooral als het gaat om de onder de drugs zittende idioten met wie we in Irak te maken hadden – tenzij je kans zag zo iemand in het hoofd te raken. En in tegenstelling tot wat je misschien zou denken, treffen niet alle door scherpschutters geloste schoten – die van mij zeker niet – de slechterik in het hoofd. Gewoonlijk ging ik voor de centrale massa: een fors, stevig doelwit ergens in het midden van het lichaam, zodat ik voldoende speelruimte had.

Het geweer is supergemakkelijk te bedienen en is nagenoeg geheel uitwisselbaar met de M4, die, ook al is het geen scherpschutterswapen, nog steeds als een bijzonder waardevol stuk gevechtsgereedschap beschouwd kan worden. Toen ik bij mijn peloton terugkwam heb ik zelfs het

trekkerhuis van mijn M4 gehaald en dat op de systeemkast van mijn Mk.12 gemonteerd. Daardoor kreeg ik een klapkolf en kon ik volledig automatisch vuur afgeven. (Ik zie nu dat er tegenwoordig ook Mk.12's zijn die standaard met een klapkolf zijn uitgerust.)

Op patrouille geef ik de voorkeur aan een kortere kolf. Die breng ik sneller naar mijn schouder, zodat ik ook sneller op iemand kan richten. Ook is zo'n kortere kolf prettiger als je binnenshuis moet optreden of op plekken waar maar weinig ruimte is.

Nog een opmerking met betrekking tot mijn persoonlijke configuratie: met dit geweer heb ik nooit automatisch geschoten. De enige keer dat je echt automatisch vuur afgeeft, is als je wilt dat de vijand zich even koest houdt – het uitspuwen van een hele reeks kogels draagt over het algemeen maar weinig bij aan de nauwkeurigheid van je vuur. Maar omdat er toch omstandigheden zijn waarin het handig is om automatisch te kunnen vuren, wil ik wel altijd over die optie kunnen beschikken.

De Mk.11

De officiële benaming van dit buitengewoon veelzijdige wapen is de Mk.11 Mod X Special Purpose Rifle, maar het wordt ook wel met Stoner Rifle 25 of SR-25 aangeduid. Ikzelf vind de Mk.11 bijzonder handig omdat ik ermee kan patrouilleren (in plaats van met een M4) en het tegelijkertijd als snipergeweer kan gebruiken. Het heeft geen klapkolf, maar dat was dan ook het enige nadeel van dit wapen. De demper stopte ik bij de rest van mijn uitrusting, want ik had hem bij een patrouille eigenlijk niet nodig, en ik monteerde hem pas op mijn loop als ik een gericht schot op grotere afstand moest afgeven. Maar als ik ergens op straat liep of te voet patrouilleerde, schoot ik er in de standaardversie mee. Het was een halfautomatisch geweer, dus ik kon snel achter elkaar een groot aantal kogels in een doelwit pompen. Je verschoot er 7,62 x 51 mm-patronen mee vanuit een magazijn waar er twintig in konden. Die hadden iets meer stoppend vermogen dan de kleinere 5,56mm-NAVO-patronen. Ik hoefde iemand maar één keer te raken om hem definitief uit te schakelen.

We werkten met wedstrijdmunitie die afkomstig was van Black Hills, het bedrijf dat naar alle waarschijnlijkheid de beste snipermunitie maakt die er wereldwijd te vinden is.

De Mk.11 had in het veld een slechte reputatie omdat hij vaak storingen vertoonde. Tijdens de training hadden we daar nauwelijks last van, maar op uitzending was dat heel anders. Uiteindelijk kwamen we erachter dat het iets te maken moest hebben met de stofkap waarmee het geweer is uitgerust, waardoor er op de een of andere manier twee patronen naar de kamer werden aangevoerd. We losten dat probleem op door de stofkap neer te klappen. Maar er waren nog andere kwesties rond dit wapen en persoonlijk heeft het nooit echt tot een van mijn favorieten behoord.

De .300 Win Mag

De .300 is een klasse op zichzelf.

Veel lezers zullen wel weten dat .300 Win Mag verwijst naar de kogel die door het geweer wordt afgevuurd, de .300 Winchester Magnum-patroon (7,62 x 67 mm). Dat is een uitstekende patroon voor algemeen gebruik en zijn eigenschappen maken hem niet alleen uiterst nauwkeurig, maar hij heeft ook nog eens een formidabel stoppend vermogen.

Andere krijgsmachtonderdelen gebruiken deze patroon ook, maar vuren die af met behulp van een ander (of enigszins aangepast) geweer, waarvan de bekendste ongetwijfeld het M24 Sniper Weapon System is, een geweer dat is gebaseerd op het Remington 700-geweer. (Inderdaad, hetzelfde geweer dat burgers kunnen aanschaffen om mee te gaan jagen.) In ons geval begonnen we met een MacMillan-kolf, pasten de loop aan en gebruikten we het grendelmechanisme van de 700. Het resultaat was een uitstekend geweer.

Bij mijn derde peloton – het peloton dat naar Ramadi ging – kregen we allemaal nieuwe .300’s. Die waren afkomstig van Accuracy International, en waren van een splinternieuwe loop en dito grendelmechanisme voorzien. De AI-versie had een kortere loop en een klapkolf. Het was een fantastisch wapen.

De .300 is iets zwaarder dan andere gelijksoortige geweren. Je schiet ermee alsof het een lasergun is. Vanaf 1000 meter en meer is het bijzonder trefzeker. En bij doelwitten die zich dichterbij bevinden hoef je nauwelijks te corrigeren voor de elevatie. Je stelt je telescoopvizier in op 500 meter en dan hoef je verder eigenlijk geen aanpassingen meer te doen.

Bij het overgrote deel van de eliminaties die ik heb uitgevoerd, heb ik van een .300 Win Mag gebruikgemaakt.

De .50

De .50 is een enorm, buitengewoon zwaar wapen, en ik moet er dan ook niets van hebben. Ik heb dat ding in Irak nooit gebruikt.

Dit wapen, waarmee 12,7 x 99 mm-patronen worden afgevuurd, is door een zekere hype en zelfs romantiek omgeven. Bij Amerikaanse krijgsmachtonderdelen en nog enkele legers in het buitenland worden een paar verschillende versies gebruikt. Misschien heb je wel eens van de Barrett M82 en de M107 gehoord, ontwikkeld door Barrett Firearms Manufacturing. Beide wapens hebben een enorm bereik en mits juist toegepast zijn het zeker goede wapens. Maar toch had ik het niet zo op deze geweren. (De enige .50 die ik wél prettig vind, is het model van Accuracy International, dat met een compacte, inklapbare kolf is uitgerust en ook iets nauwkeuriger is; dit wapen was indertijd nog niet voor ons beschikbaar.)

Iedereen zegt dat de .50 een perfect geweer is om een voertuig mee uit te schakelen. Maar de waarheid is dat zelfs als je een .50-kogel dwars door het motorblok schiet, je daarmee het betreffende voertuig niet tot stilstand brengt. In elk geval niet direct. De vloeistof zal eruit lopen en uiteindelijk zal de motor ophouden te functioneren. Maar je stopt er een voertuig niet onmiddellijk mee af. Nee, de beste manier om een voertuig tot stilstand te brengen is de chauffeur doodschieten. En dat kun je doen met een heel scala aan wapens.

De .338

Bij de training beschikten we nog niet over de .338; die kregen we pas later tijdens de oorlog. Ook hier verwijst de benaming naar het soort kogel dat wordt gebruikt. Dit soort wapen wordt door verschillende bedrijven op de markt gebracht, waaronder MacMillan en Accuracy International. De kogel legt een langere en vlakkere baan af dan bij een .50, hij weegt en hij kost iets minder, terwijl hij dezelfde schade aanricht. Het zijn magnifieke wapens.

Bij mijn laatste uitzending beschikte ik over een .338. En als dat mogelijk was geweest, had ik dit wapen aanzienlijk vaker gebruikt. Het enige nadeel was dat mijn model niet over een demper beschikte. Als je binnenshuis een schot lost, is de klap zo groot dat het letterlijk zeer doet. Na een paar schoten deden mijn oren er gewoon pijn van.

Nu we het toch over geweren hebben, mag ik wel zeggen dat mijn huidige favorieten de wapensystemen zijn die gefabriceerd worden door GA Precision, een klein bedrijfje dat in 1999 is opgezet door George Gardner. Hij en zijn mensen besteden aan elk detail de grootst mogelijke aandacht, en zijn wapens zijn van buitengewoon hoge kwaliteit. Pas toen ik uit militaire dienst was kreeg ik de kans er een te proberen, maar tegenwoordig maak ik alleen nog maar van deze wapens gebruik.

Een belangrijk onderdeel van het wapensysteem is het telescoopvizier. Tijdens uitzendingen gebruikte ik een vizier dat 32 keer vergrootte, een zogenaamde *32-power scoop*. (Zonder al te technisch te worden, kan worden gezegd dat hoe hoger de power is, hoe beter de schutter zijn doelwit van een afstand kan zien. Maar alles heeft zijn voor- en nadelen, afhankelijk van de situatie en het betreffende vizier. Bij de keuze van een telescoopvizier dient altijd rekening te worden gehouden met de situatie waarin het gebruikt gaat worden; om een voorbeeld te geven: op een shotgun is een 32-power scoop volslagen misplaatst.) Verder, afhankelijk van de omstandigheden, beschikte ik over infrarood en een zichtbare rode laser, terwijl ik mijn vizier ook nog van nachtzichtapparatuur kon voorzien.

Als SEAL gebruikte ik Nightscope-telescoopvizieren. Die hebben heel helder glas en ze zijn zelfs onder de vreselijkste omstandigheden nagenoeg onverslijtbaar. Ze waren altijd uiterst betrouwbaar. Tijdens uitzendingen

gebruikte ik een Leica-afstandsmeter om vast te stellen hoe ver ik van een doelwit verwijderd was.

De meeste kolven van mijn geweren hadden een instelbare wangsteun. Soms wordt dit onderdeel een kam genoemd (technisch gesproken is de kam het bovenste deel van de kolf, maar de termen worden soms verwisseld). Door deze toevoeging kon ik tijdens het richten recht door het telescoopvizier blijven kijken. Bij oudere wapens brachten we een stuk hard piepschuim aan, waarmee we de kolf tot de juiste hoogte brachten. (Omdat de instelringen van telescoopvizieren steeds groter zijn geworden en qua grootte ook sterk variëren, is de juiste hoogte van de kolf steeds belangrijker geworden.)

Ik had mijn geweren altijd afgesteld op een trekkerdruk van 900 gram. Dat is vrij licht. Ik wilde dat de trekker me elke keer weer zou verrassen; ik had geen zin om elke keer dat ik vuurde aan de trekker te rukken. Ik wil geen weerstand voelen. Ik bereid me voor, ik zorg ervoor dat ik mijn doelwit midden in het vizier heb, ik leg mijn vinger rond de trekker en haal die dan langzaam naar me toe, en dan gaat het wapen af.

Als jager wist ik precies hoe ik moest schieten, hoe ik de kogel van punt A naar punt B moest krijgen. Maar tijdens de sniperopleiding werd me de wetenschap achter dit alles geleerd. Een van de meer interessante gegevens is dat de loop van een geweer nooit rechtstreeks in contact mag staan met een onderdeel van de kolf: vanwege de nauwkeurigheid van het betreffende wapen mogen ze nooit met elkaar in aanraking komen. (De loop moet als het ware ‘zwevend’ aan de kolf zijn bevestigd. De loop zit in feite alleen maar vast aan de systeemkast.) Als je een kogel afvuurt, planten de vibraties zich via de loop voort, een fenomeen dat bekendstaat als de *barrel whip*. Alles wat aan de loop vastzit krijgt ook met die vibraties te maken, en dat heeft op zijn beurt weer invloed op de nauwkeurigheid van het wapen. En dan bestaat er nog zoiets als het corioliseffect. Dat heeft met de draaiing van de aarde te maken en heeft invloed op een geweerkogel als die een extreem grote afstand moet overbruggen.

Al die technische informatie leer je tijdens de sniperopleiding. Je leert hoe ver je voor iemand moet richten als die persoon in beweging is – als ze gewoon lopen, of als ze rennen, afhankelijk van de afstand. Je blijft dat net

zo lang doen tot het inzicht zich niet alleen in je brein heeft genesteld, maar ook in je armen, handen en vingers.

Als ik moet schieten, hou ik wel altijd rekening met de elevatie maar niet met de windinvloed. (Simpel gezegd: aanpassen voor de elevatie betekent dat ik bij het richten rekening moet houden met het feit dat de kogel over de afstand die hij aflegt een afwijking naar beneden zal gaan vertonen; windinvloed spreekt voor zich, het betekent dat ik moet compenseren voor eventuele zijwind.) De wind verandert echter onophoudelijk. De kans is groot dat direct nadat ik voor een bepaalde wind heb ingesteld, diezelfde wind uit een andere hoek gaat waaien of van sterkte verandert. Elevatie is een heel ander verhaal. Daar komt nog bij dat je onder oorlogsomstandigheden meestal niet eens de gelegenheid hebt om je wapen optimaal in te stellen. Dan is het een kwestie van schieten of neergeschoten worden.

Getoetst

Ik was niet de beste scherpschutter van mijn klas. Ik heb zelfs de praktijktest niet gehaald. Dat hield in dat je het gevaar liep van de cursus te worden verwijderd.

In tegenstelling tot de mariniers werken we in het veld niet met waarnemers. De SEAL-filosofie is dat als je een tweede man bij je hebt, hij in principe ook hoort te schieten en niet alleen moet toekijken. Maar dat gezegd hebbende, moet ik toevoegen dat we bij de training wel van waarnemers gebruikmaakten.

Nadat ik voor de test was gezakt, liep mijn instructeur samen met mij en mijn waarnemer alles nog eens door om er achter te komen waar het fout was gegaan. Met mijn telescoopvizier was alles in orde, ik had alles op de juiste manier ingesteld, met het geweer was technisch gezien niets mis…

Plotseling keek hij me aan.

‘Pruimtabak,’ zei hij, en het klonk meer als een vaststelling dan als een vraag.

‘O…’

Ik had tijdens de test geen pruimtabak in mijn mond gehad. Dat was het enige wat ik anders had gedaan… en dat bleek nou net het grote verschil uit te maken. Ik slaagde alsnog met vlag en wimpel – met een pluk tabak in mijn wang.

Snipers hebben over het algemeen de neiging nogal bijgelovig te zijn. We lijken met onze kleine rituelen en dingen die beslist gedaan moeten worden wel een beetje op honkbalspelers. Als een slagman naar de plaat loopt zie je hem daar altijd precies hetzelfde doen: hij slaat een kruis, haalt zijn schoen een paar keer over het gravel en zwaait een paar keer met zijn slaghout. Scherpschutters zitten net zo in elkaar.

Tijdens onze training en ook daarna nog hield ik mijn geweer altijd op een bepaalde manier vast, had ik dezelfde kleding aan en stond alles om me heen op exact dezelfde manier gerangschikt. Het heeft waarschijnlijk allemaal te maken met het feit dat ik alles onder controle wilde houden. Ik weet dat het geweer zijn werk zal doen. Ik wil er zeker van zijn dat van mij hetzelfde gezegd kan worden.

Om een goede SEAL te zijn, moest je niet alleen goed kunnen schieten. In de loop van de opleiding werd me geleerd hoe ik het gevechtsterrein en de omgeving goed in me op moest nemen. Mij werd geleerd hoe ik met een sniperoog naar de dingen moest kijken.

Als ik mijzelf zou moeten doodschieten, waar zou ik me dan het beste kunnen verschansen?

Op dat dak. Van daaruit zou ik de hele sectie kunnen neutraliseren.

Nadat ik die plekken had geïdentificeerd, ging ik ze eerst eens wat beter bekijken. Toen ik aan de cursus begon had ik een uitstekend stel ogen, maar het ging hier niet zozeer om zien als wel om het leren observeren – weten aan welke soort beweging je aandacht moet besteden, het onderscheid kunnen maken tussen vage vormen die wel eens op een hinderlaag zouden kunnen wijzen.

Ik moest echt mijn best doen om scherp te blijven. Observeren is zwaar werk. Ik ging dan naar buiten en oefende in het zien van dingen in de verte. Ik probeerde mijn vaardigheden steeds verder te ontwikkelen, zelfs op verlof. Op een ranch in Texas zie je allerlei dieren, vogels; je leert in de

verte te kijken en daar bewegingen te onderscheiden, vormen, kleine onregelmatigheden in het landschap.

Een tijdlang leek het wel of alles wat ik deed in het kader van mijn opleiding stond, zelfs als ik een videospelletje deed. Van een vriend had ik als huwelijksgeschenk een digitaal mahjongspel gekregen. Ik weet niet of het als huwelijksgeschenk echt geschikt was – het is een spel dat je in je eentje speelt – maar als trainingsmiddel was het van onschatbare waarde. Bij mahjong moet je verschillende stenen goed in de gaten houden en kijken of er stenen zijn die hetzelfde aangeven. Ik speelde tegen de computer, en die partijen moesten binnen een bepaalde tijd afgelopen zijn, enkel en alleen om mijn waarnemingsvermogen te verbeteren.

Ik heb het al eerder gezegd en ik blíjf het zeggen: ik ben niet de beste schutter die er op de wereld rondloopt. Er zijn genoeg jongens die beter zijn dan ik, zelfs in die klas. Ik eindigde ergens in de middenmoot.

Toevallig zat de beste cursist van de klas in ons peloton. Maar hij heeft niet zo veel mensen neergeschoten als ik, hoewel ik daar onmiddellijk bij moet zeggen dat hij een paar maanden op de Filipijnen gelegerd is geweest, terwijl ik toen al in Irak zat. Je hebt als sniper uiteraard speciale vaardigheden nodig, maar je moet natuurlijk wel in de gelegenheid worden gesteld om die vaardigheden in praktijk te brengen. En je had geluk nodig.

Verslagen door dolfijnen, opgegeten door haaien

Nadat ik de hele zomer de sniperopleiding had gevolgd, keerde ik naar mijn peloton terug en kreeg ik het druk met de rest van de voorbereidingen, waarbij we de verschillende trainingssessies doorliepen die bij onze volgende uitzending – die over pakweg een jaar zou plaatsvinden – van nut konden zijn. Zoals gewoonlijk, beleefde ik in het water weer een paar onaangename ogenblikken.

Als er zeedieren ter sprake komen, krijgen mensen vaak een warm gevoel vanbinnen. Maar ik heb een paar confrontaties met die beesten achter de rug waarvan je niet echt blij wordt.

Op een gegeven moment onderzocht de Amerikaanse marine of het mogelijk was dolfijnen in te zetten bij het bewaken van haveninstallaties. Wij werden daarbij als doelwit gebruikt, en soms zelfs zonder dat we er iets van wisten. De dolfijnen zwommen dan recht op ons af en gaven ons er van langs. Ze waren getraind om je keihard in de zij te raken, en soms ging het er zo woest aan toe dat ze je met een gebroken rib opzadelden. Als je niet van tevoren was gewaarschuwd dat er een oefening aan de gang was, wist je niet wat je overkwam – je eerste indruk, althans de mijne, was dat je door een haai werd aangevallen.

Op een dag waren we in het water bezig en kwamen er weer dolfijnen onze kant uit. Omdat ik al een keertje door die jongens te grazen was genomen, zette ik koers naar de kust, want ik had geen zin om nog eens van die beesten op mijn lazer te krijgen. Ik zag een eindje verderop een steiger en dook eronder weg in de wetenschap dat ze niet achter me aan zouden komen.

Veilig.

Plotseling klampte iets zich aan mijn been vast. Nogal hard.

Het bleek een zeeleeuw. Die waren erop getraind steigers te bewaken.

Ik zwom terug naar open water. Liever een pak slaag van een dolfijn dan opgegeten worden door een zeeleeuw.

Maar haaien zijn het ergst.

Op een avond werden we geacht in het donker naar de overkant van de Baai van San Diego te zwemmen om daar bij een bepaald schip een kleefmijn aan te brengen. Naar SEAL-maatstaven een eenvoudige standaardoperatie.

Niet iedere SEAL heeft zo'n hekel aan het water als ik. Integendeel, er zijn er heel wat die het zo leuk vinden om in het water te liggen, dat ze er niet tegen opzien om met de andere deelnemers aan de oefening een geintje uit te halen. Zo was er bijvoorbeeld een kerel die zich nadat hij zijn mijn had vastgemaakt naar de bodem liet zakken om daar te wachten tot de volgende SEAL zíjn mijn tegen de scheepsromp had geplakt. Gewoonlijk komt er van boven nog voldoende licht om het silhouet van de tweede duiker duidelijk te kunnen zien. Dus toen het slachtoffer – de duiker, bedoel ik – dichterbij kwam om zijn mijn te planten, kwam de eerste duiker omhoog, greep een zwemvlies vast en gaf er een harde ruk aan.

Duiker nummer twee schrok zich halfdood. In de meeste gevallen gaat zo iemand ervan uit dat er een haai in de buurt is en breekt hij zijn oefening af, terwijl de kans groot is dat hij ook zijn uitrusting nog eens goed schoon moet maken.

Op zekere dag bevond ík me onder het schip en had ik net de mijn aan de romp vastgemaakt, toen iets mijn zwemvlies te pakken kreeg.

Een haai!!!

Ik slaagde erin mezelf weer onder controle te krijgen en herinnerde me alle verhalen van en waarschuwingen voor mijn mede-SEAL's .

Gewoon een van die jongens die een geintje met me uithaalt, hield ik mezelf voor. Ik draaide me om om hem weg te duwen.

Op dat moment stak ik mijn middelvinger omhoog naar een haai die om de een of andere reden mijn zwemvlies erg lekker vond. Hij had hem tenminste in zijn bek.

Het was geen erg grote haai, maar wat hij qua formaat tekortkwam, maakte hij goed qua chagrijnigheid. Ik greep naar mijn mes en sneed mijn zwemvlies door – het leek me niet zinvol om te proberen dat ding terug te halen nu er toch al stevig op gekauwd was, toch?

Terwijl hij zich te goed deed aan de restanten van mijn zwemvlies, zwom ik naar de oppervlakte en stak mijn hand omhoog naar een veiligheidsboot. Toen die bij me aankwam greep ik de zijkant ervan vast en vertelde ze dat ze me aan boord moesten nemen, en wel nu metéén, want er zat een haai vlak onder me. Een haai die duidelijk trek had.

Tijdens een andere oefening – deze vond nog vóór mijn eerste uitzending plaats – werden we met vier man door een onderzeeboot voor de kust van Californië afgezet. We gingen in twee Zodiacs naar de kust, bouwden daar een schuilplaats en voerden wat verkenningen uit. Toen onze tijd erop zat, stapten we weer in onze Zodiacs en voeren de zee op, op weg naar de onderzeeboot die ons naar huis zou brengen.

Helaas had mijn officier de onderzeeboot de verkeerde coördinaten voor het rendez-vous doorgegeven. De onderzeeboot was zelfs zo ver weg, dat er tussen ons en de boot een compleet eiland lag.

Maar dat wisten we toen natuurlijk nog niet. We voeren maar wat rond en probeerden radiocontact te maken met een vaartuig dat te ver van ons verwijderd was om ons te kunnen horen. Op een gegeven moment werd

onze radio nat of waren de batterijen leeg, ik weet het niet meer precies, maar alle hoop om nog verbinding te maken was vervlogen.

We brachten zo'n beetje de hele nacht in onze Zodiacs door. Tegen zonsopgang bleek dat we bijna door onze brandstof heen waren. Bovendien ontsnapte er steeds meer lucht uit ons vaartuig. We besloten met z'n allen naar de kust terug te keren en daar af te wachten. Daar zouden we in elk geval wat kunnen slapen.

Toen we het strand bijna hadden bereikt, zwom ons een zeeleeuw tegemoet die ons zo te zien niet kwaad gezind was. Omdat ik uit Texas kwam, had ik nog nooit een zeeleeuw van dichtbij gezien, dus ik was best nieuwsgierig en bekeek het dier eens wat beter. Het was best een interessant beest, hoewel ik hem niet bepaald mooi kon vinden.

Plotseling – *splop* – verdween hij onder het wateroppervlak.

Opeens realiseerde ik me dat hij – en wij dus ook – omsingeld waren door een stel grote, puntige vinnen. Blijkbaar had een stelletje haaien besloten deze zeeleeuw als ontbijt te nuttigen.

Zeeleeuwen zijn vrij groot, maar er waren te veel haaien om aan alleen dit dier genoeg te hebben. Ze zwommen steeds dichter om mijn Zodiac heen, die er met de minuut fragieler uit ging zien en die steeds dieper in het water kwam te liggen.

Ik keek in de richting van de kust. Daar waren we nog een heel eind van verwijderd.

Verdomme, dacht ik. *Straks word ik nog opgegeten.*

Mijn metgezel in de rubberboot was een nogal stevig iemand, in elk geval voor een SEAL.

'Als we straks ten onder gaan,' waarschuwde ik hem, 'schiet ik jou eerst dood. Dan hebben die klotebeesten tenminste iets om op te kauwen en kan ik proberen naar de kust te zwemmen.'

Hij schold me alleen maar uit. Waarschijnlijk dacht hij dat ik een grapje maakte.

Maar ik meende het.

Varia

Uiteindelijk bereikten we veilig de kust. Maar ondertussen was wel de hele marine naar ons op zoek. Het nieuws VIER SEALS VERMIST OP ZEE werd al door de media verspreid.

Dat is niet bepaald iets waar je beroemd mee wilt worden.

Het duurde even, maar op een gegeven moment werden we door een verkenningsvliegtuig waargenomen en werd er een Mk.V op uitgestuurd om ons op te pikken. De commandant van de aanvalsboot zorgde goed voor ons en bracht ons thuis.

Dat was een van de weinige keren dat ik blij was dat ik aan boord van een boot was. Over het algemeen verveel ik me als ik op zee zit. De belangrijkste motivatie tijdens BUD/S was de verontrustende gedachte dat je naar een schip overgeplaatst zou kunnen worden.

Onderzeeboten zijn het ergst. Zelfs aan boord van de grootste heb je nog steeds het gevoel dat je op elkaars lip zit. De laatste keer dat ik aan boord van zo'n ding was, mochten we niet eens van de fitnessruimte gebruikmaken. Om daar te komen moesten we langs de kernreactor, en daar kregen we geen toestemming voor.

Vliegdekschepen zijn stukken groter, maar die kunnen net zo saai zijn. Ze hebben wél recreatieruimtes waar je videospelletjes kunt doen en je kunt ook altijd naar een fitnessruimte om daar wat stoom af te blazen.

We hebben zo'n sportruimte zelfs één keer nadrukkelijk op verzoek van de commandant bezocht.

Dat zat zo: we waren aan boord van de Kitty Hawk en daar zaten ze in hun maag met een soort bende. Blijkbaar veroorzaakte een stelletje bemanningsleden problemen en lapten ze de discipline aan hun laars. De commandant van dat schip nam ons apart en vertelde wanneer de raddraaiers gewoonlijk naar de fitnessruimte gingen.

Dus gingen wij er rond die tijd ook maar eens naartoe, deden de deur achter ons dicht en losten het bendeprobleem aan boord voor eens en altijd op.

Tijdens deze voorbereidingen miste ik een duiksessie omdat ik ziek werd. Het was net alsof er in mijn hoofd een lamp uitging. Vanaf dat moment werd ik elke keer dat er duiken op het trainingsschema stond door een

ernstige ongesteldheid getroffen. Of ik ontdekte dat er nog een snipertraining op het programma stond die ik beslist niet mocht missen.

De rest van de jongens plaagde me ermee; volgens hen kon niemand zo’n goed rookgordijn leggen als ik.

En wie ben ik om dat tegen te spreken?

Rond die tijd liet ik ook mijn eerste tatoeage zetten. Ik wilde eer betonen aan de SEAL’s , maar om de een of andere reden had ik het gevoel dat ik zo’n drietandtatoeage nog lang niet verdiende. (Het officiële SEAL-insigne bestaat uit een liggende drietand, met haaks daarop een anker en diagonaal eroverheen een vuursteenpistool, met daarboven een adelaar met gespreide vleugels die met zijn ene poot de drietand vasthoudt en met de andere de loop van het pistool. Het insigne staat bekend als ‘de drietand’ en wordt onofficieel ook wel een Budweiser genoemd, een verwijzing naar BUD/S… of het bier, dat hangt ervan af aan wie je het vraagt.)

Dus in plaats daarvan nam ik een *frog bone*, een tatoeage die eruitziet als een kikkerskelet. Ook dit is een traditioneel SEAL- en UDT-symbool; in dit geval een waarmee we onze overleden kameraden eren. Ik heb de tatoeage op mijn rug laten zetten en hij gluurt net over mijn schouder heen, alsof degenen die me voorgingen nog een oogje in het zeil houden, mij als het ware nog steeds een zekere bescherming bieden.

Geboorte

Naast SEAL was ik ook nog echtgenoot. Na mijn thuiskomst besloten Taya en ik te proberen een gezin te stichten.

En dat ging vrij snel. We hoefde bij wijze van spreken maar zonder voorbehoedmiddel te kussen en ze raakte al zwanger. Haar zwangerschap verliep nagenoeg perfect. Het was met name de geboorte die complicaties opleverde.

Om de een of andere reden had mijn vrouw een tekort aan bloedplaatjes. Helaas werd dat probleem pas ontdekt toen het te laat was, met als gevolg dat ze bij de bevalling geen ruggenprik mocht en dat ze ook geen andere

pijnstillers kreeg. Dat betekende dat het een natuurlijke geboorte moest worden, zonder noemenswaardige oefeningen of voorbereidingen.

Onze zoon woog vier kilo – nou niet bepaald een klein kind.

Je leert een vrouw goed kennen als ze zo onder druk staat. Taya was ongelooflijk humeurig en zat voortdurend op me te vitten. (Zij beweert dat dat niet waar is, maar ik weet wel beter. En wie moet je geloven, een SEAL of een vrouw van een SEAL?)

De bevalling duurde alles bij elkaar achttien uur. Kort voor de geboorte besloten de artsen haar lachgas te geven, zodat ze wat minder pijn zou hebben, maar voor ze dat deden waarschuwden ze me voor alles wat er met mijn zoon eventueel zou kunnen gebeuren, hoe klein de kans daarop ook was.

Ik had geen keus. Ze had vreselijk veel pijn en die moest verlicht worden. Ik gaf mijn toestemming, hoewel ik doodsbang was dat mijn zoon beschadigd ter wereld zou komen.

Daarna vertelde de arts me dat mijn zoon zo groot was dat hij niet goed door het geboortekanaal te persen was, en dat ze wilden proberen hem met een soort vacuümpomp naar buiten te krijgen. Ondertussen was Taya tussen de weeën door van haar stokje gegaan.

‘Oké,’ zei ik zonder precies te weten wat de man bedoelde.

De arts keek me aan en zei: ‘De kans bestaat dat hij er een punthoofd aan overhoudt.’

Mijn god, dacht ik. *Mijn kind krijgt niet alleen een opdonder van het gas, maar zit straks ook nog met een punthoofd opgezadeld.*

‘Haal hem er nou maar zo snel mogelijk uit!’ zei ik hem. ‘Straks sterft mijn vrouw. Snel beetje!’

Gelukkig kwam mijn zoon ongeschonden ter wereld. Maar ik moet daar wel onmiddellijk bij zeggen dat ik de hele tijd strak stond van de zenuwen. Het was het meest hopeloze gevoel dat je als man kunt hebben, als je ziet dat je vrouw vergaat van de pijn en je helemaal niets kunt doen.

Ik was tijdens de geboorte aanzienlijk zenuwachtiger dan ik ooit tijdens het gevecht ben geweest.

Taya:

Het was een heel emotionele tijd, met enorme hoogte- en dieptepunten. Beide families waren voor de geboorte in de buurt. We waren allemaal bijzonder blij, maar tegelijkertijd beseften we dat Chris binnenkort weer naar Irak zou vertrekken.

En dat was waardeloos.

Chris had aanvankelijk grote moeite met het huilen van de baby, en dat was voor mij natuurlijk ook erg moeilijk – hoe kun je nou wel rustig blijven nadenken in een gevecht, maar er niet tegen kunnen als je kind een paar dagen huilt?

Daar hebben trouwens wel meer mensen moeite mee. En Chris vormde daar geen uitzondering op.

Ik besefte maar al te goed dat ik de komende maanden, wanneer Chris weg was, in m'n eentje voor ons kind zou moeten zorgen. Maar nog belangrijker vond ik het feit dat ik alle nieuwe ervaringen met mijn baby in m'n eentje zou moeten verwerken. Ik was ook zenuwachtig of ik wel alles goed zou doen, en verdrietig dat straks alle herinneringen aan onze prachtige zoon alleen voor mij zouden zijn, en dat er geen gedeelde herinneringen zouden zijn waar we beiden op terug zouden kunnen kijken.

Tegelijkertijd was ik boos dat hij op korte termijn weer zou vertrekken, en doodsbang dat hij nooit meer terug zou komen. En bovendien was ik ook nog eens hartstikke gek op hem.

Navigatieschool

Na de sniperopleiding had mijn sergeant-majoor me ook nog eens op de lijst van 'vrijwilligers' voor de navigatieschool laten zetten. Ik ben daar dan ook met frisse tegenzin naartoe gegaan.

Kunnen navigeren is ook in militaire dienst van het grootste belang: zonder een navigator weet je niet hoe je bij het strijdtoneel moet komen, terwijl je hem ook nodig hebt om weg te komen nadat het gevecht beëindigd is. Bij een DA-scenario bepaalt de navigator wat de beste route naar het doelwit is; hij kijkt naar de alternatieven en hij leidt het schuttersteam ten slotte terug naar veilig gebied nadat hun klus erop zit.

Het probleem is alleen dat SEAL-navigators bijna nooit de kans krijgen daadwerkelijk deel te nemen aan een actie waar ze de rest van het team naartoe hebben geleid. Het is de bedoeling dat de navigator in het voertuig achterblijft terwijl de anderen een huis binnendringen of iets dergelijks.

En op een passagiersstoel zittend getallen in een computer intoetsen was niet bepaald datgene waar ik reikhalzend naar uitkeek. Maar mijn sergeant-majoor wilde iemand op wie hij kon rekenen, iemand die in staat was de routes uit te zetten, en als je sergeant-majoor jou iets vraagt, dan doe je het.

De hele eerste week van de opleiding tot navigator zat ik achter een bureau met een Panasonic Toughbook-laptop voor mijn neus en leerde ik de verschillende functies van de computer, hoe ik verbinding kon maken met een gps en hoe ik satellietbeelden en kaarten kon manipuleren. Verder leerde ik nog hoe ik beelden kon kopiëren en er een PowerPoint-presentatie van kon maken die voor briefings en dergelijke gebruikt kon worden.

Jazeker, zelfs SEAL's maken van PowerPoint gebruik.

De tweede week was iets interessanter. We reden door de stad – we zaten in San Diego – terwijl we verschillende routes uitzetten en volgden. Ik wil niet zeggen dat het echt cool of spannend was, maar het was wel belangrijk.

En toevallig zorgden mijn vaardigheden als navigator er ook nog eens voor dat ik vóór iedereen uit naar Irak vertrok.

6

Dood en verderf

Terug naar de oorlog

Tegen het einde van onze voorbereidingen hoorden we dat er in Bagdad een nieuwe eenheid zou worden geformeerd die speciaal bedoeld was om vermoedelijke terroristen en opstandelingenleiders uit te schakelen. Die eenheid stond onder leiding van de GROM. De Polen zouden weliswaar het grootste deel van de activiteiten op zich nemen, maar ze hadden nog wel behoefte aan wat extra mankracht, en dan met name scherpschutters en navigators. En dus werd ik in september 2004 uit mijn peloton geplukt en naar Irak gestuurd om bij de GROM als navigator op te treden. De rest van het peloton zou een maand later afreizen en dan zou ik me weer bij hen voegen.

Ik vond het afschuwelijk om Taya achter te laten. Ze was nog aan het herstellen van de bevalling. Maar tegelijkertijd vond ik mijn taak als SEAL ook erg belangrijk. Ik wilde weer in actie komen. Ik wilde ten strijde trekken.

Ik had toen nog steeds geen echte band met mijn zoon, hoewel ik zielsveel van hem hield. Ik ben niet het soort vader die elke keer dat de baby zich beweegt zijn hand op de buik van zijn vrouw legt. Ik moet iemand nu eenmaal heel goed leren kennen voor dat gevoel bij me gaat groeien, zelfs als het om naaste familie gaat.

Dat is in de loop der tijd natuurlijk veranderd, maar toen besefte ik nog niet ten volle wat het is om vader te zijn.

Als SEAL's na een uitzending thuiskomen of als ze voor een nieuwe operationele periode vertrekken, gebeurt dat over het algemeen in stilte – dat is nu eenmaal het kenmerk van speciale operaties. Daar zijn meestal

maar weinig mensen bij aanwezig, op onze naaste verwanten na dan, en soms zijn zelfs die er niet eens. Maar nu passeerde ik een klein groepje demonstranten dat tegen de oorlog protesteerde. Ze liepen rond met borden waarop termen als BABYMOORDENAARS en SLACHTERS voorkwamen, en ze lieten duidelijk merken dat ze het maar niets vonden dat er troepen naar het Midden-Oosten werden gestuurd om daar te vechten.

Alleen protesteerden ze wel tegen de verkeerde mensen. Wíj zaten niet in het Congres; wíj hadden er niet voor gekozen om oorlog te voeren.

Ik was in dienst gegaan om dit land te beschermen. Ik kies de oorlogen niet uit. Toevallig vind ik het heerlijk om strijd te leveren, maar ik heb geen enkele keuze naar welke oorlog ik zal gaan. Het Congres beslist waar ik naartoe moet.

Ik vroeg me af waarom deze mensen niet protesteerden bij het kantoor van hun volksvertegenwoordiger of in Washington. Maar om nou te protesteren tegen de mensen die opdracht hadden hen te beschermen… laat ik het erop houden dat ik er een vieze smaak van in mijn mond krijg.

Ik besefte ook wel dat niet iedereen er zo tegenaan keek. Ik heb op sommige huizen wel spandoeken met teksten als WE HOUDEN VAN JULLIE en dergelijke gezien. En er waren ook genoeg officiële gelegenheden waarbij op een respectvolle manier afscheid van militairen werd genomen of ze juist welkom werden geheten, en soms waren die plechtigheden zelfs op tv te zien. Maar na al die jaren herinner ik me met name die demonstranten nog erg goed.

Voor de goede orde wil ik daar wel bij opmerken dat het me geen barst interesseert of SEAL's al dan niet feestelijk worden uitgewuifd of dat hun thuiskomst met veel militair eerbetoon is omgeven. Wij zijn professionals die geluidloos te werk gaan; we zijn eraan gewend in het geheim te opereren. We haalde het niet in ons hoofd de media uit te nodigen naar het vliegveld te komen als we landen.

Irak

Sinds ik in het voorjaar van 2003 uit Irak was vertrokken, was daar erg veel gebeurd. Het land was met de val van Bagdad op 9 april van dat jaar

weliswaar bevrijd van Saddam Hoessein en zijn leger, maar het was er niet bepaald rustiger op geworden. Nadat Saddam was verdreven, bonden diverse terroristische groeperingen de strijd aan met het centrale gezag en elkaar. Ze vochten tegen het Iraakse leger en tegen de Amerikaanse strijdkrachten die het land hielpen bij het herstellen van de stabiliteit. Die groeperingen bestonden onder anderen uit voormalige militairen uit Saddams leger, leden van Saddams Ba'ath-partij, en fedajien, leden van een paramilitaire verzetsgroep die de dictator al voor de oorlog op poten had gezet. Ook waren er kleine, slecht georganiseerde groepjes Iraakse guerrilla's die zich eveneens fedajien noemden, maar die hadden technisch gesproken niets met Saddams organisatie te maken. Hoewel het nagenoeg allemaal moslims waren, was hun belangrijkste drijfveer eerder nationalisme dan geloof, en ze waren ook als zodanig georganiseerd.

En dan waren er natuurlijk ook nog groeperingen die voornamelijk op religieuze gronden waren gevormd. Die noemden zichzelf moedjahedien, wat letterlijk vertaald 'mensen die de jihad voeren' betekent – moordenaars in de naam van God. Die waren alleen maar bezig met het doden van zo veel mogelijk Amerikanen en moslims die niet in hún soort islam geloofden.

Ook Al-Qaida was in Irak actief, maar die bestond hier voornamelijk uit buitenlanders die de oorlog als een mooie gelegenheid zagen om Amerikanen over de kling te jagen. Het waren radicale soennitische moslims die trouw hadden gezworen aan Osama bin Laden, de terroristenleider die verder geen nadere introductie nodig heeft – en die in 2011 door SEAL's vakkundig werd opgespoord en geëlimineerd.

Verder waren er ook nog Iraniërs en hun Republikeinse Garde, die – soms rechtstreeks maar gewoonlijk via handlangers – zich niet alleen ten doel hadden gesteld zo veel mogelijk Amerikanen te doden, maar ook nog eens via die weg probeerden hun invloed op de Iraakse binnenlandse politiek te vergroten.

Ik ben er heilig van overtuigd dat er nog veel meer groeperingen actief waren in wat de media later 'de opstand' zijn gaan noemen. Maar ze waren ons allemaal vijandig gezind.

Het interesseerde me eigenlijk niet zo heel veel wie er zijn wapen op me richtte of wie er een bermbom had ingegraven. Het feit dat ze allemaal hun best deden me te doden, was het enige wat me interesseerde.

In december 2003 werd Saddam gevangengenomen.

In 2004 droegen de Verenigde Staten het gezag officieel over aan de interim-regering, waardoor de Irakezen – in theorie althans – hun eigen land weer gingen besturen. Maar in datzelfde jaar voerden de opstandelingen hun activiteiten enorm op. In het voorjaar vonden er een aantal gevechten plaats die minstens even fel waren als die tijdens het binnenvallen van Irak.

In Bagdad had een militante sjiitische geestelijke die naar de naam Muqtada al-Sadr luisterde een heel leger fanatieke volgelingen bijeengebracht, en hij had hun vervolgens opdracht gegeven Amerikanen aan te vallen. Sadr had vooral veel aanhang in een deel van Bagdad dat bekendstaat als Sadr City, een sloppenwijk die vernoemd was naar zijn vader, Mohammed Sadeq al-Sadr, een grootayatollah en in de jaren negentig een tegenstander van Saddams regime. Sadr City, dat zelfs naar Iraakse maatstaven een buitengewoon armoedige wijk is, zat vol met radicale sjiieten. De wijk, die ongeveer twintig vierkante kilometer groot is, bevindt zich ten noordoosten van de Groene Zone in Bagdad, aan de overkant van het zogenaamde Militaire Kanaal en de Imam Ali-straat.

Veel oorden waar gewone Irakezen wonen, zelfs uit de middenklasse, lijken in Amerikaanse ogen achterstandswijken. Na tientallen jaren onder het bewind van Saddam gezucht te hebben, is Irak – dat door zijn grote oliereserves steenrijk had kunnen zijn – verworden tot een buitengewoon arm land. Zelfs in de betere gedeelten van de steden zijn veel straten nog steeds niet geplaveid en zien de gebouwen er vervallen uit.

Sadr City was oorspronkelijk bedoeld als een woonwijk voor de armen, en al voor de oorlog was het een toevluchtsoord voor de sjiieten geworden, de bevolkingsgroep die door het door soennieten gedomineerde bewind van Saddam werd gediscrimineerd. Na het uitbreken van de oorlog verhuisden er nog meer sjiieten naar de wijk, en ik heb rapporten gezien waarin werd geschat dat er ruim twee miljoen mensen woonden.

De wijk was ingedeeld in rechthoekige blokken met een aantal doorgaande wegen, en verder alleen maar straten die 50 of 100 meter lang waren. Het overgrote deel van Sadr City staat vol met gebouwen van twee of drie verdiepingen. De huizen die ik zag waren ook nog eens slecht gebouwd, en mochten er al verfraaiingen zijn aangebracht, dan waren die

slecht aangebracht. En veel van de straten waren eigenlijk weinig meer dan open riolen, waar overal vuil werd gedumpt.

In het voorjaar van 2004 opende Muqtada al-Sadr een offensief tegen de Amerikaanse troepen. Zijn strijdmacht slaagde erin een aantal Amerikaanse militairen te doden en een nog veel groter aantal Irakezen, waarna de fanatieke geestelijke in juni een eenzijdig staakt-het-vuren afkondigde. In militaire termen was zijn offensief mislukt, maar de opstandelingen in Sadr City bleven een belangrijke machtsfactor.

Ondertussen slaagden voornamelijk soennitische opstandelingen erin de provincie Al-Anbar in handen te krijgen, die een groot deel van het land ten westen van Bagdad beslaat. Vooral in de steden daar – waaronder Ramadi en Fallujah – waren ze erg sterk aanwezig.

Dat voorjaar was ook de periode waarin de Amerikanen werden geschokt door de beelden van de vier Blackwater-medewerkers wier verminkte lichamen aan een brug in Fallujah waren opgehangen. Dat was een aanwijzing dat het nog erger zou worden. Kort daarna trokken de mariniers de stad binnen, maar die moesten daar na zware gevechten hun operaties staken. Vermoedelijk hadden de opstandelingen op dat moment een kwart van de stad in bezit.

Als onderdeel van de terugtrekking daar ging eerst nog een Iraakse legermacht de stad binnen om daar het gezag te herstellen. Ze werden geacht de opstanden te onderdrukken, maar de werkelijkheid was toch iets weerbarstiger. Die herfst woonden er in Fallujah in feite alleen nog maar opstandelingen. Het was er voor Amerikanen nog gevaarlijker terrein geworden dan het in het voorjaar was geweest.

Toen ik in september 2004 uit Irak vertrok, begon mijn eenheid aan een training die uiteindelijk moest leiden tot deelname aan een operatie waarbij de opstandelingen voor eens en altijd uit Fallujah zouden worden verdreven. Maar in plaats daarvan ging ik samen met de Polen in Bagdad aan de slag.

Bij de GROM

‘Kyle, jij kom.’

De Poolse onderofficier die de briefing deed streek langs zijn borstelige baard en wees mijn kant uit. Ik verstond hoegenaamd geen Pools en hij sprak ook niet bepaald vlekkeloos Engels, maar wat hij zojuist had gezegd was volkomen helder: ze wilden dat ik met ze meeging naar het huis waar ze in actie moesten komen.

'Fuck you,' zei ik.

Hij glimlachte. Sommige uitdrukkingen zijn universeel.

Na een weekje met ze te hebben meegelopen, was ik van navigator tot lid van het aanvalsteam bevorderd. Ik was dik tevreden.

Ik moest nog wel navigeren. Het was mijn taak om een veilige route naar en van het doelwit uit te stippelen. Hoewel de opstandelingen in en rond Bagdad nog steeds actief waren, was de strijd toch enigszins geluwd en was er minder kans op bermbommen en hinderlagen dan elders in het land. Maar dat kon van het ene op het andere moment veranderen en ik ging bij het uitzetten van mijn routes dan ook heel zorgvuldig te werk.

We stapten in onze Hummers en vertrokken. Ik zat voorin naast de chauffeur. Ik had voldoende Pools geleerd om de richting aan te geven – *Prawo kolei* betekende rechtsaf – en hen door de straten te loodsen. De computer lag op mijn schoot; rechts van mij bevond zich een zwenkaffuit voor een mitrailleur. We hadden de portieren van de Hummer verwijderd, zodat we sneller in en uit konden stappen en gemakkelijker konden vuren. Afgezien van de affuiten naast en achter me, hadden we achterin nog een .50 op een ringaffuit.

We kwamen bij het doelwit aan en stapten zo snel mogelijk uit. Ik kon niet wachten om weer in actie te komen.

De Polen hadden mij als zesde of zevende man in hun opstelling geplaatst. Dat vond ik een tikkeltje teleurstellend – als je zo ver achteraan komt is de kans groot dat de operatie al is afgelopen voor je goed en wel binnen bent. Maar ik ging niet tegensputteren.

De GROM dringt huizen min of meer op dezelfde manier binnen als de SEAL's dat doen. Hier en daar bestaan kleine verschillen: de manier bijvoorbeeld waarop zij een hoek om gaan, en de manier waarop ze elkaar tijdens een operatie dekken. Maar verder gaat het er tijdens een actie keihard aan toe. Zorg ervoor dat je het doelwit overdondert, sla hard en snel toe, en zorg ervoor dat je de situatie onder controle hebt.

Een verschil dat me bijzonder beviel, was hun versie van de flashbang. De Amerikaanse stungranaten exploderen met een felle lichtflits en veroorzaken een enorme klap. Poolse granaten daarentegen brengen een hele serie explosies voort. We noemden die dingen zevenklappers. Ze klinken als heel erg luid geweervuur. Toen het voor mij tijd werd om weer terug naar mijn team te gaan, heb ik geprobeerd er zo veel mogelijk mee te nemen.

Zodra dat ding afging, kwamen we in beweging. Ik ging naar binnen en zag de onderofficier die het team aanstuurde. Hij gebaarde naar me dat ik naar voren moest komen en ik sprintte naar de mij toegewezen ruimte om die veilig te stellen.

Het vertrek bleek helemaal leeg.

Het ‘alles veilig’ werd gegeven.

Ik ging terug naar beneden. Enkele andere teamleden hadden de vent gevonden naar wie we op zoek waren geweest en laadden hem in een van de Hummers. Een stuk of wat Irakezen die ook in het huis aanwezig waren, stonden in een kringetje en maakten een doodsbange indruk.

Eenmaal weer buiten stapte ik in de Hummer en gaf aanwijzingen hoe we naar de basis terug moesten rijden. Er was tijdens de missie weinig spectaculairs gebeurd, maar wat de GROM betrof had ik me voldoende bewezen: vanaf dat moment was ik een gelijkwaardig lid van het team.

Wodka die smaakt als buffelpis

Tweeënhalve week lang voerden we dit soort DA’s uit, maar bij slechts één daarvan hadden we wat problemen. Een Irakees wilde zich verzetten toen we naar binnen stormden, maar hij had de pech dat hij alleen over zijn blote vuisten kon beschikken. Hij stond tegenover een sectie soldaten, ieder zwaar bewapend en beschermd door een scherfvrij vest. Óf hij was dom, óf hij was moedig – misschien wel allebei.

De GROM rekende snel met hem af. Weer een klootzak minder op de lijst van gezochten.

We pakten een heel scala aan verdachte lieden op: geldschieters van Al-Qaida, bommenmakers, opstandelingen, strijders die uit het buitenland

kwamen… Bij een gelegenheid hebben we een vrachtwagen vol van dit soort heerschappen opgepakt.

De GROM lijkt erg veel op de SEAL's: buitengewoon professioneel tijdens het werk en stevige innemers na gedane arbeid. Ze hadden allemaal Poolse wodka bij zich, en hun favoriete merk was Żubrówka.

Het merk Żubrówka schijnt al honderden jaren te bestaan, maar ik ben het in Amerika nog nooit tegengekomen. In elke fles zit een sprietje buffelgras, en al die sprietjes komen uit hetzelfde gebied in Polen. Er wordt beweerd dat buffelgras helende krachten bezit, maar het verhaal dat mijn GROM-vrienden me vertelden was een stuk kleurrijker, of misschien wel een tikkeltje ongepaster. Volgens hen loopt in dit gebied de Europese bizon – ook wel bekend onder de naam wisent – vrij rond en pissen die dieren in het gras. De distillateurs stoppen er zo'n sprietje bij om het geheel wat extra kracht te geven. (In werkelijkheid worden tijdens het fabricageproces bepaalde ingrediënten van het buffelgras geneutraliseerd, waardoor alleen de smaak achterblijft. Maar dát hebben mijn vrienden me niet verteld – misschien was het lastig te vertalen.)

Ik was aanvankelijk nogal sceptisch, maar de wodka bleek even smakelijk als krachtig. Het onderstreepte hun bewering nog maar eens dat de Russen absoluut niets van wodka weten en dat de Polen een veel betere wodka kunnen maken.

Omdat ik Amerikaan was, werd ik geacht officieel geen sterkedrank tot me te nemen. (En officieel deed ik dat ook niet.)

Die stompzinnige regel gold alleen voor Amerikaanse militairen. We konden in Irak zelfs geen biertje kopen. Maar bij alle andere leden van de coalitie, of het nou Polen waren of wat dan ook, kon zoiets wél.

Gelukkig vond de GROM het niet erg met anderen te delen. Ze stapten rustig de belastingvrije winkel op het vliegveld van Bagdad binnen om daar bier en whisky te kopen, of wat hun Amerikaanse collega's verder nog wilden drinken.

Ik raakte bevriend met een van hun snipers, een jongen die Matthew heette (in verband met de veiligheid gebruikte iedereen een fakenaam). We hadden het uitgebreid over de verschillende wapens waarmee we werkten en de verschillende scenario's waarmee we werden geconfronteerd. We

vergeleken onze werkwijze en wapens. Later heb ik geregeld dat we bepaalde zaken samen konden oefenen en heb ik hun verteld hoe SEAL's opereerden. Ik heb hun ook geleerd hoe we schuilplaatsen ín huizen bouwden, en verder kon ik hun nog trainingsadviezen geven. Wij werkten veel met *snaps*, doelwitten die omhoogschieten, en *movers*, doelwitten die van rechts naar links en vice versa bewegen.

Wat ik geweldig vond, was de manier waarop we met elkaar konden communiceren zonder ook maar iets te zeggen, zelfs tijdens een operatie. Ze draaiden zich om en gebaarden dan dat ik dichterbij moest komen of juist achteruit moest gaan, of wat dan ook. Als je een professional bent, hoeft niemand je te vertellen wat je doen moet. Je ziet het aan de lichaamstaal of aan het gezicht van de ander en daar reageer je dan op.

Uitrusting

Mensen vragen me altijd wat voor spullen ik in Irak bij me had. Het antwoord op die vraag is: dat hing ervan af. Ik paste mijn uitrusting steevast aan het soort inzet aan. Gewoonlijk ging ik met de volgende uitrusting op pad:

Pistolen

Het standaardpistool voor een SEAL was een SIG Sauer P226, een wapen waarmee je 9mm-munitie verschiet. Hoewel het een uitstekend wapen is, had ik liever wat meer stoppend vermogen dan een 9mm-kogel me kon bieden, en weer later had ik mijn eigen persoonlijke wapen bij me in plaats van de P226. Want als je bij een actie je pistool moet gebruiken, dan is er al stevig stront aan de knikker. De kans is groot dat je niet eens tijd hebt om fatsoenlijk te richten. Een zwaarder kaliber is misschien niet direct dodelijk, maar áls je kans ziet je tegenstander te raken, gaat hij in dat geval wel neer.

In 2004 heb ik een Springfield TRP Operator mee naar Irak genomen, een pistool van het kaliber .45. Het wapen zag er in principe nog net zo uit als de M1911, maar het had een aangepaste kolf en een rail waarop ik een gecombineerd licht-laserrichtsysteem kon schuiven. Het wapen was zwart

en had een iets dikkere loop, en het was een uitstekend wapen, totdat het in Fallujah door een granaatsplinter werd geraakt.

Uiteindelijk lukte het me het te laten repareren – die Springfields kunnen wel wat hebben. Maar ik durfde niet te veel risico te nemen, dus heb ik in plaats daarvan een Sig P220 aangeschaft. De P220 lijkt heel erg veel op de P226, maar je kunt er .45-patronen mee afvuren.

Het dragen van mijn pistool

Tijdens mijn eerste twee uitzendingen droeg ik een beenholster. (Dat zit tegen je bovenbeen en is daardoor voor je pistoolhand gemakkelijk bereikbaar.) Het probleem met dit type holster is dat het niet altijd blijft zitten. Tijdens het gevecht, of zelfs als je gewoon wat rondspringt, schuift het langs je been. Dus na de eerste twee uitzendingen stapte ik over op een heupholster. Op die manier bevond mijn pistool zich altijd op de plek waar ik verwachtte dat het zou zitten.

Eerstehulpspullen

Iedereen had altijd zijn eigen *blowout kit* bij zich, een setje met medische artikelen. Je had altijd de noodzakelijke spullen bij je om een schotwond te behandelen: noodverband voor verschillende verwondingen, infuusaansluiting, stollingsmiddel. En die zaken moesten ook nog eens gemakkelijk bereikbaar zijn – je wilde niet dat de persoon die je hielp er naar moest zoeken. Die van mij zat in de opgenaaide zak op mijn rechterbovenbeen, vlak onder de holster. Als ik ooit neergeschoten zou worden, hoefden mijn maten alleen de onderkant van die zak maar open te snijden en konden ze er zo bij. De meeste jongens hadden het daar.

Als je in het veld iemand eerste hulp verleent voordat er een hospik ter plekke is, maak je in eerste instantie gebruik van de spullen van de gewonde. Gebruik niet de inhoud uit je eigen eerstehulpset, want wie weet heb je die hard nodig bij een volgend slachtoffer – of voor jezelf.

Persoonlijke bepantsering en overige uitrusting

Tijdens mijn eerste uitzending zat er aan mijn scherfvest een MOLLE-systeem gekoppeld. (MOLLE staat voor *Modular Lightweight Load-carrying Equipment*, een nogal apart letterwoord voor een draagsysteem waaraan verschillende zakken en uitrustingsstukken bevestigd kunnen worden; je

kunt je draagstel dan ook helemaal zelf samenstellen. Het woord MOLLE is een handelsmerk voor het systeem dat is ontwikkeld en wordt gefabriceerd door Natick Laboratories, maar veel mensen gebruiken het woord om soortgelijke systemen van andere fabrikanten te beschrijven.)

Tijdens de daaropvolgende uitzending had ik een afzonderlijk scherfvrij vest en een apart Rhodesisch draagstel. (Rhodesisch staat in dit geval voor een vest waar je een MOLLE- of een op een MOLLE gelijkend draagstel overheen kunt dragen. Ook hier gaat het er in principe om dat je je draagstel helemaal kunt aanpassen.)

Een afzonderlijk draagstel maakte het mogelijk mijn uitrusting af te doen en toch mijn scherfvest aan te houden. Ik kon daardoor wat prettiger gaan liggen, terwijl ik toch nog in staat was alles te pakken wat ik nodig mocht hebben. Als ik achter een snipergeweer lag en door het telescoopvizier moest turen, maakte ik het draagstel aan de voorkant los en lagen beide voorpanden links en rechts naast me op de grond. Op die manier kon ik gemakkelijker bij mijn patroontassen. Ondertussen zat het draagstel nog steeds aan mijn schouders vast; zodra ik dan weer overeind kwam, viel alles op zijn plaats.

(Nog een opmerking over mijn persoonlijke bepantsering. Scherfvesten van de marine hadden de neiging al snel uit elkaar te vallen, daarom verrasten mijn schoonouders me na mijn derde uitzending met Dragon Skin-bepantsering. Dat materiaal is superzwaar, maar het is buitengewoon goed spul, het beste wat er op de markt te krijgen is.)

Om mijn pols droeg ik een gps en in mijn draagvest had ik er nog een als reserve, terwijl ik ook nog een ouderwets kompas bij me had. Per uitzending verbruikte ik een stuk of wat ballistische brillen; daar zaten heel kleine ventilatoren in om de lucht te laten circuleren, zodat de glazen niet zouden beslaan. En ik had uiteraard een zakmes bij me. Nadat ik BUD/S met succes had afgerond kreeg ik een Microtech, maar ik had ook nog een Emerson- of een Benchmade-mes bij me, afhankelijk van het soort inzet.

Verder hadden we nog een vierkante VS-17-signaallap bij ons, die we eventueel konden gebruiken om vliegers te laten zien waar we zaten, zodat ze niet op óns zouden vuren. Althans, dat was het idee.

In eerste instantie probeerde ik zo min mogelijk uitrusting aan mijn koppel te hangen en ging ik daarbij zelfs zo ver dat ik de extra magazijnen

voor mijn pistool in een andere beenholster aan de andere kant droeg. (Die maakte ik zo hoog vast dat ik nog steeds in de zak op mijn linkerbeen kon.)

Ik heb in Irak nooit oorbeschermers gedragen. De oorbeschermers die we kregen waren van elektronica voorzien die geluiden kon neutraliseren. Maar hoewel je daarmee wel door de vijand afgevuurde schoten kon horen, was het microfoontje dat die geluiden oppikte omnidirectioneel. Dat betekende dat je absoluut niet hoorde uit welke richting die schoten kwamen.

In tegenstelling tot wat mijn vrouw denkt, droeg ik maar heel af en toe mijn helm. Nauwelijks, eigenlijk. Het was een standaardhelm zoals die aan Amerikaanse militairen wordt verstrekt: slecht zittend en alleen bestand tegen kogels die haast geen kracht meer hebben en granaatsplinters. Om te voorkomen dat hij op mijn hoofd heen en weer zou schuiven, zette ik hem met inzetstukken van Pro-Tec vast, maar het was nog steeds een vervelend ding om lange tijd op te hebben. Als ik achter mijn geweer lag, zorgde dat ding voor aardig wat extra gewicht op mijn hoofd, waardoor het moeilijk was om alert te blijven als ik langere tijd in die positie moest blijven liggen.

Ik had gezien dat kogels, zelfs afkomstig uit een pistool, bijna moeiteloos dwars door een helm gingen, dus stonden er tegenover het ongemak van het dragen van zo’n ding maar weinig prikkels om dat wél te doen. Alleen ’s avonds en ’s nachts deed ik mijn helm op, want die had ik nodig om mijn nachtzichtapparatuur aan te bevestigen.

Verder droeg ik over het algemeen een honkbalpetje: een pelotonspet met het Cadillac-embleem erop dat we als ons onderdeellogo hadden geadopteerd. (Hoewel we officieel het Charlie-peloton waren, maakten we vaak gebruik van een andere naam die met dezelfde letter of dezelfde klank begon: Charlie werd Cadillac enzovoort.)

Waarom een honkbalpet?

Negentig procent van het cool zíjn, is ervoor te zorgen dat je er cool uitziet. En dat doe je door een honkbalpet op te zetten.

Naast mijn Cadillac-pet had ik nog een andere favoriet, een pet van een New Yokse brandweerkazerne waarvan op 11 september enkele mannen om het leven zijn gekomen. Mijn vader had hem gekregen tijdens een bezoek – na de terroristische aanslag – aan de ‘Lions Den’, een bekende historische brandweerpost. Daar ontmoette hij enkele bemanningsleden van

brandweerwagen 23; toen de brandweerlieden hoorden dat zijn zoon op het punt stond uitgezonden te worden, gaven ze hem die pet voor mij.

‘Zeg hem maar dat hij het ze betaald moet zetten,’ zeiden ze.

Ik hoop dat als ze dit lezen, ze begrijpen dat ik dat heb gedaan.

Om mijn pols droeg ik een G-Shock-horloge. Dit zwarte horloge met zijn rubber polsband heeft als standaard-SEAL-uitrusting de Rolex Submariner vervangen. (Een tijdje geleden kreeg ik er een van een vriend van me, die het schande vond dat die traditie was verdwenen. Ik vind het nog steeds een vreemd gevoel om een Rolex te dragen, maar ik zie het als een saluut aan de kikvorslieden die me voorgingen.)

Als het wat kouder is draag ik een jack dat ik zelf heb aangeschaft – een North Face – want, geloof het of niet, het lukte me niet de bevoorradingsmaffia zover te krijgen dat ze met koudweerkleding over de brug kwamen. Maar daar zal ik nog wel op terugkomen.

De M4 bevestigde ik aan de voorkant van mijn draagstel en de tien magazijnen voor dat wapen (300 patronen) gingen in de voorzakken. In die zakken zaten ook mijn radio, wat lampen en mijn stroboscooplamp. (Die stroboscoop kan ’s nachts worden gebruikt bij een rendez-vous met andere eenheden, vliegtuigen, schepen of wat dan ook. Ook wordt hij wel gebruikt om eigen troepen te kunnen identificeren.)

Als ik een van de snipergeweren bij me had, gingen de 200 patronen voor dat wapen in mijn rugzak. Als ik de Mk.11 bij me had in plaats van de Win Mag of de .338, dan nam ik de M4 niet mee. In dat geval gingen de patronen daarvoor in de zakken van mijn draagstel, dan had ik ze dichter bij de hand. Daar kwamen dan nog drie magazijnen voor mijn pistool bij.

Verder droeg ik hoge Merrill-wandelschoenen. Die zijn uiterst comfortabel en ik deed er een hele uitzending mee.

Opstaan, Kyle

Ongeveer een maand na het begin van mijn detachering bij de GROM werd ik wakker doordat iemand aan mijn schouder schudde.

Ik zat direct recht overeind in mijn bed, klaar om de indringer die mijn kamer binnen was geslopen tegen de grond te slaan.

‘Hé, hé, kalm maar,’ zei de luitenant-ter-zee eerste klasse die me had gewekt. Hij was een SEAL en ook nog eens mijn baas. ‘Kleed je aan en kom dan naar mijn kantoor.’

‘Jawel, meneer,’ mompelde ik. Ik trok een korte broek aan, stapte in mijn slippers en liep naar de centrale ruimte.

Ik kreeg het gevoel dat ik iets misdaan had, hoewel ik geen flauw idee had wat dat dan zou moeten zijn. De samenwerking met de Polen verliep zonder veel problemen en ik was nauwelijks bij vechtpartijtjes betrokken. Terwijl ik naar zijn kantoor liep pijnigde ik mijn hersenen en probeerde alvast maar een verdediging te bedenken. Ik had nog steeds geen idee waar het over ging toen ik bij hem binnenstapte.

‘Kyle, ik zou graag zien dat je straks je snipergeweer en de rest van je uitrusting gaat halen,’ zei de LTZ1. ‘Je gaat naar Fallujah.’

Hij vertelde me wat er geregeld was en kwam verder nog met wat operationele details over de brug. De mariniers stonden daar op het punt een grootschalig offensief te openen en ze hadden ter ondersteuning een stuk of wat scherpschutters nodig.

Verdorie, dit is geweldig, schoot het door me heen. *We gaan daar een heleboel slechteriken elimineren. En ik mag daar aan meedoen.*

Een gewapend kamp

Vanuit historisch oogpunt bezien heeft er eigenlijk twee keer een slag om Fallujah plaatsgevonden. De eerste keer was, zoals ik al eerder meldde, in het voorjaar. Politieke overwegingen, voornamelijk ingegeven door schromelijk overdreven berichten in de pers en Arabische propaganda, hadden tot gevolg dat de mariniers hun offensief al kort na het begin moesten afblazen, ruim voordat het doel – het verjagen van de opstandelingen uit de stad – kon worden bereikt. In plaats van de mariniers moesten Irakese troepen die aan de interim-regering loyaal waren maar proberen de stad te veroveren en er een bestuur te vestigen.

Dat werkte dus niet. Kort nadat de mariniers zich hadden teruggetrokken namen de opstandelingen Fallujah helemaal in. Veel burgers die niets met de opstand te maken hadden, werden gedood of ontvluchtten de stad. Iedereen die naar rust en orde verlangde – en dat is iedereen met ook maar een greintje verstand – vertrok zo snel mogelijk, anders was de kans groot dat je het niet kon navertellen.

In de provincie Al-Anbar, het gebied rond de stad, wemelde het van de opstandelingen, die tot allerlei groeperingen behoorden. Veel van hen waren Iraakse moedjahedien, maar er liepen ook veel buitenlanders rond die lid waren van ‘Al-Qaida in Irak’ en andere radicale groepen. De leider van Al-Qaida in Irak, sjeik Abdullah al-Janabi, had zijn hoofdkwartier in de stad. Hij kwam oorspronkelijk uit Jordanië en had samen met Osama bin Laden in Afghanistan gevochten, en had zich nu ten doel gesteld zo veel mogelijk Amerikanen te doden. (Ondanks talloze meldingen waarin het tegengestelde wordt beweerd, heeft sjeik Abdullah al-Janabi waarschijnlijk toch kans gezien uit Fallujah te ontsnappen en is hij nog steeds op vrije voeten.)

De opstandelingen waren deels terroristen, maar ook deels gewone misdadigers. Ze plaatsten bermbommen, ontvoerden ambtenaren en hun familieleden, vielen Amerikaanse konvooien aan en doodden Irakezen die het niet met hun geloofsbeginselen of politieke voorkeur eens waren, kortom, wat ze maar konden bedenken om het dagelijks leven te ontregelen. Fallujah was een nagenoeg onneembaar toevluchtsoord voor dit soort criminelen geworden, de antihoofdstad van Irak waar plannen werden uitgebroed om de interim-regering omver te werpen en te voorkomen dat er vrije verkiezingen zouden plaatsvinden.

De provincie Al-Anbar, en dan vooral de directe omgeving van Fallujah, werd in de media al snel de Soennitische driehoek genoemd. Dat is een wel heel erg ruwe benadering van zowel het gebied – gelegen tussen Bagdad, Ramadi en Bakuba – als de etnische samenstelling van de bevolking daar.

(Hier wat achtergrondinformatie over de islam in Irak. In Irak zijn twee belangrijke groepen moslims, soennieten en sjiieten. Voor de oorlog woonden de sjiieten voornamelijk in het zuiden en oosten van het land – zeg maar van Bagdad tot aan de grens – terwijl de soennieten het gebied rond Bagdad en het noordwesten domineerden. De twee groepen leefden min of meer vreedzaam naast elkaar, maar hadden een bloedhekel aan elkaar. De sjiieten waren ruim in de meerderheid, maar tijdens het regime

van Saddam werden ze gediscrimineerd en mochten ze geen belangrijke posten bekleden. Verder noordelijk woonden voornamelijk Koerden, die weliswaar soennitisch waren, maar heel andere tradities hadden en zich in feite als een afzonderlijk volk beschouwden. Saddam beschouwde hen op zijn beurt als een inferieure bevolkingsgroep, en in de periode van politieke onderdrukking deinsde hij er dan ook niet voor terug hen met chemische wapens aan te vallen – het schoolvoorbeeld van een afschuwelijke etnische zuivering waarbij vele honderden doden zijn gevallen.)

Terwijl de opstandelingen Fallujah als uitvalsbasis gebruikten om het omliggende gebied en Bagdad aan te vallen, werd de stad door hen gefortificeerd, zodat eventuele nieuwe aanvallen konden worden weerstaan. Ze sloegen grote hoeveelheden munitie en wapens op, produceerden bermbommen en versterkten huizen. Ze legden mijnen en sloten wegen af, zodat ze voor hinderlagen gebruikt konden worden. In de muren van de verschillende compounds maakten de opstandelingen zogenaamde ‘rattenholletjes’, waardoor ze van het ene huis naar het andere konden zonder over straat te hoeven. Vele – zo niet alle 200 – moskeeën in de stad werden tot onneembare bunkers omgebouwd, want de opstandelingen wisten dat de Amerikanen bij hun acties godshuizen altijd ontzagen en daar niet gauw op zouden vuren. De opstandelingen gebruikten een ziekenhuis als hoofdkwartier, terwijl daar ook de propagandamachine was ondergebracht. Alles bij elkaar vormde de stad in de zomer van 2004 één groot terroristisch bolwerk.

De opstandelingen hadden voldoende zelfvertrouwen om af en toe zelfs raketaanvallen op Amerikaanse bases in de buurt uit te voeren, terwijl ze ook konvooien overvielen die van de hoofdwegen gebruikmaakten. Uiteindelijk besloot het Amerikaanse opperbevel dat de maat vol was; Fallujah moest worden heroverd.

Het plan dat ze daartoe ontwikkelden werd Phantom Fury genoemd. De stad zou helemaal van de buitenwereld worden afgegrendeld, zodat er geen voorraden en versterkingen meer naar de vijand konden. De opstandelingen in Fallujah zouden worden uitgehongerd en vernietigd.

De mariniers van de Eerste Mariniersdivisie zouden weliswaar de hoofdmoot van de aanvalsmacht vormen, maar de andere krijgsmachtonderdelen zouden ook een belangrijk aandeel leveren. Kleine

aanvalsteams van de mariniers zouden worden aangevuld met SEAL-snipers die voor observatie en dekking zouden zorgen, terwijl ze daarnaast nog zouden worden ingezet voor het uitvoeren van de meer traditionele scherpschuttersmissies.

De mariniers bereidden deze aanval wekenlang voor, waarbij ze allerlei operaties uitvoerden met de bedoeling de opstandelingen te ontregelen. Onze tegenstanders wisten dat er iets stond te gebeuren; ze wisten alleen niet waar en wanneer. De oostkant van de stad was van zware versterkingen voorzien en waarschijnlijk dachten de opstandelingen dat we daar zouden aanvallen.

Maar in plaats daarvan was besloten de stad vanuit het noordwesten aan te vallen, om vervolgens naar het centrum door te stoten. Dát was de plek waar ik naartoe moest.

De weg ernaartoe

Nadat de luitenant-ter-zee eerste klasse zijn zegje had gedaan, keerde ik onmiddellijk naar mijn onderkomen terug, zocht mijn uitrusting bij elkaar en liep naar de pick-up die me naar de helikopter zou brengen. Een Sikorsky H-60 Blackhawk stond op mij en nog iemand anders die bij de GROM was gedetacheerd te wachten – een verbindingsspecialist die naar de naam Adam luisterde. We keken elkaar eens aan en moesten glimlachen. We konden haast niet wachten om ten strijde te trekken.

Vanuit alle hoeken van Irak ondernamen SEAL's een soortgelijke trip, stuk voor stuk op weg naar de uitgestrekte mariniersbasis ten zuiden van de stad, Camp Fallujah. Tegen de tijd dat ik daar aankwam hadden ze in dat kamp al een eigen kleine basis opgezet. Behoedzaam zocht ik mijn weg door de kleine hokjes in het gebouw, dat al snel de bijnaam 'the Alamo' had gekregen, en probeerde daarbij niets omver te lopen. Langs de wanden stond van alles opgestapeld: apparatuur, uitrustingsstukken, kisten met wapens, stalen munitiekistjes en allerlei dozen, inclusief een paar kratjes met frisdrank. We hadden voor hetzelfde geld een rondtrekkende rockband kunnen zijn die op het punt stond op tournee te gaan.

Behalve dan dat wij tijdens onze tournee aanzienlijk indrukwekkender lichteffecten ten beste zouden geven.

Naast enkele snipers van Team 3 waren voor de aanval ook leden van Team 5 en Team 8 overgekomen. De meeste van de Westkust afkomstige jongens kende ik al; de anderen zou ik de komende weken leren waarderen.

We zinderden van energie. Iedereen wilde eropaf om de mariniers een handje te helpen.

Het thuisfront

Naarmate het slagveld dichterbij kwam, moest ik steeds meer aan mijn vrouw en zoontje denken. Onze baby groeide voorspoedig. Taya stuurde me geregeld foto's en zelfs video's waarop zijn ontwikkeling te zien was. En ook stuurde ze me e-mails met beelden waar ik naar kon kijken.

Ik kan sommige van die video's nog steeds moeiteloos in mijn hoofd afdraaien, de beelden bijvoorbeeld waarop hij op zijn rug ligt en wild zijn handen en voeten beweegt, alsof hij hardloopt, met op zijn gezicht een brede grijns.

Het was een superactief kind. Net als zijn vader.

Thanksgiving, Kerstmis… in Irak betekenden die dagen niet zo heel erg veel voor mij. Maar er niet bij kunnen zijn toen mijn zoon zijn eerste kerstfeest meemaakte, is een heel ander verhaal. Hoe langer ik weg was, en hoe meer ik hem van een afstand zag opgroeien, hoe meer ik hem bij dat opgroeien wilde helpen – dingen met hem wilde doen die een vader samen met zijn zoon doet.

Wachtend op het begin van de operatie belde ik Taya een keertje op.

Het was een kort gesprek.

'Hoor eens, liefje, ik kan je niet vertellen waar ik naartoe ga, maar ik ben voorlopig even niet bereikbaar,' zei ik. 'Kijk maar naar het nieuws, dan kom je er wel achter. Ik heb geen idee wanneer ik weer kan bellen.'

En dat zou inderdaad een tijdje duren.

Het begint

Op de avond van 7 november propte ik me samen met een stuk of twaalf mariniers en een paar SEAL's in een AmTrack van de mariniers, iedereen was gespannen door het vooruitzicht straks strijd te moeten leveren. Het zware, gepantserde amfibievoertuig kwam ronkend tot leven en kwam langzaam in beweging, op weg naar de kop van een indrukwekkende stoet pantservoertuigen die even later het kamp verliet en ten noorden van de stad de woestijn in reed.

We zaten met de knieën tegen elkaar op klapbanken langs de zijkant van het voertuig in een verder uiterst spartaans interieur. In het midden van het compartiment was nog een derde rij zitplaatsen geperopt. De AAV-7A1 was niet bepaald een verlengde limousine; veel elleboogruimte had je niet, maar je kon je nog net enigszins bewegen. Gelukkig was iedereen in het voertuig recentelijk onder de douche geweest.

In eerste instantie was het koud aan boord – het was november, en voor een jongen uit Texas voelde dat aan als hartje winter – maar binnen een paar minuten zorgde de verwarming ervoor dat we vergingen van de hitte en moesten we vragen of dat ding iets lager gezet kon worden. Ik had mijn rugzak op de vloer gezet. Met de Mk.11 tussen mijn benen geklemd en met mijn helm over de kolf, had ik een soort geïmproviseerd kussen. Ik probeerde onder het rijden een tukje te doen. Zodra je je ogen dichtdoet, gaat de tijd een stuk sneller.

Maar veel geslapen heb ik niet. Om de zoveel tijd wierp ik een blik in de richting van de kijkspleet in de laadklep aan de achterkant, maar vanwege de jongens die daar zaten kon ik sowieso niets zien. Het maakte trouwens toch niets uit, het enige wat ze konden zien was de rest van de colonne: dichte stofwolken en lege woestijn. We hadden ongeveer een week met de mariniers geoefend, waarbij we alles uitputtend hadden doorgenomen: van het snel in- en uitstappen tot het bepalen welk soort springladingen we zouden gebruiken voor het maken van schietgaten in gebouwen. Daartussendoor verdiepten we ons nog in radioverbindingen en algemene strategie, wisselden we ideeën uit over hoe je de secties die we begeleidden het beste vuurdekking kon geven en namen we nog een stuk of wat voorlopige tactische beslissingen, zoals over de vraag wat over het algemeen beter was: vuren vanaf het dak of vanaf de bovenste etage.

We waren overal op voorbereid, maar zoals wel vaker gebeurt in het militaire leven, bevonden we ons in een situatie waarbij we het ene moment moesten opschieten en het volgende weer halt moesten houden. De rupsvoertuigen reden naar een punt ten noorden van Fallujah en kwamen toen tot stilstand.

Daar bleven we naar mijn gevoel urenlang staan. Elke spier in mijn lichaam verkrampte. Eindelijk besloot iemand dat de laadklep naar beneden kon en dat we onze ledematen even konden strekken. Ik kwam enigszins moeizaam van mijn zitplaats overeind en ging naar buiten om met nog wat SEAL's een eindje verderop wat te kletsen.

Ten slotte, vlak voor het aanbreken van de dag, stapten we met z'n allen weer in en werden we naar de rand van de stad gebracht. In dat blik op rupsbanden was het één en al adrenaline. We waren er helemaal klaar voor om ertegenaan te gaan.

Onze bestemming was een appartementencomplex met uitzicht over het noordwestelijke deel van de stad. Deze woongebouwen bevonden zich ongeveer 800 meter van het begin van de feitelijke bebouwde kom en we hadden een perfect zicht op het gebied van waaruit onze mariniers hun offensief zouden openen – een uitstekende locatie voor snipers. We hoefden die alleen maar in te nemen.

'Vijf minuten!' riep een van de onderofficieren.

Ik haakte vast een arm door een riem van mijn rugzak en hield mijn geweer stevig beet.

De AmTrack kwam met een ruk tot stilstand. De laadklep klapte naar beneden en ik haastte me met de anderen naar buiten, in de richting van een groepje bomen met wat rotsblokken waar we eventueel in dekking konden gaan. Ik liep stevig door – ik was minder bang om beschoten te worden dan om door een van de kolossen die ons hierheen hadden gebracht overreden te worden. Die reusachtige AmTracks lieten zich door niets en niemand tegenhouden.

Ik liet me vallen, zorgde ervoor dat mijn rugzak vlak naast me lag en bekeek de gebouwen aandachtig, op zoek naar iets verdachts. Ik liet mijn blik langs de vensters en de directe omgeving ervan glijden, in de verwachting dat ik elk moment beschoten kon worden. Ondertussen kwamen ook de mariniers uit hun voertuigen gestroomd. Afgezien van de gepantserde personeelsvoertuigen waren er ook nog Hummers en tanks te

zien, plus nog tientallen ondersteunende voertuigen. De mariniers zwermden uit over het complex.

Ze trapten deuren in. Veel hoorde ik niet, alleen de luide echo's van de shotguns waarmee ze de sloten kapotschoten. De mariniers dreven een stuk of wat vrouwen bijeen die buiten hadden rondgelopen, maar verder was het terrein rond het gebouw helemaal leeg.

Mijn ogen bleven constant in beweging. Ik liet onophoudelijk mijn blik langs de vensters glijden in een poging iets te zien waar we naar op zoek waren.

Onze radioman kwam mijn kant uit en installeerde zich een eindje verderop. Hij luisterde naar de mariniers die het appartementsgebouw verdieping na verdieping doorzochten om er zeker van te zijn dat ze het straks helemaal in handen zouden hebben. De weinige bewoners die ze binnen aantroffen, moesten naar buiten worden begeleid en in veiligheid worden gebracht. Binnen werd geen verzet geboden; mochten er opstandelingen in de gebouwen aanwezig zijn geweest, dan waren ze óf op de vlucht geslagen toen ze ons zagen aankomen, óf ze deden net alsof ze loyale Irakezen waren die de Amerikanen tot hun grootste vrienden beschouwden.

Uiteindelijk evacueerden de mariniers zo'n 250 burgers uit de pakweg acht gebouwen, een fractie van wat ze hadden verwacht aan te treffen. Iedereen werd eerst nog ondervraagd. Als ze niet recentelijk met een vuurwapen hadden geschoten (de mariniers controleerden hen op kruitresten), niet op een lijst van gezochte personen voorkwamen en verder ook geen verdachte indruk maakten, kreeg ieder gezinshoofd 300 dollar, met de sommatie dat hij met zijn familie moest vertrekken. Volgens een officier van de mariniers mochten ze nog even terug naar hun flat om wat spullen te pakken, maar moesten ze daarna ergens anders heen.

(Tijdens deze operatie werden toch nog een paar individuen opgepakt van wie bekend was dat ze tot de opstandelingen behoorden.)

Terwijl we vanachter het talud de stad in de gaten hielden, keken we ook uit naar een Irakese sluipschutter die bekendstond als Mustafa. We hadden gehoord dat deze Mustafa een olympische scherpschutter was die zijn talenten nu gebruikte om Amerikaanse en Irakese militairen en

politieagenten uit te schakelen. Op internet waren zelfs video-opnamen van hem te zien waarin hij hoog opgaf over zijn vaardigheden.

Ik heb hem nooit ontmoet, maar andere snipers die later een Irakese schutter elimineerden, dachten dat híj het wel eens geweest zou kunnen zijn.

Naar de appartementen

'Oké,' zei onze radioman uiteindelijk. 'We kunnen naar binnen.'

Ik sprintte van de bomen naar het appartementencomplex, waar een SEAL-luitenant de waarnemings- en sniperposities regelde. Hij had een plattegrond van de stad bij zich en liet ons zien waar de volgende dag de aanval plaats zou vinden.

'Dit, dit en dit gebied moet vanuit hier worden gedekt,' zei hij. 'Zoek een geschikte plek op om de boel in de gaten te houden.'

Hij vertelde ons in welk gebouw we moesten zijn en we vertrokken. Ik werd aan een sniper gekoppeld die ik tijdens BUD/S had leren kennen, een zekere Ray. (Ook hier gebruik ik zijn ware naam niet om te voorkomen dat zijn identiteit bekend wordt.)

Ray is een gigantische liefhebber van alles wat met geweren te maken heeft. Hij is er gek op en weet er bijna alles van. Ik heb geen idee hoe goed hij kan schieten, maar hij weet meer van vuurwapens dan ik ooit kan vermoeden.

We hadden elkaar jarenlang niet gezien, maar van wat ik me nog van BUD/S kon herinneren, konden we toen vrij goed met elkaar overweg. Je wilt je op je gemak voelen in het gezelschap van de man met wie je moet samenwerken; je legt per slot van rekening je leven in zijn handen.

Een Ranger die we Ranger Molloy noemden had in een Hummer op onze geweren en nog wat uitrusting gepast. Hij kwam onze kant op en gaf mij mijn .300 Win Mag. Het extra bereik van het geweer vergeleken met dat van de Mk.11 zou goed van pas komen zodra ik een goede schuilplaats had gevonden om vanuit te schieten.

Ik rende de trap op en zette in mijn hoofd alles op een rijtje. Ik wist aan welke kant van het gebouw ik wilde zitten, en ruwweg ook waar ergens.

Toen ik de bovenste etage bereikte – ik had besloten dat ik beter vanuit een vertrek kon vuren dan vanaf het dak – liep ik door de hal en keek om me heen, op zoek naar een appartement met uitzicht in de goede richting, en het liefst ook een met meubilair dat ik kon gebruiken om me achter te verschuilen.

Voor mij was het appartement waarin ik me bevond niet meer dan een verlengstuk van het slagveld. De appartementen en alles wat erin te vinden was, waren voor mij slechts zaken die ik kon gebruiken om mijn doel te bereiken: de opstandelingen uit de stad verdrijven.

Snipers moeten vaak langere tijd liggen of zitten, dus had ik meubels nodig waarin ik dat zo comfortabel mogelijk kon doen. Verder had ik ook nog iets nodig waarop ik de loop van mijn geweer kon laten steunen. In dit geval zou ik vanuit het raam schieten, dus moest ik een iets verhoogde positie fabriceren. Toen ik het appartement doorzocht, kwam ik in een vertrek terecht waar een babywiegje stond. Dat overkwam me niet elke dag en ik kon er mooi gebruik van maken.

Ray en ik pakten het ding beet en zetten het op z’n kop. Dat was alvast de basis. Vervolgens lichtten we een deur uit de scharnieren en legden die erbovenop. We hadden op die manier een stabiel platform van waaraf we konden werken.

De meeste Irakezen slapen niet in een bed; ze gebruiken een beddenrol, een dikke mat of een paar dekens die op de vloer worden gelegd. We vonden er een paar en spreidden die over de deur uit, waardoor een redelijk comfortabel, verhoogd bed ontstond waarop we liggend achter ons geweer de omgeving in de gaten konden houden. De lopen van onze geweren rustten op een opgerolde mat.

We deden het venster open en waren klaar om het vuur te openen.

We besloten elkaar om de drie uur af te lossen. Ray nam de eerste wacht voor zijn rekening.

Ik ging in het complex op onderzoek uit in de hoop iets cools te vinden – geld, vuurwapens, explosieven. Maar het enige wat ik de moeite waard vond om in beslag te nemen, was een Tiger Woods-golfcomputerspelletje.

Niet dat ik toestemming had het in beslag te nemen, en officieel héb ik het ook niet in beslag genomen. Als ik het had meegenomen, zou ik het waarschijnlijk de hele uitzending door hebben gespeeld. En als ik dat had

gedaan, zou dat de verklaring kunnen zijn waarom ik zo verdomde goed in dat spelletje ben geworden.

Als ik het had meegenomen.

Aan het eind van de middag lag ik achter mijn .300 Win Mag. De stad waar ik naar keek was bruinachtig geel en grijs, bijna alsof alles door een dun laagje sepia was bedekt, de kleur van oude foto’s. De meeste gebouwen waren opgetrokken uit baksteen of bepleisterd met materiaal in dezelfde kleur. De stenen en de wegen waren grijs. Het leek wel of er een laag fijn woestijnstof boven de huizen hing. Er waren ook wel bomen en andere vegetatie te zien, maar alles bij elkaar zag het landschap eruit als een verzameling met saaie verf beschilderde dozen in de woestijn.

De meeste gebouwen waren rechthoekige huizen van twee etages hoog, hoewel er ook wel wat gebouwen van drie of vier etages waren. Op regelmatige afstanden staken minaretten in de grijze lucht omhoog. Overal waren koepels van moskeeën te zien; een eindje verderop zag ik een groot groen ei dat werd geflankeerd door wel tien kleinere eieren, en weer ergens anders zag ik een witte koepel glinsteren in de ondergaande zon.

De gebouwen stonden dicht op elkaar en de straten liepen nagenoeg allemaal recht, met dwarswegen die daar dan weer haaks op stonden. En overal zag je muren. De stad werd al een tijdlang door oorlog geplaagd en er waren dan ook overal hopen puin te zien, niet alleen langs de rand van de wijk, maar ook op de grote, doorgaande wegen. Recht voor me uit, maar vanuit mijn gebouw niet te zien, lag de beruchte brug waar de opstandelingen de lijken van de vier Blackwater-medewerkers hadden opgehangen. De brug overspande de Eufraat, die iets ten zuiden van mijn positie een heel scherpe bocht maakte.

Ik had vooral aandacht voor een enkelsporig baanvak dat ongeveer 800 meter bij me vandaan over een spoordijk liep en iets ten zuiden van me door middel van een viaduct een grote weg kruiste. Ten oosten daarvan – voor mij links als ik naar buiten keek – kwam de spoorlijn uit bij een rangeerterrein annex station, dat zich iets buiten de eigenlijke stad bevond.

De mariniers zouden bij hun aanval die spoorlijn oversteken om vanuit het noorden de stad binnen te dringen tot aan de Eufraat, en daarna op te rukken naar het oostelijke deel van Fallujah, tot aan de hoofdweg die daar liep, waar zich een klaverblad bevond. Dit gebied was ongeveer vijf

kilometer breed; het plan was om op 10 november – dat was over een kleine drie dagen – ongeveer tweeënhalve kilometer diep in de richting van snelweg nummer 10 opgerukt te zijn. Dat lijkt misschien niet veel – de meeste mariniers leggen die afstand lopend in een half uurtje af – maar die route liep dwars door een rattennest van vol boobytraps liggende wegen en langs zwaar verdedigde huizen. Niet alleen hielden de mariniers er rekening mee dat ze letterlijk om elk huis en elk huizenblok keihard zouden moeten vechten, maar ze beseften ook dat het tijdens de opmars alleen maar erger zou worden. Je verjaagt de ratten uit hun hol, maar dan verzamelen ze zich in het volgende. Maar op een gegeven moment kunnen ze nergens meer heen.

Terwijl ik naar buiten keek wilde ik eigenlijk alleen maar dat de slag zo snel mogelijk zou beginnen. Ik wilde een doelwit. Ik wilde iemand doodschieten.

Ik hoefde niet lang te wachten.

Vanuit het gebouw had ik voortreffelijk zicht op de spoorlijn en de dijk waar het enkelsporige baanvak overheen liep. Daarachter lag de stad.

Kort nadat ik achter mijn geweer was gaan liggen, kon ik beginnen. De meeste slachtoffers bevonden zich in het gebied tussen de spoorlijn en de stadsrand. Daar zaten veel opstandelingen die probeerden aan te vallen of de mariniers aan het bespioneren waren. De afstand tot hen was ongeveer 800 meter; ze zaten aan de andere kant van de spoorlijn en hielden zich schuil op het talud daar, kennelijk in de veronderstelling dat ze niet gezien konden worden en veilig waren.

Daar vergisten ze zich dan behoorlijk in.

Ik heb je al verteld hoe het voelde toen ik voor het eerst als sniper de trekker overhaalde; toen had ik toch nog zo mijn twijfels en hoorde ik in mijn achterhoofd een stemmetje zeggen: *Kan ik deze man eigenlijk wel doden?*

Maar de geweldsinstructies waren duidelijk, en voor mij stond vast dat de man in mijn telescoopvizier een vijand was. Dat kwam niet alleen omdat hij bewapend was en zich behoedzaam in de richting van de posities van de mariniers manoeuvreerde, hoewel dat met betrekking tot de ROE’s belangrijke aanwijzingen waren. Burgers hadden te horen gekregen dat ze de stad moesten verlaten, en hoewel duidelijk was dat niet iedereen kans

had gezien te ontkomen, was er nog maar een handjevol onschuldige burgers in Fallujah achtergebleven. Bijna alle mannen die nog in de stad zaten, een geweer konden vasthouden én niet geschift waren, konden gevoeglijk als vijand worden beschouwd. Ze dachten dat ze ons konden verdrijven, zoals ze eerder dat jaar de mariniers al een keertje hadden weten te verjagen.

Nadat ik mijn eerste tegenstander had geliquideerd, gingen de volgende twee een stuk gemakkelijker. Ik hoef mezelf niet op te peppen of anderszins mentaal voor te bereiden; ik kijk door het telescoopvizier, zorg ervoor dat ik mijn doelwit in het dradenkruis krijg en dood mijn vijand voor hij de kans krijgt een van onze mensen te doden.

Ik kreeg er die dag drie te pakken; Ray twee.

Als ik achter mijn telescoopvizier lag, hield ik altijd twee ogen open. Met het rechter keek ik door het oculair, terwijl ik met mijn linker de rest van de stad in de gaten hield. Daardoor was ik me beter van de situatie om me heen bewust.

Met Kilo

Toen de mariniers de stad in trokken, bereikten ze op een gegeven moment een positie waar we ze vanuit onze appartementsgebouwen geen dekkingsvuur meer konden geven. We gingen naar beneden, klaar voor de volgende fase: opereren in de stad zelf.

Ik werd ingedeeld bij de K-compagnie – kortweg Kilo – die de marinierseenheden aan de westkant van de stad moest ondersteunen. Die zaten in de eerste aanvalsgolf en rukten blok voor blok op. Ze werden op de voet gevolgd door een andere compagnie, die het gebied veiligstelde en ervoor zorgde dat ze niet in de rug werden aangevallen. Het was de bedoeling dat Fallujah huizenblok voor huizenblok zou worden gezuiverd.

De afzonderlijke kavels in dit deel van de stad werden, net als in veel andere Irakese steden, door dikke bakstenen of gepleisterde muren van elkaar gescheiden. Er was voor een opstandeling altijd wel ergens een hoekje of gaatje te vinden waar hij zich verborgen kan houden. De erven zelf, die meestal uit aangestampte aarde bestonden en soms zelfs van een

betonnen onderlaag waren voorzien, vormden samen rechthoekige doolhoven. Het was er droog en stoffig, ook al was er vlakbij een rivier. De meeste huizen hadden geen stromend water; de watervoorraad bevond zich in een bassin op het dak.

Tijdens de eerste paar dagen van de eerste week van deze fase van de strijd werkte ik samen met scherpschutters van de mariniers. Het grootste deel van die tijd was ik gekoppeld aan twee mariniers en een JTAC – een *joint terminal attack controler* – een SEAL die luchtsteun kon aanvragen. Verder hadden we de beschikking over nog wat ondersteuningsjongens, mariniers die voor onze veiligheid zorgden en verder nog voor verschillende taken konden worden ingezet. Dit waren mariniers die later ook scherpschutter wilden worden; ze hoopten na hun uitzending naar de sniperopleiding van het korps mariniers overgeplaatst te worden.

Elke ochtend begon met ongeveer twintig minuten ‘vuur’, zoals wij dat noemden: mortieren, artillerie, bommen, raketten en dergelijke. Dus werden er explosieven op vijandelijke sleutelposities gedumpt. Dat vuur vernietigde onder andere munitievoorraden en trof plaatsen waarvan we vermoedden dat het wel eens een verzetshaard kon zijn. In de verte stegen dan dikke, zwarte rookkolommen op – voorraden waar onze artillerie voltreffers op had weten te plaatsen; de aarde en de lucht trilden dan van de secundaire explosies.

Aanvankelijk bevonden we ons achter de oprukkende mariniers, maar al snel besefte ik dat we veel meer konden doen als we voor onze grondtroepen uit posities zouden innemen. Wij waren dan beter in staat tegen opstandelingen op te treden die van plan waren zich tegen de mariniers te verzetten, en het verrassingselement speelde daarbij een belangrijke rol.

Op die manier kregen we ook heel wat meer actie te zien. We drongen huizen binnen en richtten daar een vuurpositie in.

Zodra de benedenverdieping van het huis gezuiverd was, ging ik snel naar boven en beklom vervolgens de trap naar het dak, waar ik meestal uitkwam in een hokje dat boven de trap was gebouwd. Nadat ik me ervan had overtuigd dat er niemand op het dak was, kroop ik naar de muur langs de rand, probeerde me te oriënteren en nam daar positie in. Gewoonlijk vond ik op het dak wel iets wat ik kon gebruiken – een stoel of een opgerold tapijt – om mijn positie wat comfortabeler te maken; zo niet, dan was er

beneden altijd wel wat te vinden. Ik was overgestapt op de Mk.11, want ik schatte in dat de meeste schoten, gezien de indeling van de stad, van vrij dichtbij gelost zouden moeten worden. Dat wapen was een stuk gemakkelijker dan de Win Mag, en op deze afstanden minstens net zo dodelijk.

Ondertussen hadden de mariniers op de grond de straat afgewerkt, gewoonlijk naast elkaar lopend, waarbij alle huizen nauwgezet werden doorzocht en veiliggesteld. Zodra ze een punt hadden bereikt waar wij ze niet goed meer konden dekken, trokken we verder en namen we opnieuw positie in, waarna het hele proces zich van voren af aan herhaalde.

Over het algemeen vuurden we vanaf daken. Ik had daar het beste zicht en de meeste daken in de stad waren van een lage borstwering voorzien, waarachter ik in dekking kon gaan als de vijand terug zou schieten. Daar kwam nog bij dat we ons op die daken snel konden voortbewegen; de oprukkende mariniers zouden echt niet wachten tot wij rustig de tijd hadden genomen om onze posities in te richten.

Als het dak niet geschikt was, schoten we vanaf de bovenste etage, gewoonlijk vanuit een raam. Af en toe was het – wilden we een schietpositie kunnen innemen – nodig om met explosieven een schietgat in een muur te blazen. Maar dat gebeurde niet zo heel erg vaak; we wilden zo min mogelijk de aandacht trekken, en dat deed je natuurlijk wel als je een ontploffing veroorzaakte, ook al was die verhoudingsgewijs niet erg krachtig. (Na ons vertrek werden die gaten weer gerepareerd.)

Op een dag installeerden we ons in een klein kantoorgebouw dat blijkbaar kort tevoren was verlaten. We schoven de bureaus bij de ramen vandaan en richtten zo diep mogelijk in het vertrek een plek in van waaruit we konden vuren.

De slechteriken

De vijanden tegen wie we vochten waren onverschrokken en uitstekend bewapend. In één enkel huis vonden de mariniers pakweg twintig vuurwapens, waaronder enkele mitrailleurs en snipergeweren, en verder ook

nog eigengemaakte lanceerinstallaties voor raketten en een mortieropstelling.

En in dit geval ging het om slechts één huis van een lang blok. Het was ook nog eens een redelijk comfortabel huis: het had airconditioning, fraaie kroonluchters en mooi, duidelijk uit het westen afkomstig meubilair. Toen we op een middag even mochten pauzeren, leek ons dat een prima plek om uit te rusten.

De huizen werden allemaal grondig doorzocht, maar de wapens waren over het algemeen vrij gemakkelijk te vinden. De mariniers gingen naar binnen en stonden dan binnen de kortste keren oog in oog met een tegen een porseleinkast neergezette granaatwerper, terwijl de bijbehorende projectielen naast de theekopjes lagen opgestapeld. In een van de huizen troffen de mariniers zuurstoftanks aan; misschien heeft de opstandeling die zich daar schuilhield die dingen gebruikt om heimelijk de rivier over te steken en een aanslag te plegen.

Ook kwam je nog overal Russische uitrustingsstukken tegen. Het meeste van dat spul was erg oud; in een van de huizen werden geweergranaten gevonden die misschien nog wel uit de Tweede Wereldoorlog dateerden. We vonden verrekijkers die van het communistische hamer-en-sikkelembleem waren voorzien. En ook werden overal explosieven gevonden, soms ingemetseld in de muren.

Veel mensen die over de gevechten in Fallujah hebben geschreven, hebben het steeds weer over het fanatisme waarmee de opstandelingen tekeergingen. Ze waren ook best fanatiek, maar ze werden niet alleen door godsdienstige motieven gedreven. Veel van die jongens zaten zwaar onder de drugs.

Later tijdens de campagne veroverden we in een buitenwijk van de stad een ziekenhuis dat ze gebruikten. Daar troffen we lepeltjes aan waarin ze het spul verhitten en andere zaken waaruit we konden opmaken dat ze zichzelf met verdovende middelen oppepten. Ik ben op dat gebied geen deskundige, maar ik kreeg de indruk dat ze heroïne gebruikten en die dan vlak voor een actie bij zichzelf inspoten. Verder heb ik gehoord dat ze ook wel gewone medicijnen slikten: alles wat voorhanden was om hun moed een beetje op te krikken.

Je merkte het soms als je ze neerschoot. Sommige van die mannen konden meerdere kogels incasseren zonder dat ze daar iets van leken te voelen. Ze werden duidelijk niet alleen door godsdienst en adrenaline gedreven, en ook was het niet alleen bloeddorst. Ze waren al halverwege het paradijs, in gedachten tenminste.

Onder het puin

Op een dag kwam ik van een dak om even te pauzeren en liep ik samen met een andere SEAL-sniper naar het achtererf van het betreffende huis. Ik klapte de tweepoot van mijn geweer uit en zette het wapen op de grond neer.

Plotseling klonk er recht tegenover ons, op misschien een meter of drie afstand, een explosie. Ik dook in elkaar, draaide me om en zag de uit de gasbetonblokken opgebouwde muur in elkaar storten. Er pal achter bevonden zich twee opstandelingen, compleet met AK-47's die aan hun schouder bungelden. Ze keken net zo verbijsterd om zich heen als wij ongetwijfeld deden; ook zij waren even aan het pauzeren, toen van het ene moment op het andere een verdwaalde raket was ingeslagen, of misschien was er wel een springlading of iets dergelijks per ongeluk tot ontploffing gekomen.

Het leek wel een ouderwets wildwestduel; degene die als eerste zijn pistool wist te trekken zou het overleven.

Ik greep naar dat van mij en begon te vuren. Mijn maat deed hetzelfde.

We wisten ze te raken, maar ondanks de treffers gingen ze niet neer. Ze verdwenen een hoek om en renden door het huis waar ze zich hadden schuilgehouden de weg op.

Zodra ze het huis uit kwamen werden ze neergeschoten door mariniers die de weg bewaakten.

Al vrij vroeg tijdens de gevechten werd het gebouw van waaruit ik werkte getroffen door een RPG – een *rocket propelled grenade*, een van de schouder gelanceerde raketgranaat.

Het was op een middag en ik had me op de bovenste verdieping zo ver mogelijk van het raam geïnstalleerd. De mariniers op de grond waren op de

straat voor ons onder vuur komen te liggen. Ik zorgde voor dekking en legde een voor een een stuk of wat doelwitten om. Toen begonnen de Irakezen mijn kant op te vuren, maar gelukkig deden ze dat niet al te nauwkeurig – ze waren dat bijna nooit; het waren slordige schutters.

Toen sloeg er een RPG tegen de zijkant van het huis. De muur ving het grootste deel van de klap op, en dat was zowel goed als slecht nieuws. In eerste instantie zorgde dat ervoor dat ik niet uiteengereten werd, maar daar stond tegenover dat de explosie wel een heel stuk muur verbrijzelde. En dat stuk muur kwam uitgerekend op mijn benen terecht. Mijn onderbenen kwamen tot mijn knieën onder stukken beton te liggen, waardoor ik heel even geen kant uit kon.

Het deed verdomde pijn. Ik trapte wat van het puin van me af en bleef vuren op de klootzakken die zich een eindje verderop hadden verschanst.

‘Iedereen oké?’ riep een van de andere jongens met wie ik was.

‘Niks aan de hand, niks aan de hand,’ riep ik terug. Maar mijn benen schreeuwden precies het tegenovergestelde uit. Ze deden ongelooflijk pijn.

De opstandelingen trokken zich terug, maar toen laaide het gevecht weer op. Op die manier zou het steeds gaan: een gevechtspauze werd gevolgd door een ongelooflijk felle schotenwisseling, waarna het opnieuw weer wat rustiger werd.

Toen het vuurgevecht uiteindelijk definitief was afgelopen, kwam ik overeind en liet ik het vertrek voor wat het was. Beneden aangekomen wees een van de jongens op mijn benen.

‘Je loopt mank,’ zei hij.

‘Die klotemuur kwam boven op me terecht.’

Hij keek heel even omhoog. Er zat een behoorlijk gat in de zijmuur. Tot dat moment had niemand zich gerealiseerd dat ik in het vertrek lag waartegen die RPG tot ontploffing was gekomen.

Daarna ben ik nog een tijdje mank blijven lopen. Eigenlijk nog een hele tijd – uiteindelijk moest ik aan beide knieën worden geopereerd, hoewel ik die ingrepen nog een aantal jaren voor me uit ben blijven schuiven.

Ik ben er niet mee naar een arts gegaan. Als je naar de dokter gaat word je onmiddellijk teruggehaald. Ik wist dat het wel weer een keertje zou overgaan.

Laat me niet bungelen

Je moet niet bang zijn om de trekker over te halen. Als je iemand ziet die een bermbom begraaft of iemand ziet die met een geweer in de aanslag op jouw mensen af loopt, heb je onmiskenbaar reden om het vuur op hem te openen. (Als een Irakees alleen maar een wapen bij zich heeft, is dat niet voldoende om hem om te leggen.) Als er van bermbommen sprake was, dan móést er worden gehandeld, en in de meeste gevallen was het zonneklaar dat er dan gevaar dreigde.

Maar er waren ook momenten dat zoiets niét meteen duidelijk was, dat nagenoeg vaststond dat iemand tot de opstandelingen behoorde en waarschijnlijk bezig was met iets wat het daglicht niet kon verdragen, maar dat er toch nog enige twijfel bestond over de omstandigheden of over de omgeving waar hij was – als hij bijvoorbeeld niet op weg was naar een plek waar zich op dat moment Amerikaanse troepen bevonden. Vaak wilden die kereltjes alleen maar stoer doen voor hun vrienden en waren ze zich er absoluut niet van bewust dat ik toekeek, of dat er Amerikanen troepen in de buurt waren.

In dat soort gevallen schoot ik niet.

Dat kon ook niet, want je moest ook aan je eigen hachje denken. Je hoefde maar één schot te lossen dat in strijd was met de geweldsinstructies en je kon aangeklaagd worden wegens moord.

Het kwam maar al te vaak voor dat ik achter mijn geweer lag en dacht: ik weet dat die klootzak iets van plan is; gisteren heb ik hem in die en die straat dat en dat zien doen, maar dat doet hij nu niet, en als ik hem nu neerschiet, kan ik tegenover onze juridische dienst niet hardmaken dat ik terecht handelde. En dan hang ik. Zoals ik al zei, we moeten voor alles wat we doen formulieren invullen. Elk dodelijk schot van mij werd op papier vastgelegd, werd van aanvullend bewijsmateriaal voorzien en er kwam een getuige aan te pas.

Dus schoot ik in zo’n geval maar niet.

Dat kwam in Fallujah niet zo heel erg veel voor, maar ik was me er altijd terdege van bewust dat ik iedere gedode tegenstander tegenover de juridische dienst moest kunnen verantwoorden.

Ik ging ervan uit dat als mijn rechtvaardiging er een zou zijn van ‘ik dacht dat mijn doelwit iets kwaads van plan was’, er van een rechtvaardiging helemaal geen sprake was. Hij móést op dat moment iets tegen ons ondernemen.

Maar ook al hield ik me aan die regel, dan nog waren er ruim voldoende doelwitten voorhanden. Gemiddeld elimineerde ik per dag zo’n twee tot drie tegenstanders, soms wat minder en dan weer wat meer – er kwam geen eind aan.

We zaten ergens op een dak en een paar blokken van ons verwijderd stak een enigszins gedrongen watertoren tussen de daken omhoog. Het geheel leek een beetje op een bijna platgedrukte gele tomaat op poten.

We hadden dat ding al een paar blokken achter ons liggen, toen een marinier het nodig vond om er tegenop te klimmen om de Iraakse vlag weg te halen die aan een van de poten was bevestigd. Direct nadat hij aan zijn klimpartij was begonnen, namen de opstandelingen – die zich tijdens de eerdere aanval koest hadden gehouden – hem onder vuur. Binnen enkele seconden had de marinier enkele treffers moeten incasseren en kon hij geen kant meer uit.

We gingen terug, en deden dat langs de weg en over de daken, totdat we de mannen vonden die op hem aan het schieten waren. Nadat we het gebied hadden gezuiverd ging een van onze jongens omhoog om alsnog die vlag weg te halen. Toen dat was gebeurd werd de marinier naar het hospitaal afgevoerd.

Runaway laat zijn ware gezicht zien

Niet lang daarna liepen een kerel die ik voor het gemak maar Runaway zal noemen en ik ergens op straat, toen we met Irakese opstandelingen vuurcontact kregen. We doken een ondiepe nis in van een muur die vlak langs de straat liep en we wachtten af tot de kogelregen zou ophouden.

‘We gaan terug,’ zei ik tegen Runaway. ‘Jij gaat eerst. Ik dek je.’

‘Goed.’

Ik leunde iets naar voren en bracht dekkingsvuur uit, waardoor de Irakezen gedwongen waren zich enigszins terug te trekken. Ik wachtte een paar seconden zodat Runaway tijd had om een positie in te nemen van waaruit hij míj kon dekken. Toen ik vond dat er voldoende tijd was verstreken, sprong ik de nis uit en zette het op een lopen.

Overal om me heen vlogen kogels in het rond, maar die waren niet van Runaway. Ze kwamen van de Irakezen, die hun naam in mijn rug probeerden te schrijven.

Ik wierp me tegen de muur en gleed nog een eindje door tot bij een poort. Even was ik gedesoriënteerd: waar hing Runaway uit?

Hij hoorde bij me in de buurt te zijn, in dekking liggend en wachtend tot we ons om de beurt een stuk terug konden trekken. Maar hij was nergens te zien. Was ik hem op straat soms voorbij gerend?

Nee, die klojo van een Runaway – het woord betekent niet voor niets ‘wegloper’ – maakte zijn naam helemaal waar.

Ik kon geen kant uit; de opstandelingen hadden me helemaal klemgezet en mijn vriend was op geheimzinnige wijze verdwenen.

Het Irakese geweervuur werd zo hevig dat ik uiteindelijk versterkingen moest laten aanrukken. De mariniers stuurden twee Hummers, en met hun vuurkracht en die van mij gecombineerd, slaagde ik er uiteindelijk in weg te komen.

Tegen die tijd begreep ik ook hoe het gegaan moest zijn. Toen ik korte tijd later Runaway tegenkwam, scheelde het weinig of ik had hem ter plekke gewurgd – misschien had ik dat wel gewoon moeten doen, maar er liep net een officier langs.

‘Waarom ben je ervandoor gegaan?’ wilde ik weten. ‘Je bent zonder me te dekken helemaal naar de hoek gerend.’

‘Ik dacht dat je achter me aan kwam.’

‘Gelul.’

Het was de tweede keer die week dat Runaway ervandoor was gegaan nadat hij onder vuur was komen liggen. De eerste keer had ik er geen punt van gemaakt en had ik hem het voordeel van de twijfel gegeven. Maar nu stond voor mij vast dat hij een lafaard was. Zodra hij onder vuur kwam te liggen, ging hij ervandoor.

De leiding haalde ons uit elkaar. Dat was een heel verstandige beslissing.

‘Gewoon door blijven schieten’

Kort na Runaways spectaculaire verdwijning kwam ik vanuit mijn afvuurpost op een van de daken naar beneden en hoorde toen hoe er heel dichtbij een enorm aantal schoten werd gelost. Ik rende naar buiten, maar kon niet zien waar dat vuurgevecht plaatsvond. Toen hoorde ik over de radio dat er mensen van ons waren neergeschoten.

Een kameraad die ik Eagle zal noemen en ik renden naar het betreffende blok, totdat we op een groep mariniers stuitten die zich hadden teruggetrokken nadat ze een blok verderop onder vuur waren komen te liggen. Die vertelden ons dat een groep opstandelingen een eindje verderop een stuk of wat mariniers in het nauw had gedreven, en we besloten te proberen die lui te ontzetten.

We keken of we ze vanuit een huis vlak in de buurt onder schot konden nemen, maar het gebouw bleek niet hoog genoeg. Eagle en ik liepen wat verder door en probeerden een ander huis. Daar troffen we op het dak vier mariniers aan, van wie er twee gewond waren. Hun relaas was een tikkeltje verwarrend, terwijl we ook vanaf dát gebouw de anderen niet in het vizier konden krijgen. We besloten die vier man daar weg te halen, zodat de gewonden behandeld konden worden; de jongen die ik naar beneden bracht had een schotwond in de buik.

Eenmaal op straat aangekomen, kregen we van de twee mariniers die niet waren neergeschoten wat betere aanwijzingen en kwamen toen pas tot de ontdekking dat we het verkeerde huis op het oog hadden. We liepen door een smal steegje in de richting waar de opstandelingen zich zouden moeten ophouden, maar werden al vrij snel met obstakels geconfronteerd waar we onmogelijk langs konden, zodat we genoodzaakt waren terug te keren. Op het moment dat ik de hoek om ging en de doorgaande straat op liep, klonk ergens achter me een explosie; een opstandeling had ons zien aankomen en had een handgranaat onze kant op geslingerd.

Een van de mariniers die achter me aan liepen ging neer. Eagle was niet alleen sniper maar ook nog hospik, en nadat we de gewonde jongen uit het steegje hadden weggehaald, begon hij die onmiddellijk te behandelen. Ondertussen nam ik de rest van de mariniers met me mee en met z’n allen

trokken we langs de kant van de weg verder op in de richting van het vijandelijke weerstandsnest.

Bij de volgende hoek troffen we opnieuw een groepje dicht opeengepakte mariniers aan, dat door vuur vanuit het huis ook al geen kant uit kon. Ze waren op weg geweest om de eerste groep in veiligheid te brengen, maar waren toen vast komen te zitten. We maakten contact met ze en ik stelde voor dat één groepje van ons de straat in zou stormen, terwijl de anderen voor dekkingsvuur zouden zorgen. De klem zittende mariniers bevonden zich circa 50 meter verderop, ongeveer één volledig blok.

‘Het doet er niet toe of je ze kunt zien of niet,’ zei ik hun. ‘Jullie moeten gewoon door blijven schieten.’

Ik kwam overeind en stond op het punt te gaan rennen. Op dat moment sprong een opstandeling uit een zijstraat tevoorschijn en liet met behulp van een mitrailleur die door een patroonband werd gevoed een complete hel op ons los; de kogels vlogen ons om de oren. We vuurden zo goed en zo kwaad als het ging terug en gingen snel weer in dekking. Iedereen controleerde zichzelf op kogelgaten; verbazingwekkend genoeg was niemand geraakt.

Op dat moment had ik ergens tussen de vijftien en twintig mariniers om me heen verzameld.

‘Oké,’ zei ik. ‘Dat gaan we nog eens proberen. En deze keer moet het lukken.’

Ik sprong de weg op en opende al rennend het vuur. De Irakese mitrailleurschutter bleek tijdens onze eerste barrage al dodelijk getroffen te zijn, maar een eind verderop in de straat bevonden zich nog ruim voldoende andere slechteriken. Ik had nog maar een paar stappen gedaan toen ik besefte dat niet één van de mariniers achter me aan kwam.

Shit. Ik bleef doorrennen.

De opstandelingen concentreerden hun vuur op mij, zo veel was wel duidelijk. Ik hield mijn Mk.11 onder mijn arm en vuurde al hardlopend terug. Dit halfautomatische geweer is een geweldig, veelzijdig wapen, maar in dit geval is het magazijn, waar slechts twintig patronen in kunnen, volslagen ontoereikend. Ik leegde één magazijn, maakte razendsnel de patroonhouderpal los, ramde een tweede magazijn in mijn wapen en bleef doorvuren.

Ik zag vier mannen die in elkaar gedoken vlak bij het huis tegen een muur aan waren gekropen. Twee van hen bleken journalisten te zijn die met de

mariniers mee op reportage waren; die waren dus van aanzienlijk dichterbij getuige van de strijd dan ze hadden voorzien.

‘Ik dek jullie wel,’ schreeuwde ik. ‘Als de sodemieter weg hier!’

Ik kwam snel omhoog en loste een lang salvo, terwijl de vier mannen het op een rennen zetten. De laatste marinier tikte me onder het voorbijgaan even op de schouder om aan te geven dat hij de laatste man was. Ik stond op het punt om achter hen aan te gaan, maar keek nog even naar rechts om te zien hoe de situatie op mijn flank daar was.

Vanuit een ooghoek zag ik een lichaam op de grond liggen. Hij had een camouflage-uniform van de mariniers aan.

Waar hij vandaan kwam, of hij al er was geweest toen ik ter plekke kwam of dat hij ergens anders vandaan was komen tijgeren… ik had geen flauw idee. Ik holde naar hem toe en zag dat hij schotwonden in beide benen had. Ik klapte een nieuw magazijn in mijn geweer, greep de achterkant van zijn scherfvest beet en sleepte hem achter me aan.

Terwijl ik zo voortholde, gooide een van de opstandelingen een scherfhandgranaat mijn kant uit. Die explodeerde een eindje verderop. Ik werd van opzij – van mijn middel tot aan mijn knie – keihard door brokken steen geraakt. Maar op de een of andere manier ving mijn pistool het grootste brokstuk op. Het was puur geluk, ik had anders misschien een behoorlijke verwonding aan mijn been kunnen oplopen.

Mijn kont deed weliswaar nog een paar dagen pijn, alles werkte nog gewoon.

We slaagden erin de rest van de mariniers te bereiken zonder dat er verder nog gewonden vielen.

Ik ben er nooit achter gekomen wie de gewonde was. Ik heb me laten vertellen dat het een tweede luitenant was, maar het is me nooit gelukt achter zijn identiteit te komen.

De andere mariniers zeiden dat ik zijn leven had gered. Maar ik heb dat niet alleen gedaan. Het in veiligheid brengen van al die jongens was een gemeenschappelijke prestatie; we werkten met z’n allen samen.

Het korps mariniers was dankbaar dat ik had geholpen bij het redden van hun mensen en een van hun officieren heeft me voor een Silver Star voorgedragen.

Later heb ik gehoord dat de generaals, zittend achter hun bureau, tot de conclusie waren gekomen dat er geen Silver Star aan een SEAL kon worden toegekend omdat de mariniers die aan de betreffende actie hadden deelgenomen die onderscheiding ook niet hadden gekregen. In plaats daarvan kreeg ik een Bronze Star, die van de V (voor *valor* – moed – onder vijandelijk vuur) was voorzien.

Als ik hieraan terugdenk kan ik alleen maar meewarig glimlachen.

Met medailles is verder helemaal niets mis, maar bij het toekennen ervan spelen politieke motieven vaak een wel érg grote rol.

Alles bij elkaar zou ik mijn loopbaan als SEAL eindigen met twee Silver Stars en drie Bronze Stars, allemaal gekregen voor betoonde moed onder vijandelijk vuur. Ik ben trots op de manier waarop ik mijn land heb gediend, maar denk niet dat ik het voor de medailles heb gedaan. Ze maken van mij geen beter of slechter mens dan de rest van de mannen met wie ik heb gediend. Medailles vertellen nooit het hele verhaal. En zoals ik al zei, uiteindelijk hebben ze meer met politiek te maken dan met een nauwkeurige weergave van de werkelijkheid. Ik heb mannen meegemaakt die er eentje hadden moeten krijgen, en mannen die er nooit een uitgereikt hadden mogen krijgen, maar er toch door hun meerderen mee werden beloond vanwege de een of andere politieke zaak die op dat moment van belang was. En om al die redenen zijn mijn onderscheidingen nergens in huis of in mijn werkkamer te zien.

Mijn vrouw zegt altijd dat ik de oorkonden die erbij horen moet inlijsten en ook de medailles zelf van een lijstje moet voorzien. Los van de politieke motieven eromheen vindt zij nog steeds dat ze deel uitmaken van het verhaal van mijn tijd in militaire dienst.

Misschien doe ik het ooit nog eens.

Maar de kans dat het niet gebeurt is een stuk groter.

Mijn uniform zat ten gevolgde van de actie zo onder het bloed, dat de mariniers me er een van henzelf gaven. Vanaf dat moment zag ik eruit als een marinier, in mijn camouflagepak met digitale print.

Het was vreemd om in het uniform van iemand anders rond te lopen. Maar ik beschouwde het ook als een eer om zozeer als een lid van het team beschouwd te worden dat ze zelfs bereid waren een uniform aan me af te

staan. En wat nóg prettiger was: ik kreeg een fleecejas en een mariniersmuts mee – want het was best koud daar.

Taya:

We zaten op een gegeven moment, kort nadat Chris van een uitzending was thuisgekomen, in de auto, toen hij volkomen onverwacht zei: 'Wist je dat er zich een heel vreemde geur verspreidt als iemand op een bepaalde manier doodgaat?'

Ik antwoordde: 'Nee, dat wist ik niet.'

En geleidelijk aan kreeg ik het verhaal te horen.

En dat was gruwelijk.

De verhalen kwamen er vaak pas na een hele tijd uit. Hij vertelde soms alleen maar iets om te zien wat ik aankon. Ik heb hem ook gezegd dat het me absoluut niet kan schelen wat hij in die oorlog allemaal uitspookte, maar dat ik hem onvoorwaardelijk steunde. Toch wilde hij niet te snel gaan, wilde hij weten hoe ik over zaken dacht. Ik denk dat hij er zeker van wilde zijn dat ik hem niet met andere ogen zou gaan bekijken, en wat misschien nog wel belangrijker was: hij wist dat hij opnieuw uitgezonden zou worden en hij wilde me niet bang maken.

Zoals ik het zie, is iedereen die een probleem heeft met wat die jongens daar doen niet in staat om empathie te tonen. De mensen hier willen dat Amerikaanse soldaten zich keurig netjes gedragen als ze ergens strijd moeten leveren. Maar toch heb ik het gevoel dat als er op hen geschoten zou worden en zíj het tegen een vijand moesten opnemen die zich achter kinderen verborg en zich dood hield om dan een handgranaat te kunnen gooien als zij dichtbij kwamen, en die het ook geen enkel probleem vond om een klein kind de dood in te jagen door het een handgranaat mee te geven waar ze zelf de pin uit hadden getrokken – die mensen zich toch wat minder druk zouden maken over zoiets als 'netjes' oorlog voeren.

Chris hield zich aan de geweldsinstructies omdat dat moest. Sommige van de instructies met een wat breder werkingsgebied zijn prima. Het probleem met de geweldsinstructies die betrekking hebben op allerlei details, is dat terroristen zich niets van de Conventie van Genève aantrekken. Dus het ontleden van alles wat een soldaat doet in zijn

zware strijd tegen een duistere, verwrongen vijand die zich aan geen enkele regel houdt, is niet alleen bespottelijk, het is weerzinwekkend.

Ik vind het belangrijk dat mijn man en de andere Amerikanen weer heelhuids naar huis komen. Dus afgezien van het feit dat ik me zorgen maakte over zijn veiligheid, was ik beslist niet bang voor de verhalen die hij met mij wilde delen. En al ruim voor ik die verhalen te horen kreeg, had ik geenszins de illusie dat oorlog leuk is.

Toen hij me eens vertelde hoe hij iemand van dichtbij had moeten doden, dacht ik alleen maar: Goddank is hij oké.

En toen dacht ik: Eigenlijk ben je een kanjer. Wauw.

Over het algemeen hadden we het nooit over het doden van tegenstanders, of over de oorlog. Maar af en toe drong het zich natuurlijk toch aan ons op.

En niet altijd op een onplezierige manier: op een dag liet Chris bij een lokale garage zijn olie verversen. Hij moest even wachten en in die wachtruimte zaten nog een paar mannen. De garagemedewerker achter de balie riep Chris' naam af. Chris rekende af en ging weer zitten.

Een van de mannen die daar wachtte tot zijn auto klaar was, keek op en zei: 'Ben jij Chris Kyle?'

En Chris zei: 'Ja.'

'Was je in Fallujah?'

'Ja.'

'Jeetje, dan ben jij de man die ons heeft gered.'

De vader van die man was er ook bij en kwam naar Chris toe om hem te bedanken en hem de hand te drukken. En ze zeiden allemaal: 'Je was geweldig. Jij hebt meer opstandelingen omgelegd dan wie ook.'

Chris werd er verlegen van en zei alleen maar: 'Maar jullie hebben met z'n allen mij ook gered.'

En dat was het.

7

In de stront

Op straat

De jongeman keek me aan met een mengeling van opwinding en ongeloof. Het was een jonge marinier, erop gebrand in actie te komen maar door de strijd die we de afgelopen week hadden geleverd tegelijkertijd ook op zijn hoede.

‘Wil je ook sniper worden?’ vroeg ik hem. ‘Nu?’

‘Zeker weten!’ zei hij uiteindelijk.

‘Goed,’ zei ik, en ik gaf hem mijn Mk.11. ‘Geef jij jouw M16, dan kun jij mijn Mk.11 gebruiken. Ik ga via de voordeur naar binnen.’

En met die woorden liep ik naar de sectie waarmee we samenwerkten, en vertelde ze dat ik hen zou helpen bij de aanval op de huizen.

De afgelopen paar dagen hadden de opstandelingen zich niet meer laten zien en vielen ze ons niet langer aan. Het aantal lieden dat we vanuit onze waarnemingsposities hadden weten te elimineren was sterk afgenomen. De slechteriken bleven allemaal binnen, want ze wisten dat ze onder vuur zouden worden genomen zodra ze zich lieten zien.

Maar dat betekende niet dat ze de strijd opgaven. In plaats daarvan wierpen ze binnenshuis hinderlagen op en leverden ze strijd tegen de mariniers in kleine ruimten en smalle gangen. Ik zag veel van onze jongens gewond afgevoerd worden.

Ik had al een tijdje met het idee gespeeld om de straat op te gaan, en uiteindelijk besloot ik dat ook te doen. Ik selecteerde daarvoor een van de soldaten die het sniperteam al een tijdje hand-en-spandiensten verleende. Hij maakte een prima indruk en leek over de goede capaciteiten te beschikken.

Een deel van de reden waarom ik de straat op wilde was omdat ik me verveelde. Maar nog belangrijker was dat ik het gevoel had dat ik de mariniers beter kon beschermen als ik bij ze was. Zij moesten al die gebouwen in en kregen de volle laag. Ik zag ze naar binnen gaan en hoorde de geweerschoten, en dan werd er weer iemand met schotwonden op een brancard naar buiten gebracht. Ik kon dat niet meer aanzien.

Ik vind de mariniers geweldig, maar eerlijk gezegd zijn ze niet voldoende getraind om huizen te zuiveren, in elk geval zijn ze er minder bedreven in dan de SEAL's . Het is geen specialisme van de mariniers. Het waren allemaal keiharde vechters, maar van straatgevechten hadden ze nauwelijks kaas gegeten. Vaak ging het om eenvoudige zaken: hoe hou je je geweer zodanig vast dat als je een kamer binnenstormt niemand het kan grijpen; waar kun je het beste heen als je een kamerbinnen gaat; hoe voer je in een stad een cirkelgevecht uit – allemaal dingen die er bij de SEAL's zo worden ingestampt dat we het zelfs slapend kunnen.

Bij de sectie was geen officier ingedeeld; de hoogste onderofficier was een sergeant eerste klasse, bij het korps mariniers was dat een E-6. Ik was een E-5, en dus ondergeschikt aan hem, maar hij vond het prima dat ik bij acties het bevel op me nam. We werkten al een tijdje samen, en ik denk dat hij al een zeker respect voor me had opgevat. Daar kwam nog bij dat ook hij niet wilde dat zijn jongens gewond zouden raken.

'Luister, ik ben een SEAL en jullie zijn mariniers,' zei ik tegen de jongens. 'Ik ben niet beter dan jullie. Het enige verschil tussen jullie en mij is dat ik een langere gespecialiseerde opleiding heb gevolgd. Laat me jullie helpen.'

Tijdens een pauze trainden we. Ik gaf wat van mijn explosieven aan een van de sectieleden die ervaring had met springstoffen. We oefenden hoe het beste sloten kapot konden worden geblazen. Tot dan beschikten ze over zulke kleine hoeveelheden explosieven dat we deuren voornamelijk moesten forceren, en dat kostte niet alleen meer tijd, maar de mannen die dat werk moesten doen waren ook een stuk kwetsbaarder.

Na de pauze gingen we eropaf, naar het eerste huis.

Binnen

Ik ging voorop.

Toen we voor dat eerste huis stonden te wachten, dacht ik aan de jongens die ik naar buiten had zien brengen.

Ik had geen zin om een van hen te worden. Hoewel dat natuurlijk niet uitgesloten was.

Het kostte me moeite dat idee uit mijn hoofd te bannen. Ik besefte ook dat als ik gewond zou raken, ik tot mijn nek in de stront zou zitten – ik werd niet geacht op straat gewond te raken, althans, vanuit officieel standpunt bezien. Ik twijfelde niet aan de juistheid van mijn beslissing – ik móést dit doen – maar mijn bazen zouden ongelooflijk de pest in hebben.

Maar mocht ik worden neergeschoten, dan was dat mijn minst grote probleem.

'We gaan nú!' zei ik.

We bliezen de deur open. Ik ging de anderen voor terwijl mijn training en mijn intuïtie het van me overnamen. Ik vergewiste me ervan dat in de voorkamer niemand aanwezig was, deed een stap opzij en gaf instructies. Het tempo lag hoog en alles ging automatisch. Kort na het begin van de actie trok ik dieper het huis in en iets in mij nam het van me over. Over gewond raken maakte ik me geen zorgen meer. Ik kon alleen nog maar aan de deur, het huis, het vertrek denken – en daar waren er hier ruim voldoende van.

Als je een huis binnengaat, weet je nooit wat je te wachten staat. Zelfs als je zonder problemen alle vertrekken op de begane grond hebt veiliggesteld, betekent dat niet dat je de rest van het huis kunt overslaan. Als je naar de eerste etage gaat, zou je wel eens het gevoel kunnen krijgen dat alle kamers toch leeg zijn en dat je waarschijnlijk geen problemen zult krijgen, maar dat is een buitengewoon gevaarlijk gevoel. Je weet nooit wie of wat zich waar dan ook mag bevinden. Elke kamer moet afzonderlijk worden doorzocht, en zelfs dan moet je nog op je hoede zijn. Het is vaak genoeg gebeurd dat we kort nadat we een huis hadden doorzocht en veiliggesteld, van buiten met geweervuur en handgranaten werden bestookt.

Hoewel het overgrote deel van de huizen klein en benauwd was, moesten we naarmate de strijd voortduurde ons af en toe ook een weg banen door de betere wijken van de stad. Daar waren de straten geplaveid en zagen de gebouwen er vanbuiten vaak uit als miniatuurpaleizen. Maar als je eenmaal

binnen was en je wierp een blik in de vertrekken, zag je meestal een enorme puinhoop. Iedere Irakees die blijkbaar over geld beschikte, was allang gevlucht of doodgeschoten.

Tijdens onze pauzes nam ik de mariniers mee naar buiten en liepen we samen nog wat oefeningen door. Terwijl andere eenheden hun lunch naar binnen werkten, leerde ik hun alles wat ik wist met betrekking tot het uitkammen van vertrekken.

‘Luister, ik wil niemand van jullie verliezen!’ riep ik hun toe. Ik was niet van plan om met deze jongens in discussie te gaan. Ik liet ze rondjes lopen en gaf hen op hun sodemieter, terwijl ze eigenlijk geacht werden uit te rusten. Maar zo gaat het nu eenmaal met mariniers: je slaat ze tegen de grond en ze komen vragen om meer.

We forceerden de voordeur van een huis dat over een grote voorkamer bleek te beschikken. De inwoners waren volkomen overrompeld.

Maar ook ik stond verbaasd te kijken; toen ik naar binnen stormde, zag ik een stel lieden in camouflagepakken – ons ouderwetse bruine pak met de chocoladeschilfers zoals dat tijdens Desert Storm en de Eerste Golfoorlog werd gedragen. Ze waren allemaal van een volledige uitrusting voorzien. Het waren allemaal blanken, zelfs een paar met blond haar; het waren duidelijk geen Irakezen of Arabieren.

Wat was hier verdomme aan de hand?

We keken elkaar aan, toen viel het kwartje; ik haalde de trekker van de M16 over en maaide ze neer.

Als ik een halve seconde langer had geaarzeld, was ík degene geweest die bloedend op de grond had gelegen. Het bleken Tsjetsjenen te zijn; klaarblijkelijk moslims die gerekruteerd waren voor een heilige oorlog tegen het Westen. (Bij het doorzoeken van het huis vonden we hun paspoorten.)

Oude man

Ik heb geen idee hoeveel huizenblokken, laat staan hoeveel huizen we hebben doorzocht. De mariniers volgden een zorgvuldig voorbereid plan: we moesten rond lunchtijd op een bepaald punt aanwezig zijn, om dan tegen de avond weer een ander doelwit bereikt te hebben. De hele invasiemacht bewoog zich volgens een strak gechoreografeerd schema door de stad, waarbij er zorgvuldig op werd gelet dat er geen gaten of zwakke plekken meer waren waaruit de opstandelingen ons alsnog in de rug konden aanvallen.

Af en toe stootten we daarbij op huizen waarin nog gezinnen woonden, maar het overgrote deel van de mensen die we zagen waren opstandelingen.

Elk huis werd grondig doorzocht. Op een gegeven moment vingen we in een gebouw een zwak gekreun op en gingen we naar de kelder. Daar hingen twee mannen in ketens aan de muur. Een ervan was al overleden en de andere op sterven na dood. Beiden waren door middel van elektrische schokken en God weet wat nog meer ernstig gefolterd. Het ging om twee Irakezen die duidelijk geestelijk gestoord waren; de opstandelingen wilden blijkbaar niet dat ze tegen ons zouden praten en hadden ze daarom maar op een afgrijselijk wrede manier omgebracht.

De tweede man overleed terwijl onze hospik met hem bezig was.

Op de vloer lag een zwarte banier van het soort dat fanatici graag laten zien als ze een westerling onthoofden. Ook ontdekten we nog wat geamputeerde ledematen, en er was meer bloed te zien dan je je kunt voorstellen.

Het stonk er dan ook vreselijk.

Na een paar dagen besloot een sniper van de mariniers met me mee te gaan en met z'n tweeën stuurden we de DA's – directe acties – aan.

We begonnen met een huis aan de rechterkant van de straat, staken daarna over naar de linkerkant en pakten vervolgens daar een huis aan. Steeds maar heen en weer. Steeds weer naar de overkant. Dat kostte alles bij elkaar behoorlijk wat tijd. We moesten eerst een poort door, vervolgens bij de deur zien te komen, de deur opblazen, naar binnen stormen – het tuig dat binnen zat had ruim voldoende tijd om zich voor te bereiden. Om nog maar te zwijgen van het feit dat we – ondanks de hoeveelheid die ik had ingebracht – op een gegeven moment bijna door onze explosieven heen waren.

We werkten samen met een pantservoertuig van de mariniers, dat midden op de weg met ons meereed. Dat pantservoertuig was slechts bewapend met een .50, maar het grote voordeel van dat ding was zijn formaat. Als de chauffeur dat beest vol gas gaf, ging hij dwars door elke muur.

Ik ging naar de voertuigcommandant.

‘Luister, ik zou graag zien dat je het volgende doet,’ zei ik hem. ‘We raken langzamerhand door onze explosieven heen. Rij door de muur voor dat huis en jaag dan pakweg vijf .50-kogels door de voordeur. Vervolgens rij je achteruit, dan nemen wij het van daaraf van je over.’

Dus gingen we het op die manier doen; zo bespaarden we explosieven en het ging ook nog eens een stuk sneller.

We stampten op en neer de trap op, holden naar het dak, kwamen weer naar beneden en begonnen dan aan het volgende huis; op een gegeven moment doorzochten we in plaats van 50 huizen per dag er wel honderd.

De mariniers raakten nauwelijks buiten adem, maar in de circa zes weken dat ik in Fallujah verbleef raakte ik bijna tien kilo kwijt. Voor het merendeel transpiratie. Het was uitputtend werk.

De mariniers waren een stuk jonger dan ik, soms waren ze nog geen twintig. Maar ik vermoed dat ik nog een soort babyface had, want als we met elkaar in gesprek raakten en op de een of andere manier onze leeftijd ter sprake kwam, staarden die jongelui me aan en zeiden dan: ‘Ben je al zó oud?’

Ik was dertig, in Fallujah een oude man.

Zomaar een dag

Toen de opmars van de mariniers de zuidrand van de stad naderde, werden de gevechten geleidelijk aan steeds minder fel. Ik ging weer terug naar de daken en zorgde van daaruit voor dekkingsvuur, in de veronderstelling dat ik zo meer tegenstanders kon omleggen. Het tij was duidelijk gekeerd. De Amerikaanse troepen hadden het overgrote deel van de stad veroverd op de slechteriken en het was een kwestie van tijd voor de weerstand uit die hoek ineen zou storten. Maar omdat om me heen nog steeds gevochten werd, was ik daar nog niet helemaal van overtuigd.

Omdat we begraafplaatsen respecteerden, werden juist die terreinen door de opstandelingen gebruikt om wapens en explosieven op te slaan. Op een dag hadden we een schuilplaats gevonden met uitzicht op het ommuurde binnenterrein van een uitgestrekte begraafplaats in het midden van de stad. Die was ruwweg drie voetbalvelden lang en twee voetbalvelden breed: een betonnen dodenstad vol grafstenen en mausoleums. We zaten op een dak vlak bij een minaret van een moskee, met uitzicht over de graven.

Het dak waarop we zaten was rijkelijk van ornamenten voorzien. Het had een bakstenen borstwering met hier en daar een ijzeren hek ertussen, waardoor we over een uitstekende schietpositie beschikten; ik ging op mijn hurken zitten, stak de loop van mijn geweer een klein stukje door het hekwerk en bestudeerde de paden tussen de grafstenen die een paar honderd meter verderop lagen. Er hing zo veel stof en gruis in de lucht dat ik mijn stofbril op hield. Ik had in Fallujah ook geleerd dat het verstandig was mijn helmbandje goed aan te trekken, zodat dat ding stevig op mijn hoofd stond, al was het alleen maar vanwege de stukken steen die tijdens een vuurgevecht uit de muur werden geschoten en vervolgens op ons neerkletterden.

Ik zag enkele gestalten over de begraafplaats lopen. Ik pikte er eentje uit, richtte en haalde de trekker over.

Binnen enkele seconden zaten we in een complete schotenwisseling. Steeds weer doken er opstandelingen vanachter de grafstenen op – het zou best kunnen dat ze uit een soort tunnel kwamen. Patroonhulzen afkomstig van een vlakbij gepositioneerde M60 vlogen in het rond.

Ik bereidde mijn schoten rustig voor, terwijl de mariniers om me heen lange salvo’s losten. Alles wat die jongens deden verdween naar de achtergrond zodra ik uiterst zorgvuldig mijn telescoopvizier op het doelwit richtte, mijn adem inhield en vervolgens zo soepel mogelijk de trekker overhaalde. Toen de kogel uit de loop schoot kwam dat bijna als een verrassing.

Mijn doelwit ging neer. Ik ging op zoek naar een volgend. En nog een. En zo ging het maar door.

Tot er op een gegeven moment niemand meer was. Ik kwam overeind en liep gebukt naar een plek waar de borstwering me vanaf de begraafplaats geheel aan het oog onttrok. Het dak lag vol lege hulzen – honderden, misschien wel duizenden.

Iemand liet een grote plastic fles met water rondgaan. Een van de mariniers trok zijn rugzak naar zich toe en gebruikte die als kussen, en slaagde er zelfs in nog wat te slapen. Een andere ging naar beneden, naar een soort winkeltje op de begane grond van het gebouw. Het was een tabakszaak; even later keerde hij terug met zijn armen vol sloffen gearomatiseerde sigaretten. Hij stak er een op en even later vermengde een kersengeur zich met de zware stank die in Irak altijd in de lucht hangt, een geur van riool, zweet en dood.

Zomaar een dag in Fallujah.

De straten lagen vol scherven en andersoortig puin. De stad, toch al nooit een toonbeeld van orde en netheid, was één grote rotzooi. Geplette waterflessen lagen midden op straat naast stukken hout en verwrongen ijzer. We doorzochten een blok gebouwen van drie verdiepingen met beneden alleen maar winkels. De zonneschermen van die bedrijfjes zaten onder een dikke laag gruis, zodat de oorspronkelijke felle kleuren van de stof in een onduidelijk, grauw waas waren veranderd. Voor de meeste winkelpuien waren metalen rolluiken naar beneden gelaten, die vol putjes zaten veroorzaakt door granaatsplinters. Op sommige ervan zaten plakkaten met foto’s van opstandelingen die werden gezocht.

Ik heb een paar foto’s uit die tijd. Zelfs op de meest gewone en minst dramatische kiekjes zijn de gevolgen van de oorlog duidelijk te zien. Af en toe zijn er nog sporen van het normale, vooroorlogse leven te zien, een voorwerp dat er niets mee te maken heeft: kinderspeelgoed, bijvoorbeeld.

Oorlog en vrede gaan nooit samen.

De beste schutter ooit

Vliegtuigen van de luchtmacht, mariniers en de marine voerden vlak boven ons aanvallen uit. Het vertrouwen in deze piloten was zo groot dat we ze regelmatig vroegen vijandelijke doelwitten te bombarderen die nauwelijks een huizenblok van ons verwijderd lagen.

Een van onze verbindingsjongens was toegevoegd aan een groepje mariniers dat een straat verderop onder hevig vuur was komen te liggen van

opstandelingen die zich hadden verschanst in een gebouw. Via de radio zocht hij contact met de commandocentrale en vroeg om toestemming luchtsteun in te roepen. Zodra hij die kreeg, werd hij doorverbonden met de piloot, aan wie hij vervolgens de locatie en verdere details doorgaf.

‘Gevaar dichtbij!’ waarschuwde hij over de radio. ‘Dekking zoeken!’

We doken het gebouw in. Ik heb geen idee hoe zwaar de bom was die hij afwierp, maar de explosie die volgde deed de muren schudden. Mijn maatje vertelde me later dat er bij de explosie 30 opstandelingen om het leven waren gekomen – het bewijs dat ze met velen druk bezig waren te proberen ons over de kling te jagen én dat luchtsteun erg belangrijk was.

Ik moet zeggen dat alle vliegers die boven ons hoofd opereerden uitermate nauwkeurig waren. In veel gevallen vroegen we hun bommen af te werpen of raketten te lanceren op doelen die slechts een paar honderd meter van ons verwijderd waren. En als je het hebt over een paar honderd kilo explosieve lading is dat verdomde dichtbij. Maar er zijn geen gekke dingen gebeurd en ik was ervan overtuigd dat ze dit soort klussen uitstekend aankonden.

Op een dag kwam een groepje mariniers vlak bij ons in de buurt onder vuur te liggen vanuit een minaret van een moskee een paar blokken verderop. We konden zien waar de schutter vandaan schoot, maar de man zelf konden we niet zien zitten. Hij had een perfecte positie gevonden en bestreek een groot deel van de stad aan zijn voeten.

Hoewel onder normale omstandigheden alles wat met een moskee te maken had voor ons verboden gebied was, maakte de aanwezigheid van een sluipschutter het gebouw tot een legitiem doelwit. We vroegen of de toren – die helemaal bovenin een koepel had met vensters erin, met vlak eronder twee omgangen, zodat het geheel wel iets weg had van een verkeerstoren – gebombardeerd kon worden. Het dak bestond uit glaspanelen, met helemaal bovenop een gepunte richel.

Toen het vliegtuig aan zijn aanloop begon maakten we ons zo klein mogelijk. De bom maakte zich los van het toestel, vloog door de lucht, raakte het topje van de minaret en verdween dwars door een van de grote dakpanelen. Daarna belandde hij op een binnenplaats aan de overkant van een steegje, waar de bom explodeerde, zo te zien zonder veel schade aan te richten.

‘Shit,’ zei ik, ‘gemist. Kom op, dan gaan we die klootzak zelf onschadelijk maken.’

We renden een paar blokken, gingen de toren in en vlogen een trap op waar maar geen einde aan leek te komen. We verwachtten elk moment dat de helper van de sluipschutter of de man zelf ergens boven ons zou opduiken om het vuur op ons te openen.

Maar dat gebeurde niet. Toen we eenmaal boven waren, zagen we waarom. De sluipschutter, die helemaal alleen in het gebouw was, was door de bom onthoofd nadat die door het glas naar binnen was komen zeilen.

Maar dat was niet het enige wat de bom had aangericht. In het steegje waar hij uiteindelijk was neergekomen, had vol opstandelingen gestaan; korte tijd later stuitten we op hun lichamen.

Die piloot was de beste schutter van ons allemaal.

Elders gedetacheerd

Nadat ik een week of twee met de Kilo-compagnie had samengewerkt, werden alle SEAL-snipers door de commandant teruggeroepen, zodat ze opnieuw konden worden ingedeeld bij onderdelen waar we het hardst nodig waren.

‘Waar ben jij nou mee bezig?’ vroeg een van de eerste SEAL’s die ik sprak. ‘We horen dat je op de grond opereert.’

‘Ja, dat klopt. Niemand waagt zich nog op straat.’

‘Wat doe je nou, man?’ zei hij nog eens, en hij nam me apart. ‘Je snapt toch wel dat als onze commandant hierachter komt, jij hier binnen de kortste keren verdwenen zult zijn?’

Hij had gelijk, maar ik trok me er niets van aan. Diep in mijn hart wist ik wat me hier te doen stond. Ook had ik het volste vertrouwen in de officier die mijn directe meerdere was. Dat was een fatsoenlijke kerel, iemand die oog had voor de dingen die gebeuren moesten.

Daar kwam nog bij dat ik zo ver van de grote bazen verwijderd was, dat het waarschijnlijk tijden zou duren voor die het in de gaten zouden hebben, en nog veel langer voor ik bevel zou krijgen hier te vertrekken.

Er kwam een groepje jongens naar me toe dat het helemaal met me eens was: we waren op straat nodig en nergens anders. Ik heb geen idee wat ze uiteindelijk zijn gaan doen, maar later hoorde ik dat ze allemaal vanaf de daken hebben geopereerd, als scherpschutter.

'Verdorie, ik zie dat je een M16 van de mariniers hebt,' zei een van de jongens van de Oostkust. 'Ik heb mijn M4 bij me. Als je wilt kun je die wel gebruiken.'

'Weet je het zeker?'

Ik nam het wapen van hem aan en het lukte me met dat geweer nog een stuk of wat vijandelijke elementen te elimineren. De M16 en de M4 zijn beide een uitstekend wapen; de mariniers geven om verschillende redenen die met hun manier van opereren te maken hebben de voorkeur aan het nieuwste model van de M16. Ikzelf geef voor gevechten op de korte afstand uiteraard de voorkeur aan de M4 met korte loop en ik was blij dat ik voor de rest van mijn tijd in Fallujah het geweer van mijn vriend mocht lenen.

Ik werd bij de Lima-compagnie ingedeeld, die een paar blokken bij Kilo vandaan opereerde. Lima hielp bij het opruimen van de vijandelijke verzetshaarden die kans hadden gezien zich opnieuw te nestelen in gebieden die we hadden gezuiverd of die over het hoofd waren gezien. De compagnie had er de handen vol aan.

Die avond ging ik ernaartoe en sprak ik in een huis dat ze eerder die dag hadden veiliggesteld met de leiding van de compagnie. De commandant van deze groep mariniers was al op de hoogte van wat ik bij Kilo had gedaan, en toen we vervolgens nog een beetje napraatten vroeg hij me wat ik wilde.

'Ik zou het liefst met jullie allemaal op straatniveau actief willen zijn.'

'Prima.'

Ook de Lima-compagnie bleek uit grandioze knullen te bestaan.

Zeg niets tegen mijn moeder

Een paar dagen later waren we bezig een blok huizen te zuiveren, toen ik in een nabijgelegen straat hoorde schieten. Ik zei tegen de mariniers met wie ik daar was dat ze moesten blijven waar ze waren, en holde ernaartoe om te kijken of ik kon helpen.

Ik trof een tweede groep mariniers, die een smal straatje in waren gegaan en daar onder hevig geweervuur was komen te liggen. Ze hadden zich al teruggetrokken en tegen de tijd dat ik arriveerde, waren ze allemaal in dekking gegaan.

Een jonge marinier had het net niet gehaald. Hij lag enkele meters verderop, op zijn rug, en schreeuwde het uit van de pijn.

Ik gaf onderdrukkingsvuur en rende erheen om hem er weg te halen. Toen ik hem bereikte, zag ik dat hij er slecht aan toe was – een schot in de buik. Ik hurkte neer, greep zijn beide armen vast en begon hem achteruitlopend mee te trekken.

Op de een of andere manier gleed ik uit. Ik viel achterover en kreeg de gewonde jongen over me heen. Op dat moment was ik zo bekaf en buiten adem dat ik niets anders kon doen dan daar een paar minuten blijven liggen, hoewel de kogels nog steeds in het rond vlogen.

De soldaat was een jaar of achttien. Hij was duidelijk zwaar gewond. Ik zag dat hij het niet lang meer zou maken.

‘Zeg alsjeblieft niet tegen mijn moeder dat ik pijn heb gehad toen ik doodging,’ mompelde hij.

Shit, jongen, ik weet niet eens hoe je heet, dacht ik. *Ik zeg helemaal níéts tegen je moeder.*

‘Oké, oké,’ zei ik. ‘Maak je geen zorgen. Maak je geen zorgen. Alles komt in orde. Zeker weten.’

Hij stierf nog voor hij mijn leugens had kunnen horen over hoe alles in orde zou komen.

Er kwam een groepje mariniers naar ons toe. Ze tilden hem van me af en legden hem achter in een Hummer. We vroegen luchtsteun aan en even later zorgde een luchtaanval ervoor dat de vijandelijke posities waar het vuur vandaan was gekomen – aan de andere kant van het smalle straatje – vernietigd werden.

Ik keerde naar mijn huizenblok terug en vocht verder.

Thanksgiving

Ik dacht aan de doden en gewonden die er bij ons waren gevallen, en besefte dat ik wel eens de volgende zou kunnen zijn die werd weggedragen. Maar ik was niet van plan de handdoek in de ring te gooien. Ik was vast van plan die huizen binnen te blijven dringen, of zo nodig de troepen vanaf de daken te ondersteunen. Ik kon de jonge mariniers met wie ik samenwerkte niet laten vallen.

Ik hield mezelf voor: *ik ben een SEAL. Van mij wordt verwacht dat ik harder en beter ben. Ik laat ze niet in de steek.*

Niet dat ik vond dat ik beter en harder was dan zij, maar zo keken de mensen over het algemeen tegen ons aan. En ik wilde die jongens niet teleurstellen. Ik wilde niet falen, niet voor hén en niet voor mezelf.

Die manier van denken is er bij ons ingeramd: *wij zijn de allerbesten. Wij zijn het neusje van de zalm. Wij zijn onoverwinnelijk.*

Ik weet niet of ik tot de allerbesten behoor, maar ik besefte wel dat als ik nu opgaf, ik er zeker niet bij zou horen.

Wel voelde ik me onoverwinnelijk. Dat kon niet anders: ik raakte in allerlei ellendige situaties terecht zonder overhoop te worden geschoten… tot nu toe dan.

Thanksgiving ging aan ons voorbij terwijl we nog druk in gevecht waren.

Ik herinner me nog goed hoe mijn Thanksgivingmaaltijd verliep. De gevechten werden eventjes – misschien net een half uur – stilgelegd, waarna het eten naar het dak werd gebracht waar wij posities hadden ingenomen.

Kalkoen, aardappelpuree, vulling, sperziebonen voor tien man… en dat allemaal in een grote doos.

Alles bij elkaar. Geen afzonderlijke porties. Alles bij elkaar op een grote hoop. Ook zaten er geen borden, geen vorken, geen messen en geen lepels bij; we moesten het maar met onze vingers naar binnen werken. Dat was onze Thanksgiving.

Maar vergeleken met de rantsoenen die we gewoonlijk kregen smaakte het uitstekend.

Aanval op het moeras

Na ongeveer een week bij de Lima-compagnie te hebben meegelopen, keerde ik naar Kilo terug. Het was afschuwelijk om te horen wie er in de periode dat ik afwezig was geweest gewond was geraakt en wie er was gesneuveld.

Omdat de aanval nagenoeg achter de rug was, kregen we een nieuwe taak: een kordon rond het stadsdeel opzetten om te voorkomen dat er weer opstandelingen binnen zouden komen. Onze sector lag langs de Eufraat, aan de westkant van de stad. Vanaf dat moment trad ik weer op als sniper. En omdat ik ervan uitging dat mijn doelwitten zich weer op grotere afstanden zouden bevinden, stapte ik over op de .300 Win Mag.

We nestelden ons op de bovenste etage van een twee verdiepingen hoog huis met uitzicht op de rivier, enkele honderden meters verwijderd van de brug waar de Blackwater-medewerkers waren opgehangen. Pal aan de overkant van de rivier lag een moerasachtig gebied dat grotendeels met onkruid en struiken was begroeid. Er vlakbij lag een ziekenhuis dat door de opstandelingen al voor onze aanval tot een soort hoofdkwartier was omgebouwd, en zelfs nu leek dat gebied nog steeds een enorme aantrekkingskracht uit te oefenen.

Elke nacht probeerde wel iemand van daaruit ons gebied binnen te dringen. Elke nacht loste ik wel een paar schoten en lukte het me een of twee van die lieden te neutraliseren – soms zelfs meer.

Een eindje verderop lag een kampement van het nieuwe Iraakse leger. De idioten daar vonden het blijkbaar nodig om af en toe ook wat schoten onze kant uit te lossen. En dat deden ze elke dag. We hingen een signaallap over onze positie – om duidelijk aan te geven dat we aan dezelfde kant streden – maar ze bleven op ons vuren. We namen radiocontact op met hun commandocentrale. Ze bleven op ons schieten. We namen opnieuw contact met hen op en vloekten hen stijf. Ze bleven ons onder vuur nemen. We hebben alles gedaan om ze zover te krijgen dat ze ophielden – misschien hadden we er wel een bom bovenop moeten laten vallen.

De terugkeer van Runaway

Bij Kilo kreeg ik ook weer met Runaway te maken. Tegen die tijd was ik wel enigszins gekalmeerd en hield ik het netjes, hoewel mijn gevoelens jegens die vent niet veranderd waren.

Runaway was trouwens ook niet veranderd. Het was gewoon zielig.

Op een gegeven moment zat hij ’s avonds bij ons op het dak toen we onder vuur werden genomen door opstandelingen die zich ergens schuilhielden.

Ik dook weg achter de een meter twintig hoge borstwering. Toen het vuren wat minder werd, wierp ik er een snelle blik overheen en probeerde te zien waar de schoten vandaan waren gekomen, maar daar was het te donker voor.

Er klonken opnieuw schoten. Iedereen zocht weer dekking. Ik liet me maar een klein stukje zakken in de hoop in het duister ergens mondingsvuur te zien, toen het volgende schot klonk. Ik zag helemaal niets.

‘Kom op,’ zei ik. ‘Bepaald nauwkeurig zijn ze niet. Waar komen die schoten vandaan?’

Runaway gaf geen antwoord.

‘Runaway, kijk goed of je ergens mondingsvuur ziet,’ zei ik.

Ik kreeg nog steeds geen antwoord. Er volgden nog twee, drie schoten, zonder dat ik kon constateren waar ze vandaan kwamen. Uiteindelijk draaide ik me om om te vragen of hij iets had gezien.

Runaway was nergens te bekennen. Hij bleek naar beneden te zijn gegaan – hij kon daar alleen niet verder omdat een stel mariniers er de boel hadden afgegrendeld.

‘Ik had boven op het dak wel doodgeschoten kunnen worden,’ zei hij toen ik hem eenmaal had ingehaald.

Nadat ik hem had opgedragen een marinier naar boven te sturen die in zijn plaats voor dekking moest zorgen, heb ik hem beneden maar achtergelaten. Van die nieuwe kerel wist ik in elk geval zeker dat hij nooit de benen zou nemen.

Runaway werd uiteindelijk overgeplaatst naar een eenheid waar hij niet langer bij gevechten ingezet zou worden. Hij durfde niet meer. Hij had zich terug moeten trekken. Dat zou weliswaar gezichtsverlies voor hem

betekend hebben, maar dit was veel erger. Hij moest nu iedereen ervan zien te overtuigen dat hij geen watje was, terwijl iedereen dat al lang wist.

Runaway, de grote soldaat, verklaarde tegenover de mariniers dat SEAL's en snipers ver onder hun kunnen werden ingezet om de boel in de gaten te houden.

'Dat moeten SEAL's helemaal niet doen. Dat is helemaal geen werk voor zulke specialisten,' zei hij. Maar het probleem waren niet alleen de SEAL's , zoals hij al snel duidelijk wist te maken. 'Die Irakezen zijn bezig zich te hergroeperen en lopen ons straks nog onder de voet.'

Hij zat er met zijn voorspelling maar een beetje naast. Misschien lag er voor hem wel een prachtige carrière als militair planner in het verschiet.

Het moeras

Het echte probleem waarmee we zaten, waren de opstandelingen die het moeras aan de overkant van de rivier als toevluchtsoord gebruikten. Langs de oever lagen talloze eilandjes die met struikgewas en bomen waren begroeid. Hier en daar staken wat hopen hard geworden modder en stenen boven de struiken uit.

Af en toe dook er tussen de begroeiing een opstandeling op, die dan snel een paar schoten loste, om onmiddellijk weer tussen de struiken weg te duiken, waar ze uiteraard niet te zien waren. De begroeiing was zo dicht, dat ze niet alleen heel dicht bij de rivier konden komen, maar ook bij ons – vaak tot op 100 meter, en dat zonder dat we ze konden zien. Zelfs Irakezen kunnen op die afstand iemand raken.

Om een en ander nog wat ingewikkelder te maken, huisde er ook nog eens een kudde waterbuffels in dat moeras, en die dieren zaten natuurlijk ook niet stil. Als je iets hoorde of iets zag bewegen, had je vaak geen idee of dat de vijand was of een van die waterbuffels.

We probeerden creatief te zijn en vroegen of er een napalmbom op dat terrein kon worden gegooid, zodat de vegetatie zou wegbranden, maar dat idee werd afgekeurd.

Na enkele dagen besefte ik dat het aantal opstandelingen daar sterk was toegenomen. Het was duidelijk idee dat de vijand langzaam maar zeker

doorkreeg waar ik ergens zat. De kans was groot dat ze op een gegeven moment zo veel mensen bij elkaar hadden, dat ik niet langer in staat zou zijn ze allemaal uit te schakelen.

Hoewel ik het best leuk gevonden zou hebben dat te proberen.

De mariniers riepen de hulp in van een FAC, een *forward air controller*, een waarnemer die luchtsteun tegen de opstandelingen kon aanvragen. Ze stuurden iemand die zelf ook vlieger bij de mariniers was en nu een tijdje op de grond dienstdeed. Hij heeft een paar keer geprobeerd een luchtaanval te laten uitvoeren, maar de hotemetoten hoger in de pikorde weigerden steeds er toestemming voor te geven.

In die tijd hoorde ik dat er al zo veel verwoest was in de stad, dat de legerleiding niet wilde dat er nog meer vermijdbare schade zou worden aangericht. Ik denk niet dat Fallujah er veel op achteruit zou zijn gegaan als dat moerassige terrein met zijn struiken was platgebombardeerd. Maar ik ben maar een SEAL en ik begrijp dat soort gecompliceerde zaken natuurlijk niet.

Die piloot was echter een prima kerel. Hij gedroeg zich niet arrogant en je had dan ook niet in de gaten dat hij officier was. We mochten hem allemaal erg graag en respecteerden hem. En om te laten zien dat we hem aardig vonden, mocht hij af en toe achter ons geweer gaan liggen en door het telescoopvizier naar de omgeving kijken. Maar hij heeft geen schot gelost.

Naast de FAC stuurden de mariniers ook een sectie met zware wapens, nog wat snipers en een mortiersectie onze kant op. Die mortierjongens hadden witte-fosforgranaten bij zich, waarmee ze probeerden het struikgewas aan de overkant in de fik te zetten. Helaas lieten die granaten maar kleine delen van dat moeras ontbranden; het vuur laaide dan heel even op, sputterde nog een tijdje en ging vervolgens uit omdat de grond te vochtig was.

Bij onze volgende poging slingerden we er thermietgranaten naartoe. Een thermietgranaat is een brandbom die een hitte afgeeft van 2000 tot 3000 graden Celsius en die zich binnen enkele seconden door een zeven millimeter dikke staalplaat brandt. We kropen naar de rivier en slingerden die dingen naar de overkant.

Dat werkte ook al niet, dus maakten we maar onze eigen geïmproviseerde brandbommen. Als het om dat moeras ging beschikten de scherpschutters en de mortierjongens van de mariniers over behoorlijk wat creativiteit. Van

alle plannen die de revue passeerden ging mijn persoonlijke voorkeur uit naar het creatieve gebruik van de zogenaamde *cheese charges*, gele ringen met explosieven die onder mortiergranaten konden worden geplaatst. (Die dingen worden gebruikt om de mortiergranaat voort te stuwen. De af te leggen afstand van zo'n granaat kan worden geregeld door meer of minder van die ringen te plaatsen.) We stopten dat spul in een buis, voegden er ontstekingskoord aan toe, vervolgens nog dieselbrandstof en maakten het af met een tijdontsteking. Daarna slingerden we het geheel naar de overkant van de rivier en keken dan wat er gebeurde.

We hebben een paar keer behoorlijk felle lichtflitsen veroorzaakt, maar eigenlijk was er niets dat echt goed werkte.

Hadden we maar een vlammenwerper gehad…

Het moeras bleef een 'vijandrijke omgeving' die vol zat met opstandelingen. Ik denk dat ik er die week in m'n eentje al achttien of negentien voor mijn rekening heb genomen; de rest van de jongens brachten het totaal voor dat gebied op 30 of meer.

De rivier leek op deze slechteriken een speciale aantrekkingskracht uit te oefenen. Terwijl wij druk bezig waren allerlei manieren te verzinnen om dat moeras plat te branden, probeerden zij op alle mogelijke manieren naar de overkant te komen.

De meest bizarre manier was er een met strandballen.

Strandballen en kansloze pogingen

Op een middag keek ik vanaf het dak naar de rivier, toen een groepje van circa zestien volledig bewapende opstandelingen uit hun dekking tevoorschijn kwam. Ze hadden scherfvesten aan en hadden alle mogelijke uitrustingsstukken bij zich. (Later kwamen we erachter dat het Tunesiërs waren, blijkbaar door een van de militante groepen gerekruteerd om het in Irak tegen de Amerikanen op te nemen.)

Zo vreemd was dat niet, hoewel ze in dit geval ook nog eens vier erg grote, felgekleurde strandballen bij zich hadden.

Ik kon mijn ogen niet geloven: ze splitsten zich op in groepjes en stapten het water in, vier man per strandbal. Even later, terwijl ze de bal gebruikten om te blijven drijven, begonnen ze naar de overkant te peddelen.

Het was mijn opdracht om ze daar niet aan te laten komen, maar dat betekende niet dat ik noodzakelijkerwijs al deze lieden afzonderlijk een kogel door het hoofd moest jagen. Verdorie, ik moest toch zuinig met mijn munitie omgaan; je wist nooit waar ik nog mee te maken zou krijgen.

Ik schoot de eerste bal lek. De vier mannen deden wanhopige pogingen de drie nog resterende ballen te bereiken.

Plop.

Ik schoot bal nummer twee lek.

Eigenlijk was dit best leuk.

Verdorie, dit was hártstikke leuk. Het leek wel of de opstandelingen elkáár begonnen te bevechten; het oorspronkelijke plan om Amerikanen te doden had zich nu tegen hen gekeerd.

‘Moet je eens kijken,’ zei ik tegen de mariniers terwijl ik strandbal nummer drie lekschoot.

Ze kwamen naar de rand van het dak en zagen hoe de opstandelingen vochten om een plaatsje aan strandbal nummer vier te bemachtigen. Degenen die daar geen kans toe zagen, verdwenen onder water en verdronken.

Ik liet ze nog wat langer met elkaar vechten en joeg toen een kogel in die laatste bal. De mariniers verlosten de rest van de opstandelingen uit hun lijden.

Dat waren de vreemdste schoten die ik ooit heb gelost. Het schot waarbij ik de grootste afstand overbrugde vond ook plaats rond die tijd.

Op een dag zag ik een groepje van drie opstandelingen op de oever verschijnen, iets stroomopwaarts, op een afstand van zo’n 1800 meter. Een stuk of wat van hen hadden dat al eerder geprobeerd, daar zo staan, in de wetenschap dat we niet op hen zouden schieten omdat de afstand net iets te groot was. Volgens onze geweldsinstructies mochten we ze aanpakken, maar dat was zinloos. Die lieden wisten blijkbaar dat hun niets kon overkomen en begonnen ons vervolgens als een stelletje jeugdige delinquenten uit te dagen.

De FAC kwam naar ons toe, en toen hij mij door mijn telescoopvizier naar die lieden zag kijken moest hij onwillekeurig lachen.

'Chris, die jongens raak je nooit.'

Tja, ik reageerde niet met te zeggen dat ik op het punt stond het te proberen, maar zijn woorden klonken bijna als een uitdaging. Er kwamen nog wat mariniers omheen staan en die maakten min of meer dezelfde opmerking.

En steeds als iemand tegen me zegt dat ik iets niet kan, heb ik het idee dat het wel degelijk mogelijk moet zijn. Maar 1800 meter is zo ver weg dat ik mijn telescoopvizier niet eens op die afstand kan instellen. Dus gooide ik er wat hoofdrekenen tegenaan en richtte met behulp van een boom vlak achter een van de grinnikende idioten die ons voor joker probeerden te zetten.

Ik haalde de trekker over.

De maan, de aarde en de sterren stonden blijkbaar op één lijn. God blies de kogel voort en ik wist de klootzak midden in de onderbuik te raken.

Zijn twee makkers gingen er als een haas vandoor.

'Neem ze te grazen!' riepen de mariniers. 'Schiet ze dood!'

Ik denk dat ze op dat moment geloofden dat ik álles kon raken. Maar eerlijk gezegd had ik veel geluk dat ik de vent op wie ik richtte wist te raken; die lui die nu wegrenden kon ik wel vergeten, dat lukte me nooit.

Maar dat laatste schot bleek het langste dodelijk schot van mijn periode in Irak te zijn.

Verkeerde voorstelling van zaken

Mensen denken dat snipers altijd over dit soort grote afstanden schieten. Hoewel de afstanden tot ons doelwit meestal groter zijn dan voor jongens aan het front gebruikelijk is, zijn ze over het algemeen minder groot dan de meeste mensen denken.

Ik heb nooit veel werk gemaakt van het meten van de afstanden waarover ik heb geschoten. De afstand was in feite afhankelijk van de situatie. In de steden, waar ik de meeste tegenstanders heb omgelegd, schiet ik meestal van zo'n 200 tot 400 meter. Daar zijn je doelwitten, dus daar schiet je dan op.

Maar op het platteland is het een heel ander verhaal. De schoten daar variëren van pakweg 800 tot 1200 meter. En daar heb je ook erg veel aan geweren die voor die grotere afstanden zijn bedoeld, zoals de .338.

Iemand heeft me eens gevraagd of ik een favoriete afstand had. Makkelijk zat: hoe dichterbij hoe beter.

Zoals ik al eerder vertelde, denken de meeste mensen dat een scherpschutter altijd op het hoofd van zijn doelwit richt. Ik persoonlijk richt nooit op het hoofd, tenzij ik er absoluut van overtuigd ben dat ik een treffer zal plaatsen. En dat komt in een strijd zelden of nooit voor.

Ik richt liever op het lichaam, op het midden van het lichaam. Dan heb ik voldoende speelruimte. Waar ik mijn doelwit in zo'n geval ook mag raken, hij gaat onherroepelijk neer.

Terug naar Bagdad

Na een week langs de rivier in stelling te hebben gelegen, werd ik teruggeroepen om van plaats te wisselen met een andere SEAL-sniper, die kort daarvoor tijdens de operatie gewond was geraakt en nu weer in actieve dienst mocht terugkeren. Ik had als scherpschutter meer dan mijn plicht gedaan en het was nu tijd om iemand anders een kans te geven.

De leiding stuurde me voor een paar dagen terug naar Camp Fallujah. Het was een van de weinige pauzes in de oorlog waar ik echt blij mee was. Na de felle gevechten in de stad was ik zonder meer toe aan een korte vakantie. De warme maaltijden en de douches deden me goed.

Na een paar dagen rust kreeg ik de opdracht weer te gaan samenwerken met GROM in Bagdad.

We waren op weg naar Bagdad, toen onze Hummer getroffen werd door een ingegraven bermbom. Dat ding kwam vlak achter ons voertuig tot ontploffing; iedereen aan boord schrok zich lam – behalve ik en nog een andere vent die al sinds het begin van het offensief in Fallujah actief was geweest. We keken elkaar aan, knipoogden naar elkaar, deden onze ogen weer dicht en gingen weer slapen. Vergeleken met de explosies van de

afgelopen maand en de ellende die we net achter de rug hadden, had dit niets te betekenen.

Terwijl ik in Irak zat, was mijn peloton naar de Filipijnen gestuurd om daar lokale troepen te trainen in de strijd tegen radicale terroristen. Het was niet bepaald de opwindendste opdracht. Na het voltooien van die taak werden de jongens naar Bagdad gestuurd.

Samen met nog een stel SEAL's gingen we naar het vliegveld toen ze aankwamen.

Ik verwachtte een groots welkom, uiteindelijk werden we weer verenigd.

Maar toen ze het vliegtuig uit stapten, scholden ze me uit.

'Hé, klootzak!'

En nog veel erger dan dat. De SEAL's blinken uit in van alles, dus ook in schelden en vloeken. En SEAL's kunnen ook verdomd jaloers zijn.

Ik vroeg me af waarom ik de afgelopen maanden niets van ze gehoord had. Maar eigenlijk vroeg ik me voornamelijk af waaróm ze jaloers waren – ik dacht dat ze nog niet wisten wat ik in Irak had gedaan.

Later hoorde ik dat mijn sergeant-majoor hun de rapporten had laten zien waarin verslag werd gedaan van mijn scherpschuttersactiviteiten in Fallujah. Terwijl zij de handjes van de Filippino's vast hadden mogen houden en zich ondertussen de pestpokken hadden verveeld, had ik me kostelijk mogen vermaken.

Daar zijn ze trouwens later wel van teruggekomen. Uiteindelijk vroegen ze me zelfs of ik een presentatie wilde geven over wat ik had uitgespookt, compleet met aanwijsstok en dergelijke. Een mooie kans om weer eens van PowerPoint gebruik te maken.

Lol met de hotemetoten

Nu ze hier toch waren, sloot ik me bij hen aan en voerden we enkele DA's uit. De inlichtingendienst spoorde bijvoorbeeld een kerel op die bermbommen in elkaar zette – of een geldschieter – gaf de bijzonderheden dan aan ons door, waarna wij eropaf gingen en de betreffende persoon oppakten. Dit soort acties werd altijd 's ochtends vroeg uitgevoerd; we

bliezen dan de voordeur open, stormden naar binnen en namen de verdachte in hechtenis nog voor hij de kans kreeg zijn bed uit te komen.

Dat ging zo ongeveer een maand door. DA's waren toen voor ons al behoorlijk routine geworden; in Bagdad waren ze aanzienlijk minder gevaarlijk dan in Fallujah.

We verbleven in de buurt van BIAP – Bagdad International Airport – en opereerden van daaruit. Op een dag kwam mijn sergeant-majoor naar me toe en keek me grinnikend aan.

'Ik vind dat je wel wat leuks verdient, Chris,' zei hij tegen me. 'Je gaat PSD doen.'

Dit was duidelijk een gevalletje van SEAL-sarcasme. PSD staat voor *personal security detail* – je wordt dan ingezet als lijfwacht. Het peloton had opdracht gekregen hoge Irakese ambtenaren te beschermen. In een poging de overheid te ontregelen werd dit soort lieden steeds vaker door de opstandelingen ontvoerd. Het was een ondankbare taak. Tot dan toe was het me gelukt eronderuit te komen, maar het zag ernaar uit dat ik nu toch echt een keer het haasje was. Ik vertrok naar de andere kant van de stad, de Groene Zone. (De Groene Zone was het deel van het centrum van Bagdad dat als speciaal beveiligd gebied voor de geallieerden en de nieuwe Irakese regering was ingericht. Het was van de rest van de stad gescheiden door een hoge betonnen muur en prikkeldraadversperringen. Er waren maar een paar plaatsen waar je er in en uit kon, en die werden zwaar bewaakt. Niet alleen de ambassades van de Verenigde Staten en de andere geallieerde landen waren hier te vinden, maar ook de belangrijkste Irakese overheidsgebouwen.)

Ik hield het er precies een week uit.

Deze Irakese functionarissen – die zichzelf uitermate belangrijk vonden – stonden erom bekend dat ze hun escorte nooit vertelden wat ze van plan waren en wie er in hun gezelschap zouden meereizen. Gezien de veiligheidsmaatregelen die in de Groene Zone van kracht waren, was dat een gigantisch probleem.

Ik fungeerde als *advance*. Dat betekende dat ik bij een officieel konvooi vast vooruit ging om me ervan te overtuigen dat de geplande route veilig was, en bij alle wegversperringen en controleposten klaar moest staan om de voertuigen die tot het konvooi behoorden te identificeren, zodat ze snel

door konden rijden. Op die manier konden de Irakese voertuigen passeren zonder dat ze een gemakkelijk doelwit vormden.

Op een dag reed ik voor een konvooi uit dat ook de Irakese vicepresident vervoerde. Ik had de route al helemaal verkend en stopte vlak buiten het vliegveld bij een door mariniers bemande controlepost.

Bagdad International Airport lag aan de westkant van de stad, en de Groene Zone aan de oostkant. Hoewel beide gebieden redelijk veilig waren, kwamen de directe omgeving ervan en de snelweg ernaartoe nog wel eens onder vijandelijk vuur te liggen. Het waren belangrijke doelwitten voor de terroristen, want ze beseften natuurlijk maar al te goed dat iedereen die naar buiten kwam of naar binnen wilde op de een of andere manier iets met de Amerikanen of de nieuwe Irakese regering te maken moest hebben.

Ik stond in radiocontact met een van mijn jongens die met het konvooi meereed. Hij meldde me welke passagiers er aan boord waren en uit hoeveel voertuigen het konvooi bestond, dat soort dingen. Hij vertelde me ook dat er een leger-Hummer voor de stoet uit reed en dat de colonne werd afgesloten door een tweede leger-Hummer – eenvoudige herkenningspunten die ik vast aan de bewakers bij de wegversperringen kon doorgeven.

Het konvooi kwam aangescheurd, met helemaal voorop een Hummer. We telden het aantal voertuigen, en kijk aan, daar was de laatste Hummer, die de achterhoede vormde.

Alles prima in orde.

Plotseling bleken er met hoge snelheid nog twee voertuigen aan te komen.

De mariniers keken mijn kant op.

‘Die twee zijn niet van mij,’ riep ik hun toe.

‘Wat wil je dat we doen?’

‘Zet die Hummer van jullie dwars op de weg en richt jullie .50 op die wagens,’ schreeuwde ik terwijl ik mijn M4 omhoogbracht.

Ik sprong met mijn geweer in de aanslag voor de doorgang, in de hoop de aandacht van de voorste chauffeur te trekken.

Die was duidelijk niet van plan te stoppen.

De Hummer van de mariniers kwam vlak achter mij tot stilstand; de schutter had zijn wapen doorgeladen en kon zo nodig onmiddellijk vuren. Ik had nog steeds geen flauw idee of ik te maken had met een ontvoering of met een paar verdwaalde voertuigen, en loste een waarschuwingsschot.

De chauffeurs van de auto's gooiden hun stuur om, maakten rechtsomkeert en scheurden weg.

Wat dit een mislukte ontvoering? Zelfmoordterroristen die plotseling niet meer durfden?

Nee hoor. Later kwam ik erachter dat het om twee vrienden van de vicepresident ging. Hij was vergeten ons erover in te lichten.

Hij vond het niet leuk. Mijn meerderen vonden het ook niet leuk. Ik hoefde geen PSD-taken meer uit te voeren, en dat vond ik helemaal niet erg, alleen betekende dat wel dat ik nog een hele week in de Groene Zone kon gaan zitten duimendraaien.

Mijn pelotonscommandant probeerde me terug te halen, zodat ik aan nog wat DA's kon deelnemen. Maar het hoofdkwartier besloot me nog een tijdje te laten bungelen, zodat ik gedwongen was nog enkele dagen in ledigheid door te brengen. En je kunt een SEAL niet erger folteren dan door hem bewust niet in te zetten.

Gelukkig hielden ze dat niet al te lang vol.

Haifa Street

In december 2005 waren er in Irak parlementsverkiezingen, de eerste algemene verkiezingen sinds de val van Saddam, en tevens de eerste vrije verkiezingen die er in dat land ooit gehouden waren. De opstandelingen deden alles om die verkiezingen te saboteren. Ambtenaren die ze moesten voorbereiden werden links en rechts ontvoerd, terwijl andere zonder pardon op straat werden doodgeschoten.

Over negatief campagne voeren gesproken.

Vooral Haifa Street in Bagdad was een gevaarlijk oord. Nadat daar drie verkiezingsmedewerkers waren vermoord, besloot het leger maatregelen te treffen om de beambten daar beter te beschermen.

Daarvoor waren snipers nodig die vanaf hooggelegen punten de buurt in de gaten konden houden.

Ik was sniper. Ik was beschikbaar. Ik hoefde mijn vinger niet eens op te steken.

Ik werd toegevoegd aan een legereenheid van de Arkansas National Guard, een groep geweldige kerels, stuk voor stuk ervaren militairen.

Mensen die de traditionele scheiding tussen de verschillende krijgsmachtonderdelen gewend zijn, vinden het vaak vreemd als een SEAL met het leger samenwerkt, of zelfs met de mariniers, maar in Irak werkten de krijgsmachtonderdelen veel samen.

Elke eenheid kon een RFF (*request for forces* – een verzoek om militaire assistentie) indienen. Aan dat verzoek werd dan voldaan door de troepen die op dat moment beschikbaar waren. Dus als een eenheid snipers nodig had, zoals in dit specifieke geval, stuurde het krijgsmachtonderdeel dat snipers beschikbaar had, hen naar het betreffende onderdeel door.

Er worden tussen de marine, het leger en de mariniers constant mensen heen en weer geschoven, en ik heb gezien dat de verschillende krijgsmachtonderdelen veel respect voor elkaar hebben – in elk geval tijdens acties. Het overgrote deel van de mariniers en de legerjongens met wie ik heb samengewerkt waren eersteklas soldaten. Er waren natuurlijk uitzonderingen, maar dat soort lieden vind je ook bij de marine.

De eerste dag dat ik me voor die nieuwe klus meldde, had ik het gevoel dat ik een tolk nodig had. Ik word wel eens geplaagd met mijn Texaanse accent, maar deze boerenkinkels… jeetje mina. De belangrijke informatie kreeg ik van officieren en de hogere onderofficieren, die stuk voor stuk verstaanbaar Engels spraken, maar de jonge soldaten – die volgens mij rechtstreeks uit de bushbush kwamen – hadden net zo goed Chinees kunnen spreken. Ik verstond geen moer van wat ze zeiden.

Eenmaal in Haifa Street begonnen we in de buurt van de plaats waar de drie verkiezingsmedewerkers waren vermoord. De National Guard zou een appartementsgebouw bezetten waarin wij dan een observatiepost zouden inrichten. Vervolgens zou ik een geschikt plekje zoeken om me te installeren.

Haifa Street was niet bepaald Hollywood Boulevard, hoewel het wel de plek was waar je als slechterik moest zijn. De straat was ongeveer drie kilometer lang en liep van de Assassin’s Gate aan het begin van de Groene Zone helemaal door tot in het noordwesten van de stad. Daar hadden zich al diverse vuurgevechten afgespeeld, waren alle mogelijke soorten

bermbommen afgegaan, waren mensen ontvoerd of vermoord… alles wat je kon verzinnen was in Haifa Street gebeurd. De Amerikaanse soldaten hadden de straat Purple Heart Boulevard genoemd, vanwege de vele verwondingen die ze daar hadden opgelopen.

De gebouwen waarin we observatieposten inrichtten waren zo’n vijftien, zestien verdiepingen hoog, waardoor we prima zicht op de straat hadden. Wel verwisselden we regelmatig van positie, zodat de opstandelingen nooit precies wisten waar ze ons konden verwachten. Langs de iets verderop gelegen snelweg en langs Haifa Street stonden talloze lage gebouwtjes die als schuilplaats voor de opstandelingen konden fungeren. Om op hun werk te komen hoefden onze tegenstanders nooit grote afstanden af te leggen.

De opstandelingen hier vormden een heel aparte mix: sommige waren moedjahedien, voormalige leden van de Ba’ath-partij of lieden die vroeger in het Irakese leger hadden gezeten. Andere behoorden tot de Irakese Al-Qaida of waren aanhangers van Sadr of een van de vele andere randdebielen die hier resideerden. In eerste instantie liepen ze in het zwart rond, of hadden ze zo’n groene sjerp om, maar toen ze in de gaten kregen dat ze nogal opvielen, gingen ze gewone burgerkleding dragen, zoals de rest van de bevolking. Ze wilden het liefst zo goed mogelijk in de menigte opgaan, zodat het voor ons moeilijker zou worden om ze op te sporen. Het waren lafaards, die niet alleen bereid waren om vrouwen en kinderen als levend schild te gebruiken, maar het liefst ook nog zagen dat we die vrouwen en kinderen zouden doden, want ze dachten dat het hun zaak ten goede zou komen als wij in kwaad daglicht kwamen te staan.

Op een middag zag ik beneden me een tiener op een bus staan wachten. Toen de bus even later stopte, stapte er een groepje al wat oudere tieners en jongelui uit. Plotseling draaide de tiener die ik in de gaten hield zich om en liep snel de tegenoverliggende richting uit.

Het groepje ging achter hem aan. Een van hen haalde een pistool tevoorschijn en sloeg zijn arm om de nek van de jongen.

Zodra hij dat deed vuurde ik. De jongen die ik wilde beschermen ging ervandoor. Het lukte me om twee, drie van de aspirant-ontvoerders om te leggen, maar de anderen slaagden erin te ontkomen.

Vooral zonen van verkiezingsmedewerkers waren een favoriet doelwit. De opstandelingen oefenden zo via de familie druk uit op de medewerkers om zich terug te trekken. En werkte dat niet, dan werden er gewoon op

straat familieleden vermoord, als waarschuwing dat ze hun werkzaamheden ten behoeve van de verkiezingen onmiddellijk moesten staken. Er werden zelfs mensen op klaarlichte dag doodgeschoten om te voorkomen dat ze hun stem uit zouden brengen.

Wellust en surrealisme

Op een avond namen we onze intrek in iets waarvan wij dachten dat het een verlaten appartement was, omdat het leeg was toen we er arriveerden. Ik werkte samen met een andere sniper, en toen mijn dient erop zat ging ik op zoek naar spullen die onze observatiepost wat comfortabeler konden maken.

In een bureaula vond ik allerlei sexy lingerie: slipjes zonder kruis, pikante nachthemdjes – allemaal heel gewaagd.

Alleen was het mijn maat niet.

Vaak vond je in dit soort gebouwen een vreemde, bijna surrealistische mix van allerlei spullen, dingen die onder normale omstandigheden al totaal misplaatst leken. Zoals de autobanden die we in Fallujah op een dak tegenkwamen, of de geit die we aantroffen in de badkamer van een appartement in Haifa Street.

Als ik iets geks zag, vroeg ik me de rest van de dag af wat het verhaal erachter zou kunnen zijn. Maar na een tijdje ging ik dit soort bizarre zaken steeds normaler vinden.

Bepaald niet verrassend was het enorme aantal tv’s en satellietschotels die we zagen, want die vonden we overal, zelfs midden in de woestijn. Het is regelmatig gebeurd dat we op een kleine nederzetting van nomaden stuitten: een stuk of wat tenten omringd door wat dieren en verder alleen maar de open ruimte. En toch zag je ook daar overal satellietschotels bovenuit steken.

Naar huis bellen

Op een avond had ik dienst en hield ik vanuit onze observatiepost de omgeving in de gaten, maar het was erg rustig. Gewoonlijk ging het er ’s nachts in Bagdad vrij rustig aan toe. De opstandelingen vielen ons dan meestal niet aan, want ze wisten dat wij gebruikmaakten van geavanceerde technologieën, zoals nachtzichtapparatuur en infraroodsensoren. Dus ik besloot even rust te nemen en mijn vrouw te bellen om haar te vertellen dat ik aan haar dacht.

Ik haalde onze satelliettelefoon tevoorschijn en toetste het nummer van thuis in. Als ik Taya belde, zei ik haar meestal dat ik op de basis was, hoewel ik in werkelijkheid dan met observeren bezig was of ergens in het veld zat. Ik wilde haar niet onnodig bang maken.

Maar om de een of andere reden vertelde ik haar op deze avond precies wat ik aan het doen was.

‘Kun je eigenlijk wel praten?’ vroeg ze.

‘Ja hoor, hier is niets aan de hand,’ zei ik.

Nou, ik had misschien net twee, drie zinnen gesproken, toen iemand vanaf de straat op het gebouw begon te schieten.

‘Wat is dat?’ wilde ze weten.

‘O, niets,’ zei ik nonchalant.

Ik had die woorden nog niet uitgesproken, of het geweervuur zwol gigantisch aan.

‘Chris?’

‘Nou, ik denk dat ik nu moet ophangen,’ zei ik haar.

‘Is alles goed met je?’

‘Ja hoor. Niets met me aan de hand,’ loog ik. ‘Er is niets gebeurd hier. Ik bel je later nog wel even.’

Op dat moment werd de rechterbuitenmuur vlak naast me door een RPG getroffen. Ik sloeg met mijn gezicht tegen de muur, waarbij ik een paar schoonheidsvlekjes en tijdelijke tatoeages opliep, met dank aan de opstandelingen.

Ik liet de telefoon vallen en vuurde terug. Ik zag de kerels beneden weglopen en slaagde erin een man of twee om te leggen; de snipers die ik bij me had doodden er ook nog een paar, terwijl de rest er als een speer vandoor ging.

Nadat het gevecht beëindigd was pakte ik de telefoon weer op. Toen bleek dat de batterijen leeg waren, dus terugbellen kon ik wel vergeten.

De dagen daarna had ik het erg druk en pas drie dagen later had ik eindelijk de kans om Taya te bellen om te vragen hoe het met haar was.

Zodra ze opnam begon ze te huilen.

Toen pas bleek dat ik voor het toestel op de grond was gevallen het gesprek niet goed had afgebroken. Ze had het hele vuurgevecht gehoord, compleet met schoten en gevloek, totdat de batterijen waren uitgeput. En dat was nogal plotseling gebeurd, waardoor ze alleen maar meer in haar rats had gezeten.

Ik probeerde haar te kalmeren, maar ik betwijfel of wat ik zei daar echt toe bijdroeg.

Ze was altijd een ijzersterke kameraad, en stond er altijd op dat ik niets voor haar verborgen hield. Ze beweerde dat wat haar voorstellingsvermogen produceerde aanzienlijk erger was dan wat er feitelijk met mij zou kunnen gebeuren.

Ik weet niet of dat waar is.

Ik heb in de perioden dat ik werd uitgezonden wel vaker tijdens gevechtspauzes naar huis gebeld. De snelheid waarmee de gebeurtenissen zich voltrokken was zo intens en continu, dat er zich nauwelijks andere gelegenheden voordeden. Als ik zou wachten met bellen tot ik weer in ons kamp was teruggekeerd, betekende dat vaak een week of meer zonder contact. En ook als ik dán wilde bellen, was dat niet altijd mogelijk.

En ik raakte gewend aan de gevechten. Dat er op me geschoten werd, hoorde nu eenmaal bij mijn werk. Een RPG die vlak bij me explodeerde? Ik maakte me er niet eens meer druk om.

Mijn vader kwam met het verhaal dat ik hem eens op zijn werk heb gebeld in een periode dat ik al een tijdje geen kans had gezien contact met thuis op te nemen. Hij nam op en was eigenlijk heel verbaasd mijn stem te horen.

Hij vond het nog vreemder dat ik fluisterde.

‘Chris, waarom praat je zo zacht?’ vroeg hij.

‘Ik ben op een missie, pa. Ik wil niet dat de vijand mijn stem hoort.’

‘O,’ antwoordde hij een tikkeltje geschrokken.

Ik betwijfel of die vijand wel dichtbij genoeg was om iets te kunnen horen, maar mijn vader zweert dat hij een paar seconden later op de achtergrond geweervuur hoorde.

‘Ik moet ophangen,’ zei ik nog voor hij de kans kreeg erachter te komen wat het geluid precies was. ‘Ik bel zo snel mogelijk terug, oké?’

Volgens mijn vader heb ik twee dagen later teruggebeld om me te verontschuldigen voor het plotselinge ophangen. Toen hij me vroeg of hij het begin van het vuurgevecht had gehoord, ben ik op een ander onderwerp overgestapt.

Het opbouwen van mijn reputatie

Mijn knieën deden nog steeds pijn van die keer dat mijn benen in Fallujah onder het puin hadden gelegen. Ik probeerde cortisone-injecties te krijgen, maar dat lukte niet. Ik wilde er niet te nadrukkelijk om vragen; als ik dat wél zou doen, bestond de kans dat ze me vanwege mijn verwondingen naar huis zouden sturen.

Af en toe nam ik een ibuprofentablet en werkte die met wat ijs naar binnen; dat was het ongeveer. Maar tijdens acties was er niets met me aan de hand – als de adrenaline door je lijf jaagt voel je helemaal niets.

Ondanks de pijn vond ik het heerlijk om mijn werk te kunnen doen. Oorlog mag dan geen lolletje zijn, ik genoot er wel van. Het was precies iets voor mij.

Ik had zo langzamerhand een zekere reputatie als sniper opgebouwd. Ik had al heel wat tegenstanders uitgeschakeld waarvan collega’s konden getuigen. Voor zo’n korte periode behoorlijk veel, eigenlijk best veel voor welke periode dan ook.

Op de jongens van mijn team na wist eigenlijk niemand hoe ik eruitzag en hoe ik heette. Maar er deden geruchten de ronde, en mijn verblijf hier versterkte mijn reputatie alleen maar.

Het leek wel of ik overal waar ik neerstreek een doelwit wist te vinden. Sommige andere snipers irriteerde dat mateloos; soms lagen ze hele dagen achter hun geweer zonder ook maar íémand te zien, laat staan een opstandeling.

Op een dag liep Smurf, een collega-SEAL, toen we een appartement betraden, achter me aan.

‘Waar ga jij je installeren?’ vroeg hij.

Ik keek om me heen en vond een plaats die er volgens mij wel geschikt uitzag.

‘Hier,’ antwoordde ik.

‘Prima. Opgesodemieterd dan. Ík ga hier zitten.’

‘Ga vooral je gang,’ zei ik. Ik ging op zoek naar een ander plekje, en slaagde er prompt in vanaf die plaats een opstandeling neer te schieten.

Een tijdlang leek het niet uit te maken wát ik deed, maar binnen mijn gezichtsveld gebeurde er altijd wel iets. Ik verzon al deze incidenten niet; bij al mijn schoten was minstens één getuige aanwezig. Misschien waren mijn ogen net iets beter, misschien voorvoelde ik problemen eerder dan de anderen. Of, en dat lijkt me het meest waarschijnlijk, ik had gewoon geluk.

Tenminste, als je het feit dat je een doelwit bent van mensen die jou dood willen hebben, als een geluk wilt beschouwen.

Op een gegeven moment zaten we in een huis aan Haifa Street waar zich zo veel snipers hadden geïnstalleerd, dat er voor mij alleen nog maar ruimte op het toilet was, waar ik door een klein raampje moest schieten. Ik heb daar de hele tijd moeten staan, maar toch lukte het me nog twee man om te leggen.

Ik was een mazzelaar.

Op een dag kregen we van de inlichtingenjongens te horen dat de opstandelingen een begraafplaats aan de rand van de stad in de buurt van Camp Independence – vlak bij het vliegveld – gebruikten om wapens op te slaan en aanvallen uit te voeren. De enige manier om die begraafplaats te kunnen zien was door in een enorme bouwkraan te klimmen. Helemaal bovenin moest ik op een dun, stalen platformpje gaan staan waar je dwars doorheen kon kijken, zo’n stalen raster.

Ik weet niet precies hoe hoog ik ben gekomen. Ik wil het niet weten ook. Ik ben niet zo gek op hoogtes, alleen van het denken eraan krijg ik al de kriebels.

Vanuit die kraan kon ik de begraafplaats, die zo’n 800 meter verderop lag, redelijk goed bekijken.

Ik heb geen schot gelost. Ik heb alleen maar begrafenisgangers gezien. Maar het was het proberen waard.

Naast het uitkijken naar lieden die bermbommen maakten, moesten we natuurlijk ook bedacht zijn op die explosieven zelf. En die waren zo'n beetje overal, af en toe zelfs in appartementsgebouwen waarin we een uitkijkpost installeerden. Een team wist er maar nauwelijks aan te ontsnappen toen de bom enkele seconden nadat ze het gebouw hadden verlaten explodeerde.

Als de National Guard zich wilde verplaatsen maakten ze gebruik van Bradleys. Omdat die voertuigen van een geschutkoepel zijn voorzien, hebben ze wel iets weg van een tank, maar in feite zijn het gepantserde personeels- en verkenningsvoertuigen, afhankelijk van welke uitrusting ze zijn voorzien.

Als ik me niet vergis kunnen er zes manschappen in, maar soms lukte het ons er acht man in te proppen. Binnen was het warm, benauwd en claustrofobisch. Je kon niet naar buiten kijken, tenzij je bij de laadklep zat. Het vervoer in zo'n ding liet je over je heen komen en je wachtte maar af waar je naartoe zou worden gebracht.

Op een dag pikten een stel Bradleys ons op om ons naar een punt te brengen waar we voor een sniperoperatie zouden worden ingezet. We waren net vanaf Haifa Street een zijstraat in gedraaid, toen we plotseling *wham* hoorden. We waren op een bermbom gelopen. De achterkant van het voertuig kwam omhoog en viel met een harde klap terug. De binnenkant van het voertuig vulde zich met rook.

Ik zag de kerel tegenover me zijn mond bewegen, maar ik hoorde niets van wat hij zei – de explosie had mijn oren een enorme opdoffer gegeven.

Het volgende moment realiseerde ik me dat de Bradley weer in beweging was gekomen. Het was een ongelooflijk robuust voertuig. Weer terug op de basis haalde de commandant er zijn schouders over op.

'De rupsbanden zitten er zelfs nog op,' zei hij. Hij klonk bijna teleurgesteld.

Het is een cliché, maar het is waar: tijdens een oorlog ontstaan hechte vriendschappen. En dan veranderen van het ene op het andere moment de omstandigheden. Ik raakte goed bevriend met twee mannen van de National Guard; het werden echt goede vrienden, ik vertrouwde ze mijn leven toe.

Vandaag de dag zou ik niet eens meer weten hoe ze heten, ook al hing mijn leven ervan af. En ik weet niet eens zeker of ik nog kan uitleggen

waarom ze zo bijzonder waren.

De jongens uit Arkansas en ik leken uitstekend met elkaar overweg te kunnen; misschien wel omdat we allemaal van het platteland afkomstig waren.

Ach, het waren echte *hillbillies*. Je hebt gewone rednecks, zoals ik, en dan heb je nog die hillbillies, maar dat is een totaal andere diersoort.

Voorwaarts

De Irakese parlementsverkiezingen werden in de media in de Verenigde Staten breed uitgemeten, maar wat mij betreft was het een afknapper. Ik was die dag niet eens op pad; ik zag het op de tv.

Ik heb er nooit in geloofd dat de Irakezen kans zouden zien van hun land een echte, goed functionerende democratie te maken, hoewel ik dat een tijdje lang wel dacht dat het hun misschien zou lukken. Nu niet meer. Het land is door en door corrupt.

Maar ik heb mijn leven niet op het spel gezet om van Irak een democratisch land te maken. Ik heb mijn leven op het spel gezet voor mijn maten, om mijn vrienden en landgenoten te beschermen. Ik ben ten strijde getrokken om míjn land te dienen, niet Irak. De Verenigde Staten hebben me hierheen gestuurd om ervoor te zorgen dat ons land niet nóg eens met de problemen die hier spelen wordt geconfronteerd.

Ik heb niet voor de Irakezen gevochten. Die lui interesseren me geen barst.

Kort na de verkiezingen werd ik naar mijn SEAL-peloton teruggestuurd. We zouden nog maar kort in Irak blijven en ik begon steeds meer naar huis te verlangen.

Tijdens mijn verblijf in Bagdad had ik een eigen kamertje. Mijn persoonlijke uitrusting zat in vier, vijf *cruise boxes*, twee grote Stanley-rolkoffers en nog wat rugzakken. (Een *cruise box* is het moderne equivalent van de opbergkist; hij is waterdicht en ongeveer 1 meter lang en 60 centimeter hoog en breed.) Als we worden uitgezonden, nemen we veel mee.

Ik beschikte ook over een tv-toestelletje. Op illegale dvd’s die je in Bagdad voor vijf dollar op de mark kocht waren alle nieuwste films beschikbaar. Ik heb een complete set James Bond-films aangeschaft, plus nog wat van Clint Eastwood en John Wayne. Ik ben gek op John Wayne, vooral zijn cowboyfilms, maar dat is natuurlijk niet zo heel vreemd. Mijn favoriete film van hem is *Rio Bravo*.

Naast films kijken besteedde ik aardig wat tijd aan het spelen van computerspelletjes; een van mijn favorieten was Command & Conquer. Smurf had een PlayStation en samen hebben we heel wat keren Tiger Woods gespeeld.

Ik gaf hem elke keer klop.

DA’s , helikopters en hoogtes

Nu de toestand in Bagdad enigszins stabiel was – voorlopig althans – besloot het hoofdkwartier dat er een SEAL-basis moest komen in Habbaniyah.

Habbaniyah ligt twintig kilometer ten westen van Fallujah, in de provincie Al-Anbar. Het was niet zo’n wespennest vol opstandelingen als Fallujah was geweest, maar het was ook niet bepaald San Diego. Al voor de Eerste Golfoorlog had Saddam daar in de buurt een chemische fabriek gebouwd waar massavernietigingswapens als zenuwgas en andere gifgassen konden worden geproduceerd. Er woonden maar verdomd weinig mensen die de Amerikanen een warm hart toedroegen.

Toch was daar een Amerikaans legerkamp opgezet, dat gerund werd door het beroemde 506de Regiment Infanterie – de Band of Brothers. Dat onderdeel was net uit Korea gekomen en had – en dan druk ik me beleefd uit – geen flauw idee wat ze in Irak te wachten stond. Waarschijnlijk is de enige goede leerschool een harde leerschool.

Habbaniyah bleek uiteindelijk een complete ramp. We hadden een leegstaand gebouw toegewezen gekregen, maar dat was voor onze doeleinden absoluut niet geschikt. Er moest een TOC – *tactical operations command*, een tactische commandopost – in worden ondergebracht, waar

alle computers en verbindingsapparatuur zouden worden opgesteld die nodig waren om onze missies te ondersteunen.

Ons moreel kreeg een enorme knauw. We leverden geen enkele bijdrage aan de oorlogvoering; we werden ingezet als timmerlieden. Dat is een buitengewoon eerzaam beroep, maar niet het onze.

Taya:

Tijdens deze uitzending werd Chris door artsen onderzocht en die lui kwamen om de een of andere reden tot de conclusie dat hij tbc had. Ze vertelden erbij dat hij uiteindelijk aan deze ziekte dood zou gaan.

Ik herinner me nog goed dat ik pal nadat hij dat nieuws te horen had gekregen met hem sprak. Hij was behoorlijk fatalistisch. Hij had het feit dat hij dood zou gaan al geaccepteerd, en hij wilde dáár overlijden, niet thuis. Al helemaal niet aan een ziekte die hij niet eens met zijn geweer of zijn vuisten kon bevechten.

'Het doet er niet toe,' zei hij me. 'Ik ga dood en jij vindt iemand anders. Hier gaan voortdurend mensen dood. Hun vrouw moet door en vindt meestal wel iemand anders.'

Ik probeerde hem uit te leggen dat hij voor mij onvervangbaar was. Toen hij daar nauwelijks van onder de indruk leek, heb ik een ander, minstens net zo belangrijk punt naar voren gebracht. 'Maar je hebt ook nog een zoon,' zei ik.

'Nou en? Je vindt ongetwijfeld iemand anders, en dan voedt híj hem op.'

Volgens mij was hij al zo vaak met de dood geconfronteerd, dat hij was gaan denken dat iedereen vervangbaar was.

Mijn hart brak. Hij geloofde dat echt. Nog steeds als ik daaraan denk, doet het pijn.

Hij vond dat sterven op het slagveld het mooiste was dat er bestond. Ik probeerde hem duidelijk te maken dat dat niet zo was, maar hij wilde me niet geloven.

Uiteindelijk werd hij opnieuw onderzocht en toen bleek dat Chris niet ziek was. Maar over de dood bleef hij zo denken.

Toen het kamp eenmaal op orde was, werden we ingezet voor DA's. We kregen de naam en het adres van een vermoedelijke opstandeling, vielen dan 's avonds zijn huis binnen en leverden de verdachte en het bewijsmateriaal dat we hadden verzameld bij het DIF af – die afkorting stond voor *detention and interrogation centre*, het dentention- en ondervragingscentrum, een instelling die ongeveer te vergelijken is met een huis van bewaring.

Ondertussen namen we foto's. Niet dat we de toerist uithingen, nee, we dekten ons in, en, belangrijker nog, we zorgden ervoor dat ze onze commandanten niets konden maken. Uit de foto's moest blijken dat we de verdachte in kwestie níét in elkaar hadden geslagen.

De meeste operaties waren routine, zonder grote problemen en bijna altijd zonder dat er verzet werd geboden. Maar op een avond ging een van onze jongens een huis binnen waar een nogal omvangrijke Irakees besloot niet kalm en rustig mee te gaan. De man begon om zich heen te meppen.

Vanuit ons perspectief werd onze collega-SEAL door de man in elkaar geslagen. Volgens de SEAL in kwestie gleed hij uit en hoefde hij echt niet geholpen te worden.

Hoe dan ook. We stormden allemaal naar binnen en rekenden de dikkerd in voor hij echt schade kon aanrichten. We hebben onze vriend nog een tijdje geplaagd met zijn 'val'.

Tijdens het overgrote deel van deze missies hadden we foto's bij ons van de personen die we geacht werden op te pakken. In dat geval klopte de rest van de informatie over de verdachte meestal ook wel. De persoon in kwestie was bijna altijd op de plaats waar hij geacht werd te zijn en verder liep alles volgens het plan dat we van tevoren hadden opgesteld.

Maar in sommige gevallen ging het aanzienlijk minder soepel. Op een gegeven moment beseften we dat als we geen een foto hadden, de rest van de informatie niet klopte. In de wetenschap dat Amerikanen een verdachte altijd opbrachten, waren Irakezen niet te beroerd om elkaar aan te geven om zo op korte termijn een ruzie of een oud geschil te beslechten. Dan namen ze contact op met het militaire apparaat of met iemand anders die iets in de melk te brokkelen had, en dan beweerden ze doodleuk dat iemand die ze kenden de opstandelingen hielp of een of andere misdaad had begaan.

Dat was uiteraard klote voor de persoon die we arresteerden, maar ik heb me er nooit zo druk over gemaakt. Het was voor mij het zoveelste voorbeeld van hoe rampzalig dit land in elkaar zat.

Achteraf bezien

Op een dag kregen we van het leger het verzoek om snipers te posteren langs een route die door het 506de Regiment gebruikt zou worden om naar de basis terug te keren.

Met een klein team trok ik eropuit en we namen onze intrek in een gebouw van drie, vier verdiepingen. Ik installeerde me op de bovenste etage en hield van daaruit de omgeving in de gaten. Kort daarna kwam het konvooi over de betreffende weg aangereden. Terwijl ik mijn blik over de omgeving liet glijden, zag ik vlak bij de weg een man uit een gebouw komen en in de richting van de weg lopen waar het konvooi langs zou komen. Hij had een AK-47 bij zich.

Ik richtte mijn geweer op hem en haalde de trekker over. Hij ging neer.

Het konvooi reed ongestoord verder. Er kwamen nog wat Irakezen naar buiten, die zich om de man verzamelden die ik net had neergeschoten, maar voor zover ik kon zien dreigde niemand in de richting van het konvooi op te rukken, terwijl niemand van plan leek aan te willen vallen. Dus vuurde ik niet.

Een paar minuten later hoorde ik via de radio dat het leger er manschappen op uit had gestuurd om te onderzoeken waarom ik de man had neergeschoten.

Wat?

Ik had de commandopost van het leger al via de radio verteld wat er was gebeurd, maar voor de goede orde nam ik opnieuw contact met ze op en herhaalde mijn mededeling nog maar eens. Er stond me een verrassing te wachten: ze geloofden me niet.

Een tankcommandant ging eropaf en praatte met de vrouw van de overledene. Ze vertelde hem dat haar man op weg was geweest naar de moskee en alleen maar een koran bij zich had gehad.

Aha. Dit verhaal sloeg nergens op, maar de officier – ik vermoed dat hij nog maar kort in Irak was – geloofde me niet. De soldaten die hij bij zich had gingen op zoek naar het geweer, maar tegen die tijd waren er al zo veel mensen ter plaatse dat het wapen natuurlijk allang verdwenen was.

De tankcommandant wees naar de plek van waaruit ik had geschoten. ‘Kwam de kogel daarvandaan?’

‘Ja, ja,’ zei de vrouw, die natuurlijk geen flauw idee had uit welke richting er was gevuurd, want ze was tijdens het schot in geen velden of wegen te bekennen geweest. ‘Ik weet dat het iemand van het leger was, want hij had een legeruniform aan.’

Toevallig bevond ik ver naar achteren, met voor me nog een scherm, terwijl ik een grijs jack over mijn SEAL-camouflage-uniform droeg. Misschien dat ze in haar verdriet was gaan hallucineren, maar het was ook best mogelijk dat ze bereid was alles te zeggen om míj ellende te bezorgen.

We kregen opdracht naar de basis terug te keren, waar het hele peloton kon inrukken. Ik kreeg te horen dat ik niet langer ‘operationeel beschikbaar’ was; ik moest op de basis blijven, terwijl het 506de het incident verder zou onderzoeken.

De kolonel wilde me spreken. Mijn officier ging met me mee.

We hadden allemaal de pest in. De geweldsinstructies waren nauwkeurig opgevolgd; ik had ruim voldoende getuigen. Het waren met name de ‘rechercheurs’ van de landmacht die er een puinhoop van hadden gemaakt.

Het kostte me de grootst mogelijke moeite mijn mond te houden. Op een gegeven moment zei ik tegen de kolonel: ‘Ik schiet geen mensen neer die met een koran rondlopen – ik zou wel willen, maar dat doe ik niet.’ Ik neem aan dat die opmerking misschien net iets te veel van het goede was.

Nou, na drie dagen en God mag weten hoeveel aanvullende ‘onderzoeken’ drong het eindelijk tot hem door dat het een terechte liquidatie was en liet hij de zaak verder rusten. Maar toen het regiment korte tijd later opnieuw vroeg of we snipers wilden leveren voor het beveiligen van een route, hebben we hun gezegd dat ze dood konden vallen.

Trouwens, we zouden over twee weken toch naar huis gaan. Afgezien van een paar DA’s bracht ik het grootste deel van die tijd door met het spelen van computerspelletjes, het kijken naar porno en fitnessen.

Toen er aan mijn uitzending een eind kwam, had ik een redelijk indrukwekkende lijst van door mij als sniper uitgeschakelde tegenstanders. De meesten daarvan had ik in Fallujah geliquideerd.

Carlos Norman Hathcock II, het beroemdste lid van het scherpschuttersgilde, zonder meer een legende en een man die ik enorm bewonder, wist in de drie jaar dat hij in Vietnam vocht 93 tegenstanders uit te schakelen.

Ik zeg niet dat ik tot dezelfde klasse behoor als hij – wat mij betreft zal hij altijd de beste scherpschutter aller tijden blijven – maar qua aantallen zat ik toch dicht genoeg bij hem in de buurt om de mensen het idee te geven dat ik het niet slecht had gedaan.

8

Familieconflicten

Taya:
We mochten op het platform wachten tot het vliegtuig was geland. Daar stonden we met een stuk of wat vrouwen en kinderen. Ik had mijn baby bij me en ik was enorm opgewonden. Ik was in de wolken.

Ik kan me nog goed herinneren dat ik me naar een van de vrouwen omdraaide en zei: 'Is dit niet geweldig? Is dit niet spannend? Ik kan niet wachten tot ze er zijn.'

'Tja,' was het enige wat ze zei.

Toen dacht ik: ach, misschien komt het omdat het voor mij de eerste keer is.

Later hoorde ik dat zij en haar man, een SEAL die in hetzelfde peloton als Chris zat, waren gescheiden.

Bonding

Zo'n zeven maanden eerder was ik uit de Verenigde Staten vertrokken, slechts tien dagen na de geboorte van mijn zoon. Zoals ik al eerder zei, hield ik zielsveel van hem maar had ik nauwelijks de kans gekregen een band met hem te ontwikkelen. Pasgeboren kinderen zijn in feite weinig meer dan pakketjes die van alles nodig hebben: ze moeten gevoed worden, gewassen worden, ze moeten in bed worden gelegd. En nu was hij een persoonlijkheid geworden. Hij kroop. Hij was meer mens geworden. Ik had hem alleen maar zien groeien op de foto's die Taya me had gestuurd, maar dit was veel intenser.

Hij is mijn zoon.

We lagen in onze pyjama op de vloer en speelden dan met elkaar. Hij klauterde over me heen, dan tilde ik hem op en liepen we het huis door.

Zelfs van de eenvoudigste dingen – als hij mijn gezicht aanraakte, bijvoorbeeld – werd ik blij.

Maar de overgang van de oorlog in Irak naar huis was weer een hele schok. De ene dag leverden we nog keihard strijd, de volgende dag staken we de rivier over naar de luchtmachtbasis bij Al-Taqaddum (door ons aangeduid met TQ) en begonnen we aan de terugreis naar de Verenigde Staten.

De ene dag zat je nog tot je nek in de oorlog, de volgende dag zat je vredig thuis.

Elke keer dat je thuiskomt is alles zo bizar. Vooral in Californië. De gewoonste zaken kunnen je uit je evenwicht brengen. Neem nou het verkeer. Je rijdt ergens, overal om je heen heerst drukte… complete waanzin. Je houdt nog steeds rekening met bermbommen – je ziet een stuk zwerfvuil en rijdt er in een wijde bocht omheen. Je benadert andere weggebruikers veel te agressief, want dat doe je in Irak ook.

Ik sloot me een week lang voor iedereen af. Volgens mij zijn toen de problemen tussen Taya en mij begonnen.

Als jonge ouders hadden we – net als iedereen – natuurlijk wel eens meningsverschillen over hoe de opvoeding moest worden aangepakt. Het bij je in bed laten slapen van de baby, bijvoorbeeld – tijdens mijn afwezigheid had Taya onze zoon bij haar in bed laten slapen. Na mijn thuiskomst wilde ik dat veranderen. Daar waren we het over oneens. Ik vond dat hij in zijn eigen ledikantje in zijn eigen kamertje moest slapen. Taya vond dat ze dan niet dicht genoeg bij hem kon zijn. Zij vond dat we hem daar langzaamaan moesten laten wennen.

Ik zag dat totaal anders. Ik vond dat kinderen in hun eigen bed in hun eigen kamer moesten slapen.

Nu weet ik dat dit soort kwesties heel gewoon zijn, maar mij zaten nog een paar dingen dwars. Ze had hem al maanden in haar eentje opgevoed, en nu kwam ik haar manier van aanpak ruw onderbreken. Ze hadden een heel hechte band en ik vond dat prachtig. Maar ik wilde er ook bij horen. Ik probeerde niet tussen hen in te gaan staan, ik wilde alleen weer deel uitmaken van mijn eigen gezin.

Voor mijn zoon maakte dat natuurlijk allemaal niets uit; hij sliep er geen minuut minder om. En hij heeft nog steeds een speciale band met zijn

moeder.

Het leven thuis had zo zijn interessante momenten, hoewel de gebeurtenissen daar natuurlijk van een totaal andere aard waren dan ik gewend was. Onze buren en intieme vrienden begrepen heel goed dat ik even tijd nodig had om tot mezelf te komen. Toen dat was gebeurd, organiseerden ze ter gelegenheid van mijn thuiskomst een barbecue.

Tijdens mijn afwezigheid had iedereen zijn uiterste best gedaan. De overburen hadden geregeld dat iemand het gras regelmatig maaide, wat financieel een heleboel scheelde, en het hielp Taya de zware last enigszins te verlichten die tijdens mijn uitzending naar Irak op haar schouders rustte. Het lijkt niet zo heel belangrijk, maar dat is het wel.

Nu ik thuis was, was het míjn taak om dat soort dingen te doen. We hadden slechts een kleine achtertuin; met het maaien van het gras daar was ik in vijf minuten klaar. Maar aan de zijkant van het huis stonden klimrozen die zich langs de blauwe aardappelstruik omhoogwerkten. De struik had het hele jaar door paarse bloemetjes.

De combinatie rozen en die bloemetjes zag er prachtig uit, maar de rozen hadden doornen die moeiteloos door een scherfvrij vest zouden gaan. Steeds als ik het gras maaide en de hoek om ging, bleef ik eraan hangen.

Op een dag gingen die rozen net iets te ver en boorde een ervan zich diep in mijn zij. Ik besloot er voor eens en altijd mee af te rekenen: ik pakte mijn maaimachine, tilde hem tot borsthoogte op en snoeide zowel de rozen als de struik een flink eind terug.

‘Wat doe je nu?’ riep Taya. ‘Snoei jij struiken met een maaimachine?’

Hé, het werkte. Ik heb me nooit meer aan een doorn bezeerd.

Ik heb toen belachelijke dingen gedaan. Lol trappen en andere mensen aan het lachen maken is iets wat ik altijd al graag heb gedaan. Op een dag zag ik door ons keukenraam de achterbuurvrouw in haar tuin rondlopen. Ik ging op een stoel staan en klopte op het raam om haar aandacht te trekken. Toen ze mijn kant op keek, draaide ik me om, liet mijn broek zakken en toonde haar mijn billen. (Haar echtgenoot was marinevlieger, dus ik weet zeker dat ze aan dit soort streken gewend was.)

Taya rolde met haar ogen. Volgens mij vond ze het best leuk, hoewel ze dat niet wilde toegeven.

‘Wie doet dat nou?’ zei ze tegen me.

‘Je hebt toch gezien dat ze erom moest lachen?’ reageerde ik.

‘Je bent dértig,’ zei ze. ‘Wie doet zoiets nou?’

Een deel van mij vindt het heerlijk om geintjes met mensen uit te halen, om ze aan het lachen te krijgen. En dan moet je iets bijzonders doen; ik wil dat mensen echt plezier hebben. Ze moeten schuddebuiken. Hoe buitenissiger, hoe beter. Vooral op 1 april hebben mijn familie en vrienden het zwaar te verduren, maar dat komt meer door Taya’s streken dan door die van mij. Wij houden allebei wel van een geintje.

Wat mijn duistere kant betreft: ik was buitengewoon opvliegend. Ik was altijd al behoorlijk driftig, al voor ik tot de SEAL’s was toegetreden, en dat was alleen maar erger geworden. Als iemand me sneed – iets wat iedere automobilist in Californië wel eens overkomt – werd ik woedend. Dan scheurde ik erachteraan en probeerde ik die auto van de weg te rijden, of tot stoppen te dwingen zodat ik de man achter het stuur een pak op zijn lazer kon geven.

Ik moest er echt aan werken om mezelf een beetje te kalmeren.

Maar als je omgeving weet dat je SEAL bent, heeft dat ook zo zijn voordelen.

Op de bruiloft van mijn schoonzus raakten de predikant en ik met elkaar in gesprek. Op een gegeven moment zag ze – het was een vrouwelijke predikant – dat ik een uitstulping onder mijn jasje had.

‘Hebt u een wapen bij u?’ vroeg ze.

‘Jazeker,’ antwoordde ik, en ik legde haar uit dat ik militair was.

Ik weet niet of ze wist dat ik bij de SEAL’s zat – ik heb het haar in elk geval niet verteld, maar misschien had ze het van iemand anders gehoord – maar toen ze met de huwelijksplechtigheid wilde beginnen en het haar niet lukte iedereen stil en op zijn of haar plaats te krijgen, tikte ze me op de schouder en vroeg: ‘Kunt u ervoor zorgen dat iedereen gaat zitten?’

‘Ik denk van wel,’ reageerde ik.

Ik had nog maar nauwelijks mijn stem verheven, of de plechtigheid kon beginnen.

Taya:

Mensen hebben het wel eens over de behoefte aan lichamelijke liefde als iemand na een lange afwezigheid is teruggekeerd: 'Ik heb zin om je de kleren van het lijf te scheuren.' Dat soort dingen.

In theorie voelde ik dat ook, maar in de praktijk ging het altijd net iets anders.

Ik moest hem weer helemaal opnieuw leren kennen. Het was vreemd. Je kijkt er zo naar uit. Je mist hem gigantisch als hij uitgezonden is en je wilt eigenlijk alleen maar dat hij naar huis komt, maar als hij eenmaal thuis is, betekent dat niet dat alles volmaakt is. Terwijl je het gevoel hebt dat het dat eigenlijk wel zou moeten zijn. Afhankelijk van de uitzending en wat hij had meegemaakt, varieerden mijn emoties van droefheid tot bezorgdheid en woede.

Toen hij na deze uitzending thuiskwam, voelde ik me bijna verlegen. Ik was nog maar kort moeder en had maandenlang alles op míjn manier gedaan. Beiden waren we veranderd en verder gegroeid in totaal verschillende werelden. Hij wist nauwelijks hoe mijn leven in elkaar stak, en ik wist nauwelijks wat hij daar in het buitenland allemaal meemaakte.

Ik had erg met Chris te doen. Hij vroeg zich af wat er allemaal verkeerd zat. Er was een bepaalde afstand tussen ons tweeën, een afstand die we geen van beiden konden overbruggen en waar we zelfs niet eens over konden praten.

Inbreken

We hoefden een tijdlang geen oorlog te voeren, maar we hadden het die periode wel constant druk: we moesten opnieuw trainen en in bepaalde gevallen nieuwe vaardigheden leren. Ik ging naar een opleidingsinstituut dat werd gerund door FBI-agenten en mensen van de CIA en de NSA. Die laatste afkorting staat voor National Security Agency. Daar leerde ik hoe ik sloten moest forceren en auto's moest stelen. Ik vond het geweldig. En dat die opleiding plaatsvond in New Orleans was ook niet onprettig.

Ik leerde er hoe ik in de massa moest opgaan en me onzichtbaar kon maken, en cultiveerde ondertussen de jazzmusicus in mij en liet een sikje

staan. Het snel open krijgen van sloten was een openbaring. We raakten vertrouwd met een heel scala aan sloten, en aan het eind van de opleiding was er volgens mij niet één slot meer veilig voor mij of een van mijn klasgenoten. Het stelen van auto's was iets moeilijker, maar ook daar raakte ik vrij bedreven in.

We trainden om camera's en afluisterapparatuur te gebruiken zonder daarbij betrapt te worden. Om te bewijzen dat we dat konden, moesten we met onze apparatuur naar een stripclub en mochten we pas terugkomen als we met videobeelden en geluidsopnamen konden bewijzen dat we binnen waren geweest.

De offers die je soms voor je land moet brengen…

Als onderdeel van mijn eindexamen moest ik een auto stelen die in een zijstraat van Bourbon Street stond geparkeerd. (Ik moest hem direct nadat het me gelukt was weer op dezelfde plek terugzetten; volgens mij heeft de eigenaar er nooit iets van gemerkt.) Helaas zijn dat allemaal vaardigheden die in de loop van de tijd gaan slijten als je ze niet in praktijk brengt; ik krijg nog steeds alle mogelijke sloten open, alleen duurt het nu een stuk langer. Als ik ooit besluit om het criminele pad op te gaan, moet ik me wel eerst laten bijscholen.

Een van onze meer normale bezigheden was een cursus die bedoeld was om ons parachutebrevet te kunnen verlengen.

Uit een vliegtuig kunnen springen – of beter gezegd, het *veilig kunnen landen* nadat je uit een vliegtuig bent gesprongen – is een belangrijke vaardigheid, maar het is ook buitengewoon gevaarlijk. Ik heb gehoord dat het leger tevreden is als bij een luchtlandingsactie 70 procent van de parachutisten zodanig neerkomt dat ze zich op de grond kunnen verzamelen.

Denk daar maar eens over na. Van de 1000 man kunnen 300 man niet worden ingezet. Blijkbaar heeft het leger daar geen enkel probleem mee.

Oké.

Direct nadat ik SEAL was geworden, ben ik naar Fort Benning gestuurd om daar bij de landmacht een parachutetraining te krijgen. Eigenlijk had ik op de eerste dag van de opleiding al moeten beseffen waar ik mee te maken zou krijgen, want een soldaat vlak voor me weigerde te springen. We

stonden allemaal te wachten – en na te denken – terwijl de instructeurs druk met hem in de weer waren.

Ik heb toch al hoogtevrees en mijn vertrouwen werd er niet bepaald door vergroot. *Jezus*, vroeg ik me af, *wat ziet hij dat ik níét zie?*

Maar als SEAL moest ik me van mijn beste kant laten zien; ik moest er in elk geval voor zorgen dat ik niet als een slapjanus overkwam. Nadat de soldaat opzij was geschoven, deed ik mijn ogen dicht en dook het vliegtuig uit.

Tijdens een van mijn eerste *static jumps* (dat zijn sprongen waarbij de parachute door een zogenaamde *static line* automatisch wordt opengetrokken, de manier van springen waarmee iedere leerling begint) beging ik de fout om terwijl ik het vliegtuig verliet, omhoog te kijken of mijn scherm al open was.

Je krijgt op het hart gedrukt dat niet te doen. Ik vroeg me net af waarom, toen het scherm zich opende. Het enorme gevoel van opluchting dat zich van me meester maakte toen ik zag dat het scherm zich volledig had geopend en dat ik dus niet dood zou vallen, werd enigszins overschaduwd door de door de lijnen veroorzaakte schroeiplekken op beide kanten van mijn gezicht.

De reden waarom ze je vertellen niet omhoog te kijken, is om te voorkomen dat je geraakt wordt door de lijnen die langs je hoofd schieten als de parachute zich opent. Een mens wordt door schade en schande wijs.

En dan had je ook nog nachtsprongen. Dan zag je de grond dus niet op je af komen. Je weet dat je bij de landing een PLF – een *parachute landing fall* – moet uitvoeren; de vraag is alleen: wanneer?

Ik neem mezelf voor om zodra ik iets voel aan een achterwaartse, deels zijwaartse rol te beginnen.

Zodra ik… zodra ik…!!

Elke keer dat ik ’s nachts spring sla ik met mijn hoofd keihard tegen de grond.

Eerlijk gezegd geef ik de voorkeur aan de vrije val boven een sprong met de static line. Ik zeg niet dat ik dat leuk vond, alleen maar dat ik het aanzienlijk prettiger vond. Zoals je er ook de voorkeur aan kunt geven om door een vuurpeloton te worden geëxecuteerd in plaats van opgehangen te worden.

Bij een vrije val ga je een stuk langzamer naar beneden en is de parachute nog redelijk goed bestuurbaar. Ik weet dat er veel videobeelden bestaan van mensen die tijdens HALO-sprongen (*high altitude, low opening*) allerlei stunts uithalen en daar enorm van lijken te genieten. Maar daar zitten geen beelden van mij bij. Ik kijk constant op de hoogtemeter die om mijn pols zit. Zodra ik de juiste hoogte heb bereikt, geef ik een ruk aan het trekkoord.

Tijdens mijn laatste sprong bij het leger zat er tijdens de daling een andere parachutist pal onder me. Als dat gebeurt kan het onderste scherm de lucht onder je als het ware ‘inpikken’. Het resultaat daarvan is… dat je aanzienlijk sneller valt dan de bedoeling is.

De gevolgen kunnen vrij dramatisch zijn, afhankelijk van de omstandigheden. In dit geval bevond ik me nog maar een meter of twintig boven de grond. Ik viel die laatste meters dan ook met een noodvaart naar beneden, en kwam ondanks het feit dat mijn val door een paar boomtakken werd gebroken met een harde klap op de grond terecht. Ik kwam er met een paar builen, wat schaafwonden en enkele gekneusde ribben van af.

Gelukkig was het de laatste sprong van de opleiding. Mijn ribben en ik herstelden uiteindelijk weer, maar ik was blij dat het achter de rug was.

Ook al heb ik de pest aan parachutespringen, *spy-rigging* is nog erger. Bij *spy-rigging* hang je meestal onder een helikopter, en dat mag er ongelooflijk cool uitzien, maar één verkeerde beweging en je kwam al draaiend in Mexico terecht. Of in Canada. Of misschien wel in China.

Gek genoeg vond ik die helikopters zelf wél leuk. Tijdens deze oefening maakte mijn peloton gebruik van MH-6 Little Birds. Dat zijn erg kleine, erg snelle verkennings- en aanvalshelikopters die zodanig zijn aangepast dat ze voor speciale operaties kunnen worden ingezet. Onze versie was aan beide kanten van zitplaatsen voorzien, vlak boven de landingsski’s; aan elke kant van het toestel konden drie SEAL’s zitten.

Heerlijke toestelletjes.

Ik moet daar onmiddellijk bij vertellen dat ik doodsbang was om daar in de buitenlucht op zo’n stoeltje te gaan zitten, maar zodra de piloot opsteeg en we in de lucht zaten, was ik helemaal verkocht. Het veroorzaakte een enorme adrenalinestoot: je zit laag boven de grond en gaat enorm hard.

Geweldig. De snelheid van het toestel zorgt ervoor dat je op je plaats blijft zitten; je hebt zelfs nauwelijks last van de wind.

En mocht je vallen, dan voel je toch niets meer.

De vliegers die deze heli's besturen behoren tot de beste ter wereld. Die van ons maakten deel uit van het 160th SOAR (Special Operations Aviation Regiment), en waren stuk voor stuk geselecteerd om met leden van de Special Forces samen te werken. Er is een duidelijk verschil met andere helikoptervliegers.

Als je bij een 'reguliere' helikopterpiloot het toestel via een touw snel moet verlaten – het zogenaamde *fast-roping* – kan het nog wel eens gebeuren dat de heli zich net iets te hoog bevindt en het uiteinde van het touw net te ver boven de grond hangt. Op dat moment is daar nauwelijks meer iets aan te doen, en kun je alleen maar kreunen en zachtjes vloeken als je met een klap op de grond terechtkomt. Veel vliegers kost het nog steeds moeite hun toestel lang genoeg stil in de lucht te laten hangen om ons in de gelegenheid te stellen op de juiste plek af te dalen.

Maar dat geldt niet voor de jongens van het SOAR. Die brengen je altijd op het juiste tijdstip naar de juiste plaats; als dat touw naar buiten wordt gegooid, weet je dat je precies bent waar je wezen moet.

Marcus

Ook in 2005 was de Vierde Juli in Californië een prachtige zomerdag: perfect weer en geen wolkje aan de lucht. Ik reed met mijn vrouw en zoon naar het huis van een vriend, dat een eindje buiten de stad in de bergen lag. We legden een deken in de achterbak van mijn Yukon, om van daaruit naar het vuurwerk te kijken dat in een indianenreservaat in het dal zou worden ontstoken. Het was een perfect plaatsje: wij keken als het ware op het vuurwerk neer, en dat was zonder meer spectaculair.

Ik heb altijd enorm van de Vierde Juli-festiviteiten genoten. Ik hou van de symboliek, de betekenis van die dag, en uiteraard van het vuurwerk en de bijbehorende barbecues. Het is een heerlijke dag.

Maar op die dag, terwijl ik achterovergeleund naar de rode, witte en blauwe sterren keek, werd ik plotseling door een intens triest gevoel overvallen. Ik viel in een diep zwart gat.

'Dit is zwaar klote,' mompelde ik terwijl een eindje verderop het vuurwerk uiteenspatte.

Ik leverde geen kritiek op de show, maar ik besefte net dat de kans groot was dat ik mijn vriend Marcus Luttrell nooit meer terug zou zien. Ik vond het vreselijk dat ik niets kon doen om mijn vriend te helpen, die met God mocht weten welke problemen werd geconfronteerd.

Een paar dagen geleden hadden we gehoord dat hij vermist werd. Via het SEAL-geruchtencircuit hadden we al opgevangen dat zijn drie metgezellen om het leven waren gekomen. Ze waren in Afghanistan in een hinderlaag van de Taliban gelopen; op een gegeven moment waren ze omsingeld door honderden Talibanstrijders en hadden verbeten weerstand geboden. Nog eens zestien Amerikanen die deze SEAL's te hulp hadden moeten komen, vonden de dood toen de Chinook waarin ze zaten uit de lucht werd geschoten. (De details over deze tragedie zijn te vinden in Marcus' book *Lone Survivor*.)

Tot op die dag leek de dood van een vriend ten gevolge van een vijandelijke actie zo niet onmogelijk, dan wel zeer onwaarschijnlijk. Het klinkt misschien gek, gezien alles wat ik al had meegemaakt, maar tot dat moment waren we behoorlijk zeker van onszelf. Misschien waren we zelfs wel iets te eigengereid. Op een gegeven moment voel je je zo'n superieure strijder, dat je je onkwetsbaar gaat wanen.

Ons peloton was de oorlog doorgekomen zonder dat er doden of ernstige gewonden waren gevallen. In zekere zin bracht de training soms grotere gevaren met zich mee dan de operaties waarbij we werden ingezet, want tijdens de training gebeurde nog wel eens wat.

Kort daarvoor hadden we geoefend in het enteren van schepen. Een van de pelotonsleden was tijdens het omhoogklimmen gevallen en boven op twee andere kerels in de boot terechtgekomen. Alle drie moesten ze naar het hospitaal worden afgevoerd; een van de mannen op wie hij terechtkwam bleek zijn nek gebroken te hebben.

Maar we concentreren ons nooit op de gevaren. Dat geldt echter niet voor de familie; dat is een heel ander verhaal. Die is zich altijd maar al te bewust

van de gevaren die wij lopen. Echtgenotes en vriendinnen gaan vaak om de beurt naar het hospitaal om daar familie van gewonden bij te staan. Het duurt dan niet lang of ze beseffen dat hun eigen man of vriend ook wel eens in zo’n ziekenhuisbed zou kunnen belanden.

De rest van de avond kon ik alleen maar aan Marcus denken, en bleef ik in mijn eigen zwarte gat zitten. Dat duurde een dag of twee.

Het werk ging uiteraard gewoon door. Op een dag stak mijn sergeant-majoor zijn hoofd om de hoek van de deur en gebaarde dat ik mee moest komen.

‘Hé, ze hebben Marcus gevonden,’ zei hij toen we met z’n tweeën buiten stonden.

‘Godzijdank.’

‘Maar ze hebben hem wel vreselijk te grazen genomen.’

‘Nou én? Hij overleeft het, zeker weten.’ Iedereen die Marcus een beetje kende, wist dat dat zo was. Hij was iemand die niet klein te krijgen was.

‘Ja, je hebt gelijk,’ zei mijn majoor. ‘Maar hij heeft behoorlijk op zijn donder gekregen. Het zou wel eens lastig kunnen worden.’

Het was ook niet gemakkelijk, maar Marcus kon het aan. Hoewel gezondheidsproblemen hem bleven achtervolgen, werd hij al snel na het verlaten van het hospitaal weer uitgezonden.

Een zogenaamde expert

Vanwege datgene wat ik in Fallujah had gedaan, werd ik een paar keer aangewezen om met lieden van het hoofdkwartier te praten over de beste manier om snipers in te zetten. Ik was nu een *subject matter expert* – afgekort tot SME, in gewonemensentaal ‘iemand die van een bepaald onderwerp veel weet’.

Ik vond het afschuwelijk.

Er zullen ongetwijfeld mensen zijn die het prachtig vinden om met een stelletje hoge pieten om de tafel te gaan zitten, maar ik wilde alleen mijn werk doen. Niets is vreselijker dan in een kamertje te moeten zitten en dan tegenover dat soort lui te moeten uitleggen hoe je oorlog voert.

Ze stelden me vragen als: ‘Wat voor soort uitrusting moeten we hebben?’ Dat is op zich geen onredelijke vraag, denk ik, maar het enige wat ik kon bedenken was: *god, wat zijn jullie stom. Dit is zo elementair, hier hadden jullie al tijden geleden over moeten nadenken.*

Maar ik heb hun verteld wat ik ervan vond, hoe we volgens mij snipers zouden moeten trainen, hoe we ze zouden moeten inzetten. Ik stelde voor om ze beter te trainen in het rugdekking geven in stedelijk gebied, en in het creëren van uitkijkposten in gebouwen, dingen die ik al doende had geleerd. Ik zei dat het volgens mij geen slecht idee was om voordat er een aanval plaatsvond, vast een paar scherpschutters het gebied in te sturen, zodat die vast inlichtingen konden verzamelen. Ik kwam met suggesties hoe je scherpschutters actiever en agressiever kon maken. Ik kwam met het idee om SEAL’s tijdens de training laag over de hoofden van een aanvalsteam te laten vuren, zodat de teams vast aan de samenwerking konden wennen.

Ik bracht de hotemetoten op de hoogte van de problemen die we met onze uitrusting hadden: de stofkap op de M11 bijvoorbeeld, en de geluid- en vlamdempers die niet goed op het uiteinde van de loop pasten, waardoor de nauwkeurigheid van het betreffende geweer op slag een stuk minder werd.

Voor mij was het allemaal buitengewoon voor de hand liggend, maar blijkbaar niet voor hen.

Als ze me naar mijn mening vroegen, dan gaf ik die. Maar ik had het gevoel dat ze die in de meeste gevallen liever níét hoorden. Ze wilden uitsluitend bevestigd worden in een beslissing die ze allang hadden genomen, of in een ideetje waarmee ze al een tijdje rondliepen. Op een gegeven moment had ik het over een bepaald soort uitrusting waarvan ik vond dat we die nodig hadden, en dan kwamen zij met de mededeling dat ze net 1000 stuks hadden aangeschaft van heel iets anders. Ik bood hun een strategie aan die we met succes in Fallujah hadden toegepast; dan gingen zij me tot in de puntjes uitleggen waarom die strategie nooit zou werken.

Taya:

We hadden nogal wat ruzies toen hij thuis was. Hij moest zijn dienstverband verlengen en ik wilde niet dat hij dat zou doen.

Ik vond dat hij zijn plicht tegenover het land nu wel gedaan had, misschien wel meer dan van hem verwacht had mogen worden. En ik

vond dat we hem thuis nodig hadden.

Ik ben altijd van mening geweest dat je verantwoordelijkheid hebt af te leggen tegenover God, je gezin en je land – in die volgorde. Daar was hij het niet mee eens; hij vond wat dat betreft het land belangrijker dan zijn gezin.

Maar hij was niet altijd zo halsstarrig. Hij zei steeds: 'Als jij niet wilt dat ik mijn dienstverband verleng, dan doe ik dat ook niet.'

Maar dat kon ik hem niet aandoen. Ik zei hem: 'Ik kan jou toch niet voorschrijven wat je moet doen? Dan heb je de rest van je leven de pest aan me.

Maar ik zal je dit vertellen,' vervolgde ik. 'Als jij toch bijtekent, weet ik precies waar we aan toe zijn. Dan gaan er dingen veranderen. Diep in mijn hart wil ik dat niet, maar ik weet dat het zal gebeuren.'

Toen hij desalniettemin bijtekende, dacht ik: oké. Nu weet ik het zeker. Hij vindt SEAL *zijn belangrijker dan vader en echtgenoot zijn.*

Nieuwe jongens

Toen wij bezig waren aan de training voor van onze volgende uitzending, werd er een groepje nieuwelingen aan ons peloton toegevoegd. Enkelen daarvan vielen onmiddellijk op: Dauber en Tommy, bijvoorbeeld, waren beiden SEAL én hospitaalsoldaat. Maar de kerel die de meeste indruk op ons maakte was Ryan Job. En dat kwam omdat hij er helemaal niet uitzag als een SEAL; integendeel, Ryan zag eruit als een logge boerenpummel.

Ik kon er niet over uit dat ze deze dikzak bij ons team hadden ingedeeld. We waren stuk voor stuk afgetraind en verkeerden in uitstekende conditie. En nu werden we met deze opgeblazen softie opgezadeld.

Ik liep naar Ryan toe en keek hem strak aan. 'Wat is het probleem, dikkerd? Denk jij echt dat je een SEAL bent?'

We pakten hem allemaal keihard aan. Een van mijn officieren – ik zal hem LT noemen – kende hem van BUD/S en nam het voor hem op, maar LT was zelf ook een nieuweling, dus dat haalde nauwelijks iets uit. Als nieuweling hadden we Ryan sowieso stevig aangepakt, maar zijn gewicht

maakte het vele malen erger. We hebben ons uiterste best gedaan hem zover te krijgen dat hij de handdoek in de ring zou gooien en zou vertrekken.

Maar Ryan was niet iemand die gemakkelijk opgaf. Zijn vastberadenheid was niet te vergelijken met die van de anderen. Hij stortte zich fanatiek op de fitnessapparatuur, met als gevolg dat hij wat kilootjes verloor en zijn conditie verbeterde.

Maar wat nog veel belangrijker was, hij deed alles wat we hem opdroegen. Hij was zo'n harde werker, zo oprecht en zo ongelooflijk grappig, dat we op een gegeven moment alleen maar dachten: *we houden van je. Jij bent onze man.* Want hoe je het ook bekeek, hij was wel degelijk een SEAL. En nog een verdomd goede ook.

En we hebben hem wat op proef gesteld. We lieten Ryan de zwaarste kerel van het peloton dragen. En dat deed hij dan. Hij moest van ons tijdens de training de zwaarste klussen doen; hij deed dat zonder een woord van protest. En hij liep bij dat alles ons er ook nog eens helemaal uit. Ook kon hij geweldige bekken trekken. We lagen regelmatig in een deuk.

Dat vermogen van hem leidde uiteraard tot dolle pret. Voor ons, althans.

Op een gegeven moment gaven we hem opdracht naar onze sergeant-majoor te gaan, vlak voor hem te gaan staan en een gezicht te trekken.

'M-maar…' stamelde hij.

'Jij gaat dat nú doen,' zei ik hem. 'Jij gaat vlak voor hem staan en trekt een gezicht. Nú!'

En daar ging hij. De majoor, die dacht dat Ryan probeerde hem belachelijk te maken, greep hem bij zijn keel en slingerde hem tegen de grond.

Dat moedigde ons alleen maar aan. We hebben hem dat nog heel wat keren laten doen. En steeds kreeg hij een pak op zijn lazer. Uiteindelijk hebben we hem naar een van onze officieren gestuurd – een reus van een kerel; niet bepaald iemand die met zich liet sollen, zelfs niet door een andere SEAL.

'Je gaat nú naar hem toe,' zei een van ons.

'O god, néé,' protesteerde hij.

'Als jij dat nu niet onmiddellijk doet, neem ik je net zo lang in de houdgreep tot je buiten westen raakt,' waarschuwde ik.

'Kunnen jullie me niet nú al in de houdgreep nemen?'

'Je gaat het nú doen,' zeiden we in koor.

Hij ging weg en trok een gezicht tegenover de officier. Die reageerde op de manier die we al hadden verwacht. Na een tijdje probeerde Ryan af te tikken.

‘Er wordt niet afgetikt,’ snauwde de officier, en hij bleef op Ryan in hameren.

Ryan overleefde het, maar het was wel de laatste keer dat we hem een gezicht lieten trekken.

Zodra iemand bij het peloton kwam, moest hij worden ontgroend. En we maakten geen enkel onderscheid, officieren kregen het net zo zwaar te verduren als manschappen en onderofficieren.

Toentertijd kregen nieuwelingen hun drietandinsigne pas nadat ze binnen het team een aantal beproevingen hadden ondergaan – en ze waren tot dat tijdstip dus ook nog geen echte SEAL’s . Zo hadden wij een ritueel waarbij het aspirant-teamlid het boksend tegen het hele peloton moest opnemen. Iedere nieuweling moest drie ronden zien te overleven – elke knockdown gold voor één ronde – waarna het insigne plechtig werd opgespeld en de man in kwestie binnen de broederschap welkom werd geheten.

Ik moest op Ryans welzijn letten en ervoor zorgen dat hij niet al te zeer in elkaar werd getimmerd. Hij had een hoofdbeschermer op en iedereen droeg bokshandschoenen, maar het kon er bij dit soort krachtmetingen nog wel eens net iets te enthousiast aan toegaan en dan moest de veiligheidswaarnemer ervoor zorgen dat de boel niet uit de hand liep.

Ryan vond drie ronden veel te weinig. Hij wilde meer. Ik heb het donkerbruine vermoeden dat als hij lang genoeg had kunnen doorgaan, hij waarschijnlijk iedereen had verslagen.

Niet dat de partij nog veel langer duurde. Ik waarschuwde hem dat ik zijn veiligheidswaarnemer was en dat hij, wat hij ook deed, niet naar mij moest uithalen. Maar in alle verwarring – en zijn hoofd had natuurlijk wel de nodige klappen opgelopen – draaide hij zich plotseling naar me om en deelde een stoot uit.

Ik deed toen wat er gedaan moest worden.

Marc Lee

Nu het niet lang meer zou duren voordat we opnieuw zouden worden uitgezonden, werd ons peloton nog een keertje uitgebreid. Er werd vanuit een andere eenheid een jonge SEAL naar ons overgeplaatst die Marc Lee heette en die ons zou bijstaan. Hij bleek onmiddellijk in ons team te passen.

Marc was een atletische jongen, in zekere zin precies het soort geharde kerel dat je bij de SEAL's verwachtte tegen te komen. Voordat hij bij de marine was gegaan had hij op zo'n hoog niveau voetbal gespeeld, dat hij zelfs bij een profclub aan proefwedstrijden had mogen deelnemen, en hij had misschien ook prof kunnen worden als een beenblessure geen voortijdig einde aan zijn carrière had gemaakt.

Maar Marc had nog meer in huis dan alleen een atletisch lichaam. Hij had een tijdje theologie gestudeerd, en hoewel hij die studie eraan had gegeven omdat naar zijn mening veel seminaristen zo schijnheilig als de pest waren, was hij nog steeds buitengewoon godsdienstig. Later, nadat we waren uitgezonden, ging hij voor elke operatie een klein groepje voor in gebed. Zoals te verwachten was kende hij de Bijbel op zijn duimpje en wist hij erg veel van godsdienst in het algemeen. Hij drong het je niet op, maar als je er behoefte aan had om over het geloof of God te praten, kon je altijd bij hem terecht.

Niet dat hij nou bepaald een heilige was, want hij deed van harte mee met het dollen dat nu eenmaal een wezenlijk onderdeel vormde van het SEAL-bestaan.

Kort nadat hij bij ons was gekomen, moesten we voor een trainingsmissie naar Nevada. Aan het einde van de dag stapte onze groep in een vierdeurs pick-up en gingen we terug naar de basis om te gaan slapen. Marc zat samen met mij en een andere SEAL die ik voor het gemak Bob zal noemen achterin. Om de een of andere reden begonnen Bob en ik een hele discussie over het elkaar in de houdgreep nemen.

Met het enthousiasme van de nieuweling – en misschien ook wel met enige naïviteit – zei Marc: 'Ik ben nog nooit in de houdgreep genomen.'

'Wat zei je daar?' zei ik terwijl ik me naar hem toe boog om deze maagd eens wat beter te bekijken. Je moet als SEAL toch minstens één keer in de houdgreep zijn genomen en daarbij het bewustzijn hebben verloren.

Marc keek me aan. En ik keek hem aan.

'Ga je gang maar,' zei hij.

Terwijl Bob zich vooroverboog, dook ik op hem af en nam Marc in de houdgreep tot hij flauwviel. Toen ik dat had gedaan, leunde ik weer achterover.

‘Jeetje,’ zei Bob nadat hij weer overeind was gekomen. ‘Dat wilde ík net doen.’

‘Ik dacht juist dat je opzij ging zodat ik er beter bij kon,’ zei ik tegen hem.

‘Mooi van niet. Ik gaf alleen maar even mijn horloge aan een van de jongens voor door, zodat het niet zou beschadigen.’

‘Nou, goed dan,’ zei ik. ‘Zodra hij bijkomt is hij voor jou.’

Even later kwam Marc weer bij zijn positieven. Voor we naar bed gingen had het halve peloton hem al een keer te grazen genomen. Marc liet het gelaten over zich heen komen. Maar als nieuweling had hij natuurlijk geen keus.

De leiding

Ik was dol op onze nieuwe commandant. Hij was een uitstekend leider, hij was agressief en liep ons niet voor de voeten. Hij kende ons niet alleen bij naam en van gezicht, hij kende ook onze vrouwen en vriendinnen. Wanneer er iemand van de eenheid sneuvelde, vatte hij dat op als een persoonlijk verlies en tóch was hij in staat tegelijkertijd agressief te blijven. Hij bezuinigde nooit op trainingen en hij gaf de snipers zelfs toestemming extra te oefenen.

De compagniessergeant-majoor, die ik hier Primo zal noemen, was ook een eersteklas leider. Bevorderingen en uiterlijk vertoon interesseerden hem geen bal, en hij was een van de weinigen die niet constant bezig was zich in te dekken; bij hem ging het om het succesvol uitvoeren van missies, klussen die geklaard moesten worden. En hij kwam uit Texas – zoals je ziet ben ik best een beetje bevooroordeeld – dus was het een kanjer.

Hij begon zijn briefings steevast met dezelfde woorden. ‘Wat doen jullie hier eigenlijk, klootzakken?’ gromde hij dan. ‘Hebben jullie geen zin om eropuit te trekken en wat klappen uit te delen?’

Bij Primo was alles erop gericht om zo efficiënt mogelijk het gevecht in te loodsen. Hij wist maar al te goed wat er van SEAL’s werd verwacht, en hij

deed zijn uiterste best ons daartoe zo goed mogelijk voor te bereiden.

Maar ook buiten het gevechtsterrein was het een prima kerel.

Er zijn altijd teamleden die buiten diensttijd of tijdens de training in de problemen komen. Vechtpartijen in bars zijn een groot probleem. Ik kan me nog goed herinneren dat hij ons een keertje apart nam.

‘Luister, ik weet dat jullie vroeg of laat bij een knokpartij betrokken zullen raken,’ zei hij. ‘In dat geval dien je het volgende te doen: je slaat snel, je slaat hard en zet het vervolgens op een lopen. Zolang jullie niet gepakt worden zal het mij worst zijn. Want als jullie wél worden gepakt, raak ík erbij betrokken, en daar heb ik absoluut geen zin in.’

Ik heb dat advies steeds ter harte genomen, hoewel het me niet altijd is gelukt me er ook daadwerkelijk aan te houden.

Misschien kwam het omdat hij uit Texas afkomstig was, of omdat hij diep in zijn hart eigenlijk ook een vechtersbaas was, maar hij mocht me wel, en dat gold ook voor een andere Texaan, een vent die we Pepper noemden. We werden zijn *golden boys*; als we in de problemen raakten, zorgde hij er altijd voor dat dat verder geen gevolgen voor ons had. Ik heb een keer of wat een officier uitgescholden; compagniessergeant-majoor Primo streek de plooien dan glad. Het kwam natuurlijk ook wel eens voor dat hij míj uitkafferde, maar hij beschermde ons altijd tegen het hoofdkwartier. Daar stond tegenover dat hij wist dat als er iets moest gebeuren, hij te allen tijde op Pepper en mij kon rekenen.

Tatoeages

Tijdens mijn verblijf thuis had ik een paar nieuwe tatoeages op mijn arm laten zetten. Een daarvan was het drietandinsigne. Ik was nu een echte SEAL en ik had het gevoel dat ik het verdiend had. Ik had hem aan de binnenkant van mijn arm laten zetten, zodat niet iedereen hem zou zien, maar ík wist dat hij er was. Ik had geen zin om erover op te scheppen.

Op de voorkant van mijn arm had ik het kruis van de kruisvaarders laten ininkten. Ik wilde dat iedereen kon zien dat ik christen was. Ik heb het rood laten maken, bloedrood. Ik had enorm de pest aan de woestelingen tegen

wie we vochten. En dat zal altijd zo blijven. Ze hebben me zo gigantisch veel afgenomen.

Zelfs die tatoeages zorgden voor stress tussen mijn echtgenote en mezelf. Over het algemeen moest ze toch al niets hebben van tatoeages, en de manier waarop ik eraan kwam – ik bleef dan ’s avonds laat weg, terwijl zij me eigenlijk thuis verwachtte, en verraste haar er dan mee – deed de frictie tussen ons beiden alleen maar toenemen.

Taya zag het als het zoveelste teken dat ik aan het veranderen was, dat ik langzaam maar zeker veranderde in iemand die ze niet kende.

Ik zag het toch anders, hoewel ik moet toegeven dat ik wist dat ze het niet leuk vond. Maar je kunt beter om vergeving dan om toestemming vragen.

Eigenlijk had ik beide onderarmen helemaal vol tatoeages willen hebben, dus wat mij betreft was het een compromis.

Voorbereidingen voor het vertrek

Toen ik thuis was raakte Taya in verwachting van ons tweede kind. Dat betekende dat mijn vrouw weer heel wat spanningen moest doorstaan.

Mijn vader had Taya verteld dat hij ervan overtuigd was dat, zodra ik mijn zoon terug zou zien en weer een tijdje met hem had doorgebracht, ik niet zou bijtekenen en niet meer terug naar Irak zou gaan.

Maar hoe meer we erover spraken, des te meer ik het gevoel had dat het voor mij eigenlijk helemaal geen vraag meer was. Ik was een SEAL. Ik was opgeleid om oorlog te voeren. Ik was voor dit soort werk in de wieg gelegd. Mijn land was in oorlog en had me nodig.

En ik miste het. Ik miste de opwinding en de sensatie. Ik vond het heerlijk om slechteriken te elimineren.

‘Als jij sneuvelt, zijn onze levens ook geruïneerd,’ zei Taya. ‘Ik ben zo kwaad dat je niet alleen welbewust je eigen leven op het spel zet, maar blijkbaar ook bereid bent dat van ons de vernieling in te helpen.’

We besloten het er voorlopig op te houden dat we het met elkaar oneens waren.

Toen het moment aanbrak dat ik weer uitgezonden zou worden, had onze relatie iets afstandelijks gekregen. Taya duwde me emotioneel gezien van zich af, alsof ze voor de komende maanden al een soort pantser om zich heen had gebouwd. En misschien deed ik wel hetzelfde.

‘Ik doe het niet opzettelijk,’ vertelde ze me op een van die zeldzame momenten waarop we beiden beseften wat er gebeurde en er ook over konden praten.

We hielden nog steeds van elkaar. Het klinkt misschien vreemd, we waren close met elkaar, en tegelijkertijd ook weer niet, we hadden elkaar nodig en tegelijkertijd hielden we afstand tot elkaar, hadden we behoefte aan heel andere dingen. In mijn geval tenminste.

Ik keek uit naar het vertrek. Ik vond het heerlijk om straks mijn werk weer te kunnen doen.

Geboorte

Een paar dagen voor ik opnieuw zou worden uitgezonden, ging ik naar de dokter om te kijken of hij een cyste in mijn nek kon verwijderen. In zijn behandelkamer verdoofde hij me plaatselijk en stak een naald in mijn nek om het spul eruit te zuigen.

Denk ik. Want zeker weten doe ik het niet. Zodra die naald erin ging kreeg ik een attaque en verloor ik het bewustzijn. Toen ik weer bijkwam lag ik languit op de behandeltafel, waarbij mijn voeten op de plek lagen waar eigenlijk mijn hoofd hoorde te zijn.

Verder waren er geen vervelende bijverschijnselen, niet van de attaque en ook niet van het weghalen van de cyste. Niemand begreep waarom ik hier zo heftig op had gereageerd. Zo te zien was er niets met me aan de hand.

Maar er was een probleem – een attaque is voor de marine reden om de betreffende persoon medisch af te keuren. Gelukkig was er in het vertrek een hospik aanwezig met wie ik had gediend. Hij wist de arts zover te krijgen dat hij de attaque niet in het medisch dossier noteerde en er verder geen enkele mededeling over te doen die tot negatieve gevolgen voor mijn uitzending of mijn carrière zou kunnen leiden. Ik heb er nooit meer iets van gehoord.

Maar die attaque zorgde er wél voor dat ik er niet voor Taya kon zijn toen ze me hard nodig had. Terwijl ik bewusteloos op die behandeltafel lag, was zij voor een routinecontrole bij de verloskundige. Dat was een week of drie voordat onze dochter geboren zou worden, terwijl ikzelf al over een paar dagen zou worden uitgezonden. Tijdens dat routineonderzoek werd ook een echo gemaakt, en toen de assistent haar blik van het scherm afwendde besefte mijn vrouw dat er iets aan de hand was.

‘Ik heb zo het gevoel dat we deze baby maar beter onmiddellijk kunnen laten komen,’ was het enige wat de assistente zei, en ze stond snel op om de dokter te halen.

De baby bleek de navelstreng om haar nek te hebben. Bovendien was het een stuitligging en was er te weinig vruchtwater – de vloeistof die het zich ontwikkelende ongeboren kind voedt en beschermt.

‘Dit wordt een keizersnede,’ zei de arts. ‘Maak je maar geen zorgen. We gaan die baby morgen halen. Alles komt in orde.’

Taya had me al een paar keer gebeld. Tegen de tijd dat ik bijkwam lag ze al in het ziekenhuis.

We hebben die nacht van de zenuwen nauwelijks kunnen slapen. De volgende morgen voerde de arts een keizersnede uit. Terwijl hij daarmee bezig was, werd er een adertje geraakt en begon Taya hevig te bloeden. Ik hield mijn hart vast en was doodsbang dat ik mijn vrouw zou verliezen. Ik was écht doodsbang. Erger nog.

Misschien was het een zwak aftreksel van wat zij elk moment van mijn uitzending had moeten doorstaan. Ik voelde een vreselijke hopeloosheid en pure wanhoop.

Het kostte me de grootste moeite dat toe te geven, om nog maar te zwijgen over hoe moeilijk het voor me was om het te verwerken.

Onze dochter kwam helemaal intact ter wereld. Ik pakte haar op en drukte haar stevig tegen me aan. Voor haar geboorte had ik op afstand gestaan, zoals er ook afstand was geweest tussen mij en mijn zoon voor hij ter wereld was gekomen; maar nu, terwijl ik haar zo vasthield, voelde ik echte warmte en liefde.

Toen ik de baby aan Taya wilde geven, keek ze me op een vreemde manier aan.

‘Wil je haar niet vasthouden?’ vroeg ik.

‘Nee,’ zei ze.

Mijn god, dacht ik, *ze wil niets van onze dochter weten. Ik moet straks weg en zij voelt geen band met dit kind.*

Maar enkele ogenblikken later stak Taya haar handen naar de baby uit en nam ze haar in haar armen.

Godzijdank.

Twee dagen later ging ik opnieuw naar Irak.

9

De Punishers

‘Ik ben de man die die mortieren moet uitschakelen’

Je zou denken dat een leger dat een groot offensief voorbereidt, over de middelen beschikt om zijn soldaten snel naar het slagveld te transporteren.

Nou, dan heb je het mis.

Vanwege de cyste en daarna de geboorte van mijn dochter verliet ik de Verenigde Staten een volle week later dan de rest van mijn peloton. Tegen de tijd dat ik in april 2006 in Bagdad landde, was mijn peloton in de richting van Ramadi gestuurd, een plaats ten westen van de Irakese hoofdstad. In Bagdad leek niemand te weten hoe ze me daarnaartoe moesten krijgen. Ik kreeg te horen dat ik zelf maar moest uitzoeken hoe ik daar kwam.

Een directe vlucht naar Ramadi behoorde niet tot de mogelijkheden – er werd fel strijd geleverd. Ik moest dus zelf maar voor een oplossing zorgen. Ik liep een Ranger van de landmacht tegen het lijf die ook naar Ramadi moest. We besloten samen op te trekken en onze creativiteit te bundelen, waarna we op zoek gingen naar een lift richting Bagdad International Airport.

Op een gegeven moment hoorde ik een officier praten over de problemen die het leger had met opstandige mortierschutters die zich bij een basis ergens in het westen hadden genesteld. Toevallig hoorden we van een vlucht die op korte termijn naar diezelfde basis zou vertrekken; de Ranger en ik liepen in de richting van de helikopter.

Toen we op het punt stonden om in te stappen werden we door een kolonel tegengehouden.

‘De heli is vol,’ blafte hij tegen de Ranger. ‘Waarom wil je eigenlijk mee?’

‘Nou, kolonel, wij zijn de snipers die dat probleem met die mortieren moeten oplossen,’ zei ik, en ik hield mijn geweerfoedraal omhoog.

‘O ja, natuurlijk!’ Vervolgens riep de kolonel tegen de bemanning: ‘Deze jongens moeten onmiddellijk mee. Zorg ervoor dat er plaats voor ze is.’

Twee mannen kregen opdracht uit te stappen, waarna we snel aan boord gingen.

Toen we die basis bereikten, bleek het probleem met de vijandelijke mortieren al te zijn opgelost. En wij hadden nog steeds een probleem: er gingen geen toestellen naar Ramadi, en de kans op een konvooi ernaartoe was kleiner dan die op sneeuw in Dallas hartje zomer.

Maar ik had een idee. Ik nam de Ranger mee naar het basishospitaal en vond daar een hospik. Als SEAL had ik met een aantal van hen samengewerkt en ik had ervaren dat ziekenverzorgers van de marine altijd overal een oplossing voor hadden.

Ik haalde een *challenge coin* van de SEAL’s uit mijn zak, hield die onzichtbaar in mijn hand en gaf hem terwijl we elkaar de hand schudden aan de hospik over. (Een *challenge coin* is een speciale herinneringsmunt die geslagen wordt om leden van een eenheid te eren die zich buitengewoon moedig hebben gedragen of zich anderszins hebben onderscheiden. Een *challenge coin* van de SEAL’s is vooral waardevol vanwege zijn zeldzaamheid en de symboliek. Als je binnen de marine zo’n munt ongezien aan iemand geeft staat dat zo’n beetje gelijk aan het geven van een geheime handdruk.)

‘Hoor eens,’ zei ik tegen de hospik. ‘Ik zou graag zien dat je iets voor me doet. Ik ben een SEAL, een sniper. Mijn eenheid ligt in Ramadi. Ik móét ernaartoe, en hij gaat met me mee.’ Ik gebaarde naar de Ranger.

‘Oké,’ antwoordde de hospik bijna fluisterend. ‘Kom mee naar mijn kantoortje.’

Toen we daar aankwamen haalde hij een rubberstempel tevoorschijn, zette een stempel op onze hand en schreef er iets bij.

Het bleek een triagecode.

De hospik zorgde ervoor dat we náár Ramadi werden geëvacueerd. We waren de eerste, en waarschijnlijk ook de enige militairen die op medische gronden náár het strijdperk werden geëvacueerd in plaats van dat ze ervandaan werden gehaald.

En ik maar denken dat alleen SEAL's zo creatief waren.

Ik heb geen idee waarom, maar het werkte. Niemand in de helikopter die ons meenam stelde vragen over de richting waarin we reisden, laat staan dat ze informeerden naar de aard van onze 'verwondingen'.

Shark Base

Ramadi ligt in Al-Anbar, dezelfde provincie als Fallujah, alleen zo'n 50 kilometer verder naar het westen. Volgens de geruchten zouden veel opstandelingen die Fallujah waren ontvlucht er een veilig heenkomen hebben gezocht. En daar waren genoeg aanwijzingen voor te vinden: sinds de pacificatie van Fallujah was het aantal aanvallen er sterk toegenomen. In 2006 werd Ramadi gerekend tot een van de gevaarlijkste steden van Irak – iets om trots op te zijn, toch?

Mijn peloton was naar Camp Ramadi gestuurd, een Amerikaanse basis langs de rivier de Eufraat, even buiten de stad. Onze compound, die Shark Base werd genoemd, was door een eerdere taskforce opgezet en bevond zich even buiten de prikkeldraadversperringen rond Camp Ramadi.

Toen ik daar eindelijk aankwam, bleken mijn jongens ten oosten van Ramadi aan het werk te zijn gezet. Het regelen van vervoer dwars door de stad bleek onmogelijk. Ik had de pest in; ik dacht dat ik te laat was om nog aan de actie mee te kunnen doen.

Ik ging op zoek naar iets wat ik kon doen totdat ik me bij de rest van het peloton kon aansluiten, en ik vroeg aan de leiding of ik zolang een van de bewakingstorens mocht bemannen. De verdedigers van het kamp hadden de laatste tijd nogal last van opstandelingen die probeerden zo dichtbij mogelijk te komen, om dan met hun AK-47's de basis te bestoken.

'Tuurlijk, ga je gang,' kreeg ik te horen.

Ik liep ernaartoe en nam mijn snipergeweer mee. Zodra ik in positie was, zag ik in de verte twee kerels rondscharrelen, op zoek naar een plek van waaruit ze het vuur konden openen.

Ik wachtte tot ze uit hun dekking omhoogkwamen.

Beng!

Ik had meneertje een te pakken. Zijn vriendje draaide zich om en zette het op een lopen.

Beng!

Ook nummer twee ging neer.

Seven Story

Ik wachtte nog steeds op een kans om me bij de rest van mijn peloton te voegen, toen de marinierseenheid in het noordelijke deel van de stad om snipers vroeg die in de buurt van hun vooruitgeschoven post vanaf de zevende etage van een gebouw de boel in de gaten konden houden.

De commandant daar vroeg me of ik met een team wilde komen, maar er waren slechts twee andere snipers op de basis. Een daarvan was aan het herstellen van zijn verwondingen en was nog high van de morfine; de andere was een sergeant die zo te zien helemaal geen zin had om te gaan.

Ik vroeg om de kerel die aan de morfine was; ik kreeg de sergeant mee.

We vonden twee 60-schutters, onder wie Ryan Job, zodat we over wat meer vuurkracht beschikten, en samen met een officier gingen we op weg om de mariniers te helpen.

Het hoge gebouw – dat Seven Story werd genoemd – was behoorlijk gehavend en lag ongeveer 200 meter bij de vooruitgeschoven post van de mariniers vandaan. Het bouwsel was opgetrokken uit een soort roze beton en lag vlak naast een weg die voor de oorlog een doorlopende route was geweest. Het had wel iets weg van een modern kantoorgebouw, zolang je maar niet lette op de ontbrekende ramen en de gigantische gaten waar raketten en granaten waren ingeslagen. Het was het hoogste gebouw in de wijde omgeving en je had er perfect uitzicht op de stad.

Samen met een stuk of wat mariniers en enkele plaatselijke *jundi's* als beveiliging trokken we er vroeg in de avond naartoe. De jundi's waren loyale Irakese militieleden of soldaten die nog werden opgeleid; er bestonden verschillende groepen die elk een bepaald niveau aan expertise en efficiency bezaten, maar meestal ontbrak het aan beide.

Toen het nog licht was, losten we een stuk of wat schoten, allemaal gericht op geïsoleerd opererende opstandelingen. De directe omgeving van

het gebouw zag er nogal vervallen uit; de lege, zanderige binnenplaatsen werden gescheiden door witgekalkte muren met daarin kunstig bewerkte smeedijzeren hekken.

De avond viel en plotseling kwamen uit alle hoeken en gaten slechteriken tevoorschijn. Ze waren duidelijk van plan om de post van de mariniers aan te vallen, maar laten wij nou precies op hun route liggen. Het waren er tientallen.

In eerste instantie hadden ze niet door dat wij er waren en was het prijsschieten. Maar toen zag ik drie kerels met een RPG in de weer, die ze pakweg een blok bij ons vandaan op ons richtten. Ik schoot ze snel achter elkaar allemaal dood, waardoor we geen dekking tegen hun granaten hoefden te zoeken.

Het vuurgevecht kwam snel onze kant op. De mariniers riepen ons via de radio op en zeiden dat we ons terug moesten trekken op hun positie.

Hun vooruitgeschoven post bevond zich een paar honderd verraderlijke meters bij ons vandaan. Terwijl een van de 60-schutters, mijn officier en ik voor dekkingsvuur zorgden, ging de rest van onze groep naar beneden en vertrokken ze naar de marinierspost. De strijd laaide fel op en tegen de tijd dat ze zich in veiligheid hadden gebracht, waren wíj omsingeld. We bleven zitten waar we zaten.

Zodra Ryan bij de vooruitgeschoven post van de mariniers was gearriveerd, besefte hij dat we ons in een netelige situatie bevonden. Zijn sergeant en hij raakte daarover in heftige discussie. De sergeant beweerde dat het hun taak was om bij de Irakese jundi’s te blijven, die in elkaar gedoken dekking hadden gezocht. De sergeant gaf Ryan opdracht te blijven, maar die vertelde de man in niet mis te verstane bewoording wat hij met dat bevel kon doen.

Ryan holde naar het dak van het gebouw waar de mariniers zich hadden genesteld en gaf samen met de andere mariniers onderdrukkingsvuur af terwijl wij in de weer waren de opstandelingen terug te slaan.

De mariniers stuurden er een patrouille op uit die ons moest ontzetten. Toen ik ze uit hun vooruitgeschoven post zag komen, zag ik ook een opstandeling een omtrekkende beweging maken met de bedoeling hen in de rug aan te vallen.

Ik schoot één keer. De mariniers lieten zich plat op de grond vallen. Dat deed die Irakees ook, alleen stond hij niet meer op.

‘Er zit daar ergens een vijandelijke sluipschutter, en die is verdomde nauwkeurig,’ meldde hun radioman. ‘Hij had ons bijna te pakken.’

Ik pakte mijn radio en drukte mijn spreekknop in.

‘Dat ben ik, oen. Kijk eens achter je.’

Ze draaiden zich om en zagen de opstandeling met een RPG in de hand morsdood op de grond liggen.

‘God, hartstikke bedankt,’ antwoordde de marinier.

‘Niets te danken.’

Die nacht waren er ook Irakese sluipschutters actief. Het lukte me er twee om te leggen; een ervan zat boven in de minaret van een moskee, en de andere zat in een gebouw een eindje verderop. Het was een redelijk goed gecoördineerd gevecht, een van de wat beter georganiseerde waarmee we hier in de buurt te maken hadden. Het was ongebruikelijk, want de aanval vond ’s nachts plaats, en de slechteriken hadden het over het algemeen niet zo op strijd leveren als het donker was.

Uiteindelijk ging de zon op en werd het vuren een stuk minder. De mariniers lieten een paar pantserwagens aanrukken die ons dekking gaven, waarna we als een haas terug naar het kamp renden.

Ik ging later naar hun commandant om te vertellen wat er was gebeurd. Ik had nog maar nauwelijks iets gezegd, of een stevig gebouwde officier van de mariniers stormde het vertrek binnen.

‘Wie was die sniper in Seven Story?’ bulderde hij.

Ik draaide me om en zei hem dat ík dat was, terwijl ik me tegelijkertijd schrap zette in de verwachting dat ik de volle laag zou krijgen vanwege een of andere overtreding die ik zonder dat te beseffen had begaan.

‘Ik wil je alleen even de hand schudden, jongen,’ zei hij terwijl hij zijn handschoen uittrok. ‘Je hebt mijn leven gered.’

Het was de man die ik eerder over de radio ‘oen’ had genoemd. Ik heb nog nooit een dankbaarder marinier gezien.

‘De Legende’

Kort daarna keerden mijn maten terug van hun avonturen wat verder naar het oosten. Ze begroetten me met de gebruikelijke warmte.

‘O, we wisten onmiddellijk dat de Legende hier was neergestreken,’ zeiden ze zodra ze me zagen. ‘Plotseling horen we dat er in Camp Ramadi twee opstandelingen zijn doodgeschoten. Ook in het noorden gaan in eens zomaar mensen dood. Dan weten we dat de Legende in de buurt is. Jij bent de enige vent die ooit kans heeft gezien daar iemand te elimineren.’

Ik lachte maar wat.

De bijnaam ‘de Legende’ had ik in Fallujah gekregen, bij het incident met de strandballen, maar het kan ook zijn geweest toen ik dat enorme langeafstandsschot loste. Tot die tijd was mijn bijnaam simpelweg ‘Tex’ geweest.

Maar uiteraard werd ik niet alleen maar ‘de Legende’ genoemd. Nee, er werd behoorlijk op los geparodieerd. Een van mijn jongens – ik denk dat het Dauber was – maakte er ‘de Mythe’ van. Hij zorgde er op die manier voor dat ik niet naast mijn schoenen ging lopen.

Het ging allemaal heel plezierig, en ik vond het eervoller dan wanneer ik er een medaille voor zou hebben gekregen.

Ik mocht Dauber graag, ook al was hij een nieuweling. Bovendien was hij scherpschutter, en ook nog eens een erg goede. Hij wist zich in het vuurgevecht uitstekend staande te houden en zag ook nog kans de vijand tegelijkertijd met verwensingen te bestoken. Ik had echt een zwak voor hem gekregen en toen hij ontgroend moest worden, heb ik hem niet al te hard aangepakt.

Ook al maakten de jongens er soms opmerkingen over, ‘de Legende’ was toch een van de betere bijnamen. Neem Dauber nou. Dat is niet zijn echte naam (momenteel is hij bezig met wat we maar ‘overheidswerk’ zullen noemen). Die bijnaam is afkomstig van een personage uit de televisieserie *Coach*. In de serie is Dauber een typische stomkop. In het echte leven is hij een uiterst intelligente jongen, maar dat heeft ons er toch niet van weerhouden hem die bijnaam te geven.

Maar een van de mooiste bijnamen was die van Ryan Job: Biggles.

Dat was een grootse, lachwekkende naam voor een grootse, lachwekkende kerel. Naar Dauber gaat de eer hem te hebben bedacht – het woord, beweerde hij, was een combinatie van *big* (groot) en *giggles*

(gegiechel), en hij had de bijnaam al eens voor een van zijn familieleden gebruikt.

Op een dag had hij de naam eens laten vallen en toen had hij hem aan Ryan gekoppeld. Daarna had een ander teamlid hem nog eens gebruikt en binnen de kortste keren was de naam blijven hangen.

Biggles.

Ryan had uiteraard de pest aan die naam, maar dat had alleen maar tot gevolg dat de naam nóg beter bleef hangen.

Een tijdje later vond iemand een klein rood nijlpaard. Dat speelgoedje moest natuurlijk naar het teamlid met het nijlpaardengezicht. Vanaf dat moment werd Ryan ‘Biggles de Woestijnhippo’ genoemd.

Maar Ryan zou Ryan niet zijn als hij de hele zaak niet in zijn voordeel omboog. Zijn naam werd een erenaam, Biggels de Woestijnhippo, de beste 60-schutter ter wereld.

Dat nijlpaard ging overal mee naartoe, ook tijdens operaties. Ryan was een fantastische knul.

De Punishers

Ons peloton had ook een bijnaam, een die wat verder ging dan ‘Cadillac’.

We noemden onszelf de ‘Punishers’ – de bestraffers.

Voor degenen die niet bekend zijn met dit personage: de Punisher dook voor het eerst op in de jaren zeventig, in een van de vele Marvel-strips. Het is een onvervalste held, iemand die het kwaad verslaat en gerechtigheid brengt. Er was toen net een film uit die dezelfde naam had. De Punisher droeg een zwart shirt met daarop een wit gestileerd doodshoofd.

Onze verbindingsjongens kwamen vlak voor we werden uitgezonden met die naam aanzetten. Wij vonden wat de Punisher deed eigenlijk wel cool: hij nam het op tegen het kwaad. Hij liquideerde slechteriken. Boosdoeners waren doodsbang voor hem.

En daar ging het bij ons ook om. Dus namen wij zijn symbool over – het doodshoofd – en eigenden ons dat toe, hoewel we het enigszins hebben aangepast. We brachten het doodshoofd met behulp van een sjabloon op onze Hummers en scherfvesten aan, en verder was er ook nog een wat

kleinere versie, die we op onze helm en ons geweer zetten. En uiteraard op elk gebouw en stukje muur dat we tegenkwamen. We wilden dat de mensen zouden beseffen: we zijn er en we doen niets liever dan jullie een kopje kleiner maken.

Het was onze versie van psychologische oorlogvoering.

Zie je ons? Wij zijn de mensen die jullie wel eens een poepie zullen laten ruiken. Vrees ons. Want we leggen jullie om, klootzakken.

Jullie zijn slechteriken. Wij zijn nóg slechter. Wij zijn heel erg slecht, maar we hebben het recht aan onze kant.

Ons zusterpeloton wilde onze sjablonen ook gebruiken, maar daar begonnen we niet aan. We lieten die jongens duidelijk weten dat wíj de Punishers waren. Ze moesten maar een eigen symbool zien te vinden.

We gingen nogal slordig om met onze Hummers. We hadden ze allemaal vernoemd, voornamelijk naar figuren uit *G.I. Joe*, zoals ‘Duke’ en ‘Snake Eyes’. Ook al zit je midden in een oorlog, dan hoeft dat toch niet te betekenen dat je geen plezier mag hebben?

Die uitzending beschikten we over een uitstekend team, ook aan de top. Fatsoenlijke officieren en een werkelijk uitstekende sergeant-majoor die Tony heette.

Tony was opgeleid als sniper. Hij was niet alleen ongelooflijk goed, hij was ook nog eens behoorlijk oud, tenminste, voor een SEAL – volgens de geruchten was hij tijdens die uitzending veertig geworden.

Het gebeurt niet vaak dat je als SEAL tot je veertigste operationeel blijft. Tegen die tijd zijn we totaal versleten. Maar Tony was het op de een of andere manier gelukt. Hij was keihard en we gingen voor hem door het vuur.

Als we op patrouille gingen, was ik *point man* – voorste man – een positie die meestal voor SEAL’s is weggelegd. Tony liep bijna altijd vlak achter me. Gewoonlijk bevindt de sergeant-majoor zich in de achterste gelederen van de formatie, zodat hij de hele ploeg rugdekking kan geven, maar in dit geval vond onze luitenant dat twee scherpschutters voorin een stuk effectiever was.

Op een avond, kort nadat het hele peloton weer bij elkaar was, reisden we naar een gebied dat zeventien kilometer ten oosten van Ramadi lag. Het was er groen en vruchtbaar – zelfs zozeer dat het vergeleken met de woestijn waarin we gewoonlijk opereerden wel iets weg had van de Vietnamese jungle. Wij noemden het gebied daarom Viet Ram.

Toen de eenheid was herenigd, werden we op een avond in een patrouillegebied afgezet en trokken we te voet in de richting van de plek waarvan werd vermoed dat er zich een groep opstandelingen had verzameld. Uiteindelijk bereikten we een brede sloot met een brug eroverheen. In de meeste gevallen waren dit soort bruggen van boobytraps voorzien, en ook nu beschikten we over inlichtingen dat deze specifieke brug beslist was ondermijnd. Ik liep ernaartoe, richtte mijn laserlamp op de brug en ging op zoek naar struikeldraden.

Ik liet het lichtje langs de bovenkant van de brug glijden maar zag niets. Ik dook iets verder in elkaar en probeerde het opnieuw. Nog steeds niets te zien. Ik bekeek alle plekken die ik kon verzinnen, maar zag nergens contactdraden, geen geïmproviseerde explosieven, geen boobytraps, helemaal niets.

Maar omdat we te horen hadden gekregen dat de brug was ondermijnd, wist ik zeker dat er íéts moest zijn.

Ik keek opnieuw. Mijn EOD – de man die de explosieven zo nodig onschadelijk moest maken – wachtte vlak achter me tot hij in actie moest komen. Ik hoefde alleen maar een struikeldraad te vinden, of de springlading zelf, waarna hij het spul binnen enkele seconden onschadelijk zou maken.

Maar ik zag verdomme helemaal niets. Uiteindelijk zei ik tegen Tony: ‘Laten we maar oversteken.’

Je moet niet denken dat ik van plan was om over die brug naar de overkant te stormen. Ik had mijn geweer in de ene hand, terwijl ik mijn andere hand beschermend voor mijn edele delen hield.

Dat zou bij het exploderen van een springlading mijn leven niet kunnen redden, maar ik zou in elk geval nog intact zijn voor de begrafenis.

De brug was zo’n drie meter lang, maar ik denk dat ik minstens een uur nodig had om eroverheen te komen. Toen ik uiteindelijk de overkant bereikte, was ik drijfnat van het zweet. Ik draaide me om naar de andere jongens om te gebaren dat alles veilig was, maar ik zag helemaal niemand

meer. Ze waren allemaal achter wat rotsblokken en struiken in dekking gegaan, wachtend tot ik mezelf op zou blazen.
Zelfs Tony, die als point man toch vlak achter me had moeten zitten.
‘Klootzak!’ schreeuwde ik. ‘Waar zat je nou, verdómme?’
‘Als één van ons zich opblaast is dat meer dan genoeg,’ zei hij zakelijk terwijl hij de brug over liep.

Tolken

Fallujah was ingenomen door middel van een grootscheepse actie, waarbij de troepen op uiterst georganiseerde wijze dwars door de stad waren opgetrokken. Hoewel de actie een groot succes was geweest, had de aanval ook bijzonder veel schade aangericht, en dat tot groot ongenoegen van de nieuwe Irakese overheid.
Je kunt daarover van mening verschillen – ik denk daar zelf heel anders over – maar het Amerikaanse opperbevel wilde niet dat in Ramadi hetzelfde zou gebeuren. Dus terwijl het leger een plan ontwikkelde om Ramadi in te nemen op een manier die zo min mogelijk vernielingen tot gevolg zou hebben, werden wij in een gebied in de buurt ingezet.
We begonnen met DA’s . We hadden vier tolken, die ons gewoonlijk hielpen met het contact leggen met de plaatselijke bevolking. Als we op missie gingen, gingen er meestal een of twee met ons mee.
Een van de tolken die we allemaal graag mochten was Moose. Hij was geweldig en al sinds de invasie van 2003 actief. Hij kwam uit Jordanië en hij was de enige tolk die van ons een wapen had gekregen. We wisten dat hij zou vechten als het moest; hij wilde zo graag Amerikaan worden dat hij zonder meer bereid was voor dat ideaal te sterven. Elke keer dat we vuurcontact maakten, was hij een van de eersten die terugschoten.
Hij was niet bepaald een goede schutter, maar hij zorgde er wel voor dat de vijand in dekking moest. Maar wat nog veel belangrijker was, hij wist precies wanneer hij wel kon schieten en wanneer niet – en dat is een stuk minder gemakkelijk dan het lijkt.

Even buiten Shark Base lag een dorpje dat we Gay Tway noemden. Het zat daar vol opstandelingen. Af en toe ging de poort bij ons open en dan liepen we naar buiten om de jongens daar weer even op hun plaats te zetten. Ik weet nog dat we een specifiek huis wel drie of vier keer onder handen hebben genomen. Na de eerste keer namen ze niet eens meer de moeite om de deur terug te hangen.

Waarom ze elke keer weer naar dat ene huis teruggingen weet ik niet, maar wij bleven ook teruggaan. Op een gegeven moment kenden we de boel daar redelijk goed.

Het duurde niet lang voor we in Gay Tway en in de dorpjes van Viet Ram regelmatig vuurcontact maakten. Het betreffende gebied viel binnen de jurisdictie van een legereenheid van de National Guard, en we werkten steeds vaker met die jongens samen.

Doelwitten

Een van onze eerste klussen bestond eruit dat we het leger moesten helpen bij het veiligstellen van de directe omgeving van een langs de rivier gelegen hospitaal in Viet Ram. Een jaar of wat geleden was met de bouw van het vier verdiepingen tellende betonnen complex begonnen, maar de werkzaamheden waren vlak voor de voltooiing gestaakt. Het Amerikaanse leger wilde het nu voor de Irakezen afbouwen, want hier in de buurt was fatsoenlijke medische zorg hard nodig. Alleen was het grote probleem dat ze er niet goed bij konden komen om aan het werk te gaan, want zodra men in de buurt kwam werd het gebouw onder vuur genomen. Dus gingen we aan de slag.

Ons peloton – zestien man – werd versterkt met circa twintig soldaten, en met z’n allen moesten we een nabijgelegen dorpje van opstandelingen zuiveren. We trokken er vroeg in de ochtend binnen, splitsten ons op in twee groepen en begonnen met het doorzoeken van huizen.

Ik ging voorop, mijn Mk.12 in de aanslag, en drong steeds als eerste een gebouw binnen. Zodra dat was veiliggesteld ging ik naar het dak om de jongens op de grond dekking te geven en naar opstandelingen uit te kijken, want we verwachtten dat ze zodra ze in de gaten hadden dat we waren

gearriveerd, tot de aanval zouden overgaan. De groep rukte sprongsgewijs op en breidde zo het gezuiverde gebied steeds verder uit.

In tegenstelling tot de situatie in de stad stonden de huizen hier niet pal tegen elkaar, dus duurde het allemaal een stuk langer en er moest een aanzienlijk groter gebied worden bestreken. Maar algauw beseften de terroristen dat we waren gearriveerd en wat we van plan waren, en voerden ze vanuit een moskee een kleinschalige aanval op ons uit. Terwijl ze zich in allerlei gaten en spleten verborgen hielden, openden ze met hun AK-47's het vuur op een sectie soldaten op de grond.

Toen dat vuurgevecht begon, was ik op een van de daken. We vuurden meteen op de slechteriken met alles wat we hadden: M4's, M60's, snipergeweren, 40mm-granaten, LAW-raketten… alle soorten wapens die we bij ons hadden. Die moskee had het zwaar te verduren.

Al vrij snel ontwikkelde de strijd zich in ons voordeel. De soldaten op de grond namen uitvalsposities in met de bedoeling de moskee te bestormen, uiteraard in de hoop de opstandelingen om te leggen voordat ze de kans kregen terug te kruipen in de riolen waaruit ze tevoorschijn waren gekomen. We richtten iets hoger, vlak boven hun hoofd, zodat ze in de verleiding zouden komen nog iets dichterbij te komen.

In het gevecht schoot een gloeiendhete koperen huls – waarschijnlijk afkomstig van de M60-mitrailleur naast me – tegen mijn been, belandde vervolgens in mijn schoen en bleef vlak onder mijn enkel steken. Het brandde als de hel, maar ik kon er op dat moment verder niets aan doen – er doken uit allerlei hoeken en gaten veel te veel slechteriken op die het op mijn mensen hadden voorzien.

Ik droeg doodgewone hoge wandelschoenen in plaats van de gebruikelijke gevechtslaarzen. Dat deed ik altijd; ze waren een stuk lichter en zaten beter, en gewoonlijk boden ze voldoende bescherming. Helaas had ik voor het gevecht begon de veters niet stevig genoeg aangetrokken en zat er tussen mijn been en de schacht van mijn schoenen enige ruimte; daar viel die huls na het uitwerpen precies in.

Wat hadden de instructeurs tijdens BUD/S ook alweer gezegd over het niet kunnen vragen om een time-out tijdens het gevecht?

Tijdens een luwte in de schotenwisseling lukte het me de huls uit mijn schoen te vissen, maar er kwam wel een behoorlijk stuk huid mee.

We slaagden erin de moskee in bezit te nemen, zuiverden de rest van het dorp en vonden het toen wel genoeg voor die dag.

Verschillende manieren om iemand te doden

We gingen nog een aantal keren met legereenheden op patrouille, steeds met de bedoeling het vijandelijke verzet in het gebied te breken. Het idee was vrij eenvoudig, hoewel er ook behoorlijk wat gevaar aan verbonden was: we kwamen uit onze dekking tevoorschijn en probeerden op die manier vijandelijk vuur te trekken. Zodra onze tegenstanders zich lieten zien, konden we terugschieten en ze doden. En meestal lukte dat.

Nadat we de opstandelingen uit het dorp en de moskee hadden verdreven, trokken ze zich terug in het hospitaal. Ze waren gek op ziekenhuizen, niet alleen omdat het grote gebouwen waren en ze over het algemeen redelijk solide gebouwd waren (en daarom een hoop bescherming boden), maar ook omdat ze wisten dat we bij het aanvallen van hospitalen de grootst mogelijke terughoudendheid aan de dag legden – zelfs als ze door terroristen waren overgenomen.

Het duurde even, maar uiteindelijk besloot de legerleiding het gebouw aan te vallen.

Prima, zeiden we allemaal toen we het plan hoorden. Ertegenaan dan maar.

In een huis dat 200 tot 300 meter van het hospitaal verwijderd lag richtten we een observatiepost in. Tussen ons en het gebouw bevond zich vlak, open terrein. Zodra de opstandelingen ons in de gaten hadden, kregen we de volle laag.

Een van mijn jongens schoot met zijn Carl Gustav een projectiel af op de bovenste verdieping van het gebouw, van waaruit op ons werd geschoten. De Gustav sloeg een groot gat in het betonnen gebouw en we zagen de lichamen in het rond vliegen.

Die raket zorgde ervoor dat hun vechtlust behoorlijk afnam en zodra het verzet nog verder verzwakte, voerde het leger een stormloop uit en slaagde erin het gebouw in bezit te nemen. Tegen de tijd dat het leger het

omliggende terrein bereikte, was er van weerstand geen sprake meer. De weinige opstandelingen die we niet hadden gedood, waren gevlucht.

Bij dit soort gevechten was het altijd moeilijk in te schatten met hoeveel tegenstanders we te maken hadden. Een handvol kon al behoorlijk weerstand bieden. Een man of tien die vanuit dekking schoten, konden – afhankelijk van de omstandigheden – een opmars een hele tijd tegenhouden. Maar als opstandelingen met een overmacht te maken kregen, wist je zeker dat minstens de helft het binnen de kortste keren op een lopen zou zetten.

We hadden de Carl Gustav al eens eerder gebruikt, maar voor zover ik weet was dit de eerste keer dat we er iemand mee hadden gedood. Het zou me niet verbazen als dat voor een SEAL-eenheid de eerste keer was. Het was in elk geval de eerste keer dat we zo'n terugstootloze vuurmond tegen een gebouw inzetten. Toen dat eenmaal bekend werd, wilde iedereen over de Carl Gustav kunnen beschikken.

In principe was de Carl Gustav ontwikkeld om pantserwagens en tanks uit te schakelen, maar we ontdekten dat hij bij gebouwen ook heel nuttig was. In Ramadi was het een perfect wapen: het eigenlijke projectiel ging dwars door het beton en doodde iedereen die daar achter zat. Na de explosie zorgde de overdruk ervoor dat er van het interieur niets overbleef.

Er konden verschillende soorten raketgranaten met het wapen worden afgevuurd. (Zoals reeds eerder gememoreerd, is het eigenlijk een terugstootloze vuurmond en niet zozeer een lanceerbuis voor raketten.) Opstandelingen hadden nogal eens de gewoonte om achter een dijk of iets dergelijks in dekking te gaan – op zich een uitstekende bescherming. In dat geval konden we er een projectiel mee afvuren dat vlak boven hen een zogenaamde *air-burst* teweegbracht – een explosie die een enorme schokgolf veroorzaakt. En zo'n *air-burst* richtte aanzienlijk meer schade aan dan een explosie aan de grond.

De Carl Gustav is een verhoudingsgewijs gemakkelijk te bedienen wapen. Je moet alleen extra oorbeschermers gebruiken en goed oppassen waar je staat als hij wordt afgevuurd, maar het resultaat is fantastisch. Na een tijdje wilde iedereen in het peloton dat ding gebruiken; er werd zelfs om gevochten wie het wapen mocht afvuren. Ik zweer het je.

Als je een beroep hebt waarbij het je taak is mensen te doden, probeer je daar steeds creatiever mee om te gaan.

Je bedenkt op welke manier je de meeste vuurkracht in de strijd kunt werpen. En je verzint steeds nieuwe en inventieve methoden om je vijand te elimineren.

We hadden in Viet Ram zo veel doelwitten, dat we ons begonnen af te vragen welke wapens we nog níét hadden gebruikt om ze te liquideren.

Hebben we nog niemand met een pistool omgelegd? Je moest toch minstens één tegenstander met een pistool hebben gedood?

We gebruikten dan verschillende wapens om te kijken hoe de ervaringen daarmee waren en om te zien waartoe deze wapens onder operationele omstandigheden in staat waren. Maar soms draaide het uit op een spelletje – als je elke dag in een vuurgevecht verwikkeld raakt, ga je op zoek naar variatie. Maar hoe dan ook, er liepen ruim voldoende opstandelingen rond, met als gevolg dat het soms prijsschieten was.

Als het ging om het verdrijven van opstandelingen uit gebouwen bleek de Carl Gustav een van onze meest effectieve wapens te zijn. We hadden ook LAW-raketten, die lichter waren en gemakkelijker te vervoeren, maar heel wat van die projectielen bleken blindgangers te zijn. En als je een LAW had afgevuurd, kon je er verder niets mee; je kon het wapen niet herladen. Met de Carl Gustav was het altijd raak, letterlijk.

Een ander wapen dat we vaak gebruikten was de 40mm-granaatwerper. Van die granaatwerper bestonden twee versies: een die je onder de loop van je geweer monteerde, terwijl de ander een wapen op zich was. Wij beschikten over beide.

Onze standaardgranaat was een *frag*, een fragmentatiegranaat die vlak boven de grond explodeerde en die de directe omgeving met vlijmscherpe metaaldeeltjes besproeide. Het is een bijna traditioneel anti-personeelwapen, en het heeft zich bewezen en is effectief.

Tijdens deze uitzending kregen we de beschikking over een nieuw type projectiel dat gebruikmaakte van een thermobarisch explosief. En het had aanzienlijk meer power: de overdruk van één enkele exploderende granaat, afgevuurd op een vijandelijke sluipschutter in een klein gebouwtje, was voldoende om dat hele gebouwtje weg te vagen. In de meeste gevallen namen we uiteraard grotere gebouwen onder vuur, maar de

vernietigingskracht van zo’n granaat was nog steeds enorm. Je had een krachtige ontploffing, direct gevolgd door brand, en je was van je vijand af. Geweldig wapen.

Je hield bij het afvuren van die granaten rekening met de zogenaamde ‘Kentucky-windcompensatie’; je schatte de afstand, paste de elevatie van de loop zo goed mogelijk aan en haalde de trekker over. We gaven de voorkeur aan de M79 – de standaard enkelschots versie die voor het eerst tijdens de Vietnamoorlog werd gebruikt – omdat die van een soort rudimentair vizier was voorzien, waardoor je wat gemakkelijker kon richten en sneller raak schoot. Maar hoe dan ook, hoe vaker je zo’n ding gebruikte, hoe sneller je leerde ermee om te gaan.

Elke keer dat we eropuit trokken hadden we vuurcontact.

We genoten met volle teugen.

Taya:

Nadat Chris weer naar Irak was vertrokken, had ik het een tijdlang erg moeilijk met de kinderen. Mijn moeder kwam me vaak helpen, maar het bleef een moeizame periode.

Ik vermoed dat ik nog niet toe was aan een tweede baby. Ik was woedend op Chris, en ik was bezorgd om hem, en de gedachte dat ik een baby en een kleuter helemaal alleen moest opvoeden maakte me nerveus. Mijn zoon was nog maar anderhalf en was heel ondernemend geworden. De baby wilde de hele tijd vastgehouden worden.

Ik heb dagenlang in mijn ochtendjas op de bank zitten huilen. Ik had eigenlijk mijn baby moeten voeden en mijn zoontje te eten moeten geven, maar ik kon alleen maar huilen.

En het herstel van de keizersnede ging ook niet echt voorspoedig. Ik had vrouwen horen vertellen: ‘Na mijn keizersnede schrobde ik een week later de vloer weer, niets aan de hand.’ Nou, ik had zes weken later nog steeds erg veel pijn; het ging maar niet over. Ik vond het afschuwelijk dat ik maar niet genas zoals al die andere vrouwen. (Later hoorde ik dat vrouwen meestal snel herstelden van hun twéééde keizersnede. Dát had niemand mij verteld.)

Ik voelde me zwak. En ik was kwaad op mezelf dat ik niet sterker was. Het was zwaar klote.

Vanwege de afstanden ten oosten van Ramadi gebruikte ik daar bij voorkeur mijn .300 Win Mag, en ik nam dat wapen steeds vaker op patrouille mee. Nadat het leger kans had gezien dat hospitaal in te nemen, bleven de mannen daar onder vuur liggen en werden ze nog diverse keren aangevallen. Korte tijd later kregen ze ook nog eens de eerste mortiergranaten om hun oren. Dus gingen we eropaf en namen het op tegen de opstandelingen die op hen schoten, en gingen uiteraard op zoek naar de mortierploegen.

Op een dag installeerden we ons in een gebouw van twee verdiepingen niet ver van het hospitaal. Het leger probeerde met speciale apparatuur te detecteren waar die granaten precies vandaan kwamen, en wij hadden voor dit gebouw gekozen omdat het vlak bij het gebied lag waar volgens het leger de mortieren stonden opgesteld. Maar om de een of andere reden besloten de opstandelingen die dag hun gemak te houden.

Misschien hadden ze niet zo’n zin meer om te sterven.

Ik besloot te kijken of er niet een manier was om hen alsnog uit hun schuilplaats te lokken. Ik had onder mijn scherfvest altijd een Amerikaanse vlag. Die haalde ik tevoorschijn en trok een stuk nylon parachutekoord door de metalen ogen. Ik maakte het uiteinde van dat koord aan de rand van het dak vast, en gooide de vlag toen over de borstwering, zodat hij langs de zijkant van het gebouw hing.

Binnen een paar minuten kwamen een stuk of zes opstandelingen tevoorschijn en begonnen met automatische wapens op mijn vlag te schieten.

We schoten terug. De helft van de opstandelingen ging onderuit terwijl de andere helft het op een lopen zette.

Ik heb die vlag nog steeds. Zij hebben er twee sterren uit geschoten. Volgens mij best een eerlijke ruil, als je ziet hoeveel schutters wij hebben omgelegd.

Naarmate wij verder oprukten, trokken de opstandelingen zich verder terug, waarbij ze erin slaagden steeds beter in dekking te gaan. Af en toe waren we zelfs gedwongen luchtsteun in te roepen om ze achter de muren en dijkjes een eindje verderop vandaan te krijgen.

Vanwege het risico van nevenschade had de legerleiding liever niet dat de piloten bommen afwierpen, zodat de straaljagers gedwongen waren de boel met hun boordgeschut onder vuur te nemen. Ook werden er aanvalshelikopters ingezet, Cobra's en Hueys, die met mitrailleurs en raketten waren bewapend.

Op een dag, terwijl we opdracht hadden eventueel vuurdekking te verlenen, zagen mijn sergeant-majoor en ik hoe op ongeveer 800 meter afstand een man bezig was een mortierbuis in de achterbak van een auto te laden. Ik schoot hem dood, en even later kwam een tweede man uit het gebouw waar ook nummer een uit tevoorschijn was gekomen, en die werd geliquideerd door mijn sergeant-majoor. We vroegen een luchtaanval aan, waarna een F/A-18 met een raket de auto opblies. Aan de secundaire explosies te zien zat die wagen propvol springstoffen die even daarvoor ingeladen moesten zijn.

Tussen de slapers

Een paar nachten later liep ik in het duister door een nabij gelegen dorp en stapte hier en daar over mensen heen – dit waren geen doden, maar slapende Irakezen. In de warme woestijn sliepen Irakese families maar al te vaak in de buitenlucht.

Ik was op weg om ergens positie in te nemen van waaruit we dekking konden verlenen tijdens een overval op de markt, waar een van de opstandelingen blijkbaar een winkeltje had. Volgens onze inlichtingendienst kwamen daar de wapens vandaan die in de opgeblazen auto hadden gezeten.

Vier andere jongens en ik waren op ongeveer zes kilometer afstand van het doelwit afgezet door de rest van het team, dat van plan was om vroeg in de ochtend in actie te komen. Wij hadden de opdracht ruim voor hen posities in te nemen, de omgeving in de gaten te houden en hen bij aankomst te dekken.

's Nachts door gebied lopen waar de opstandelingen het voor het zeggen hadden was minder gevaarlijk dan je zou denken, want dan sliepen die jongens meestal. De Irakezen zagen overdag onze konvooien arriveren, die

dan weer voor het invallen van de duisternis vertrokken. Zij maakten daar uit op dat we allemaal weer naar onze basis terug waren. Er werden geen wachtposten uitgezet, geen uitkijken geposteerd – niemand die de omgeving in de gaten hield.

Je moest natuurlijk wel goed uitkijken waar je je voeten neerzette – toen we in het donker naar ons doelwit op weg waren stapte een van mijn pelotonsleden bijna boven op een slapende Irakees. Gelukkig had hij dat nog net in de gaten en konden we doorlopen zonder iemand wakker te maken. De tandenfee is er niets bij.

We vonden de markt en installeerden ons zodanig dat we de omgeving goed in de gaten konden houden. Het ging om een rij lage garages waarin winkeltjes waren ondergebracht. Etalages waren er niet, je gooide de voorkant open en je verkocht je spullen zo aan het publiek.

Kort nadat we onze schuilplaats hadden betrokken kregen we via de radio te horen dat er nog een andere eenheid in de buurt moest zijn.

Een paar minuten later zag ik een verdacht groepje mensen.

‘Hé,’ zei ik over de radio. ‘Ik zie vier kerels met AK-47’s en webbing draagriemen om, maar verder zien ze eruit als moedjahedien. Zijn dat ónze jongens?’

Daar bedoelde ik mee te zeggen dat ze gekleed waren zoals de opstandelingen op het platteland er meestal uitzagen: slobberbroeken met een lang gewaad eroverheen en met een sjaal om de nek. (In de stad dragen ze vaak westerse kleding; trainingspakken en dergelijke zijn zeer gewild.)

De vier mannen kwamen uit de richting van de rivier, en van die kant verwachtte ik ze ook.

‘Een ogenblikje, dan gaan we dat even natrekken,’ zei de verbindingsman aan het andere einde van de radio.

Ik bleef ze in de gaten houden. Ik was niet van plan het vuur op ze te openen; ik schiet beslist niet als daarbij de kans bestaat dat ik een Amerikaan om het leven breng.

Het duurde even voordat de eenheid contact opnam met ons TOC (*tactical operations center*), en dat moest op zijn beurt weer contact zoeken met de jongens van ons peloton. Ik zag hoe de mannen verder liepen.

Uiteindelijk kwam het antwoord: ‘Ze horen niet bij ons. Ze hebben hun actie geannuleerd.’

‘Geweldig. Nou, dan heb ik net vier man jullie kant uit laten lopen.’

(Ik weet zeker dat als het onze jongens waren geweest, ik ze nooit gezien zou hebben. Dat zijn net ninja's.)

Iedereen had de pest in. Mijn jongens die zich een eindje terug bij de Hummers gereedhielden, zochten de woestijn af en wachtten tot die moedjahedien zouden verschijnen. Ik richtte mijn aandacht op de directe omgeving, het gebied waar ze geacht werden toe te slaan.

Een paar minuten later zag ik plotseling de vier opstandelingen weer die ik had laten passeren.

Ik kreeg een van hen te pakken, en voor ze de kans kregen in dekking te gaan wist een van de andere snipers nog een tweede om te leggen.

Maar toen doken er nog eens zes, zeven opstandelingen achter hen op.

Opeens zaten we midden in een vuurgevecht. We schoten een stuk of wat granaten af. De rest van het peloton hoorde het geweervuur en haastte zich onze kant op. Maar de strijders die kans hadden gezien langs ons te komen waren nergens meer te bekennen.

Van verrassing was geen sprake meer. Het peloton voerde de actie op de markt weliswaar nog wel uit – in het donker – maar ze vonden alleen wat munitie en AK-47's. Het bleek absoluut niet de belangrijke wapenopslagplaats te zijn die we verwacht hadden te zullen vinden.

We zijn er nooit achter gekomen wat de opstandelingen die langs ons waren geglipt van plan waren. Een van de vele mysteries in een oorlog.

De elite-elite

Ik denk dat alle SEAL's een enorm respect hebben voor onze collega's bij de elite-antiterreureenheden waarover zo vaak wordt gepubliceerd. Zij vormen een elitegroep binnen een elitegroep.

We hadden in Irak weinig met hen te maken en werkten nauwelijks met elkaar samen. De enige keer dat ik redelijk intensief met hen van doen had was een paar weken later, nadat we er eindelijk in waren geslaagd Ramadi fatsoenlijk in te nemen. Ze hadden gehoord dat we daar een groot aantal slechteriken hadden geliquideerd en stuurden toen een van hun eigen

snipers om te zien hoe we dat deden. Ik neem aan dat ze wilden weten hoe we het aanpakten.

Erop terugziend, spijt het me eigenlijk dat ik niet geprobeerd heb tot die eenheid toe te treden. Ze maakten toentertijd niet zoveel gebruik van snipers als de andere teams. Het overgrote deel van het werk werd gedaan door infanteristen, en ik had helemaal geen zin om gewone infanterist te zijn. Ik genoot met volle teugen van het werk dat ik deed. Ik wilde alleen maar scherpschutter zijn. Niets was prettiger dan gebruik te kunnen maken van mijn geweer en vijanden te liquideren. Waarom zou ik dat allemaal opgeven en naar de Oostkust verhuizen? Om daar weer helemaal opnieuw te beginnen. En dan heb ik het nog niet eens over de opleiding die je weer helemaal opnieuw zou moeten doen om te bewijzen dat je uit het juiste hout bent gesneden.

Dan had ik eerst weer een paar jaar gewoon infanterist moeten zijn voordat ik kon proberen weer tot sniper op te klimmen. Waarom zou ik dat allemaal doen als ik nu al scherpschutter wás? En dat ook nog eens heel erg leuk vond?

Maar nu ik wat meer van hun operaties af weet en besef wat ze allemaal voor elkaar hebben gekregen, denk ik wel eens dat ik had moeten proberen erbij te komen.

De kerels van die eenheid hebben de naam arrogant en zelfingenomen te zijn, maar dat slaat nergens op. Ik was in de gelegenheid om na de oorlog met enkelen van hen kennis te maken toen ze naar een trainingsinstituut kwamen waar ik de scepter zwaaide. Ze waren buitengewoon nuchter en stonden met beide benen stevig op de grond, en spraken met de grootste terughoudendheid over wat ze hadden gedaan. Ik was dolgraag met ze mee teruggegaan.

Burgers en wilden

Het offensief in Ramadi moest officieel nog beginnen, maar wij hadden al genoeg te doen.

Op een dag kregen we te horen dat opstandelingen bezig waren met het aanbrengen van bermbommen langs een bepaalde weg. We gingen

ernaartoe en hielden de weg scherp in de gaten. Ook doorzochten we een stuk of wat huizen en zorgden we ervoor dat er geen aanslagen op Amerikaanse konvooien en bases werden gepleegd.

Het klopt dat het onder bepaalde omstandigheden bijzonder moeilijk kan zijn om onderscheid te maken tussen gewone burgers en terroristen, maar in dit geval hadden de slechteriken het ons wel heel gemakkelijk gemaakt. Door middel van UAV's – *unmanned aerial vehicle,* onbemande vliegtuigjes – werd de weg in de gaten gehouden, en als die dingen zagen dat er een bermbom werd ingegraven, kon de plaats waar de boobytrap werd aangebracht niet alleen uiterst nauwkeurig worden vastgelegd, maar kon de opstandeling die hem had geplaatst ook nog eens naar zijn huis worden gevolgd. Op die manier wisten we precies wie de schurken waren.

Terroristen die van plan zijn om Amerikaanse troepen aan te vallen, verraden zich vaak door heel voorzichtig konvooien te benaderen of naar bases op te trekken. Dan sluipen ze rond met hun AK-47 in de aanslag; ze zijn heel gemakkelijk te zien.

Ze leerden ook óns snel op te merken. Als wij in een kleine nederzetting een huis bezetten, hielden we de mensen die er woonden voor hun veiligheid binnen. De omringende bevolking wist dus dat als de bewoners om negen uur 's ochtends nog niet buiten waren, er Amerikanen in het huis zaten. Voor iedere opstandeling in de buurt was dat zo'n beetje een uitnodiging om te proberen ons te doden.

Het werd allemaal heel voorspelbaar; alles leek volgens een vast tijdschema te gebeuren. Rond negen uur 's ochtends vond er gewoonlijk een vuurgevecht plaats, terwijl zo rond twaalven de strijd enigszins begon te luwen. Daarna, om een uur of drie 's middags, werd er opnieuw stevig geschoten. Als het niet om leven en dood ging, zou het om te lachen zijn geweest.

Desalniettemin deden zich toch nog wel eens grappige situaties voor.

Je wist niet uit welke richting er zou worden aangevallen, maar de tactiek was bijna altijd dezelfde. De opstandelingen begonnen meestal met automatisch vuur, en schoten dan weer eens hier en dan weer eens daarvandaan. Daarna gooiden ze hun RPG's in de strijd, vuurden daar een tijdje mee, waarna ze zich verspreidden om vervolgens een goed heenkomen te zoeken.

Op een dag neutraliseerden we op korte afstand van het hospitaal een groep opstandelingen. We wisten dat toen niet, maar onze inlichtingenjongens gaven later door dat de vijandelijke commandocentrale via een mobieltje met iemand contact had opgenomen en die persoon had gevraagd of hij nieuwe mortiermensen kon sturen, omdat het team dat het hospitaal had aangevallen kort daarvoor was gesneuveld.

Hun plaatsvervangers kwamen niet opdagen.

Jammer. Want dan hadden wie die lui ook kunnen liquideren.

Iedereen weet wel van het bestaan van de Predators, de UAV's die tijdens de oorlog veel informatie aan de Amerikaanse strijdkrachten op de grond hebben doorgegeven. Maar wat bijna niemand weet is dat we onze eigen UAV's bij ons hadden – kleine, met de hand gelanceerde vliegtuigjes ter grootte van de radiografisch bestuurde toestelletjes waarmee kinderen van alle leeftijden al decennialang spelen en die precies in onze rugzak pasten.

Ikzelf heb er nooit een bestuurd, maar ik vond die dingen wel cool. Het lastigste eraan – voor zover ik kon zien – was de start. Je moest behoorlijk hard gooien om dat ding de lucht in te krijgen. De operator startte het motortje, gaf gas en slingerde het toestelletje de lucht in. Je moest er handigheid in krijgen.

Omdat ze laag vlogen en het motortje verhoudingsgewijs nogal veel lawaai maakte, konden die kleine UAV's op de grond gemakkelijk worden gehoord. Ze brachten een hoog gehuil voort en de Irakezen kregen al snel door dat als ze dat lawaai hoorden, wij hen in de gaten hadden. Dus als ze het hoorden werden ze een stuk voorzichtiger – en dan had zo'n verkenningsvlucht geen enkele zin meer.

In de loop van de tijd namen de activiteiten zodanig toe, dat we van twee verschillende radiofrequenties gebruik moesten maken: een om met het TOC te kunnen communiceren en de andere om de pelotonsleden onderling met elkaar te kunnen laten praten. Er was zo veel onderling radioverkeer, dat we tijdens het gevecht regelmatig door berichten van het TOC overstroomd dreigden te worden.

Toen we net met onze patrouilles begonnen, gaf onze commandant onze verbindingsman opdracht om contact met hem op te nemen zodra we bij een TIC betrokken zouden raken. Die afkorting staat voor *troops in contact*,

oftewel vuurcontact met de vijand. Maar we hadden zo veel schotenwisselingen met die lui, dat hij de instructie herriep: we mochten alleen nog maar contact met hem opnemen als zo'n vuurgevecht langer duurde dan een uur.

En vervolgens mochten we alleen nog maar contact met hem opnemen als er iemand van ons gewond was geraakt.

Tijdens deze periode was Shark Base een veilige haven, een kleine oase van rust en ontspanning. Niet dat het er bepaald luxueus was. Er was een betonnen vloer en voor de ramen lagen zandzakken. In eerste instantie stonden onze britsen bijna tegen elkaar aan en het enige huiselijke waren onze gebutste opbergkisten. Maar veel hadden we niet nodig. We trokken er drie dagen op uit en hadden dan één dag vrij. Dan sliep ik meestal wat en speelde de rest van de dag videospelletjes, belde met thuis en bracht ten slotte nog wat tijd achter de computer door. Voor we het wisten was het dan weer tijd om onze uitrusting om te gorden en op patrouille te gaan.

Met de telefoon diende je behoedzaam om te gaan. *Operational security* – afgekort tot OpSec, om nog maar eens een militaire term te gebruiken – was van het allergrootste belang. Je mocht niets zeggen waaruit de persoon aan de andere kant van de lijn zou kunnen opmaken wat we aan het doen waren of wat we eventueel van plan waren te gaan doen, terwijl het ook nadrukkelijk verboden was over wat we hádden gedaan te praten.

Al onze gesprekken die we vanuit de basis voerden werden opgenomen. Er bestond software waarmee naar sleutelwoorden kon worden geluisterd; als er daar net iets te veel van te horen waren, werd het gesprek automatisch beëindigd en kon je wel eens ter verantwoording worden geroepen. Het is gebeurd dat iemand zijn mond voorbijpraatte over een ophanden zijnde operatie, met als gevolg dat we een week niet konden bellen. De betreffende persoon voelde zich behoorlijk voor paal staan en we hebben hem natuurlijk stevig op zijn lazer gegeven. Hij doet zoiets nooit meer.

Soms maakten onze tegenstanders het ons bijzonder gemakkelijk.

Op een dag installeerden we ons in een dorpje vlak langs de grote weg. Het was een prima plaats; we slaagden erin een paar opstandelingen dood te schieten toen die probeerden het gebied over te steken om het hospitaal aan te vallen.

Plotseling schoot een Bongo-vrachtwagentje – een klein autootje met een cabine en een laadbak waarin van alles kon zitten – de weg af en kwam recht op ons huis af gedenderd. Maar in plaats van gereedschap zaten er vier schutters in de achterbak, die onmiddellijk het vuur openden toen het wagentje het grote erf op scheurde.

Ik schoot de chauffeur dood, waarna het wagentje snel vaart minderde en tot stilstand kwam. De man naast de chauffeur sprong naar buiten en rende naar de andere kant van de wagen om het stuur over te nemen. Een van mijn maten legde hem om voor hij kon starten. Daarna richtten we onze aandacht op de nog resterende opstandelingen, die binnen de kortste keren dodelijk getroffen in elkaar zakten.

Even later zag ik een vuilniswagen op de hoofdweg onze kant op komen. In eerste instantie koesterde ik geen enkele achterdocht, totdat hij de oprit naar ons huis insloeg en vol gas op ons af kwam rijden.

We hadden de bewoners van het huis al ondervraagd en wisten dus dat niemand chauffeur van een vuilniswagen was. En aan zijn snelheid te zien kwam hij beslist geen vuil ophalen.

Tony schoot de chauffeur door het hoofd. Het voertuig reed van de oprit af en klapte tegen een gebouwtje een eindje verderop. Even later arriveerde er een helikopter, die met de vuilniswagen korte metten maakte. Er werd een Hellfire-raket op afgevuurd en de wagen spatte uit elkaar – het ding zat propvol explosieven.

Eindelijk een plan

Begin juni kwam het leger met een plan om Ramani op de opstandelingen te heroveren. In Fallujah waren de mariniers op systematische wijze door de stad getrokken en hadden de opstandelingen daar verjaagd. Hier was het de bedoeling dat we de opstandelingen naar ons toe zouden lokken.

De stad zelf lag tussen waterwegen en moerasland ingeklemd. Er was maar een beperkt aantal wegen waarlangs je er per auto binnen kon komen. In het noorden en westen werd de stad begrensd door respectievelijk de Eufraat en het Habbaniyahkanaal; aan beide kanten van het noordwestelijke uiteinde van de stad bevond zich een brug. In het zuiden en het oosten

vormden een meer, moerassen en een drainagekanaal dat in bepaalde perioden vol water stond een natuurlijke barrière tussen stad en platteland.

De Amerikaanse troepen zouden vanaf de rand van de stad optrekken: de mariniers vanuit het noorden en het leger vanuit de overige drie richtingen. We zouden op verschillende punten in de stad een soort versterkte posten inrichten om te laten zien dat we de boel onder controle hadden – maar het was uiteraard de bedoeling dat de vijand ons aan zou vallen. En áls ze aanvielen, zouden we terugvechten met alles wat we hadden. Vervolgens zouden we steeds meer steunpunten opzetten, waardoor we het geleidelijk in de hele stad voor het zeggen zouden krijgen.

De stad was één grote puinhoop. Van een functionerende overheid was geen sprake meer en er heerste totale wetteloosheid. Buitenlanders die de stad binnenkwamen konden van het ene op het andere moment slachtoffer worden van een moordaanslag of van een ontvoering, zelfs als ze meereisden met een militair konvooi. Maar voor de gewone Irakezen was het nog erger dan de hel. Volgens de rapporten werd de plaatselijke bevolking hier per dag gemiddeld meer dan twintig keer door opstandelingen aangevallen. De gemakkelijkste manier om in deze stad aan je eind te komen was dienst te nemen bij de politie. En verder vierde de corruptie hoogtij.

Het leger had de terroristische groepen in de stad geanalyseerd en was tot de conclusie gekomen dat die uit drie verschillende categorieën bestonden: onbuigzame islamistische fanatici die contact onderhielden met Al-Qaida en soortgelijke groeperingen; plaatselijke bewoners die een stuk minder fanatiek waren maar wel erg graag zo veel mogelijk Amerikanen wilden doden; en opportunistische criminele bendes die eigenlijk alleen zo veel mogelijk wilden verdienen aan de chaos.

De eerste groep moest worden geëlimineerd omdat de leden ervan toch niet op andere gedachten waren te brengen; dat waren de mensen waarop we ons tijdens de komende campagne zouden concentreren. De twee andere groepen zouden misschien kunnen worden overgehaald te vertrekken, of op te houden met het doden van mensen, of samen te werken met het tribale leiderschap. Een belangrijk onderdeel van het plan bestond er dan ook uit om samen met de plaatselijke stamoudsten te proberen het gebied veiliger te maken. Want die stamoudsten waren de chaos die de opstandelingen hadden veroorzaakt meer dan zat en ze wilden ze het liefst zo snel mogelijk kwijt.

De situatie en het plan waren aanzienlijk ingewikkelder dan ik hier kan beschrijven. Maar voor ons, de grondtroepen, was dat allemaal niet belangrijk. Die nuances interesseerden ons geen barst. Wat we zagen en wat we wisten, was dat er een heleboel mensen waren die probeerden ons te doden. En we vochten terug.

De jundi's

Maar er was één punt waardoor het totale plan wel degelijk invloed op ons had, en niet bepaald in ons voordeel.

Er zouden aan het offensief in Ramadi niet alleen maar Amerikaanse troepen deelnemen. Het nieuwe Irakese leger werd geacht bij de pogingen de stad te heroveren en daar orde en rust te brengen, een substantiële bijdrage te leveren, het zou in de voorhoede moeten zitten en in de troepen die die voorhoede moeten ondersteunen.

En de Irakezen waren inderdaad aanwezig. Maar geen voorhoede, alleen wat ondersteuningseenheden. Bepaald niet wat we hadden verwacht.

Voor de aanval begon kregen we opdracht 'de oorlog een Irakees gezicht te geven' – een term die het opperbevel en de media gebruikten om de indruk te wekken dat de Irakezen nu leiding gaven aan het verder veilig maken van hun land. We trainden Irakese eenheden, en als ze ook maar enigszins inzetbaar waren (hoewel in veel gevallen hun opleiding nog veel te wensen over liet) namen we ze met ons mee als we op operatie gingen. We werkten met drie verschillende groepen; we noemden ze allemaal jundi's, Arabisch voor 'soldaten', hoewel ze in feite tot de politie behoorden. Maar met welke Amerikaanse eenheid ze ook meegingen, hun optreden was steevast om te huilen.

Tijdens onze operaties ten oosten van de stad hadden we gebruikgemaakt van een klein groepje verkenners. Toen we Ramadi binnentrokken, gebruikten we SMP's – dat was een soort speciale politie. En dan was er nog een derde groep Irakese militairen, die we inzetten in dorpjes rond de stad. Bij de meeste operaties zorgden we ervoor dat die jongen ergens midden in onze colonnes zaten: Amerikanen voorop, de Irakezen in het midden, en

dan vormden de Amerikanen weer de achterhoede. Als we ons in een huis bevonden, bleven de Irakezen op de begane grond, waar ze voor de beveiliging zorgden en met de bewoners praatten, als die er tenminste nog waren.

Als soldaat had je absoluut niets aan die jongens. Het leek wel of de slimste Irakezen voor het overgrote deel tot de opstandelingen behoorden, de kerels tegen wie we het steeds weer moesten opnemen. Ik neem aan dat de meeste jundi's het hart op de juiste plaats hadden zitten, maar als het erom ging vakkundig strijd te leveren…

Laten we het erop houden dat ze incompetent waren, en soms zelfs levensgevaarlijk.

Op een gegeven moment wilden een collega-SEAL die Brad heette en ik een huis binnengaan. We stonden buiten bij de voordeur, met een van de jundi's vlak achter ons. Op de een of andere manier blokkeerde het geweer van de jundi. Hij was zo stom om de veiligheid uit te schakelen en haalde toen de trekker over, waardoor vlak naast me een heel salvo afging.

Ik dacht dat er vanuit het huis was geschoten en dat gold ook voor Brad. We schoten terug en joegen salvo's door de deur.

Toen hoorde ik geschreeuw achter me. Iemand trok de Irakees wiens geweer was afgegaan weg, het geweervuur was dus van ons gekomen, en niet vanuit het huis. De jundi verontschuldigde zich nog, maar ik was niet in de stemming om naar hem te luisteren, toen niet en later ook niet.

Brad hield op met vuren en de SEAL die naar voren was gekomen om de deur open te trappen, deed een stapje achteruit. Ik probeerde nog steeds op een rijtje te zetten wat er was gebeurd, toen van binnenuit de voordeur werd geopend.

Voor ons stond een al wat oudere man met trillende handen.

'Kom binnen, kom binnen,' zei hij. 'Er is hier helemaal niets, helemaal niets.'

Hij moest eens weten dat hij bijna gelijk had gehad.

Behalve dat de jundi's uitermate onbekwaam waren, was een groot deel van hen ook ronduit lui. Als je ze ergens opdracht toe gaf, reageerden ze meestal met: 'Insjallah.'

Sommige mensen vertalen dat met 'als God het wil', maar waar het werkelijk voor staat is: dat gaat mooi nooit gebeuren.

De meeste jundi's waren alleen maar bij het leger gegaan vanwege het vaste maandelijkse salaris, maar ze hadden absoluut geen zin om te vechten – laat staan om te sterven – voor hun land. Voor hun stam daarentegen misschien wel. De stam, hun *extended familiy*, dáár lag hun ware loyaliteit. En voor de meesten van hen waren de gebeurtenissen in Ramadi een ver-van-mijn-bedshow.

Ik besef dat een groot deel van het probleem te maken heeft met de volledig verpeste cultuur die in Irak heerst. De bevolking had zijn hele leven alleen maar met dictators te maken gehad. Irak als land zei de mensen helemaal niets, het had hun nog nooit iets goeds gebracht. De meeste mensen waren blij dat Saddam Hoessein eindelijk was verjaagd, en ze vonden het fijn dat ze eindelijk vrij waren, maar in wezen hadden ze geen idee wat dat eigenlijk betekende; ze hadden geen benul van de dingen die daarbij kwamen kijken.

De overheid bepaalde niet langer wat ze moesten doen, zoals in het verleden, maar de regering kwam ook niet meer met voedsel en dergelijke over de brug. En dat was een hele schok. En ook liepen ze op onderwijsgebied en qua technologie gigantisch achter – wij Amerikanen hadden vaak het idee dat we in de steentijd waren teruggekeerd.

Je kunt medelijden met ze hebben, maar tegelijkertijd wil je niet dat ze gaan bepalen hoe je moet vechten.

En het was mijn taak niet Irakezen het gereedschap te geven waarmee ze zich verder konden ontwikkelen. Mijn taak was opstandelingen omleggen en niet een volk iets te leren.

We deden alle mogelijke moeite de Irakezen zo'n gunstig mogelijke indruk te laten maken.

Tijdens de campagne werd op een gegeven moment de zoon van een plaatselijke hotemetoot ontvoerd. Van onze inlichtingenjongens kregen we te horen dat hij waarschijnlijk werd vastgehouden in een huis vlak naast een plaatselijke school. We gingen er 's nachts op af, braken de poort open en bezetten een groot huis van waaruit we dekking konden geven. Terwijl ik vanaf het dak van dat gebouw toekeek, vielen mijn jongens het betreffende huis binnen en lukte het hun de ontvoerde jongen te bevrijden, waarbij geen enkele weerstand werd ondervonden.

Nou, dat was groot nieuws. Dus toen het tijd was om de pers erbij te halen, lieten we onze jundi's opdraven. Zij mochten doen alsof de redding hun werk was en wij hielden ons keurig op de achtergrond.

De stille professionals.

Dat soort dingen gebeurde overal in het operatiegebied. Ik ben er heilig van overtuigd dat er in de Verenigde Staten heel wat verhalen de ronde deden over hoe goed die Irakezen wel niet waren, en hoe goed we ze hadden opgeleid. Waarschijnlijk zijn dat ook de verhalen die straks in de geschiedenisboeken komen te staan.

Nou, het is allemaal flauwekul. In werkelijkheid ging het totaal anders.

Volgens mij was het hele idee om de oorlog een Irakees gezicht te geven pure waanzin. Als je een oorlog wilt winnen, dan ga je eropaf en dan win je hem. Dan kun je daarna mensen gaan trainen. Als je dat tijdens de strijd gaat doen, slaat dat nergens op. Het is een wonder dat het niet een nóg grotere puinhoop is geworden.

COP Iron

Toen we het dorpje bereikten had het dunne stoflaagje dat op de onverharde wegen lag zich vermengd met de stank van de rivier en de stad. Het was pikdonker, ergens tussen de nacht en het ochtendgloren. Ons doelwit was een gebouw van twee verdiepingen in het midden van een dorpje ten zuiden van Ramadi, dat van de eigenlijke stad gescheiden was door een spoorlijn.

Snel drongen we het huis binnen. De mensen die er woonden schrokken zich rot, uiteraard, en waren op hun hoede. Ze gedroegen zich ondanks het tijdstip niet bijzonder vijandig. Terwijl onze tolken en de jundi's zich met hen bezighielden, installeerde ik me op het dak.

Het was 17 juni, de eerste dag van het offensief in Ramadi. We hadden zojuist de eerste stappen gezet in wat COP Iron moest worden, een eerste uitvalspositie van waaruit we Ramadi binnen zouden trekken. (COP staat voor *command observation post*.)

Ik hield het dorpje zorgvuldig in de gaten. We hadden te horen gekregen dat het wel eens op felle gevechten zou kunnen uitlopen, en alles wat we de afgelopen paar weken in het oosten hadden meegemaakt, leek dat

voorgevoel te bevestigen. Ik besefte maar al te goed dat Ramadi een stuk erger zou worden dan het platteland. Ik was gespannen, maar ik was er klaar voor.

Nu het huis en de directe omgeving stevig in onze handen waren, riepen we het leger erbij. Toen ik in de verte de tanks hoorde aankomen, keek ik nog aandachtiger door mijn telescoopvizier. De tegenstanders konden die dingen ook horen. En ze konden nu elk moment ten tonele verschijnen.

Het leger arriveerde met naar mijn gevoel wel een miljoen tanks. De jongens bezetten een aantal huizen in de buurt en bouwden er een hoge muur omheen, zodat de gebouwen in een soort compound stonden.

Maar er kwamen geen opstandelingen opdagen. De inname van het huis, de inname van het dorp… het was een totale afknapper.

Ik keek om me heen en besefte dat het gebied dat we hadden bezet zowel letterlijk als figuurlijk aan de verkeerde kant van het spoor lag. Hier woonden alleen maar arme mensen, en dat zei nogal wat over Irak, dat op zich al niet bepaald de Goudkust genoemd kon worden. De bewoners van de bouwvallen om ons heen zagen nauwelijks kans wat voedsel bij elkaar te schrapen. De opstand liet deze lieden volkomen koud. En met ons hadden ze al helemaal niets.

Zodra het leger zich enigszins had geïnstalleerd, trokken we zo’n 200 meter verder op om de ploegjes Amerikaanse soldaten die druk bezig waren beter te kunnen beschermen. We verwachtten nog steeds straks keihard te moeten vechten, maar van enige actie was nauwelijks sprake. De enige interessante gebeurtenis deed zich ’s ochtends voor, toen we een geestelijk gehandicapte jongen in de buurt zagen rondzwerven. Hij had een notitieboekje bij zich waarin hij regelmatig iets schreef. We dachten eerst dat het om een spion ging, maar we hadden al snel door dat hij niet goed bij zijn hoofd was en we lieten hem rustig zijn gang gaan.

We stonden allemaal een beetje te kijken van de rust die om ons heen heerste. Tegen twaalf uur ’s middags zaten we alleen nog maar duimen te draaien. Ik wil niet zeggen dat we teleurgesteld waren, maar na alles wat we te horen hadden gekregen was het wel een afknapper.

Was dit de gevaarlijkste stad van heel Irak?

10

De duivel van Ramadi

Ertegenaan

Een paar avonden later stapte ik in een klein vaartuig van het korps mariniers dat met de afkorting SURC werd aangeduid (*small unit riverine craft* – riviervaartuig voor kleine eenheden), en ging ik op het dek achter de gepantserde borstwering zitten. De mariniers die de twee M60's helemaal voorin bedienden hielden de omgeving in de gaten, terwijl we samen met een tweede SURC met de rest van de groep aan boord nagenoeg geluidloos stroomopwaarts voeren in de richting van de plaats waar we op de oever zouden worden gezet.

In de buurt van de bruggen en op verschillende andere punten in de stad hielden zich spionnen van de opstandelingen verborgen. Als we ons over land hadden verplaatst, hadden ze ons in de gaten gehouden, maar op het water vormden we niet direct een bedreiging en hadden ze nauwelijks belangstelling voor ons.

We hadden heel wat uitrusting bij ons. We waren op weg naar het centrum van de stad, diep in vijandelijk gebied.

Onze boten werden behoedzaam naar de kant gemanoeuvreerd en even later gleed onze voorsteven de oever op. Ik stond op en stapte via een kleine neerklapbare boegdeur de wal op, waarbij ik bijna mijn evenwicht verloor. Ik liep op een holletje naar iets droger gebied en hield vervolgens halt zodat de rest van het peloton zich om me heen kon verzamelen. We hadden alles bij elkaar acht Irakezen bij ons; als je de tolken meetelde, waren we met zo'n 25 man.

De mariniers voeren achteruit naar wat dieper water en waren even later alweer verdwenen.

Ik fungeerde als point man en liep gebukt in de richting van het huis dat ons doelwit was. Recht voor me uit doemden kleine huisjes op; ik zag

steegjes maar ook wat bredere straten, die een doolhof aan gebouwtjes doorsneden, met op de achtergrond schaduwen van wat hogere bouwsels.

Ik had nog maar enkele tientallen meters afgelegd toen de laser op mijn geweer de geest gaf. De batterij was blijkbaar leeg. Ik bleef staan.

‘Wat is er verdomme aan de hand?’ vroeg mijn luitenant, die meteen bij me was.

‘Ik moet snel even een batterij verwisselen,’ legde ik uit. Zonder laser zou ik blind moeten richten, en dat is maar iets beter dan helemaal niet richten.

‘Nee, haal ons hier weg, nú.’

‘Oké.’

Dus kwam ik weer in beweging en leidde de groep naar een nabijgelegen kruispunt. Voor ons doemde in het duister een gestalte op, vlak langs de rand van een ondiepe drainagesloot. Ik zag in een flits de schaduw van zijn wapen en tuurde er even naar in een poging wat meer details te onderscheiden; het was onmiskenbaar een AK-47 met een tweede magazijn getaped aan het eerste.

Moedjahedien.

De vijand. Hij stond met zijn rug naar ons toe en hij hield duidelijk de straat in de gaten en niet zozeer het water, maar hij was uitstekend bewapend en kon elk moment in actie komen.

Zonder laser zou ik blind moeten schieten. Ik gebaarde naar mijn luitenant. Hij kwam snel mijn kant uit, bleef vlak achter me staan en… *boem*.

Hij legde de opstandeling om. Hij veroorzaakte daarbij ook nog bijna een gat in mijn trommelvlies, want hij haalde op maar enkele centimeters afstand van mijn oor de trekker over.

Maar er was geen tijd om daar een opmerking over te maken. Ik rende naar voren terwijl de Irakees onderuitging, hoewel ik niet eens zeker wist of hij al dan niet dood was en of dat er nog anderen in de buurt waren. Het peloton kwam achter me aan en verspreidde zich, op de hoeken steeds twee man met het geweer in de aanslag die controleerden of er iemand aan kwam.

De Irakees was morsdood. Ik griste zijn AK-47 van de grond. We renden door de straat naar het huis dat we zouden bezetten en passeerden enkele kleinere huizen. We waren een paar honderd meter bij de rivier vandaan,

vlak bij twee hoofdwegen van waaruit dit deel van de stad kon worden gecontroleerd.

Zoals zoveel huizen in Irak, was ook dit complex geheel omringd door een bijna twee meter hoge muur. De poort zat op slot, dus hing ik mijn M4 over mijn schouder, haalde mijn pistool tevoorschijn en trok me langs de muur omhoog.

Toen ik boven op de muur zat, zag ik dat op de binnenplaats mensen lagen te slapen. Ik sprong van de muur en hield mijn wapen op de mensen op de grond gericht, in de verwachting dat iemand van het peloton achter me aan zou komen om de poort open te maken.

Ik wachtte.

En wachtte. En wachtte.

‘Kom op,’ siste ik. ‘Die muur over!’

Geen enkele reactie.

‘Kom nou!’

Een paar Iraki’s bewogen in hun slaap.

Ik sloop langzaam naar de poort in het besef dat ik helemaal alleen was. Hier stond ik dan, met een pistool in de hand en misschien wel tien, twaalf mannen op de grond – allemaal lieden die best wel eens tot de opstandelingen zouden kunnen behoren – terwijl ik door een dikke muur en een poort van de rest van mijn jongens was gescheiden.

Ik vond de poort en slaagde erin hem open te wrikken. Het peloton en de Irakese jundi’s holden naar binnen en omsingelden de mensen op de binnenplaats. (Er was buiten verwarring ontstaan en ze hadden zich niet gerealiseerd dat ik in m’n eentje was.)

De mensen die op de binnenplaats hadden liggen slapen bleken tot een uitgebreide familie te behoren, zoals die hier wel vaker voorkwamen. Enkele van mijn jongens splitsen ze op in kleinere groepjes, waarna ze naar een veilige plek werden overgebracht. Bij dit alles werd geen schot gelost. Ondertussen bestormde de rest van ons het huis en stelden we zo snel mogelijk elk vertrek veilig. We hadden te maken met een hoofdgebouwen, verderop op het complex nog een huisje. Terwijl mijn jongens op zoek gingen naar wapens en springstoffen – of welk verdacht spul dan ook – rende ik naar het dak.

Een van de redenen waarom we dit gebouw hadden uitgekozen, was de hoogte ervan; het hoofdgebouw telde drie etages, zodat ik redelijk goed

zicht op de directe omgeving had.

Er bewoog helemaal niets. Tot nu toe niets aan de hand.

'Gebouw veiliggesteld,' gaf de verbindingsman via zijn radio aan het leger door. 'Komen jullie maar.'

We hadden zojuist het huis in bezit genomen dat COP Falcon zou worden, en opnieuw hadden we geen schot hoeven lossen.

Sergeant eerste klasse/planner

Ons hoofdkwartier had geholpen bij het voorbereiden van de COP Falcon-operatie, en werkte daarbij rechtstreeks samen met hoge legerofficieren. Zodra ze daarmee klaar waren, kwamen ze naar de pelotonscommandant en zijn directe medewerkers, en vroegen ze wat wij ervan vonden. Ik werd nauwer bij het tactische planningsproces betrokken dan ooit het geval was geweest.

Ik had daar gemengde gevoelens bij. Aan de ene kant had ik voldoende ervaring en kennis om iets zinnigs toe te voegen, maar daar stond tegenover dat ik dan dingen moest doen die ik eigenlijk liever niet deed. Ik had de indruk dat het meer een administratieve functie was, net iets te bureaucratisch voor mij – jasje-dasjespul, om maar eens een metafoor uit het burgerleven te gebruiken.

Als E-6 was ik een van de mannen bij het peloton die het hoogst in rang waren. Gewoonlijk had je een sergeant-majoor (een E-7), die als hoogste onderofficier fungeerde, en nog een LPO, de *lead petty officer*, de leidinggevend sergeant. Over het algemeen is de LPO ook een E-6, en dan meestal de enige van die rang in het peloton. Maar bij ons liepen er twee rond. Ik was qua anciënniteit de jongste E-6, en dat vond ik prachtig; Jay, de andere E-6, was LPO, en daardoor hoefde ik een hoop administratieve werkzaamheden die bij die rang hoorden niet te doen. Daar stond weer tegenover dat ik wel de voordelen had die bij die rang hoorden. Maar voor mij was het net het verhaal van Goudlokje en de drie beren: mijn rang was net te hoog om allerlei kloteklusjes te doen en net te laag om bij beleidszaken betrokken te worden. Ik zat precies goed.

Ik vond het vreselijk om achter een computer te zitten en alles te moeten voorbereiden, laat staan om er een PowerPoint-presentatie van te moeten maken. Ik zei veel liever: ‘Hé, luisteren; ik zal jullie snel even laten zien wat de bedoeling is.’ Alles opschrijven was belangrijk: als ik zou worden uitgeschakeld, moest iemand anders op heel korte termijn in staat zijn het van me over te nemen, maar dan moest zo iemand wel weten wat de bedoeling was.

Ik werd wel opgezadeld met een administratieve klus die niets met missieplanning te maken had: ik moest de E-5’s evalueren, een soort functioneringsgesprek met ze voeren. Ik vond het afschuwelijk. (Jay had een of ander uitstapje voor zichzelf geregeld, met als gevolg dat ík het mocht doen – ik weet zeker dat hij het opzettelijk zo had georganiseerd, want hij had er zelf ook een pesthekel aan.) Maar daar stond weer tegenover dat ik er nog eens extra met mijn neus bovenop werd gedrukt hoe goed onze mensen waren. Er zat geen enkele klojo bij ons in het peloton, het was een uitmuntend groepje mannen.

Het hoofdkwartier wilde me niet alleen bij de planning betrekken vanwege mijn rang en ervaring, maar ook omdat snipers een steeds agressievere rol bij de gevechten gingen spelen. We waren in militaire termen een *force multiplier* geworden, een groep die tot veel meer in staat was dan je op basis van hun omvang zou denken.

De meeste planningsbeslissingen hadden betrekking op details als welk huis we het beste als vooruitgeschoven waarnemingspost konden gebruiken, de te volgen route ernaartoe, hoe we daar het beste konden worden afgezet, wat we moesten doen zodra we het betreffende huis in handen hadden, en meer van dat soort zaken. Sommige van die beslissingen leken ogenschijnlijk onbelangrijk. Hoe je bijvoorbeeld het beste bij een sniperpost kon komen. Het verdiende de voorkeur dat zo heimelijk mogelijk te doen. Dan zou je denken dat je dat maar beter te voet kon doen, maar het laatste wat je wilt is door smalle steegjes lopen waar een hoop troep ligt, dat geeft veel te veel lawaai en de kans is daar vrij groot dat je met een ingegraven explosief of een hinderlaag te maken krijgt.

Bij het grote publiek bestaat ten onrechte de indruk dat bij speciale operaties de troepen altijd per parachute of vanuit een helikopter in een gevechtszone worden gedropt. Hoewel beide methoden in voorkomende

gevallen wel degelijk worden toegepast, werden we tijdens de acties rond Ramadi niet door de lucht getransporteerd. Helikopters hebben bepaalde voordelen, het vermogen om verhoudingsgewijs snel grote afstanden te overbruggen is er een van. Maar ze maken ook een hoop herrie en trekken in een stedelijke omgeving veel aandacht. En het zijn doelwitten die vrij gemakkelijk uit de lucht te schieten zijn.

In dit geval was het, gezien de indeling van Ramadi en de locatie van het huis waar we onze zinnen op hadden gezet, verstandiger om er per boot op af te gaan. Daardoor konden we sneller en onopvallender in de buurt van het doelwit komen – en met zo min mogelijk kans op vuurcontact – dan wanneer we voor een route over land hadden gekozen. Maar die beslissing leidde tot een onverwacht probleem – we hadden geen vaartuigen.

Gewoonlijk werken SEAL's samen met Special Boat Teams, die toentertijd en daarvoor ook wel Special Boat Units of SBU's werden genoemd. Dezelfde club, andere naam. Die jongens hebben snelle vaartuigen waarmee bijvoorbeeld SEAL's kunnen worden afgezet en weer opgepikt; tijdens de training werden we een keertje door zo'n boot gered toen we voor de kust van Californië de weg kwijt waren geraakt.

Thuis bestond er tussen de SEAL's en de SBU's nogal wat frictie, met name in bars, waar leden van de SBU nog wel eens wilden beweren dat ze eigenlijk SEAL's waren. Leden van ons team vonden dat net zoiets als een taxichauffeur die beweert dat hij filmster is omdat hij wel eens iemand naar de studio heeft vervoerd.

Maar hoe dan ook. Er zitten verdomd goede jongens bij. En het laatste wat we nodig hebben is ruzie met de mensen die ons steunen.

Maar die houding moet wel van twee kanten komen. Ons probleem in Ramadi was het gevolg van het feit dat de eenheid met wie we geacht werden samen te werken, weigerde ons te helpen.

Ze zeiden tegen ons dat ze te belangrijk waren om met ons samen te werken. Ze beweerden zelfs dat ze zich gereed moesten houden voor een eenheid met een hogere prioriteit, voor alle zekerheid, voor het geval ze nodig mochten zijn. Maar dat waren ze niet.

Hé, sorry. Ik weet bijna zeker dat het hun taak is iedereen te helpen die hun bijstand nodig heeft, maar goed. We gingen op zoek en vonden een mariniersEenheid die met SURC-boten was uitgerust, die met hun geringe

diepgang tot bij de oever konden komen. Ze waren van bepantsering voorzien en voor en achter met mitrailleurs bewapend.

De jongens die de bootjes bestuurden waren geweldig. Ze deden alles wat een SBU moest doen. En ze deden het ook nog eens voor ons.

Ze wisten precies wat ze moesten doen. En ze gaven zich niet voor iemand anders uit. Ze waren er alleen maar in geïnteresseerd ons zo veilig mogelijk op de plaats van bestemming af te leveren. En zodra we met onze missie klaar waren, kwam ze ons weer ophalen – zelfs als ze ons onder vuur moesten oppikken. Die mariniers stonden ogenblikkelijk voor ons klaar.

COP Falcon

Het leger arriveerde met tanks, pantserwagens en vrachtwagens. Soldaten gingen met zandzakken aan de slag en versterkten de zwakke plekken in het huis. Het huis waarop we ons oog hadden laten vallen stond op de hoek van een T-kruising van twee belangrijke wegen, waarvan er een door ons Sunset werd genoemd. Het leger gaf de voorkeur aan deze plek vanwege de strategische ligging; het was een soort flessenhals en lag een behoorlijk stuk binnen de bebouwde kom.

Al die factoren maakten het ook tot een belangrijk doelwit.

De tanks trokken natuurlijk onmiddellijk de aandacht. Ze waren nog maar net ter plekke of het eerste groepje opstandelingen begon al op te trekken. Deze slechteriken waren bewapend met AK-47's, misschien dachten ze dat ze die tanks daarmee konden verjagen. Ik wachtte tot ze zo'n 200 meter verwijderd waren en schoot ze toen neer. Het waren gemakkelijke doelwitten en ze waren morsdood nog voor ze goed en wel een gecoördineerde aanval hadden kunnen opzetten.

Er verstreek een paar uur. Ik bleef ondertussen doelwitten onder vuur nemen; de opstandelingen probeerden met twee man tegelijk het gebied binnen te dringen.

Het ging er nooit erg heet aan toe, maar het was een gestage stroom. Ik had het gevoel dat ik in een soort schiettent zat.

De legerofficier die de leiding had vermoedde dat we tijdens de eerste twaalf uur van de actie zo'n 25 opstandelingen hadden geëlimineerd. Ik weet niet hoe nauwkeurig die schatting was, maar ik heb er die eerste dag in m'n eentje al heel wat omgelegd, allemaal met één enkel schot. Maar zo moeilijk was dat niet, die lui zaten allemaal op 400 meter of minder. En op die afstand is de .300 Win Mag onverbiddelijk.

Het was nog donker toen het leger bij Falcon al over voldoende middelen beschikte om zich in geval van een aanval te kunnen verdedigen. Ik kwam van het dak af en ging er met mijn jongens op uit; we sprintten naar een verwaarloosd appartementsgebouw dat zich een paar honderd meter verderop bevond. Vanuit dat gebouw, een van de hoogste in de buurt, had je niet alleen goed zicht op Falcon, maar ook op de rest van de omgeving. We noemden het Four Story; uiteindelijk zou dat gebouw tijdens een groot deel van de slag die zou volgen voor ons een soort tweede thuis worden.

Het lukte ons zonder problemen binnen te komen. Het stond leeg.

De rest van de nacht hebben we weinig gezien. Maar met het opkomen van de zon dienden zich ook de eerste slechteriken weer aan.

Ze richtten hun aanval op COP Falcon, maar deden dat nogal onbeholpen. Ze kwamen te voet, per auto, op de brommer, en probeerden dan dichtbij genoeg te komen om een aanval uit te voeren. Je wist eigenlijk van tevoren al wat er zou gaan gebeuren: dan zag je een paar kerels op een bromfiets aan komen rijden. Nummer een was bewapend met een AK-47, terwijl de man achterop een RPG bij zich had.

Ik bedoel maar, het moet niet gekker worden.

Er werd behoorlijk op ons geschoten. Four Story was een fantastische plek om je als sniper in te verschansen. Het was het hoogste gebouw in de buurt en je kon er niet dicht genoeg bij in de buurt komen om te vuren zonder jezelf bloot te geven. Het was dus vrij gemakkelijk om een aanvaller te elimineren. Volgens Dauber hebben we tijdens de eerste 24 uur van ons verblijf daar 23 kerels omgelegd; in de dagen daarna hebben we er nog een heel stel doodgeschoten.

Na het eerste schot was het natuurlijk geen schuilplaats voor scherpschutters meer, maar was het een gevechtspositie geworden. En op een bepaalde manier vond ik het helemaal niet erg om aangevallen te

worden; de opstandelingen maakten het ons op die manier alleen maar een stuk gemakkelijker ze te doden.

De nummers 100 en 101

De actie rond COP Iron mocht dan buitengewoon saai zijn geweest – eigenlijk was er van echte actie nauwelijks sprake – de inzet rond COP Falcon verliep totaal anders: het was één aaneenschakeling van felle gevechten. De opstandelingen beschouwden het legerkamp als een duidelijke bedreiging en ze wilden het zo snel mogelijk weg hebben.

Er kwam een vloedgolf kerels onze kant op. En dat maakte het voor ons alleen maar gemakkelijker hen om te leggen.

Kort na het begin van de actie rond Ramadi bereikte ik een voor een sniper belangrijke mijlpaal: ik elimineerde tijdens deze uitzending tegenstander nummer 100 en 101, bevestigd en al. Een van de jongens maakte een foto van me, voor het nageslacht, waarop ik de huls omhooghield.

Er ontstond er een soort rivaliteit tussen mijzelf en een van de andere snipers, om te zien wie de meeste tegenstanders kon uitschakelen. Niet dat we nou constant met aantallen bezig waren, die waren meer het gevolg van de hoeveelheid doelwitten die in ons blikveld verschenen. Het is gewoon stom geluk; uiteraard wil je er zo veel mogelijk te grazen nemen, maar je hebt er maar weinig invloed op.

Ik wilde tot de beste snipers behoren. Aanvankelijk waren we met z’n drieën, drie man die de meeste tegenstanders hadden uitgeschakeld, maar toen begonnen we met z’n tweeën uit te lopen. Mijn ‘concurrentie’ zat bij het zusterpeloton, dat in het oostelijke deel van de stad actief was. Op een gegeven moment schoot zijn score omhoog en nam hij een behoorlijke voorsprong.

Onze grote baas zat toevallig aan onze kant van de stad en hij hield bij hoe de pelotons presteerden. Als onderdeel daarvan beschikte hij ook over het totale aantal tegenstanders dat door iedere scherpschutter was geëlimineerd. Toen de andere sniper steeds verder uitliep, jende hij me een beetje.

‘Hij gaat jouw record straks nog breken,’ zei hij plagend. ‘Je kunt maar beter wat vaker achter dat geweer gaan liggen.’

Nou, ik haalde hem snel in; plotseling leek het wel of iedere slechterik in de stad het nodig vond om in mijn telescoopvizier op te duiken. Mijn totaal vloog omhoog en ik was door niemand meer in te halen.

Stom geluk.

Voor het geval je geïnteresseerd mocht zijn: bevestigde dodelijke treffers waren schoten die je had gelost in het bijzijn van iemand anders en waarvan direct kon worden vastgesteld dat de vijand definitief was uitgeschakeld. Dus als ik iemand in de buik schoot en die persoon zag kans weg te kruipen, zodat we niet konden zien hoe hij een eindje verderop doodbloedde, dan telde hij niet mee.

Samenwerken met het leger

Nadat na een paar dagen de eerste aanvallen enigszins geluwd waren, gingen we van Four Story naar COP Falcon terug. Daar liepen we de kapitein tegen het lijf die er het commando voerde, en we vertelden hem dat we liever in Falcon wilden blijven dan om de paar dagen naar Camp Ramadi terug te gaan.

We kregen van hem de suite voor aangetrouwde familie. Zo zagen we onszelf ook: schoonfamilie van het leger.

We vertelden hem ook dat we hem zouden helpen bij het veiligstellen van elk door hem aangewezen gebied. Het was zijn taak om de stad rond COP Falcon vrij van opstandelingen te houden en we hadden opdracht hem daarbij te helpen.

‘Wat is de lastigste plek die je hebt?’ vroegen we.

Hij legde uit welke dat was.

‘Dan gaan we dáárnaartoe,’ zeiden we.

Hij schudde zijn hoofd en rolde met zijn ogen.

‘Jullie zijn hartstikke gek,’ zei hij. ‘Maar wat mij betreft mogen jullie ernaartoe. Je mag het huis inrichten hoe je wilt en je mag ernaartoe wanneer je wilt, maar ik wil wel dat je je één ding heel goed realiseert: als het

moeilijk wordt kom ik je daar niet weghalen. Er liggen daar veel te veel bermbommen. Als ik je te hulp moet komen, kost me dat een tank. En dat kan ik niet maken.’

Ik weet bijna zeker dat die kapitein, zoals zovelen in de landmacht, er in eerste instantie ook nogal sceptisch tegenover stond. Ze gingen er voor het gemak allemaal van uit dat wij onszelf een stuk beter vonden dan de rest, dat onze ego’s opgeblazen waren en dat we ook nog eens een grote bek hadden. Nadat we hadden bewezen dat we ons geenszins boven hun verheven voelden – meer ervaren, dat wel, maar we gedroegen ons absoluut niet neerbuigend, als je begrijpt wat ik bedoel – draaiden ze meestal wel bij. We ontwikkelden een prima samenwerking met de eenheden en er ontstonden zelfs vriendschappen die ook na de oorlog voortduurden.

De eenheid van de kapitein deed bewakingsdienst en doorzocht huizen: dan werd er een heel blok tegelijk onderhanden genomen en werd elk huis minutieus uitgekamd. We gingen met hen samenwerken. Wij voerden daglichtpatrouilles uit, waarbij het de bedoeling was dat de bevolking regelmatig troepen zou zien, zodat de mensen gingen beseffen dat ze beschermd werden, of in elk geval begrepen dat we van plan waren te blijven. De ene helft van het peloton hield de omgeving in de gaten, terwijl de rest patrouilleerde.

Veel van dat waarnemen gebeurde vanuit Four Story. De jongens op de grond die patrouilleerden hadden vrijwel voortdurend vuurcontact. Ik zat dan met de andere snipers ergens boven en we elimineerden iedereen die probeerde hen aan te vallen.

Of we deden uitvallen tot vijf-, zes-, achthonderd meter vanaf onze basispositie en drongen dan tot diep in vijandelijk gebied door, waar we vervolgens naar slechteriken speurden. Dan richtten we daar – voordat de mannen van de kapitein zouden gaan patrouilleren – vast een observatiepost in. Zodra zijn mensen zich lieten zien, trok dat allerlei opstandelingen aan, die wij dan weer omlegden. Daarna keerden de slechteriken zich tegen óns en probeerden dan op ons te vuren, maar in plaats daarvan liquideerden wij hén. Wij fungeerden tegelijkertijd als beschermer, als lokaas en als beul.

Na een paar dagen kwam de kapitein naar ons toe en zei: ‘Jullie zijn geweldig. Het interesseert me niet waar jullie naartoe gaan, maar als jullie

me nodig hebben kom ik naar je toe. Desnoods rij ik met een tank tot aan de voordeur.'

En vanaf dat moment had hij ons vertrouwen en onze ruggensteun.

Ik fungeerde op een ochtend als scherpschutter/waarnemer vanuit Four Story, toen enkelen van mijn jongens een eindje verderop net aan hun patrouille begonnen. Terwijl ze aanstalten maakten om een straat over te steken, zag ik langs J Street – een van de hoofdwegen in dat gebied – enkele opstandelingen aankomen.

Ik legde er een stuk of wat om. Mijn jongens schoten alle kanten op. Omdat ze niet begrepen wat er aan de hand was, vroeg iemand via de radio waarom ik in godsnaam op hen vuurde.

'Ik vuur over jullie hoofden heen,' zei ik hem. 'Kijk eens de straat in.'

Op dat moment kwam er nog een heel stel opstandelingen opdagen en er ontstond een hevig vuurgevecht. Ik zag een kerel met een RPG; ik kreeg hem in het vizier en haalde soepel de trekker over.

Hij viel.

Een paar minuten later kwam een van zijn vrienden tevoorschijn om de lanceerbuis te grijpen.

Ook hij ging neer.

Zo ging het nog een tijdje door. Een blok verderop probeerde een andere opstandeling een van mijn jongens met een AK-47 onder vuur te nemen. Ik legde hem om, en daarna de man die probeerde het wapen bij hem weg te halen, en toen de volgende.

Een doelwitrijke omgeving?! Verdorie, de hele straat lag bezaaid met dode opstandelingen. Uiteindelijk gaven ze het op en verdwenen ze. Onze jongens vervolgden hun patrouille. De jundi's kwamen die dag ook in actie: twee van hen sneuvelden tijdens een vuurgevecht.

Het was moeilijk om bij te houden hoeveel lui ik die dag over de kling had gejaagd, maar volgens mij was het het hoogste aantal dat ik op één enkele dag had omgebracht.

We wisten dat we op uitstekende voet met de legerkapitein stonden toen hij op een gegeven dag naar ons toe kwam en zei: 'Luister, jullie moeten iets voor me doen. Voor ik hier vertrek, wil ik op z'n minst één keer met het

hoofdgeschut van mijn tank gevuurd hebben, oké? Dus laat het maar weten.’

Kort daarna raakten we bij een vuurgevecht betrokken; we namen via de radio contact met hem op en vroegen hem te komen. Hij kwam met zijn tank onze kant op gerold en vuurde een granaat af.

In de dagen die volgden, vuurde hij er nog veel meer af. Toen hij Ramadi uiteindelijk verliet, bleek hij met zijn hoofdbewapening 37 schoten te hebben gelost.

Gebeden en bandeliers

Voor elke operatie kwamen een stuk of wat leden van het peloton even bij elkaar en dan werd er gebeden. Marc Lee ging altijd voor, en sprak dan over het algemeen recht uit zijn hart, in plaats van een gebed dat hij uit het hoofd had geleerd.

Ikzelf bad niet elke keer dat ik eropuit moest, maar ik dankte God wel elke keer dat ik ’s avonds weer behouden terugkwam.

Bij zo’n terugkeer hoorde nog een ander ritueel: sigaren.

Na het einde van een operatie kwamen we met een stelletje bij elkaar en staken er een op. In Irak kon je Cubaanse sigaren kopen; wij rookten Romeo y Julieta No.3’s. Met het roken van zo’n sigaar rondden we de dag af.

Op een bepaalde manier dachten we allemaal dat we onoverwinnelijk waren. Tegelijkertijd accepteerden we ook het feit dat we elk moment konden sterven.

Ik was absoluut niet met de dood bezig en dacht er nauwelijks over na. Het was eerder een soort idee dat ergens op de achtergrond constant op de loer lag.

Tijdens deze uitzending ontwikkelde ik een soort polsbandelier, een kleine patroonband waardoor ik in staat was te herladen zonder mijn geweer noemenswaardig te bewegen.

Ik ging uit van een houder die bedoeld was om aan een geweerkolf te worden bevestigd en sneed die doormidden. Vervolgens haalde ik er een koordje doorheen en bond het geheel om mijn linkerpols.

Als ik achter mijn geweer lag, hield ik meestal mijn gebalde linkervuist onder het geweer, want dan kon ik beter richten. Op die manier bevond die bandelier zich vlakbij. Zodra ik had geschoten, pakte ik met mijn rechterhand nog wat kogels en herlaadde dan, terwijl ik tegelijkertijd door mijn telescoopvizier kon blijven kijken.

Als eerste sniper probeerde ik de nieuwe jongens zo veel mogelijk te helpen en ik vertelde hun op welke details ze moesten letten. Je kon een opstandeling niet alleen herkennen aan het feit dat hij gewapend was, maar je kon het ook zien aan de manier waarop hij zich voortbewoog. Ik gaf hun de adviezen door die ikzelf in Fallujah van oudgedienden had gekregen en had het gevoel dat de gevechten daar zich al een mensenleeftijd geleden hadden afgespeeld.

‘Dauber, wees niet bang om de trekker over te halen,’ zei ik bijvoorbeeld tegen de jonge sniper. ‘Als het binnen de geweldsinstructies valt, leg je hem om.’

Het was heel normaal dat de nieuwe jongens enigszins terughoudend waren. Misschien aarzelen alle Amerikanen wel als ze voor het eerst moeten schieten, zelfs als duidelijk is dat ze worden aangevallen of dat dat op korte termijn zal gebeuren.

Onze vijanden leken daar geen enkel probleem mee te hebben. Maar na enige ervaring te hebben opgedaan hadden onze jongens er ook geen last meer van.

Je kon van tevoren echter nooit zeggen hoe iemand onder de spanningen van het gevecht zou functioneren. Dauber deed het prima, uitstekend zelfs. Maar ik merkte wel dat sommige snipers door die spanning doelwitten misten waar ze tijdens de training geen enkele moeit mee zouden hebben gehad. Eén vent in het bijzonder – een prima kerel en een uitstekende SEAL – had een periode waarin hij vaak misschoot.

Je wist nooit van tevoren hoe iemand zou reageren.

Ramadi zat vol opstandelingen, maar er was ook nog een omvangrijke burgerbevolking. En soms kwam die per ongeluk midden in een

vuurgevecht terecht. Ik vroeg me regelmatig af wat er in de hoofden van die mensen omging.

Op een dag bevonden we ons in een huis in een ander deel van de stad. We hadden een confrontatie met een stuk of wat opstandelingen, van wie we er een aantal doodschoten, waarna de strijd even luwde. De slechteriken waren waarschijnlijk nog in de buurt en wachtten op een geschikt moment om opnieuw in de aanval te gaan.

De opstandelingen legden gewoonlijk kleine stenen midden op straat om de anderen te waarschuwen waar we ergens zaten. Burgers zagen die stenen ook en wisten wat er aan de hand was. Ze bleven altijd zo veel mogelijk uit de buurt. Het kon wel eens uren duren voordat we weer mensen zagen, en de mensen díé we zagen liepen dan meestal met een wapen rond en deden hun uiterste best ons overhoop te schieten.

Een keer stoof een auto met hoge snelheid over die stenen heen en kwam plankgas onze kant uit, waarbij hij links en rechts verscheidene lijken passeerde.

Ik gooide er een flashbang naartoe, maar die granaat was niet voldoende om de chauffeur af te stoppen. Dus vuurde ik op de voorkant van de auto. De kogel ging dwars door het motorcompartiment. De chauffeur stopte, sprong de auto uit en begon luid schreeuwend rond te hinken.

Er zaten twee vrouwen bij hem in de auto. Het waren ongetwijfeld de stomste bewoners van de stad, want ondanks alles wat er gebeurd was, begrepen ze niet welke gevaren om hen heen op de loer lagen. Het stelletje kwam onze kant uit. Ik gooide nog een flashbang naar ze toe en eindelijk draaiden ze zich om en gingen ze terug in de richting waaruit ze gekomen waren. Toen zagen ze de lijken die overal op straat lagen en begonnen te krijsen.

Ik heb de indruk dat ze veilig zijn weggekomen, op die verwonding aan de voet na dan. Maar het was een godswonder dat ze niet werden gedood.

Het tempo lag hoog en het ging er verhit aan toe, waardoor wij steeds meer wilden. We hunkerden ernaar. Als de slechteriken zich schuilhielden, probeerden we hen zover te krijgen dat ze zich lieten zien, zodat we ze konden omleggen.

Een van de jongens had een bandana, waarvan we een soort mummiehoofd maakten. Toen we daar een bril en een helm op zetten, had

het geheel wel iets weg van een soldatenhoofd, zeker van een paar honderd meter afstand. Op een dag, tijdens een luwte in het gevecht, zetten we dat zogenaamde hoofd op een stok en hielden dat iets boven de dakrand uit, in de hoop dat erop geschoten zou worden. Een stuk of wat opstandelingen lieten zich hierdoor verleiden, maar moesten dat met de dood bekopen.

Het was één grote slachtpartij.

Onze observatie/scherpschuttersteams waren zo succesvol dat ik soms het idee kreeg dat onze jongens op straat een tikkeltje slordig begonnen te worden. Op een gegeven moment zag ik ze midden op straat lopen, in plaats van vlak langs de huizen, waar ze dekking konden zoeken in openingen in de muur.

Via de radio riep ik ze op.

'Hé, het is de bedoeling dat jullie van dekking naar dekking gaan,' zei ik hun, en ik liet merken dat ik dit maar niks vond.

'Hoezo?' antwoordde een van mijn pelotonsmaatjes. 'Jij dekt ons toch?'

Misschien maakte hij een grapje, maar ik ging er serieus op in.

'Ik kan jullie niet beschermen tegen iets wat ik niet zie,' zei ik. 'Als ik geen enkele beweging zie, weet ik pas dat er iemand is als hij vuurt. Ik kan hem omleggen als hij op jou geschoten heeft, maar daar heb jij verder niets aan.'

Toen we op een avond naar Shark Base terugkeerden, raakten we weer eens bij een vuurgevecht betrokken – een korte verrassingsaanval. Op een gegeven moment werd er een fragmentatiegranaat gegooid, die vlak bij enkele jongens explodeerde.

De opstandelingen gingen ervandoor en wij kwamen overeind om weer verder te gaan.

'Brad, wat is er met je been aan de hand?' vroeg iemand in het peloton.

Hij keek naar beneden. Zijn been zat onder het bloed.

'Niets,' zei hij.

Uiteindelijk bleek een stukje metaal zich in zijn knie geboord te hebben. Misschien dat het hem toen nog geen pijn deed – ik weet niet of dat echt zo was, want sinds de oprichting heeft nog niet één SEAL erkend pijn te voelen – maar toen we eenmaal op Shark Base waren teruggekeerd, werd duidelijk

dat dit een wond was die hij niet kon negeren. Er had zich een scherf achter zijn knieschijf genesteld. Hij moest eraan worden geopereerd.

Hij werd met een helikopter naar het hospitaal vervoerd, onze eerste gewonde in Ramadi.

De toegewijde tuinier

Ons zusterpeloton bevond zich aan de oostkant van de stad en hielp het leger daar met het opzetten van COP's . En in het noorden waren de mariniers druk in de weer: ze bezetten steeds weer een ander gebied en verjoegen er de opstandelingen.

We zijn nog een paar dagen teruggegaan om er met mariniers samen te werken die toen ten noorden van de stad een ziekenhuis aanpakten, een gebouw dat vlak langs de rivier lag en door de opstandelingen als een soort verzamelplaats werd gebruikt.

Toen de mariniers oprukten, verscheen er plotseling een jongen van een jaar of vijftien, zestien op straat, die een AK-47 op ze richtte en wilde gaan schieten.

Ik legde hem om.

Een minuut of wat later kwam er een Irakese vrouw aangehold, zag de jongen op de grond liggen en begon zich de kleren van het lijf te rukken. Ze was duidelijk zijn moeder.

Ik had familieleden van opstandelingen wel vaker uiting zien geven aan hun verdriet; dan scheurden ze zich de kleren van het lijf, terwijl ze zich soms ook insmeerden met het bloed van het slachtoffer. *Als je zoveel van hem houdt*, dacht ik, *had er dan voor gezorgd dat hij uit de buurt van de oorlog was gebleven. Had dan voorkomen dat hij zich bij de opstandelingen aansloot. Jij hebt er zelf voor gezorgd dat hij ons probeerde te doden – wat dacht je dat hem in een oorlog zou overkomen?*

Dat klinkt misschien wreed, maar ik kan maar moeilijk medelijden hebben met iemand die heeft geprobeerd ons te doden, en ook niet met zijn familie.

Misschien dachten die lui over ons wel net zo.

De mensen thuis, de mensen die geen oorlog hebben meegemaakt, of in elk geval deze oorlog nooit aan den lijve hebben ondervonden, lijken soms niet te begrijpen hoe de soldaten in Irak reageerden. Ze zijn verbaasd – soms zijn ze zelfs geschokt – als ze ontdekken dat we vaak grapjes over de dood maken, over de dingen die we hebben gezien.

Misschien maakt dat een wrede, ongepaste indruk. Misschien zou het dat onder andere omstandigheden ook zijn. Maar binnen de context van waar we ons bevonden was het heel begrijpelijk. We hebben vreselijke dingen gezien en we hebben vreselijke dingen meegemaakt.

Ik ben ervan overtuigd dat het deels stoom afblazen was, een manier om ermee om te gaan. Als je ergens geen touw aan vast kunt knopen, ga je op zoek naar een andere manier om het te verwerken. Je lacht erom omdat je je emoties toch moet uiten; je moet je op de een of andere manier uiten.

Bij elke operatie konden leven en dood op bijna surrealistische wijze worden vermengd.

Tijdens dezelfde operatie waarbij dat ziekenhuis moest worden ingenomen, bezetten we een huis van waaruit we de omgeving in de gaten konden houden voordat de mariniers ten tonele zouden verschijnen. We hielden ons er al een tijdje schuil, toen er een kerel met een kruiwagen vol explosieven verscheen, die hij in de achtertuin van ons huis wilde ingraven. Een van onze nieuwe jongens schoot hem neer. Maar de man was niet dood; hij viel en rolde heen en weer over de grond.

Toevallig was de man die deze vent had neergeschoten ook nog eens hospik.

‘Je hebt hem neergeschoten, dan mag je hem ook weer oplappen,’ zeiden we tegen hem. En dus rende hij eropaf en probeerde hem te reanimeren.

Helaas stierf de Irakees alsnog, en daarbij liepen ook zijn darmen nog eens leeg. Toen we vertrokken moesten de hospik en een andere nieuweling het lichaam dragen.

Ze bereikten de omheining van de marinierscompound, maar ze hadden geen flauw idee wat ze met het lichaam aan moesten. Uiteindelijk gooiden ze het er maar overheen en klauterden er vervolgens zelf achteraan. Het leek wel een scène uit de film *Weekend at Bernie’s*.

In nog geen uur tijd hadden we een gast neergeschoten die wilde proberen ons op te blazen, hadden we geprobeerd zijn leven te redden en waren we

weinig zachtzinnig met zijn lijk omgesprongen.
Het slachtveld is een bizar oord.

Toen het hospitaal in Amerikaanse handen was, keerden we terug naar de rivier, naar de plek waar de mariniers ons met hun vaartuigen hadden afgezet. Toen we bij de oever kwamen, sneed het geratel van een vijandelijke mitrailleur de nacht aan flarden. We doken razendsnel naar de grond en bleven daar minutenlang liggen, vastgepind door één enkele Irakese mitrailleurschutter.

Goddank kon hij nauwelijks schieten.

Het was altijd een wankel evenwicht: leven en dood, komedie en tragedie.

Taya:
Ik heb een door Chris gemaakte video waarop te zien is dat hij onze zoon voorleest, zelf nooit bekeken. Deels kwam dat omdat ik niet kon aanzien dat Chris bij het voorlezen een brok in zijn keel kreeg. Ik was al erg emotioneel; en om dan te zien dat hij bij het voorlezen van onze zoon bijna volschiet was te veel voor mij.

En dat kwam ook door wat ik voelde op dat moment – een woede jegens Chris, misschien wel: jij bent vertrokken, jij bent weggegaan, sodemieter dan ook maar op.

Dat was hard, maar misschien had het ook wel iets met de wil om te overleven te maken.

En voor zijn overlijdensbrieven gold hetzelfde.

Tijdens zijn uitzendingen moest hij altijd een brief schrijven die pas na zijn dood aan de kinderen en mij zou worden gestuurd. Na zijn eerste uitzending vroeg ik hem wat hij in die brief had geschreven, en toen vertelde hij me dat hij die brief niet meer had. Daarna heeft hij ook nooit aangeboden ze me te laten lezen, en ik heb er ook nooit meer naar gevraagd.

Misschien kwam het alleen maar omdat ik woedend op hem was, maar ik dacht bij mezelf: we gaan dit niet verheerlijken als je dood bent. Als je van me houdt en me waardeert, kun je me dat beter laten weten nu je nog leeft.

Misschien was het niet eerlijk, maar dat gold toen voor een groot deel van mijn leven, en zo voelde ik dat ook.

Toon me dat nú dan. Laat maar zien. Kom niet na je dood met wat sentimentele flauwekul over de brug. Dan is het alleen maar gelul.

Beschermengelen en duivels

Tijdens de slag om Ramadi kwamen 96 Amerikanen om het leven; talloze anderen raakten gewond en moesten uit de gevechtszone worden afgevoerd. Ik had het geluk daar niet bij te horen, hoewel het vaak zó weinig scheelde, dat ik begon te denken dat ik een beschermengeltje had.

Op een gegeven moment zaten we in een gebouw en werden we hevig onder vuur genomen. Ik was in het halletje, en toen het schieten ophield liep ik een van de slaapkamers binnen om te kijken hoe het met een paar van mijn jongens ging. Toen ik naar binnen stapte, deinsde ik meteen terug en viel languit achterover. Tijdens die val vloog er een kogel over mijn hoofd naar binnen.

Waarom ik op die manier onderuitging, hoe ik die kogel aan zag komen… ik heb geen flauw idee. Het was net alsof iemand me had vastgepakt en naar achteren had getrokken.

Zou ik inderdaad een beschermengel hebben?

Geen idee.

‘Fuck, Chris is dood,’ zei een van mijn jongens toen ik op mijn rug op de vloer lag.

‘Verdomme,’ zei de ander.

‘Nee, nee!’ schreeuwde ik, nog steeds languit op de vloer liggend. ‘Met mij is niets aan de hand. Ik ben oké.’

Ik heb wel tien keer gecontroleerd of er geen gaten in me zaten, maar ik kon niets vinden.

Niks aan de hand.

In Ramadi kregen we veel vaker met bermbommen en geïmproviseerde springladingen te maken dan in Fallujah. Sinds het begin van de oorlog waren de opstandelingen steeds behendiger geworden in het plaatsen van

die dingen, die ook nog eens veel krachtiger waren dan in het begin – ze hadden soms voldoende explosieve kracht om een Bradley van de grond tillen; iets waar we een tijdje eerder in Bagdad al achter waren gekomen.

De EOD-jongens met wie we samenwerkten waren geen SEAL's , maar na verloop van tijd bleken ze minstens zo betrouwbaar te zijn als onze directe collega's. Als we een gebouw binnengingen vormden ze onze achterhoede, maar zodra we iets verdachts zagen riepen we ze naar voren. Dan moesten zij kijken of het om een boobytrap ging; en als het inderdaad een bom bleek te zijn, en we zaten in een gebouw, moesten we als de donder naar buiten.

Het is ons nooit overkomen, maar het is wel eens gebeurd dat we in een huis zaten, en dat opstandelingen op de een of andere manier kans zagen vlak naast de voordeur een springlading te plaatsen. Ze hadden daar twee 105mm-granaten ingegraven en wachtten vervolgens tot we naar buiten zouden komen. Gelukkig ontdekte onze EOD-man die dingen voordat we zouden vertrekken. We sloegen een gat in een muur op de eerste etage en ontsnapten via het lage dak van het naastgelegen huis.

Gezocht

In Ramadi stonden bij wijze van spreken alle Amerikanen op de dodenlijst, en snipers al helemaal. Naar verluidt hadden de opstandelingen een prijs op mijn hoofd gezet.

Ze hadden me ook een naam gegeven: Al-Shaitan Ramadi – 'de duivel van Ramadi'.

Ik was daar best trots op.

Ik was natuurlijk maar een van de velen, maar ze hadden mij uitgekozen omdat ik behoorlijk wat schade had aangericht. Ze wilden dat ik van het toneel zou verdwijnen. En dat gaf me een goed gevoel.

Ze wisten heel goed wie ik was. Volgens mij werden ze ingeseind door een stelletje Irakezen die zogenaamd loyaal aan ons waren; zíj hebben doorgegeven dat ik een rood kruis op mijn arm had.

Op het hoofd van de sniper van ons zusterpeloton kwam ook een prijs te staan. En die was hoger dan bij mij – dat maakte me wel een tikkeltje jaloers.

Maar alles kwam nog goed, want bij het in elkaar flansen van hun aanplakbiljetten hebben ze op dat van mij zíjn foto gebruikt. Ik vond het helemaal niet erg dat ze die vergissing hadden gemaakt.

En hoe langer de gevechten duurden, hoe hoger de prijs werd die ze op ons hoofd zetten.

Op een gegeven moment werd hij zo hoog dat mijn vrouw best eens in de verleiding had kunnen komen om me te verlinken.

Vooruitgang

We hielpen bij het opzetten van nog een aantal COP's en ons zusterpeloton deed precies hetzelfde aan de oostkant van de stad. Naarmate de weken veranderden in maanden, begon de toestand in Ramadi enigszins te veranderen.

Het was nog steeds een afschuwelijk oord en het was er buitengewoon gevaarlijk. Maar er waren tekenen van vooruitgang. De stamoudsten lieten steeds vaker weten dat ze naar vrede streefden en begonnen in een soort gemeenschappelijke raad met elkaar samen te werken. De officiële overheid functioneerde hier nog steeds niet en de Irakese politie en het regeringsleger waren absoluut niet in staat de orde te bewaren. Maar grote delen van de stad waren toch enigszins onder controle gebracht.

De 'inktvlekstrategie' werkte. Zou die vlek zich over de hele stad verspreiden?

Vooruitgang stond nooit vast en zelfs als we een tijdje succes hadden, bestond er geen enkele garantie dat de situatie niet weer zou verslechteren. We moesten verschillende keren terug naar het gebied bij de rivier rond COP Falcon, om er vuurdekking te verlenen terwijl daar in de buurt naar opstandelingen en wapenopslagplaatsen werd gezocht. Als zo'n huizenblok was veiliggesteld, bleef het er wel een tijdje rustig, maar daarna konden we weer helemaal opnieuw beginnen.

We werkten ook nog met de mariniers samen, waarbij we kleine vaartuigen tot stoppen dwongen en die doorzochten op wapens, terwijl we ook nog een paar DA's voor hen uitvoerden. Ook kregen we enkele keren opdracht om achtergelaten scheepjes te doorzoeken en die vervolgens op te

blazen, om te voorkomen dat ze voor smokkeldoeleinden zouden worden gebruikt.

Grappig was wel dat toen de SBU-eenheid die eerder niets van ons had willen weten, hoorde hoe druk we het hadden, contact met ons opnam met de vraag of ze zouden komen om met ons te werken. We bedankten ze hartelijk voor de eer; het beviel ons prima met de mariniers.

Bij onze samenwerking met het leger – waarbij de soldaten een bepaald gebied afzetten en vervolgens op zoek gingen naar wapens en opstandelingen – kwamen we na verloop van tijd in een bepaald ritme terecht. We reden met hen mee naar het betreffende gebied, namen een gebouw in bezit en gingen dan naar het dak om van daaruit de buurt in de gaten te houden. Meestal zaten we daar met z’n drieën: ik en een tweede sniper, samen met Ryan, die de M60 bemande.

Ondertussen trok het leger naar het volgende gebouw. Nadat soldaten dat hadden doorzocht werkten ze de rest van de straat af. Zodra ze een bepaalde plek bereikten waar we ze niet meer konden zien, gingen we naar beneden en zochten we een nieuwe observatiepost op. En dan begon het hele proces opnieuw.

Tijdens een van deze operaties werd Ryan neergeschoten.

11

Man neer

‘Wat is er met je?’

Op een erg warme dag betrokken we een klein appartementsgebouw van waaruit we goed zicht hadden op een van de belangrijke wegen die in oost-westelijke richting dwars door het centrum van Ramadi liepen. Het gebouw was vier verdiepingen hoog, had een trappenhuis met ramen, en vanaf het dak hadden we nagenoeg onbelemmerd zicht over de directe omgeving.

Ryan maakte nog grapjes toen we naar binnen gingen. Hij maakte me met een of andere opmerking aan het lachen, zoals hij meestal deed, en zorgde er zo voor dat ik me ontspande. Glimlachend gaf ik hem opdracht de straat in de gaten te houden. Onze troepen waren in een zijstraat bezig, aan de andere kant van het dak. Ik ging ervan uit dat als de opstandelingen van plan waren ons aan te vallen, ze dat waarschijnlijk via die straat zouden doen. Ondertussen hield ik het team dat op de grond bezig was nauwlettend in de gaten. De actie daar verliep soepel, waarbij de soldaten het ene na het andere huis innamen. Ze deden hun werk snel en efficiënt, en leken geen enkele tegenstand te ondervinden.

Plotseling werden we onder vuur genomen. Ik dook in elkaar toen een kogel vlakbij tegen het beton sloeg en de schilfers me om de oren vlogen. Maar dat overkwam ons in Ramadi een paar keer per dag.

Ik wachtte even om er zeker van te zijn dat de opstandelingen klaar waren met vuren en kwam overeind.

‘Alles in orde met jullie, jongens?’ riep ik terwijl ik naar beneden keek, naar de soldaten op de grond, om me ervan te overtuigen dat daar ook alles oké was.

‘Ja hoor,’ bromde de andere sniper.

Ryan gaf geen antwoord. Ik wierp een snelle blik achterom en zag dat hij nog steeds in elkaar gedoken zat.

‘Hé, kom overeind,’ zei ik. ‘Ze vuren niet meer. Kom op.’

Hij bewoog nog steeds niet. Ik liep naar hem toe.

‘Wat is er met je?’ schreeuwde ik. ‘Kom nou overeind.’

Toen zag ik het bloed.

Ik knielde naast hem neer en keek eens wat beter. Hij zat onder het bloed. De hele zijkant van zijn gezicht was ingedrukt. Hij was door een kogel geraakt.

We hadden hem gezegd dat hij altijd zijn wapen in de aanslag moest hebben, en dat had hij ook gehad toen hij door die kogel werd getroffen, die blijkbaar eerst zijn geweer had geraakt en daarna in zijn gezicht was gericocheerd.

Ik pakte onmiddellijk mijn radio. ‘Man neer!’ schreeuwde ik. ‘Man neer!’

Ik liet me weer naast hem vallen en onderzocht zijn verwondingen. Ik wist niet wat ik moest doen, waar ik moest beginnen. Ik had de indruk dat Ryan zo ernstig gewond was dat hij elk moment zou sterven.

Zijn lichaam schokte. Ik dacht heel even dat het een doodskramp was.

Twee jongens van ons peloton, Dauber en Tommy, kwamen aangerend. Beiden waren hospik. Ze knielden naast Ryan neer en begonnen onmiddellijk met behandelen.

Marc Lee kwam achter hen aan en nam de M60 over, waarna hij salvo’s begon af te geven in de richting van waaruit de kogels waren gekomen, zodat de opstandelingen terug werden gedreven en wij in staat zouden zijn hem langs de trap naar beneden te brengen.

Ik pakte hem voorzichtig op, legde hem over mijn schouder en haastte me naar de trap, die ik zo snel mogelijk wilde afdalen.

Ongeveer halverwege begon hij luid te kreunen. Door de manier waarop ik hem vasthield liep er bloed in zijn keel en naar zijn hoofd; het kostte hem grote moeite adem te halen.

Ik zette hem neer en maakte me grote zorgen, want diep in mijn hart wist ik dat hij dit niet zou overleven, terwijl ik tegelijkertijd hoopte dat we op de een of andere manier kans zouden zien hem in leven te houden, hoe hopeloos de situatie ook mocht zijn.

Ryan begon bloed op te hoesten. Zijn ademhaling stokte even, maar het volgende moment haalde hij weer adem, wat op zich al een wonder was.

Ik pakte hem beet met de bedoeling hem weer op te tillen.

‘Nee,’ zei hij. ‘Nee, het gaat wel. Ik loop verder wel.’

Hij sloeg een arm om me heen en samen liepen we de trappen af naar de begane grond.

Ondertussen was het leger met een rupsvoertuig – een gepantserd personeelsvoertuig – bij de voordeur gearriveerd. Ondersteund door Tommy stapte Ryan in, waarna het voertuig onmiddellijk in beweging kwam.

Ik holde weer terug naar boven, terwijl ik het gevoel had dat ík was beschoten. Ik had veel liever gehad dat ík was geraakt in plaats van Ryan. Ik was er heilig van overtuigd dat hij dit niet zou overleven. Ik wist zeker dat ik zojuist een brother had verloren. Een grote, halfgare, beminnelijke brother.

Biggles.

Van al mijn ervaringen in Irak greep deze me nog het meest aan.

Wraak

Aangeslagen gingen we naar Shark Base.

Zodra we daar aankwamen, ontdeed ik me van mijn uitrusting, leunde achterover tegen een muur en liet me langzaam op de grond zakken.

De tranen liepen over mijn wangen.

Ik dacht dat Ryan dood was, maar in werkelijkheid leefde hij nog – balancerend op het randje. De artsen werkten zich uit de naad om hem te redden. Uiteindelijk werd hij met een gewondenvlucht terug naar de Verenigde Staten gebracht. Zijn verwondingen waren buitengewoon ernstig: hij zou nooit meer kunnen zien; niet alleen het getroffen oog was niet meer te redden, ook aan het andere raakte hij blind. Het was een godswonder dat hij nog leefde.

Maar op dat moment, terwijl ik onderuitgezakt op de grond zat, was ik er heilig van overtuigd dat hij dood was. Ik voelde dat diep vanbinnen, in mijn hart en in elk ander lichaamsdeel. Het was mijn schuld dat hij was neergeschoten.

Honderd tegenstanders omgelegd? Tweehonderd? Meer nog? Wat betekende dat nou allemaal als mijn brother dood was?

Waarom had ík daar geen positie ingenomen? Waarom was ík daar niet gaan staan? Dan had ik die klootzak te grazen kunnen nemen, dan had ik

kunnen voorkomen dat een van mijn jongens was neergeschoten.

Ik zat in een diep zwart gat. Een heel diep gat.

Hoe lang ik daar zo gezeten heb, met mijn hoofd op mijn armen terwijl de tranen uit mijn ogen stroomden… ik heb geen flauw idee.

‘Hé,’ klonk uiteindelijk een stem vlak boven me.

Ik keek op. Het was Tony, mijn sergeant-majoor.

‘Zin in een kleine wraakneming?’ vroeg hij.

‘Zeker weten!’ zei ik, en ik kwam razendsnel overeind.

Niet iedereen was ervan overtuigd dat we moesten gaan. We praatten erover, waarna we de missie gingen voorbereiden.

Maar ik kon nauwelijks wachten. Het enige wat ik wilde was mijn brother wreken.

Marc

Volgens onze inlichtingenjongens zouden de slechteriken in een huis zitten dat vlak bij het gebouw stond waar Ryan was neergeschoten. Een tweetal Bradleys bracht ons naar een braakliggend terrein vlak bij dat huis. Ik bevond me in het tweede voertuig; tegen de tijd dat we ter plekke arriveerden waren sommigen van de eerste ploeg het huis al binnengegaan.

Toen de laadklep van de Bradley neerklapte, vlogen de kogels in het rond. Ik zette het op een lopen, want ik wilde me zo snel mogelijk bij de anderen aansluiten. Ik vond ze onder aan de trap, klaar om naar de eerste etage te gaan. Daar stonden we, dicht op elkaar gepakt, met gebogen hoofd, wachtend om naar boven te stormen.

Marc Lee was voorste man en was een paar treden hoger. Hij draaide zich om en wierp een blik door een raam van het trappenhuis. Terwijl hij dat deed zag hij iets, en hij opende zijn mond om een waarschuwing te schreeuwen.

Maar die woorden zou hij nooit uitspreken. Tijdens die fractie van een seconde vloog er een kogel zijn mond binnen, die het volgende moment ergens bij zijn achterhoofd weer naar buiten kwam. Hij zakte op de trap in elkaar.

We waren in een valstrik gelopen. Er was op het dak van het huis naast ons een of andere wildeman die door het raam op ons neer kon kijken.

We reageerden bijna instinctief.

Ik stormde de trap op en stapte over Marcs lichaam heen. Ik joeg een lang salvo door het raam en veegde op die manier het naastgelegen dak leeg. Mijn teammaten deden hetzelfde.

Een van ons kreeg de vijandelijke schutter te pakken. We hielden ons niet in om te kijken wie het was. We renden door naar het dak om te kijken of er nog meer mannen in hinderlaag lagen.

Ondertussen hurkte Dauber bij Marc neer om te zien hoe hij eraan toe was. Hij was zwaar gewond; Dauber besefte dat er geen enkele hoop meer was.

De commandant van de tankeenheid – een kapitein – kwam ons ophalen. Onderweg hadden de voertuigen constant onder vuur gelegen. Hij arriveerde met twee tanks en vier Bradleys, die met alles vuurden waarover ze beschikten. Het ging er verdomd heet aan toe en onze aftocht werd gedekt met een enorme hoeveel lood.

Tijdens de terugweg keek ik door het luikje in de achterklep van mijn Bradley naar buiten. Het enige wat ik zag was zwarte rook en in puin liggende gebouwen. Ze hadden ons in de val laten lopen, maar de hele buurt had er stevig voor geboet.

Om de een of andere reden dachten de meesten van ons dat Marc het zou overleven, en dat Ryan aan zijn verwondingen zou overlijden. Pas toen we in het kamp terugkwamen, hoorden we dat het net andersom was.

Nu we in een tijdsbestek van een paar uur twee mannen hadden verloren, vonden onze officieren en Tony het verstandig een pauze in te lassen. We keerden naar Shark Base terug en werden uitgeroosterd; we hoefden voorlopig niet meer in actie te komen en waren tijdelijk niet beschikbaar voor het uitvoeren van operaties. Het had wel iets weg van een time-out waarin we de kans kregen om eens goed te kijken waarmee we bezig waren.

Het was augustus: warm, bloederig en smerig.

Taya:

Toen Chris me belde en vertelde wat er was gebeurd, stortte hij in. Tot dat telefoontje kwam had ik er nog niets van gehoord en ik werd er volkomen door verrast.

Ik was uiteraard blij dat hij het niet was, maar tegelijkertijd ongelooflijk verdrietig dat het een van hun was.

Ik hield me zo stil mogelijk terwijl hij praatte. Ik wilde alleen maar luisteren. Er zijn maar weinig momenten in zijn leven geweest – áls die zich al hebben voorgedaan – dat ik een zo aangeslagen Chris heb meegemaakt.

En ik kon helemaal niets doen, afgezien van zijn familie er over vertellen.

We hebben een hele tijd aan de telefoon gezeten.

Een paar dagen later ben ik naar een begrafenis geweest, die plaatsvond op de begraafplaats met uitzicht over de Baai van San Diego.

Het was zo triest allemaal. Er waren zo veel jonge mannen, zo veel jonge gezinnen. […] Het bijwonen van een begrafenis van een SEAL *was altijd al een emotionele aangelegenheid, maar dit was nog veel erger.*

Je voelt je belabberd, terwijl je je niet eens goed kunt voorstellen hoeveel pijn zíj moeten voelen. Je bidt voor hen en je dankt God dat jouw man gespaard is gebleven. Je dankt God dat je niet op de eerste rij hoeft te zitten.

Uitgeroosterd

In Camp Ramadi werd voor Marc Lee een herdenkingsdienst gehouden. Uit alle delen van Irak kwamen SEAL's om die dienst bij te wonen. En zo'n beetje de hele legereenheid waarmee we samenwerkten was erbij aanwezig. Ze leefden enorm met ons mee; het was niet te geloven. Ik was er erg van onder de indruk.

We werden op de eerste rij neergezet. Wij waren zijn familie.

Marcs uitrusting was er ook, zijn helm en zijn Mk.48. De commandant van onze eenheid hield een korte maar krachtige toespraak; aan het eind

was hij in tranen en ik geloof niet dat iemand in het publiek het droog hield – trouwens, het hele kamp had tranen in de ogen.

Bij het einde van de dienst liet elke eenheid een voorwerp achter waarmee het van zijn waardering blijk wilde geven – een onderdeelsembleem, een munt, wat dan ook. De kapitein van de legereenheid liet een huls achter van een van de patronen die hij had verschoten toen hij ons weghaalde.

Iemand van ons peloton had een herdenkingsvideo in elkaar gezet met wat opnamen van Marc erin, die ’s avonds werd gedraaid in een zaaltje waar een wit laken tegen een bakstenen muur was gespannen. We dronken gezamenlijk wat en voelden ons voornamelijk klote.

Vier van onze jongens begeleidden de lijkkist terug naar huis. Ondertussen deden wij helemaal niets, want we waren nergens voor ingedeeld. Ik probeerde bij Ryan op bezoek te gaan, die in Duitsland werd behandeld. Tony, of misschien wel iemand anders, had geregeld dat ik daarnaartoe kon vliegen, maar tegen de tijd dat alles rond was bleek Ryan al naar de Verenigde Staten te zijn overgebracht om daar verder behandeld te worden.

Brad, die al eerder was geëvacueerd vanwege de granaatsplinter in zijn knie, ontmoette Ryan in Duitsland, en reisde samen met hem naar de Verenigde Staten. Dat kwam eigenlijk wel goed uit: Ryan had iemand van ons bij zich, iemand die hem kon helpen bij alles wat hem nog te wachten stond.

We zaten meestal op onze kamer.

In Ramadi was het erg warm en zwaar geweest, met operaties die elkaar in hoog tempo hadden opgevolgd en waar het aanzienlijk feller aan toe was gegaan dan in Fallujah. Vele dagen per week waren we eropuit getrokken met nauwelijks pauzes ertussen. Al ruim voordat onze jongens werden neergeschoten begonnen sommige leden van ons team al tekenen van lichamelijke en geestelijke uitputting te vertonen.

We zaten op onze kamer, dronken grote hoeveelheden water en bemoeiden ons zo min mogelijk met elkaar.

Ik heb in die tijd heel wat tot God gebeden.

Ik ben niet iemand die met zijn geloof te koop loopt. Ik ben gelovig, maar daarvoor hoef ik niet op mijn knieën te gaan zitten of mee te zingen in een

kerk. Maar ik put wel enige troost uit mijn geloof, ook in de dagen nadat mijn vrienden waren neergeschoten.

Al sinds ik BUD/S succesvol had afgerond, had ik altijd een bijbeltje bij me. Niet dat ik er veel in gelezen heb, maar ik had het wel altijd bij me. Maar nu sloeg ik het open en las een stukje, om dan weer wat verder te bladeren en opnieuw een paar verzen te lezen.

Nu om me heen de hel was losgebarsten, was het goed te weten dat ik deel uitmaakte van iets veel groters.

Toen ik hoorde dat Ryan nog leefde, werd ik vreselijk emotioneel. Maar mijn voornaamste reactie was: waarom ik niet?

Waarom moest dat nou uitgerekend een nieuwkomer overkomen?

Ik had heel wat acties meegemaakt; ik had zo het een en ander bereikt. Ik had mijn oorlog beleefd. Ík had eigenlijke degene moeten zijn die uitgeschakeld had moeten worden. Ík had degene moeten zijn die niets meer kon zien.

Als Ryan thuiskwam zou hij nooit meer de gezichten van zijn familieleden kunnen zien. Hij zou nooit meer kunnen zien hoe prettiger het was om weer thuis te zijn, hoe mooier Amerika is als je een tijdje weg bent geweest.

Als je dat soort dingen niet meer kunt zien, vergeet je hoe prachtig het leven is. En hij zou dat soort dingen nooit meer zien.

En wat iedereen ook tegen me zei, ík voelde me daar verantwoordelijk voor.

Vervangers

We voerden nu al vier jaar oorlog, we hadden talloze gevaarlijke situaties doorstaan, en nog nooit was er een SEAL gesneuveld. Het leek erop dat de gevechten in en rond Ramadi, en ook in de rest van Irak, steeds minder fel werden, en uitgerekend nu werden we keihard getroffen.

We dachten dat we naar huis zouden worden gestuurd, ook al liep onze uitzending officieel nog enkele maanden door. We waren ons allemaal terdege bewust van de politieke spelletjes om ons heen – mijn eerste twee

commandanten waren beiden ultrabehoedzame softies geweest, die juist daardoor ook nog eens bevorderd werden. Vandaar dat we bang waren dat de oorlog voor ons afgelopen zou zijn.

En daar kwam nog bij dat we zeven man tekortkwamen, bijna op halve sterkte verkeerden. Marc was dood. Brad en Ryan waren met verwondingen afgevoerd. Vier jongens waren weg om Marcs lichaam naar huis te begeleiden.

Een week nadat we onze vrienden hadden verloren, kwam de commandant langs om met ons te praten. We verzamelden in de eetzaal van Shark Base en luisterden naar wat hij te zeggen had. Het was geen lange toespraak.

‘Jullie mogen het zeggen,’ zei hij. ‘Als jullie het voorlopig kalm aan willen doen, dan begrijp ik dat. Maar als jullie eropuit willen… mijn zegen hebben jullie.’

‘Val nou helemaal dood,’ zeiden we met z’n allen. ‘We willen eropuit.’

Ik in elk geval wel.

We kregen hulp van een half peloton dat in een wat rustiger gebied was gestationeerd. Er werden ook een stuk of wat jongens bij ons gedetacheerd die net hun training hadden afgerond maar nog niet bij een specifiek peloton waren ingedeeld. Echte nieuwelingen. Het idee was om ze vast een beetje kennis te laten maken met de oorlog, ze vast een beetje te laten proeven van datgene waarvoor ze waren opgeleid, zodat ze wat meer ervaren aan het hoofdnummer konden deelnemen. We sprongen redelijk voorzichtig met ze om – ze mochten niet met ons mee op operatie.

Omdat ze SEAL’s waren vonden ze dat maar niets en stonden ze te popelen om eropaf te gaan, maar we hielden ze in bedwang en behandelden ze in eerste instantie als loopjongens: ‘Hé, zet de Hummers vast in het gelid, zodat we straks kunnen vertrekken.’ Maar dat was pure bescherming; na alles wat we recentelijk hadden meegemaakt, wilden we niet dat ze in het veld gewond zouden raken.

Uiteraard moesten ze wel ontgroend worden. Een van die arme drommels hebben we helemaal kaalgeschoren, ook zijn wenkbrauwen. Al dat haar hebben we op zijn gezicht geplakt met lijm uit een spuitbus.

Terwijl we daarmee bezig waren, stapte een andere nieuweling het naastgelegen vertrek binnen.

‘Jij wilt daar niet naar binnen,’ waarschuwde een van onze officieren.
De nieuweling keek om een hoek van de deur en zag hoe zijn maatje onderhanden werd genomen.
‘Ik kan niet anders.’
‘Jij wilt daar niet naar binnen,’ herhaalde de officier. ‘Dan loopt het niet goed met je af.’
‘Ik kan niet anders. Dat is een maat van me.’
‘Dan wordt het je begrafenis,’ zei de officier, of woorden van gelijke strekking.
Nieuweling nummer twee stoof naar binnen. We hadden er begrip voor dat hij zijn vriend te hulp wilde schieten en waren poeslief tegen hem. Daarna schoren we ook hem kaal, bonden het tweetal met isolatietape aan elkaar en zetten ze in de hoek.
Voor een paar minuutjes maar.

Bij de nieuwelingen zat ook een officier. We behandelden hem net als we iedereen behandelden, daar kon hij niet goed tegen.
Hij vond het maar niets om door een stelletje ruwe, gewone soldaten mishandeld te worden.

Rang is maar een vreemd begrip binnen de teams. Het heeft niets met gebrek aan respect te maken, maar we weten allemaal dat het lang niet alles zegt over iemand.
Tijdens BUD/S worden officieren, onderofficieren en manschappen op exact dezelfde wijze behandeld: als oud vuil. Als je die opleiding eenmaal succesvol hebt afgerond en bij een team wordt ingedeeld, ben je een nieuweling. En ook alle nieuwelingen worden op dezelfde manier behandeld: als oud vuil.
De meeste officieren vatten dat redelijk sportief op, hoewel er natuurlijk uitzonderingen zijn. De teams worden eigenlijk gerund door de oudste onderofficieren. Een sergeant-majoor had zo’n twaalf tot zestien jaar ervaring. Een officier die net bij het peloton kwam, kon daar niet aan tippen. En dan heb ik het niet over zijn jaren bij de SEAL’s , maar over zijn totale tijd bij de marine. In de meeste gevallen weten ze dan nog van niets. Zelfs een bevelvoerend officier heeft misschien net vier of vijf jaar ervaring bij de SEAL’s .

Zo werkt het systeem nu eenmaal. Als hij een beetje mazzel heeft, voert een officier het bevel over drie verschillende eenheden en wordt hij daarna bevorderd en krijgt hij een staffunctie. Dat betekent dat hij niet meer in het veld werkzaam is. En om dat te bereiken heeft hij toch al een hoop administratief werk moeten doen, plus nog wat andere zaken, zoals *de-confliction*, het ervoor zorgen dat de ene Amerikaanse eenheid niet door een andere Amerikaanse eenheid onder vuur wordt genomen. Dat zijn belangrijke taken, maar het is niet te vergelijken met vechten. Met deuren intrappen en het opzetten van een scherpschutterspost heeft een officier over het algemeen niet al te veel ervaring.

Er bestaan uiteraard uitzonderingen. Ik heb samengewerkt met enkele fantastische officieren met veel ervaring, maar in het algemeen kan worden gezegd dat een officier aanzienlijk minder weet van het daadwerkelijke veldwerk dan een onderofficier die jarenlang aan gevechtsacties heeft meegedaan. Ik plaagde de luitenant er altijd mee dat als wij met een DA bezig waren, hij ergens in de achterhoede zat, klaar om zich in de strijd te werpen, maar niet met zijn geweer maar met zijn tactische computer.

Het ontgroenen helpt iedereen eraan te herinneren waar de ervaring te vinden is, en naar wie je beter kunt kijken als er echt stront aan de knikker is. Tegelijkertijd stelt het de mensen die al wat langer meelopen in staat te kijken wat ze van de nieuwelingen kunnen verwachten. Zet ze naast elkaar en vergelijk: met wie ga je het liefst op pad, met iemand die zijn uiterste best heeft gedaan zijn maat te redden, of met de officier die tranen moet plengen omdat hij door de een of andere onbehouwen onderofficier is mishandeld?

Door dat ontgroenen leren de nieuwelingen hun plaats kennen, nederigheid, en beseffen ze dat ze nog geen donder weten. In het geval van een officier kan die nederigheid erg lang duren.

Ik heb uitstekende officieren meegemaakt, maar de echte goeie wisten precies wat nederigheid was.

Terug in de strijd

Langzaamaan gingen we weer aan het werk. We begonnen met wat observeren voor het leger. Zo'n missie bestond uit twee opdrachten van beperkte duur in vijandelijk gebied. Als er bijvoorbeeld een tank op een bermbom was gereden, dan grendelden wij de directe omgeving af totdat het voertuig kon worden geborgen. Het werk was iets minder zwaar, gemakkelijker dan we gewend waren. We bleven ook een beetje in de buurt van de COP's, wat inhield dat we minder vaak onder vuur kwamen te liggen.

Toen we weer enigszins meedraaiden, gingen we verder het veld in. We trokken dieper Ramadi in. We zijn nooit meer terug geweest naar het huis waar Marc is neergeschoten, maar we opereerden wel weer in dat gebied.

Onze houding was er een van: we gaan eropaf en we nemen de kerels die dit op hun geweten hebben te grazen. Ze zullen ervoor boeten.

Op een dag zaten we in een huis, en nadat we een paar opstandelingen hadden omgelegd die hadden geprobeerd springladingen in te graven, waren we zelf onder vuur komen te liggen. Degenen die op ons schoten hadden duidelijk de beschikking over iets zwaarders dan een AK-47 – misschien was het wel een Dragunov (het Russische snipergeweer), want de kogels vlogen dwars door de muren.

Ik bevond me op het dak en probeerde te ontdekken waar het geweervuur vandaan kwam. Plotseling hoorde ik het karakteristieke geluid van een paar naderende Apache-helikopters. Ze cirkelden kalmpjes heel even rond, lieten hun neus zakken en begonnen aan een gecoördineerde aanval.

Maar wel onze kant op.

'VS-signaallappen!' schreeuwde iemand.

Misschien was ik het wel. Het enige wat ik nog weet is dat we elke signaallap die we hadden haastig uitrolden in een poging de piloten te laten zien dat ze met Amerikaanse troepen te maken hadden. Gelukkig hadden ze het in de gaten en braken ze hun aanval op het allerlaatste moment af.

Vlak voor de aanval had onze verbindingsman nog met die legerhelikopters gesproken en had hij onze positie doorgegeven. Maar blijkbaar stonden er op hun kaarten andere coördinatoren dan op die van ons, en toen ze op het dak mannen met geweren zagen rondlopen, trokken ze de verkeerde conclusies.

We hebben in Ramadi redelijk vaak met Apaches samengewerkt. Die heli's waren buitengewoon belangrijk, niet alleen vanwege hun bewapening

– een beweegbaar kanon en raketten – maar ook vanwege hun vermogen om de omgeving te verkennen. In een stad is niet altijd snel duidelijk waar geweervuur vandaan komt; als je dan over een paar extra ogen in de lucht beschikt, is dat vaak bijzonder handig.

(De Apaches hadden andere geweldsinstructies dan wij. Die waren vooral van belang als ze Hellfire-projectielen wilden afvuren, want die mochten alleen maar worden ingezet tegen wapens die door meerdere mensen moesten worden bediend. Dat had te maken met de strategie om de hoeveelheid nevenschade in de stad zo veel mogelijk te beperken.)

Af en toe hielpen ook AC-130’s van de luchtmacht bij het observeren vanuit de lucht. Deze grote *gunships* – viermotorige Lockheed Hercules-toestellen die met allerlei geschut waren uitgerust – beschikten over een enorme vuurkracht, maar we hebben ze tijdens deze uitzending nooit om hulp gevraagd. (Ook zij hadden duidelijk omschreven geweldsinstructies.) In plaats daarvan vertrouwden we op hun gevoelige sensoren, zodat we zelfs ’s nachts in het pikdonker een duidelijk beeld van het gevechtsterrein hadden.

Op een gegeven moment zouden we tijdens een DA een huis innemen terwijl er boven ons een gunship beschermend rondjes draaide. Op het moment dat we naar binnen gingen, meldde de bemanning via de radio dat we een stel ‘spuiters’ hadden – kerels die op dat moment aan de achterkant van het gebouw naar buiten holden.

Samen met nog wat jongens maakte ik me van de hoofdgroep los en we liepen in de richting die de gunshipbemanning aangaf. Toen bleek dat de opstandelingen zich in een huis vlak in de buurt hadden verscholen. Ik ging naar binnen en stond oog in oog met een jongeman van begin twintig.

‘Ga liggen!’ schreeuwde ik hem toe, en ik gebaarde met mijn geweer.

Hij keek me niet-begrijpend aan. Ik gebaarde opnieuw, maar deze keer wel een stuk nadrukkelijker.

‘Neer! Liggen!’

Verbaasd keek hij me aan. Ik had geen idee of hij op het punt stond me aan te vallen of niet, en ik wist ook niet waarom hij niet deed wat hem gezegd werd. Maar beter het zekere voor het onzekere, ik gaf hem een dreun en hij lag op de grond.

Op dat moment kwam zijn moeder schreeuwend en krijsend van achteren gehold. Maar ook een paar van mijn jongens waren nu binnen, onder wie

mijn tolk. De tolk zorgde ervoor dat de gemoederen enigszins kalmeerden en begon toen wat vragen te stellen. De moeder legde uit dat de jongen geestelijk gehandicapt was en niet begreep wat ik van hem wilde. We hebben die knul overeind geholpen.

Ondertussen hield een man van wie we dachten dat het de vader was zich stilletjes afzijdig. Maar toen we haar zorgen om haar zoon enigszins hadden weggenomen, vertelde de moeder dat ze niet wist wie de klojo was. Hij was net binnen komen rennen om eens de indruk te geven dat hij daar thuishoorde. Dus kregen we alsnog een van de ‘spuiters’ in handen, dankzij de luchtmacht.

Eigenlijk zou ik dat verhaal niet moeten vertellen, want ik kom er niet best vanaf.

Het huis waar de mannen uit vandaan renden was het derde huis dat we die avond binnenvielen. Ik was de jongens voorgegaan naar het eerste. We stonden buiten keurig opgesteld, klaar om de deur te forceren, toen onze commandant zijn stem verhief.

‘Hier klopt iets niet,’ zei hij. ‘Ik heb hier geen goed gevoel over.’

Ik keek om me heen.

‘Shit,’ moest ik toegeven. ‘Ik heb jullie naar het verkeerde huis meegenomen.’

We trokken ons terug en gingen naar het goede huis.

Of ik daar later daar nog iets van heb gehoord?

Dat is een retorische vraag.

Twee voor de prijs van één

Op een dag waren we bezig met een operatie in de buurt van Sunset en een andere straat, die uitkwam op een T-splitsing. Dauber en ik zaten op een dak en keken wat de plaatselijke bevolking aan het doen was. Dauber was net even bij zijn geweer weggegaan om te pauzeren. Toen ik door mijn telescoopvizier keek zag ik twee kerels op een bromfiets onze kant op komen rijden.

De vent die achterop zat had een rugzak bij zich. Terwijl ik toekeek liet hij die rugzak in een gat in de weg vallen.

Dat was duidelijk geen postbezorger; hij plantte daar een bermbom.

‘Moet je kijken,’ zei ik tegen Dauber, die direct zijn kijker pakte.

Ik liet ze ongeveer 150 meter gaan en haalde toen de trekker van mijn .300 Win Mag over. Dauber, die door de veldkijker toekeek, zei dat het wel een scène uit de film *Dumb and Dumber* leek. De kogel ging eerst dwars door mannetje nummer een en boorde zich toen in nummer twee. De brommer wankelde en klapte tegen een muur.

Twee gasten met één enkel schot. De belastingbetaler kreeg in dit geval waar voor zijn geld.

Dat schot werd op een gegeven moment toch nog omstreden. Vanwege die bermbom stuurde het leger er een paar mensen op af om de boel te onderzoeken, alleen duurde het alles bij elkaar zo’n zes uur voor ze ter plekke arriveerden. Het verkeer kwam vast te zitten en het was voor mij – en dat gold voor iedereen – onmogelijk om dat gat in de weg constant in de gaten te houden. Om de boel nog verder te compliceren, hielden de mariniers op dezelfde weg een kiepauto tegen omdat ze dachten dat er explosieven aan boord waren. Overal stond het verkeer muurvast of probeerden mensen achteruitrijdend aan de chaos te ontsnappen, en natuurlijk was er na een tijdje van die bermbom geen spoor meer te bekennen.

Onder normale omstandigheden zou dat geen probleem zijn geweest, maar we hadden een paar dagen daarvoor een patroon opgemerkt: een paar minuten voor een aanval en ook een paar minuten erna kwamen er brommertjes voorbijrijden, waarschijnlijk om de omgeving te verkennen en te kijken welke schade een aanval had aangericht. We dienden het verzoek in om iedereen op een bromfiets onmiddellijk te mogen liquideren, maar dat verzoek werd afgewezen.

Toen een van de juristen of iemand binnen de commandostructuur van mijn dubbelschot hoorde, dacht hij vermoedelijk dat ik al druk bezig was iedereen van zijn bromfiets te schieten. De JAG – de afkorting stond voor *judge advocate general,* een soort militaire openbare aanklager – kwam eraan te pas en begon de kwestie te onderzoeken.

Gelukkig waren er ruim voldoende getuigen beschikbaar die konden vertellen wat er was gebeurd, maar desondanks werd ik door de JAG stevig aan de tand gevoeld.

Ondertussen bleven de opstandelingen op hun brommertjes rondkarren en inlichtingen verzamelen. We hielden ze nauwkeurig in de gaten en vernietigden elke bromfiets die we in de huizen of op de binnenplaatsen tegenkwamen – meer konden we niet doen.

Misschien dat onze juridische dienst van ons verwachtte dat we lachend naar de camera zouden wuiven.

Het zou sowieso erg moeilijk zijn geweest om zo maar iedereen in Irak neer te schieten. Om te beginnen waren er altijd wel ruim voldoende getuigen in de buurt. Daar kwam nog bij dat ik steeds als ik iemand had geliquideerd er een uitgebreid rapport over moest schrijven.

Echt waar.

Dat was een verslag dat volkomen losstond van de gebruikelijke actieverslagen, en dat alleen maar betrekking had op de schoten die ik had gelost en de tegenstanders die ik had geneutraliseerd. De informatie moest zo gedetailleerd mogelijk zijn.

Ik had altijd een klein aantekenboekje bij me, en daarin noteerde ik de datum, de tijd en de bijzonderheden over de betreffende persoon, alsmede wat hij aan het doen was, de soort patroon die ik had gebruikt, hoeveel schoten ik had gelost, hoe ver ik van het doelwit was verwijderd en wie er getuige van de schoten waren geweest. En dat verwerkte ik allemaal in dat rapport, samen met alle andere specifieke omstandigheden.

Het hoofdkwartier zei dat dit allemaal was om mij te beschermen, voor het geval er een onderzoek mocht komen naar een onterechte liquidatie, maar zelf had ik het gevoel dat dit alleen maar was om lieden te dekken die hoger in de commandoketen zaten.

We hielden steeds bij hoeveel opstandelingen we hadden uitgeschakeld, ook tijdens de felste vuurgevechten. Een van onze officieren had tot taak die gegevens te verzamelen; hij moest die aantallen dan weer per radio aan de commandopost doorgeven. Het gebeurde vaak genoeg dat ik die gegevens aan de luitenant of een andere officier moest doorgeven terwijl ik nog druk bezig was opstandelingen onder vuur te nemen. Het werd allemaal zo strontvervelend, dat op een dag toen een officier me naar informatie over

een bepaald doelwit vroeg, ik tegen hem zei dat het om een jongetje ging dat naar me stond te zwaaien. Dat was natuurlijk een misselijke opmerking, maar het was mijn manier om te zeggen dat hij moest oplazeren.
De bureaucratie van de oorlog.

Ik weet niet of bij andere eenheden elders in Irak ook al die formulieren moesten worden ingevuld. Voor mij begon dat hele gedoe tijdens mijn tweede uitzending, toen ik in Haifa Street actief was. Hoewel ze toen door iemand anders voor me werden ingevuld.
Volgens mij ging het er allemaal om je zo goed mogelijk in te dekken, in dit geval de hotemetoten in te dekken.
We brachten de vijand enorme verliezen toe. In Ramadi, waar het totaal aantal geliquideerde tegenstanders op een bepaald moment astronomisch hoog lag, werden die verslagen verplicht en buitengewoon arbeidsintensief. Ik neem aan dat de commandant of iemand van zijn staf die aantallen te zien kreeg en bedacht dat de juristen van het leger wel eens vraagtekens zouden kunnen plaatsen bij de gebeurtenissen, dus we gaan ons indekken.
Wat een manier om oorlog te voeren – zorg ervoor dat je je in het geval van een overwinning overal tegen ingedekt hebt.
Wat een ellende. Op een gegeven moment grapte ik dat het misschien beter was om helemaal niemand meer neer te schieten. (Daar staat tegenover dat ik nu wél wist hoeveel mensen ik ‘officieel’ uit de weg had geruimd.)

Een schoon geweten

Soms leek het wel of God ze tegenhield totdat ík achter mijn geweer ging liggen.
‘Hé, wordt eens wakker.’
Ik deed mijn ogen open en keek vanaf mijn plekje op de vloer omhoog.
‘Zullen we ruilen?’ vroeg Jay, mijn LPO. Hij had ongeveer vier uur de omgeving in de gaten gehouden, terwijl ik sliep.
‘Prima.’
Ik kwam overeind en liep naar het geweer.

‘En? Is er nog iets gebeurd?’ vroeg ik. Zodra een nieuw iemand de wacht ging houden, werd hij door zijn voorganger kort op de hoogte gebracht van datgene wat zich had afgespeeld en wie er in de buurt waren gesignaleerd.

‘Niets,’ zei Jay. ‘Ik heb niemand gezien.’

‘Niets?’

‘Helemaal niets.’

We verruilden van positie. Jay trok zijn honkbalpet over zijn ogen en probeerde wat te slapen.

Ik bracht mijn oog naar het telescoopvizier en zocht de omgeving af. Nog geen tien seconden later liep een opstandeling met een AK-47 in de aanslag zomaar mijn kruisdraden binnen. Ik keek toe hoe hij zich een paar seconden lang uiterst doordacht in de richting van een Amerikaanse positie voortbewoog, zodat voor mij vaststond dat hij binnen de regels van de geweldsinstructies viel.

Pas daarna schoot ik hem dood.

‘Jij hebt ook áltijd mazzel, hè?’ mopperde Jay vanaf de vloer. Hij deed niet eens moeite zijn honkbalpetje af te zetten, laat staan dat hij overeind kwam.

Ik twijfelde nooit als ik op het punt stond iemand neer te schieten. Mijn maten plaagden me daar altijd mee: ‘Ja, leer mij Chris kennen. Die heeft in zijn vizier een klein geweertje hangen, zodat het lijkt of iedereen bewapend is en dus altijd binnen de geweldsinstructies valt.’

Maar eerlijk gezegd wist ik altijd direct of het al dan niet om een opstandeling ging en uiteraard had ik altijd genoeg getuigen om me heen als ik schoot.

Je kon je nu eenmaal geen fouten veroorloven. Als je je niet strikt aan de geweldsinstructies hield, werd je aan het kruis genageld.

In Fallujah vond eens een incident plaats waarbij mariniers betrokken waren die een huis moesten veiligstellen. Een eenheid was een huis binnengegaan en bij het controleren van de vertrekken waren de leden van die eenheid over een aantal lijken gestapt. Alleen was een van de schoften die op de vloer lagen nog niet dood. Nadat de mariniers het huis hadden betreden rolde hij zich op zijn zij en trok de pin uit een handgranaat. Die explodeerde, enkele mariniers werden gedood en anderen gewond raakten.

Vanaf dat moment joegen die mariniers zodra ze een huis binnengingen een kogel in ieder lijk dat ze zagen. Op een gegeven moment maakte een journalist daar opnamen van; die videobeelden kwamen naar buiten en de mariniers kregen daar grote problemen mee. De zaak werd geseponeerd, of misschien is er wel nooit een aanklacht ingediend nadat uit onderzoek was gebleken onder welke omstandigheden een en ander was gebeurd. Toch waren we ons er altijd van bewust dat we van het ene op het andere moment in staat van beschuldiging konden worden gesteld.

Het ergste wat ze ons tijdens die oorlog konden aandoen was medialui met ons meesturen, de zogenaamde *embedded* journalisten. De meeste Amerikanen kunnen de realiteit van de oorlog absoluut niet aan, en de reportages die ze naar huis zonden hielpen bepaald niet.

Het leiderschap wilde dat het grote publiek de oorlog zou steunen. Maar wie interesseerde die oorlog nou?

Ik zie het zo: als wij eropuit worden gestuurd om een klus te klaren, stel ons daartoe dan ook in staat; laat ons ons werk doen. Daarvoor zijn de admiraals en generaals; laat hén toezicht op ons houden, niet een of andere gezapig Congreslid die in Washington in een airconditioned kantoor in een leren fauteuil sigaren rokend míj vertelt wie ik wel of niet mag neerschieten.

Wat weten zij er nou van? Ze hebben nog nooit een gevechtssituatie meegemaakt.

En als eenmaal de beslissing is genomen ons eropaf te sturen, laat me dan mijn werk doen. Oorlog is oorlog.

Zeg het maar: wil je dat we de vijand verslaan? Dat we hem vernietigen? Of worden we naar de andere kant van de wereld gestuurd om onze vijanden een kopje thee met een koekje te serveren?

Zeg tegen de legerleiding welk eindresultaat je voor ogen staat, en dan wordt dat geregeld. Maar probeer alsjeblieft niet óns te vertellen hoe we ons werk moeten doen. Al die regeltjes over wanneer en onder welke omstandigheden een vijandelijke strijder mag worden uitgeschakeld, maken ons werk niet alleen een stuk moeilijker, maar zorgen er ook nog eens voor dat we nodeloos gevaar lopen.

De geweldsinstructies werden zo gecompliceerd en absurd omdat politici zich er constant mee bemoeiden. Die regels worden opgesteld door juristen die alleen maar bezig zijn de admiraals en generaals tegen politici te

beschermen; ze worden niet geschreven door mensen die zich zorgen maken over de mannen op de grond die onder vijandelijk vuur liggen.

Om de een of andere reden aanvaardden veel mensen in de VS – niet iedereen – niet te dat we in staat van oorlog verkeerden. Ze accepteerden niet dat oorlog de dood kon betekenen, en dan meestal ook nog eens een gewelddadige dood. Veel mensen, niet alleen politici, wilden ons belachelijke dingen opleggen, een soort gedragscode waar niemand mee uit de voeten kan.

Ik zeg niet dat je je zomaar aan oorlogsmisdaden moet overgeven. Wat ik wél zeg, is dat je soldaten een oorlog moet laten vechten zonder ze de beide handen op de rug te binden.

Volgens de geweldsinstructies waar ik me in Irak aan hield, mocht ik iemand die mijn huis binnendrong, mijn vrouw en kinderen neerschoot en vervolgens zijn wapen op de grond gooide niet doodschieten. Dan moest ik hem met gepast geweld in hechtenis nemen.

Wat zou jij doen?

Je zou daartegenin kunnen brengen dat mijn succes bewijst dat die geweldsinstructies werkten. Maar ik heb het gevoel dat ik zónder die voorschriften veel effectiever had kunnen optreden, dat ik meer mensen had kunnen beschermen en waarschijnlijk mee had kunnen helpen de oorlog sneller te beëindigen.

Op een gegeven moment kreeg ik de indruk dat er in de Amerikaanse pers alleen nog maar gesproken werd over de wreedheden die de Amerikaanse troepen zouden hebben begaan en hoe moeilijk het was om de opstandelingen uit Ramadi te verjagen.

Wat denk je? We hadden alle slechteriken gedood, en wat gebeurt er? De Irakese stamoudsten beseften eindelijk dat we het meenden, en eindelijk besloten ze samen te werken, niet alleen om een soort bestuur op te zetten, maar ook met de bedoeling de opstandelingen te verdrijven. Als ze een situatie van orde en rust wilden creëren, dan moest er krachtdadig worden opgetreden. Alleen dan was vrede mogelijk.

Leukemie

‘Onze dochter is ziek. Er zitten te weinig witte bloedlichaampjes in haar bloed.’

Ik omklemde de telefoon wat steviger terwijl Taya doorpraatte. Mijn kleine meisje had al een tijdje last van infecties en geelzucht. Haar ziekte had ook invloed op het functioneren van haar lever en nu wilden de artsen haar weer nieuwe tests laten ondergaan ; het zag er niet goed uit. Er werd niet gezegd dat ze wel eens kanker of leukemie zou kunnen hebben, maar er werd ook niet gezegd dat ze het níét had. Ze moest tests ondergaan om aan elke twijfel een eind te maken.

Taya probeerde positief te klinken en de problemen te bagatelliseren, maar ik hoorde aan haar stem dat het allemaal veel ernstiger was dan ze wilde toegeven… totdat ik er uiteindelijk in slaagde de waarheid uit haar te trekken.

Ik kan me niet precies meer herinneren wat ze allemaal heeft gezegd, maar wat ik wél hoorde was het woord ‘leukemie’. Kanker.

Mijn kleine meid zou sterven.

Er daalde een wolk van hulpeloosheid op me neer. Ik was duizenden kilometers bij haar vandaan en ik kon niets doen om haar te helpen. En zelfs als ik thuis zou zijn, kon ik haar niet genezen.

Mijn vrouw klonk zo verdrietig en eenzaam door de telefoon.

Maar al vóór dat telefoontje in september 2006 zorgden de gebeurtenissen tijdens de uitzending ervoor dat ik steeds meer last van stress kreeg. De dood van Marc en de ernstige verwondingen van Ryan begonnen hun tol te eisen. Mijn bloeddruk was omhooggeschoten en ik sliep nauwelijks meer. Toen ik het nieuws over mijn dochter hoorde, stond ik op het punt om in te storten. Ik functioneerde nog maar marginaal.

Gelukkig waren we al bezig onze uitzending af te ronden. Zodra ik mijn commandant had verteld wat er met mijn dochtertje aan de hand was, werden er maatregelen getroffen om me zo snel mogelijk naar huis te sturen. Onze onderdeelsarts vulde alle formulieren in die nodig waren voor een Rode Kruisbrief. Dat is een soort verklaring waarin wordt gemeld dat de overkomst van een militair vanwege familieomstandigheden dringend

gewenst is. Zodra die brief binnenkwam, zorgden mijn commandanten ervoor dat ik kon vertrekken.

Het lukte me bijna niet om weg te komen. In en rond Ramadi werd nog steeds zo hevig gevochten, dat er nauwelijks gelegenheid was om een plaatsje aan boord van een heli te bemachtigen. Er was trouwens nauwelijks vliegverkeer. Zelfs konvooien over de weg werden door opstandelingen aangevallen. Maar mijn jongens, die met me meeleefden en beseften dat ik niet al te lang kon wachten, maakten hun Humvee's in gereedheid, zetten mij vervolgens midden achterin en reden me de stad uit naar TQ, de luchtmachtbasis bij Al-Taqaddum.

Toen we daar aankwamen en ik mijn scherfvest en mijn M4 inleverde, kon ik mijn tranen nauwelijks bedwingen.

Mijn maten gingen weer terug naar de oorlog en ik vloog naar huis. Dat deed pijn. Ik had het gevoel dat ik ze in de steek liet, dat ik me drukte.

Het was een conflict – gezin versus vaderland, gezin versus wapenbroeders – waar ik niet goed mee overweg kon. Ik had in Ramadi zelfs nog meer tegenstanders uitgeschakeld dan in Fallujah. Ik had tijdens deze uitzending niet alleen meer vijanden geëlimineerd dan wie ook, maar mijn totaalscore maakte me tot de succesvolste Amerikaanse scherpschutter aller tijden – om het eens in officiële termen te zeggen.

En toch had ik het gevoel dat ik de handdoek in de ring gooide, dat ik nog lang niet genoeg had gedaan.

12

Moeilijke tijden

Thuis

Ik kon mee met een militaire chartervlucht, eerst naar Koeweit en daarna door naar de Verenigde Staten. Ik had burgerkleding aan, en met mijn enigszins lange haar en mijn baard werd het me op de vliegvelden nogal eens moeilijk gemaakt, want niemand begreep waarom iemand in actieve dienst toestemming kreeg om in burgerkleren te reizen.

Als ik er nu aan terugdenk, is het eigenlijk best vermakelijk.

Ik stapte in Atlanta uit en moest voor ik mijn reis kon vervolgen eerst weer helemaal door de veiligheidscontrole. Ik was nu al een paar dagen onderweg, en toen ik mijn schoenen uitdeed gingen een man of wat uit mijn rij bijna van hun stokje. Echt. Ik ben nog nooit zó snel door een veiligheidscontrole geloodst.

Taya:
Hij vertelde me nooit hoe gevaarlijk het daar was, maar op een gegeven moment had ik het gevoel dat ik hem enigszins kon doorgronden. En toen hij me vertelde dat zijn maten hem in konvooi zouden wegbrengen, was alleen de manier waarop hij dat zei al voldoende om me niet alleen zorgen over zijn mannen te maken maar ook over hem. Ik stelde wat vragen en uit de zorgvuldige antwoorden kon ik opmaken hoe gevaarlijk zijn vertrek daar wel eens zou kunnen zijn.

Ik had heel sterk het gevoel dat hoe meer mensen voor hem baden, hoe meer kans hij had er levend vandaan te komen. Dus ik vroeg hem of ik aan zijn ouders mocht vragen voor hem te bidden.

Hij vond dat goed.

Toen vroeg ik hem of ik hun ook mocht zeggen waarom het gebeurde, de reden dat hij naar huis kwam en de gevaren die in die stad op de loer lagen, maar dat wilde hij niet.

Dus heb ik dat ook niet gedaan.

Ik vroeg de mensen te bidden en zinspeelde op het gevaar waaraan hij blootstond, en gaf verder geen details; ik vroeg ze alleen maar me te vertrouwen. Ik wist dat het voor de weinige mensen aan wie ik dat vroeg het moeilijk was te aanvaarden, maar ik had nu eenmaal het sterke gevoel dat de mensen moesten bidden – terwijl ik me tegelijkertijd wilde schikken naar de wensen van mijn man over wat naar buiten gebracht kon worden en wat niet. Ik weet dat het geen populair onderwerp was, maar ik voelde dat mijn behoefte aan gebed sterker was dan de behoefte alleen maar over koetjes en kalfjes te praten.

Toen hij thuiskwam, maakte Chris op mij een zeer gestreste indruk, het leek wel of hij helemaal verdoofd was.

Het was enorm moeilijk voor hem om aan te geven hoe hij bepaalde zaken onderging. Hij was bekaf en aan het eind van zijn Latijn.

Ik had echt met hem te doen na alles wat hij had meegemaakt. En wat betreft mijn gevoelens jegens hem werd ik constant heen en weer geslingerd. Ik had hem nodig, ik had hem heel erg nodig zelfs. Maar daar stond tegenover dat ik het al zo lang zonder hem had moeten doen, dat ik de houding had ontwikkeld dat ik hem in feite helemaal niet meer nodig had, of dat ik in elk geval moest proberen alles zonder hem te doen.

Misschien dat niemand het begrijpt, maar ik viel ten prooi aan een vreemde mengeling van gevoelens die het hele spectrum bestreken. Ik was zo boos op hem dat hij de kinderen en mij aan ons lot had overgelaten. Ik wilde dolgraag dat hij naar huis kwam, maar tegelijkertijd was ik woedend.

De oorzaak was de maandenlange angst voor zijn veiligheid en de frustratie dat hij ervoor koos om steeds weer terug te gaan. Ik wilde op hem kunnen rekenen, maar dat bleek onmogelijk. Zijn team kon op hem rekenen, en ook volkomen vreemden die deel uitmaakten van het militaire apparaat konden op hem rekenen, maar de kinderen en ik niet.

Dat was zijn schuld niet. Hij zou, als dat mogelijk was geweest, het liefst op twee plaatsen tegelijk zijn, maar dat kon nu eenmaal niet.

Maar toen hij moest kiezen, koos hij niet voor ons.

Toch hield ik al die tijd van hem en probeerde ik hem op elke mogelijke manier te steunen. Er gingen wel 500 emoties door me heen, allemaal tegelijk.

Ik denk dat ik tijdens die hele uitzending last had van onderdrukte woede. We hebben wel degelijk gesprekken gehad waarin hij besefte dat er iets niet helemaal goed zat. Dan vroeg hij me of er iets was en dan zei ik dat er niets aan de hand was. Maar toen hij op een gegeven moment doorvroeg heb ik geantwoord: 'Ik ben kwaad op je omdat je bent teruggegaan. Maar ik wíl niet kwaad op je zijn, ik wíl geen hekel aan je krijgen. Ik besef heel goed dat je morgen kunt sneuvelen. Ik wil niet dat je hierdoor wordt afgeleid, dat je je niet meer op je werk kunt concentreren. Eigenlijk wil ik dit gesprek helemaal niet voeren.'

Nu was hij eindelijk terug, en al die emoties vechten met elkaar; blijheid vermengde zich met woede.

Beter worden

De artsen onderwierpen mijn kleine meid aan allerlei onderzoeken. En sommige daarvan maakten me razend.

Ik kan me nog goed herinneren dat ze bloed bij haar afnamen, en dat moest nogal eens gebeuren. Dan werd ze ondersteboven gehouden en prikten ze in haar voet; in veel gevallen kwam er dan nauwelijks bloed uit en moest het opnieuw gebeuren, en nóg eens. En al die tijd moest ze hartverscheurend huilen.

Dat waren lange dagen, maar uiteindelijk kwamen de artsen erachter dat mijn dochter toch geen leukemie had. Hoewel ze wel degelijk aan geelzucht leed en last had van nog enkele andere complicaties, slaagden de medici erin de infecties die haar ziek hadden gemaakt onder controle te krijgen. Geleidelijk aan herstelde ze.

Een van de dingen die ik als vreselijk frustrerend ervoer was haar houding ten opzichte van mij. Steeds als ik haar vasthield begon ze te huilen. Ze wilde mammie. Taya zei dat ze op alle mannen zo reageerde – zodra ze een mannenstem hoorde begon ze al te huilen.

Maar wat de reden ook geweest mag zijn, het deed me wel vreselijk pijn. Ik was van de andere kant van de wereld naar haar toe gekomen, ik hield echt van haar, en ze wees me af.

Met mijn zoon ging het veel beter. Hij wist nog wie ik was; hij was ouder geworden en wilde graag met me te spelen. Maar de gebruikelijke problemen die ouders met hun kinderen hebben werden bij ons nog eens versterkt door de gedwongen scheiding en de stress waaraan we allemaal bloot hadden gestaan.

Kleine dingen konden al heel wat irritatie veroorzaken. Ik wilde dat mijn zoon me aankeek als ik hem een standje gaf. Taya vond dat maar niets, want zij had het gevoel dat hij nog niet helemaal aan mij en mijn toon gewend was, en dat je van een tweejarig kind nog niet kon verlangen dat hij je in zo’n situatie strak aankeek. Maar ik was het daar helemaal niet mee eens. Ik vond dat hij het wél moest doen. Hij werd niet gecorrigeerd door een vreemde, nee, hij werd bestraft door iemand die zielsveel van hem hield. Het getuigt van wederzijds respect. Jij kijkt mij in de ogen, ik kijk jou in de ogen; we begrijpen elkaar.

Taya zei dan: ‘Wacht eens even. Hoe lang ben je weggeweest? En nu je thuis bent wil je onmiddellijk de regeltjes gaan herzien die in dit gezin gelden? Mooi van niet, want over een maand vertrek je weer voor de een of andere opleiding.’

We hadden beiden gelijk, maar ieder vanuit een ander perspectief. Het probleem was alleen dat het ons moeite kostte elkaars standpunt te respecteren, en daarmee te kunnen leven.

Ik was natuurlijk niet volmaakt. Ik zat er op een aantal punten helemaal naast. Ik moest leren een vader te zijn. Ik had mijn eigen ideeën over hoe ik het ouderschap moest invullen, maar die waren niet bepaald op de realiteit gebaseerd. In de loop van de tijd paste ik mijn ideeën aan.

Enigszins. Ik verwacht nog steeds van mijn kinderen dat ze me aankijken als ik tegen ze spreek. En vice versa. En daar is Taya het mee eens.

Mike Monsoor

Ik was pakweg twee weken thuis toen een SEAL-vriend me belde en vroeg wat er aan de hand was.

'Nou, niet zo gek veel,' antwoordde ik.

'Wie hebben jullie dan verloren?' vroeg hij.

'Hè?'

'Ik weet niet om wie het gaat, maar ik heb gehoord dat jullie opnieuw een man verloren hebben.'

'Verdomme.'

Na dit telefoontje ben ik iedereen gaan bellen die ik kende. Uiteindelijk kreeg ik iemand te pakken die het wist, maar die me nog niets mocht vertellen omdat de naaste verwanten nog niet op de hoogte waren gesteld. Hij beloofde me over een paar uur terug te bellen.

Dat waren lange uren.

Uiteindelijk hoorde ik dat Mike Monsoor, een lid van ons zusterpeloton, in Ramadi was omgekomen bij een actie om het leven van een paar collega-SEAL's te redden. De groep had zich in een huis verschanst om dekking te geven aan troepen op de grond, toen een opstandeling kans had gezien dichtbij genoeg te komen om een handgranaat te gooien.

Ik ben er natuurlijk niet bij geweest, maar uit de officiële verslagen heb ik de gebeurtenissen redelijk kunnen reconstrueren.

> De handgranaat raakte hem op zijn borst en stuiterde terug op de vloer. Hij sprong overeind en schreeuwde 'granaat' om zijn teamgenoten te waarschuwen voor het dreigende gevaar, maar de mannen zagen geen kans de waarnemings/scherpschutterspositie snel te verlaten. Zonder te aarzelen en zonder aan zijn eigen leven te denken gooide hij zich boven op de granaat met de bedoeling de explosie te smoren om zo zijn teamgenoten te beschermen die vlak bij hem op de grond lagen. De granaat ontplofte op het moment dat hij zich erbovenop stortte, waarbij hij dodelijke verwondingen opliep.
>
> Sergeant Monsoors daden getuigen van een bewuste, buitengewoon grote onbaatzuchtigheid. Van de drie SEAL's in die hoek op het dak was hij de enige die uit de buurt van de explosie had kunnen komen, en als hij daarvoor had gekozen, had hij gemakkelijk kunnen ontsnappen. In plaats daarvan koos hij ervoor zijn kameraden te beschermen, en

offerde daarvoor zijn eigen leven. Door zijn moedige en onbaatzuchtige daden heeft hij twee collega-SEAL's het leven gered.

Later werd hem postuum de Medal of Honor toegekend.

Zodra ik hoorde dat Mikey was omgekomen, kwamen alle herinneringen aan hem weer bij me boven. Ik had hem niet zo heel erg goed gekend, want hij zat bij het andere peloton, maar ik was bij zijn ontgroening aanwezig geweest.

Ik kan me nog goed herinneren dat we zijn hoofd vasthielden, zodat hij kaalgeschoren kon worden. Hij vond dat maar niks; ik heb er zelfs nog wat littekens aan overgehouden.

Ik ging met een busje naar het vliegveld om daar wat jongens op te halen en hielp bij het regelen van Mikeys begrafenis.

SEAL-begrafenissen hebben wel iets weg van een Ierse dodenwake, alleen wordt er veel meer bij gedronken. Wat onmiddellijk de vraag opwerpt: hoeveel bier heb je nodig bij de dodenwake van een SEAL? Die informatie is geheim, maar wees ervan overtuigd dat het heel veel is.

Ik stond in mijn nette uniform op het platform toen het vliegtuig landde en salueerde stram toen zijn lijkkist uit de laadruimte van het vliegtuig kwam. Met z'n zessen droegen we de kist langzaam naar de wachtende lijkwagen.

We trokken nogal wat aandacht op het vliegveld. Mensen om ons heen die in de gaten hadden wat er aan de hand was, bleven staan en bewezen hem zwijgend de laatste eer. Het was aangrijpend; ze stonden stil bij het overlijden van een landgenoot, hoewel ze hem helemaal niet kenden. Die aanblik was ontroerend; de laatste eer voor een gesneuvelde kameraad, een stille erkenning van het belang van zijn offer.

Het enige waaraan te zien is dat we SEAL zijn, is de SEAL-drietand die we dragen, het metalen insigne dat laat zien dat we tot deze elite-eenheid behoren. Als je dat insigne niet draagt, ben je een doodgewone marineman.

Het is een teken van respect om dat insigne af te doen en het tijdens de begrafenis op de kist van een gevallen brother te hameren. Je laat hem zien dat je hem nooit zult vergeten, dat hij de rest van je leven altijd deel van je zal blijven uitmaken.

Terwijl de mannen van het Delta-peloton zich opstelden om hun drietand in Mikeys kist te timmeren, deed ik met gebogen hoofd een paar stappen achteruit. Toevallig bevond de grafsteen van Marc Lee zich vlak bij de plek waar Monsoor begraven zou worden. Ik had Marcs begrafenis misgelopen omdat ik uitgezonden was, en ik had nog geen gelegenheid gehad om hem de laatste eer te bewijzen. Plotseling leek het me passend om mijn drietandinsigne op zijn grafsteen te leggen.

Ik liep er stilletjes naartoe, legde het insigne neer en nam voor het allerlaatst afscheid van mijn vriend.

Een van de dingen die deze begrafenis toch nog een bitterzoet randje gaf was het feit dat Ryan even ervoor uit het ziekenhuis was ontslagen en erbij aanwezig kon zijn. Het was fijn hem weer terug te zien, hoewel hij aan beide ogen blind was.

Voor hij door bloedverlies het bewustzijn verloor, kort nadat hij was neergeschoten, had Ryan nog kunnen zien. Maar toen zijn hersenen door interne bloedingen opzwollen, waren door bot- of kogelsplinters die in zijn oog waren terechtgekomen alsnog zijn gezichtszenuwen beschadigd. Er was geen enkele hoop dat hij ooit nog zou kunnen zien.

Toen ik hem zag, vroeg ik hem waarom hij erop had gestaan op eigen kracht het gebouw uit te lopen. Ik vond dat ongelooflijk dapper – typisch Ryan. Hij vertelde me dat hij wist dat als hij niet kon lopen, er volgens de procedures minstens twee man met hem mee naar beneden hadden gemoeten. En hij wilde niet nog iemand aan het gevecht onttrekken.

Volgens mij dacht hij toen nog dat hij op eigen kracht had kunnen teruggaan. En waarschijnlijk had hij dat als we hem zijn gang hadden laten gaan nog gedaan ook. De kans is zelfs groot dat hij een geweer had opgepakt om het gevecht alsnog voort te zetten.

Vanwege zijn verwondingen moest Ryan uit dienst, maar we zijn contact blijven houden. Vriendschappen die tijdens de oorlog tot stand kwamen, hielden over het algemeen lang stand. De vriendschap tussen ons bewees dat maar weer eens.

Scruff Face gaat onderuit

Na de begrafenis zijn we naar een plaatselijke bar gegaan om de wake nog eens dunnetjes over te doen.

Zoals altijd waren er in onze favoriete tent weer allerlei groepen bijeengekomen, waaronder een ploegje al wat oudere SEAL's en voormalige leden van UDT's die het feit vierden dat ze zoveel jaar geleden hun opleiding succesvol hadden afgerond. Onder hen was een plaatselijke beroemdheid die ik voor het gemak maar Scruff Face zal noemen.

Scruff heeft in dienst gezeten; de meeste mensen denken dat hij SEAL is geweest. Voor zover ik weet was hij tijdens de Vietnamoorlog in dienst, maar heeft hij nooit aan gevechtsacties deelgenomen.

We gingen daar aan de bar zitten en ik vertelde Ryan dat Scruff zo te zien met wat maatjes audiëntie hield.

'Ik zou hem best eens willen ontmoeten,' zei Ryan.

'Dat kan geregeld worden.' Ik stond op, liep op Scruff af en stelde mezelf voor. 'Meneer Scruff Face, ik heb een jonge SEAL bij me die net uit Irak is teruggekeerd. Hij is daar gewond geraakt, maar zou graag even met u willen praten.'

Nou, Scruff was daar nauwelijks in geïnteresseerd. Ryan wilde echter nog steeds graag kennis met hem maken, dus bracht ik hem maar naar hem toe. Scruff negeerde ons.

Oké.

We gingen weer terug naar onze kant van de bar en dronken nog wat. Ondertussen begon Scruff allerlei onzin uit te kramen over de oorlog en alles wat er volgens hem mee te maken had. President Bush was een klootzak. We zaten alleen maar in Irak omdat Bush indruk wilde maken op zijn vader. We deden daar alles verkeerd, en we doodden daar ook nog eens onschuldige mannen, vrouwen en kinderen. Het was pure moord.

En zo ging het nog een tijdje door. Scruff zei dat hij de pest had aan Amerika en daarom naar Baja California in Mexico was verhuisd. Die hele toestand van 11 september was één grote samenzwering.

Enzovoort, enzovoort.

Het begon mijn mensen steeds meer te irriteren. Op een gegeven moment liep ik naar hem toe en vroeg hem of hij wat rustiger aan wilde doen.

'We zijn hier om een vriend te gedenken die vandaag is begraven,' zei ik hem. 'Kan het misschien wat minder luidruchtig?'

‘Net goed,’ merkte hij op. ‘Hoe meer mensen jullie begraven, hoe beter.’
En balde zijn vuisten alsof mij wilde slaan.
Ik bleef ongewoon kalm en rustig.
‘Luister,’ zei ik, ‘zullen jij en ik ieder onze eigen weg gaan en elkaar verder met rust laten?’
Scruff balde weer zijn vuisten en gaf mij inderdaad een dreun!
Omdat mijn geduld nu eenmaal ook grenzen kent, sloeg ik hem tegen de grond.
Tafeltjes vlogen in het rond. Dit soort dingen gebeurt nu eenmaal. Scruff Face lag gestrekt op de vloer.
Ik vertrok.
Snel.
Ik weet het natuurlijk niet zeker, maar volgens de geruchten verscheen hij op het BUD/S-feestje met een blauw oog.

Als je bij de SEAL’s zit, is vechten iets waar je niet omheen kunt. En ik heb dan ook behoorlijk wat knokpartijen meegemaakt.
In april 2007 waren we in Tennessee. Uiteindelijk kwamen we net over de staatsgrens in een stad terecht waar eerder die avond een belangrijke wedstrijd gemengde vechtkunsten had plaatsgevonden die door de UFC – de Ultimate Fighting Championship – was georganiseerd. Toevallig raakten we verzeild in dezelfde bar als waar drie kickboksers hun eerste overwinning in de ring vierden. We waren er absoluut niet op uit om rotzooi te trappen; integendeel, ik zat met een maat in een rustig hoekje waar verder bijna niemand was.
Om de een of andere reden kwamen drie, vier kerels onze kant op en botsten tegen mijn vriend op. Er vielen over en weer wat woorden. Wat er precies gezegd werd, kan ik me niet meer herinneren, maar in elk geval bevielen ze de imitatie-UFC-vechters niet, dus doken ze met z’n allen op mijn vriend af.
Uiteraard kwam ik hem te hulp en met z’n tweeën gaven we die knullen een enorm pak slaag.
Deze keer volgde ik de raad van sergeant-majoor Primo niet op. Ik beukte zelfs nog steeds op een van de kickboksers in toen de uitsmijters arriveerden en ons uit elkaar haalden. De politie werd erbij gehaald en ik werd gearresteerd. Mij werd mishandeling ten laste gelegd. (Mijn vriend

had kans gezien het pand via de achterdeur te verlaten, maar geen kwaad woord daarover, want hij gaf alleen maar gehoor aan Primo's tweede aanbeveling bij knokpartijen.)

De volgende dag werd ik op borgtocht vrijgelaten. Ik had een advocaat in de arm genomen en die was met de rechter een deal overeengekomen. De openbare aanklager was bereid de tenlastelegging in te trekken, maar om het allemaal juridisch waterdicht te maken moest ik wel eerst voor de rechter verschijnen.

'Meneer Kyle,' zei ze op de lijzige manier die zo karakteristiek is voor de rechterlijke macht, 'ook al bent u opgeleid om te doden, dat wil nog niet zeggen dat u dat in mijn stad moet komen bewijzen. Gaat u alstublieft weg en kom nooit meer terug.'

Dat heb ik toen gedaan en ik ben er nooit meer terug geweest.

Door dat in principe onbelangrijke incident kwam ik thuis toch enigszins in moeilijkheden. Waar ik ook was tijdens de opleiding, voor ik naar bed ging belde ik steeds Taya nog even op – elke avond. Maar toen ik die ene nacht in de cel zat, kon ik natuurlijk niet naar huis bellen.

Ik mocht slechts één keer bellen, en zij kon me er onmogelijk uit krijgen, dus toen heb ik maar een advocaat gebeld.

Het had nooit een echt probleem hoeven te worden, ware het niet dat ik geacht werd naar huis te komen voor de verjaardag van een van de kinderen, maar omdat ik voor moest komen, was ik genoodzaakt mijn verblijf in die stad met één dag te verlengen.

'Waar zit je ergens?' vroeg Taya toen ik haar eindelijk te pakken kreeg.

'Ik ben gearresteerd.'

'Het zal niet waar zijn!' snauwde ze. 'Je hebt ook altijd wat.'

Ik kan het haar niet kwalijk nemen dat ze boos op me was. Ik had me niet bepaald van mijn beste kant laten zien. Maar hoe dan ook, het was opnieuw een vervelende gebeurtenis in een periode die ermee gevuld leek – onze relatie ging in hoog tempo bergafwaarts.

Taya:

Ik was niet verliefd geworden op zo'n waardeloze Navy-SEAL. Ik was verliefd geworden op Chris.

Een bestaan als SEAL mag dan hartstikke gaaf zijn, maar daar ben ik nooit voor gevallen.

Als ik nou van tevoren had geweten wat me allemaal te wachten stond, dan was het iets anders geweest. Maar je hebt geen flauw idee waar je mee te maken krijgt. Niemand heeft dat. Echt niet, je hebt absoluut geen idee van de consequenties. En niet iedere SEAL laat de ene uitzending bijna naadloos aansluiten op de volgende.

Na verloop van tijd werd zijn werk steeds belangrijker voor hem. Hij had mij en zijn gezin niet meer nodig, leek het wel. Hij had de jongens.

Beetje bij beetje drong het tot me door dat ik geenszins de belangrijkste persoon in zijn leven was. Hij zei dat wel steeds, maar hij meende het niet.

Nog meer knokpartijen

Ik ben echt niet iemand die altijd erop los slaat, ik ben zelfs niet erg goed in man tot man gevechten, maar soms deden zich toch gelegenheden voor waarbij ik liever de kans liep een pak slaag te krijgen dan mijn jongens de indruk te geven dat ik een watje ben.

Ik heb nog wel meer confrontaties met kickboksers gehad, en ik geloof dat ik me daarbij behoorlijk heb geweerd.

Toen ik dienstdeed bij mijn allereerste peloton, ging het hele SEAL-team naar Fort Irwin in San Bernardino, in de Mojavewoestijn. Na onze trainingssessies gingen we de stad in, waar we een bar vonden die The Library heette.

Binnen hadden een paar politiemensen en brandweerlieden die geen dienst hadden blijkbaar iets te vieren. Een stuk of wat vrouwen uit dat groepje richtten hun aandacht vervolgens op ons. Toen werden de plaatselijke jongens jaloers en begonnen een vechtpartij.

Wat niet echt verstandig van ze was, want ik denk dat we in de kleine bar met misschien wel 100 man waren. Honderd SEAL’s is natuurlijk wel een groepje om rekening mee te houden, en wij hebben die lui dan ook duidelijk de rekening gepresenteerd. Vervolgens gingen we naar buiten en kieperden we hun auto’s op z’n kant.

Rond dat tijdstip arriveerde de politie. Die arresteerde 25 man van ons.

Misschien heb je wel eens gehoord van de zogenaamde *captain’s mast*; daar hoort de commandant aan wat je hebt uitgespookt en deelt hij disciplinaire straffen uit die volgens hem rechtvaardig zijn. Deze straffen zijn allemaal gebaseerd op het militair strafrecht en kunnen variëren van ‘Tsjongejonge, nóóit meer doen’ tot een terugzetting in rang en zelfs ‘corrigerende hechtenis’, wat precies betekent wat je denkt dat het betekent.

Officieren die onder de commandant staan kunnen soortgelijke hoorzittingen houden, maar die hebben meestal minder ernstige consequenties. In ons geval moesten we op rapport bij de plaatsvervangend commandant, die ons buitengewoon welbespraakt uit de doeken deed hoe gigantisch wij ons in de nesten hadden gewerkt. Verder las hij ook nog een lijst voor van alle zaken waarvan we beschuldigd werden – ik ben vergeten hoeveel mensen gewond waren geraakt en hoeveel schade we precies hadden aangericht, maar het duurde even voor hij met die opsomming klaar was. Hij beëindigde zijn preek met de mededeling dat hij zich diep, diep voor ons schaamde.

‘Oké,’ zei hij toen hij klaar was met zijn reprimande. ‘Zorg ervoor dat dit nooit meer gebeurt. En nu opgesodemieterd.’

We vertrokken, naar behoren getuchtigd, en zijn woorden galmden nog na in onze oren… een seconde of vijf.

Maar daarmee was het nog niet afgelopen.

Een andere eenheid hoorde van ons avontuur en besloot de betreffende bar ook maar eens met een bezoek te vereren om te zien of de geschiedenis zich zou herhalen.

En dat gebeurde dan ook.

Ze kwamen als overwinnaars uit het strijdperk, maar van wat ik begrepen heb waren de omstandigheden voor hen toch behoorlijk lastiger. De uitkomst was aanzienlijk minder eenzijdig.

Kort daarna moest weer een andere militaire eenheid in die buurt oefenen. Maar nu was het een soort wedstrijd geworden. Het enige probleem was dat de reguliere klandizie nu ook wist dat het een wedstrijdje was geworden. En zij bereidden zich er dan ook grondig op voor.

En kregen desondanks collectief een enorm pak slaag.

Vanaf dat moment was het hele stadje voor SEAL’s verboden terrein.

Misschien denk je dat het in Koeweit moeilijk is om bij een vechtpartij tussen beschonken lieden betrokken te raken, want officieel zijn er geen bars waar je een alcoholisch drankje kunt krijgen. Maar toevallig hadden we daar een restaurant gevonden waar we graag aten, en waar het – aanzienlijk minder toevallig – niet al te moeilijk was om onze eigen drank binnen te smokkelen.

Op een avond waren we daar en begonnen we een beetje luidruchtig te worden. Enkele leden van de plaatselijke bevolking maakten bezwaar en er volgde een woordenwisseling, die weer leidde tot een knokpartij. Vier man van ons, onder wie ikzelf, werden gearresteerd.

De rest van de jongens kwam naar het politiebureau en vroeg of ze zo vriendelijk wilden zijn ons vrij te laten.

‘Mooi niet,’ zei de politie. ‘Die gaan naar de gevangenis en moeten dan voor de rechter verschijnen.’

Ze benadrukten hun positie. Mijn jongens benadrukten die van hen.

Uiteindelijk lieten de Koeweiti’s zich vermurwen en werden we vrijgelaten.

Ik ben ook een keer in Steamboat Springs, Colorado, gearresteerd, hoewel ik denk dat ik me die keer wat minder voor mijn gedrag hoefde te schamen. Ik zat in een bar, toen er een serveerster langsliep met een grote pul bier. Een vent aan een tafeltje vlak bij me schoof plotseling zijn stoel naar achteren en botste tegen haar aan omdat hij haar niet had zien aankomen; er kwam een beetje bier op zijn kleding terecht.

Hij kwam overeind en gaf haar een harde klap in het gezicht.

Ik ging eropaf en verdedigde haar eer op de enige manier die ik ken. Met als gevolg dat ik werd gearresteerd. Als het op het slaan van vrouwen aankomt durven die hippies wel.

De aanklacht werd, net als alle andere, geseponeerd.

De sheriff van Ramadi

Het offensief in Ramadi werd als een belangrijke mijlpaal en keerpunt in de oorlog beschouwd, een van de bepalende gebeurtenissen die er uiteindelijk toe leidden dat Irak zich enigszins uit de totale chaos kon ontworstelen. Daarom was er grote belangstelling voor de soldaten die daar actief waren. En een deel van de belangstelling gold ook ons team.

Ik hoop duidelijk te hebben gemaakt dat ik niet vind dat SEAL's in het openbaar als een afzonderlijke strijdmacht in het zonnetje moeten worden gezet. Die publiciteit hebben we helemaal niet nodig. Wij zijn professionals die het liefst in alle stilte ons werk doen, en dat geldt voor ons allemaal. Hoe geruislozer we te werk gaan, hoe beter we in staat zijn onze taak te verrichten.

Helaas leven we in een wereld die zich daar niets van aantrekt. Als dat wel zo was, dan had dit boek nooit geschreven hoeven worden.

Laat me nog maar eens publiekelijk vaststellen dat wat er in Ramadi en de rest van Irak bereikt is, niet alleen aan de SEAL's te danken is, maar vooral aan de militairen van de landmacht en de mariniers die daar zijn ingezet. Het moet in de juiste proporties worden gezien. Natuurlijk, de SEAL's hebben uitstekend werk verricht, en ze hebben ervoor gebloed. Maar we hebben officieren en manschappen van het leger en de mariniers met wie we samen hebben gevochten regelmatig laten weten dat ze qua moed en inzet niets voor ons onderdoen.

Maar omdat we nu eenmaal in een moderne wereld leven, zijn de mensen vooral geïnteresseerd in het doen en laten van de SEAL's . Nadat we waren teruggekeerd, werden we door de leiding bijeengeroepen voor een briefing, waar we een bekende schrijver en een voormalige SEAL mochten vertellen wat er tijdens de acties was gebeurd. En die schrijver was Dick Couch.

Het gekke was alleen dat hij niet luisterde, nee, hij begon onmiddellijk te praten.

Niet zomaar praten, nee, meneer Couch kwam met een hele verhandeling waarin hij ons uitvoerig uit de doeken deed dat we alles verkeerd hadden aangepakt.

Ik heb groot respect voor meneer Couch' activiteiten tijdens de Vietnamoorlog, waar hij dienstdeed bij een Underwater Demolition Team van de marine, en later bij verschillende SEAL-teams. Daar bewonder ik hem enorm om. Maar een paar dingen die hij zei bevielen me absoluut niet.

Hij ging voor ons staan en begon met te zeggen dat we bepaalde dingen totaal verkeerd deden. Hij vertelde ons dat we moesten proberen de plaatselijke bevolking voor ons in te nemen, dat we aardig voor ze moesten zijn en ze niet overhoop schieten.

'SEAL's zouden veel meer moeten optreden als SF's,' beweerde hij, verwijzend (neem ik aan) naar de traditionele missie van de Special Forces: het trainen en opzetten van een lokale krijgsmacht.

Maar volgens mij was het nog steeds toegestaan om te schieten op mensen die op míj schoten, maar misschien heeft dat er niets mee te maken.

Ik begon me steeds meer op te winden. En dat gold voor het hele team, hoewel we allemaal onze mond hielden. Uiteindelijk vroeg hij of er nog vragen of opmerkingen waren.

Mijn hand schoot omhoog.

Ik maakte een paar ironische opmerkingen over wat er volgens mij van ons in dat land werd verwacht, en kwam toen ter zake.

'Ze zijn pas naar de vergadertafel gekomen om over vrede te praten nadat we een groot aantal van de wildemannen daar hadden omgelegd,' zei ik hem. 'Dat was het keerpunt.'

En ik zal nog wel wat meer kleurrijke bewoordingen hebben gebruikt om hem duidelijk te maken wat daar werkelijk speelde. We praatte nog wat heen en weer en toen kreeg ik van mijn commandant een seintje dat ik het vertrek maar beter kon verlaten. Ik was blij dat ik weg mocht.

Later waren mijn commandant en mijn sergeant-majoor woedend op me, maar ze konden verder weinig doen, want ze wisten maar al te goed dat ik gelijk had.

Meneer Couch wilde me later nog eens afzonderlijk spreken. Ik had daar helemaal geen zin in. Mijn baas wilde beslist dat ik zijn vragen zou beantwoorden, en zelfs mijn sergeant-majoor praatte op me in.

Dus ging ik akkoord. Ja, nee. Dat was het interview.

Eerlijk gezegd, van wat ik heb gehoord, is zijn boek een stuk minder negatief dan de lezing die hij hield. Misschien hebben een paar van mijn collega-SEAL's hem toch nog enigszins kunnen beïnvloeden.

Wil je weten hoe de slag om Ramadi werd gewonnen?

We zijn die stad binnen gegaan en hebben alle slechteriken die we konden vinden over de kling gejaagd.

Toen we met onze actie begonnen, waren de fatsoenlijke (of in potentie fatsoenlijke) Irakezen geenszins bang voor de Verenigde Staten; ze waren bang voor de terroristen. De VS hield ze voor: ‘We zorgen ervoor dat u het in de toekomst beter zult hebben.’

De terroristen zeiden: ‘We hakken je hoofd eraf.’

Voor wie zou jij bang zijn? Naar wie zou jij luisteren?

Toen we Ramadi binnengingen, zeiden we tegen de terroristen: ‘We hakken júllie hoofd eraf. We zullen alles doen om ervoor te zorgen dat jullie worden geëlimineerd.’

Op die manier trokken we de aandacht van de terroristen – iederéén had plotseling aandacht voor ons. We lieten duidelijk zien dat we een gevechtseenheid waren waarmee rekening gehouden diende te worden.

Daarna volgde het zogenaamde ‘grote ontwaken’. En dat kwam niet omdat we de Irakezen wakker hadden gekust. Nee, dat kwam omdat we ze een pak op hun lazer hadden gegeven.

De stamoudsten zagen eindelijk in dat we geen doetjes waren en dat ze maar beter eieren voor hun geld konden kiezen, meer moesten samenwerken en ze zich niet meer moesten inlaten met de opstandelingen. De slag werd gewonnen door keihard toe te slaan. We hebben de slechteriken gedood en de leiders gedwongen met elkaar aan de onderhandelingstafel te gaan zitten.

Zo zit de wereld nu eenmaal in elkaar.

Knieoperatie

Ik beschadigde mijn knie voor het eerst toen in Fallujah die muur over me heen viel. Een tijdlang kon ik de pijn met cortisone-injecties onderdrukken, maar ik bleef last houden en de pijn werd geleidelijk aan steeds erger. De artsen vertelden me dat ik aan beide benen geopereerd moest worden, maar dat betekende wel dat ik een tijdje niet in actieve dienst zou zijn en dat ik de oorlog dan zou missen.

Dus bleef ik die operatie voor me uit schuiven. Om de zoveel tijd ging ik naar de arts, kreeg een injectie en ging weer aan het werk. Maar de perioden

tussen die injecties werden steeds korter. Op een gegeven moment had ik er elke twee maanden een nodig, en toen elke maand.

Ik wist me door Ramadi heen te slaan, maar dan ook maar nét. Mijn knieën raakten geblokkeerd en het kostte me moeite een trap af te gaan. Ik had geen keus meer, dus korte tijd nadat ik in 2007 naar huis was teruggekeerd ging ik onder het mes.

De chirurgen sneden mijn pezen door om de druk wat te verminderen, zodat mijn knieschijven terug zouden glijden. Mijn knieschijven moesten worden geëgaliseerd, want daar zaten allemaal uitgesleten groeven in. Ze injecteerden me met synthetisch kraakbeen en egaliseerden de meniscus. En tijdens dat gehele proces werd er ook een kruisband gerepareerd.

Ik voelde me net een racewagen die vanaf de grond af aan werd gerepareerd.

Toen ze met me klaar waren, werd ik naar Jason gestuurd, een fysiotherapeut die gespecialiseerd was in de behandeling van SEAL's . Hij was trainer geweest bij de Pittsburgh Pirates en is daarna voor de San Diego Chargers gaan werken. Na 11 september besloot hij zich alleen nog maar te wijden aan het landsbelang. Hij koos ervoor zijn vaardigheden in dienst te stellen van het militaire apparaat. Hij nam genoegen met aanzienlijk minder salaris, enkel en alleen om te helpen ons weer in elkaar te zetten.

Maar dat wist ik allemaal niet toen we elkaar voor het eerst spraken. Ik was alleen maar geïnteresseerd in wanneer ik weer helemaal genezen zou zijn.

Hij keek me somber aan.

'Na deze operatie hebben burgers een jaar nodig voor ze weer aan het werk kunnen,' zei hij ten slotte. 'Footballspelers staan acht maanden noodgedwongen langs de lijn. SEAL's … moeilijk te zeggen. Jij vindt het vreselijk om niet in actie te kunnen komen en ik ben ervan overtuigd dat je alles zult doen om snel terug te komen.'

Uiteindelijk schatte hij in dat het me een half jaar zou kosten. Als ik me niet vergis deden we het in vijf maanden. Maar ik was er heilig van overtuigd dat ik ondertussen van pure ellende dood zou gaan.

Jason zette me in een toestel waarin mijn knie wat verder zou worden opgerekt. Elke dag werd nauwkeurig nagegaan hoeveel verder ik hem kon

buigen. Als ik mijn knie boog, transpireerde ik als een otter. Na een tijdje lukte het me inderdaad hem tot 90 graden te buigen.

‘Uitstekend,’ zei hij me. ‘Nu verder.’

‘Verder?’

‘Verder!’

Hij had ook een apparaat dat via elektroden een elektrische schok door een spier joeg. Afhankelijk van de spier, moest ik dan mijn tenen strekken en op en neer bewegen. Dat klinkt niet bepaald indrukwekkend, maar het leek een vorm van foltering die in het kader van de Conventie van Genève verboden zou moeten worden, en zelfs niet op SEAL’s zou mogen worden toegepast.

En Jason bleef het voltage maar opvoeren.

Maar het ergste was tegelijkertijd het eenvoudigste: de oefeningen zelf. Ik moest steeds meer doen, steeds weer meer. Ik kan me herinneren dat ik Taya vaak heb gebeld met de mededeling dat ik nog eens om zou komen van ellende. Ze deed net of ze medelijden met me had, maar nu denk ik dat zij en Jason achter mijn rug om contact met elkaar hebben gehad.

Jason heeft me een tijdje ontzettend veel buikspieroefeningen en andere dingen met de spieren eromheen laten doen.

‘Je weet toch dat ik aan mijn knieën ben geopereerd?’ vroeg ik hem op een dag toen ik het gevoel had dat ik mijn uiterste grens had bereikt.

Hij lachte alleen maar. Hij kwam met het wetenschappelijke verhaal dat alles in het lichaam afhing van sterke spieren in de torso, maar volgens mij vond hij het gewoon leuk om me alle hoeken van de fysioruimte te laten zien. Ik durf te zweren dat ik elke keer dat ik de teugels iets liet vieren, een zweep boven mijn hoofd hoorde knallen.

Ik had altijd gedacht dat ik direct na het afronden van BUD/S in een optimale conditie verkeerde, maar na vijf maanden door hem onderhanden te zijn genomen, voelde ik me aanzienlijk beter. Niet alleen waren mijn knieën weer oké, de rest van mij was in topconditie. Toen ik bij mijn peloton terugkeerde, vroegen ze me daar of ik soms anabole steroïden had geslikt.

Moeilijke tijden

Tot vlak voor de operatie had ik het uiterste gevergd van mijn lichaam. Maar nu het met mijn knieën weer goed ging, ging het met iets heel anders snel bergafwaarts: mijn huwelijk.

Dat was de lastigste van de problemen waarmee ik te maken had. Tussen ons beiden had zich een enorme wrok ontwikkeld. Merkwaardig genoeg hadden we niet eens zo gek veel ruzie, maar er was wel altijd sprake van een enorme spanning. We deden beiden net voldoende ons best om te kunnen zeggen dat we probeerden er nog iets van te maken, tegelijkertijd suggererend dat de ander dat niet deed.

Na jarenlang in oorlogsgebieden actief te zijn geweest en gescheiden van mijn vrouw te hebben geleefd, denk ik dat ik op een bepaalde manier was vergeten wat het betekent om verliefd te zijn – de verantwoordelijkheden die erbij hoorden, zoals echt luisteren en delen. Dat vergeten maakte het voor mij gemakkelijker om haar weg te duwen. Rond die tijd nam ook nog eens een oud vriendinnetje contact met me op. Ze belde eerst naar huis en Taya gaf de boodschap aan me door, ervan uitgaande dat ik niet het type man was die vreemd zou gaan.

In eerste instantie maakte ik me er lachend van af, maar toen werd ik toch nieuwsgierig. Korte tijd later spraken dat vriendinnetje en ik elkaar regelmatig en sms'ten we elkaar.

Taya voelde dat er iets aan de hand was. Op een avond kwam ik thuis en moest ik van haar gaan zitten en legde ze heel kalm en heel rationeel al haar problemen met mij op tafel – althans, voor zover je onder dit soort omstandigheden kalm en rationeel kunt zijn.

'We moeten elkaar kunnen vertrouwen,' zei ze op een gegeven moment. 'En wat dat betreft zijn we momenteel totaal verkeerd bezig. Zo gaat het niet langer.'

We spraken daar lang en oprecht over. Volgens mij waren we beiden in tranen. Ik in elk geval wel. Ik hield van mijn vrouw. Ik wilde niet bij haar weg. Ik wilde absoluut geen scheiding.

Ik weet het: het klinkt ongelooflijk afgezaagd. Een SEAL die het over líéfde heeft?

Ik laat me liever honderd keer afranselen dan dat ik zoiets in het openbaar zeg, om nog maar te zwijgen over het hier op te moeten schrijven, zodat de

hele wereld er kennis van kan nemen.

Maar ik meen het. Als ik eerlijk wil overkomen, moet ik het hier opschrijven.

We stelden een paar regels op waaraan we ons zouden houden. En we spraken af dat we de hulp van een relatietherapeut zouden inroepen.

Taya:

De situatie had een punt bereikt waarop ik het gevoel had dat ik in een diepe put keek. Het waren niet alleen ruzies over de kinderen. De band tussen ons beiden begon steeds meer te verdwijnen. Ik zag aan hem dat hij mentaal nauwelijks meer met zijn huwelijk bezig was; de afstand tussen hem en mij met m'n twee kinderen werd steeds groter.

Ik herinner me nog dat ik eens met een vriendin sprak die vreselijk veel had meegemaakt. Ik liep helemaal leeg.

Ze zei tegen me: 'Nou, volgens mij moet je eens goed met hem praten. Je moet hem zeggen dat je nog steeds van hem houdt, en dat je graag wilt dat hij blijft, maar dat als hij weg wil, hij vrij is om te gaan.'

Ik heb haar advies opgevolgd. Het was een buitengewoon moeizaam gesprek.

Maar diep vanbinnen was ik van een aantal zaken overtuigd. Om te beginnen wist ik dat ik nog steeds van Chris hield. Ten tweede, en dat was erg belangrijk voor mij, wist ik dat hij een goede vader was. Ik had gezien hoe hij met onze zoon omging, en met onze dochter. Hij had een sterk gevoel voor discipline en respect, en tegelijkertijd had hij zo veel plezier met de kinderen, dat als ze met hem stoeiden helemaal slap waren van het lachen. Die twee dingen overtuigden me ervan dat ik moest blíjven proberen ons huwelijk overeind te houden.

Ik van mijn kant was natuurlijk ook niet bepaald feilloos. Ik hield van hem, zeker weten, maar ik kon soms behoorlijk hatelijk uit de hoek komen. Ik had hem meer dan eens van me afgestoten.

Dus als we beiden wilden dat het huwelijk standhield, moesten we daar beiden ons best voor doen.

Ik had graag willen zeggen dat de zaken onmiddellijk een stuk beter gingen, maar zo zit het leven niet in elkaar. We praatten wel veel meer met elkaar. Ik begon me meer op mijn huwelijk te concentreren, op de verantwoordelijkheden die ik had ten opzichte van mijn gezin.

Maar één kwestie die we niet volledig wisten op te lossen had te maken met het feit dat ik militair was, hoe we mijn afwezigheid moesten inpassen in de langetermijnplanning van ons gezin. Aan mijn tweede dienstverband als SEAL zou over ruwweg twee jaar een eind komen; we hadden het daar al uitgebreid over gehad.

Taya zei dat ons gezin een vader nodig had. Mijn zoon werd razendsnel groter. Jongens hebben in hun jeugd een krachtige vaderfiguur nodig; daar was ik het helemaal mee eens.

Maar ik vond ook nog steeds dat ik tegenover mijn land een taak te vervullen had. Ik was opgeleid om tegenstanders uit de weg te ruimen, en ik was daar behoorlijk goed in. Ik moest mijn collega-SEAL's beschermen, en mijn landgenoten.

En ik vond mijn werk leuk. Erg leuk.

Maar…

Ik werd heen en weer geslingerd. Het was een bijzonder moeilijke beslissing.

Ongelooflijk moeilijk.

Uiteindelijk moest ik toegeven dat ze gelijk had: mijn werk, het beschermen van mijn land, kon ook door anderen worden gedaan, maar mijn plaats binnen het gezin kon door niemand anders worden ingenomen. En ik had me al heel wat jaren voor mijn land ingezet.

Ik vertelde haar dat ik na het uitdienen van mijn contract mijn dienstverband bij de marine niet zou verlengen.

Ik vraag me nog steeds regelmatig af of ik wel de goede beslissing heb genomen. Naar mijn mening heeft mijn land, zolang ik recht van lijf en leden ben en er een oorlog aan de gang is, me nodig. Waarom zou ik in mijn plaats iemand anders sturen? Een deel van me had het gevoel dat ik me laf gedroeg.

Als lid van een SEAL-team werk je aan het algemeen welzijn. Als burger zou ik alleen maar met mijn eigen welzijn bezig zijn. Als SEAL ging het er bij mij niet zozeer om wat ik deed; het stond voor wie ik was.

Een vierde uitzending

Als alles volgens de ‘normale’ procedures zou zijn gegaan, had ik na mijn tweede uitzending lange tijd vrij gehad, gevolgd door een lange periode van dienstdoen aan de wal. Maar om verschillende redenen gebeurde dat niet.

Het team had beloofd dat ik na deze uitzending een hele tijd vrij zou hebben, maar dat pakte dus heel anders uit. Ik vond het maar niets. Tijdens gesprekken hierover verloor ik een paar keer mijn geduld.

Maar goed, ik was gek op actie en ik hield van mijn werk, maar het irriteerde me dat de marine geen woord hield. Met alle stress thuis zou een baan waarbij ik in de buurt van mijn gezin kon blijven meer dan welkom zijn geweest. Ik kreeg te horen dat de marine voorging. En of dat nou eerlijk was of niet, zo gebeurde het.

Mijn bloeddruk was nog steeds te hoog.

De artsen weten dat aan de koffie en de pruimtabak. Volgens hen was mijn bloeddruk even hoog als bij iemand die net tien bekers koffie ophad. Ik dronk inderdaad best veel koffie, maar geen tien bekers. Ze raadden me met klem aan te minderen en met het gebruik van pruimtabak helemaal te stoppen.

Ik ben natuurlijk niet in discussie gegaan met ze, want ik wilde niet uit de SEAL’s geschopt worden of om medische redenen op non-actief gesteld worden. Achteraf gezien zou je je kunnen afvragen waarom ik het daar niet op aan had laten komen, maar dat vond ik laf en ik zou er een slecht gevoel aan hebben overgehouden.

Uiteindelijk vond ik het niet erg om voor een nieuwe uitzending te worden ingedeeld. Ik hield nog steeds van het krijgsbedrijf.

Delta-peloton

Na een uitzending worden er bij thuiskomst over het algemeen altijd wel een paar man uit het peloton overgeplaatst. Officieren gaan meestal naar

een ander onderdeel. De sergeant-majoor vertrekt over het algemeen ook, waarna de LPO – de leidinggevend sergeant – zijn plaats inneemt en iemand anders LPO wordt. Maar afgezien van deze mutaties blijft een peloton een hechte eenheid. In ons geval was het overgrote deel ervan al jaren bij elkaar.

Tot nu dan.

Om de ervaring van ons team over een wat bredere groep SEAL's uit te smeren, besloot de leiding het Charlie/Cadillac-peloton te ontbinden en de manschappen over andere pelotons te verspreiden. Ik werd bij Delta ingedeeld en werd daar tot LPO van het peloton benoemd. Ik viel daar rechtstreeks onder de nieuwe sergeant-majoor, die toevallig een van mijn BUD/S-instructeurs was geweest.

We keken wie er voor een bepaalde functie het meest geschikt was, deelden mensen in en stuurden weer anderen naar een opleiding. Nu ik LPO was, kreeg ik niet alleen veel meer administratief werk te doen, maar mocht ik ook nooit meer voorste man zijn.

En dat deed pijn.

Maar toen er werd gesuggereerd dat ik misschien mijn snipergeweer zou moeten inleveren, ging dat voor mij te ver. Ik was nog steeds scherpschutter, wat voor andere functie ik binnen het peloton ook mocht hebben.

Afgezien van het vinden van goede *point men*, was een van de moeilijkste beslissingen waarbij ik betrokken was het selecteren van een zogenaamde *breacher*. De *breacher* – een woord dat je misschien zou kunnen vertalen met 'bressenmaker' – is de persoon binnen het peloton die onder meer verantwoordelijk is voor de explosieven, de man die ze aanbrengt en zo nodig bij een DA tot ontploffing brengt. Zodra het peloton dan binnen is, is de breacher de man die zegt wat er moet gebeuren. Het lot van de hele groep ligt dus in zijn handen.

Er zijn nog een aantal andere belangrijke taken en opleidingen die in dit boek nog helemaal niet ter sprake zijn gekomen, maar die wel degelijk aandacht verdienen. Een ervan is de JTAC, de man die eventueel luchtsteun moet aanvragen, een vrij populaire functie binnen de teams. Om te beginnen is het een leuke functie: je mag kijken hoe er van alles wordt opgeblazen. En ten tweede: je wordt vaak weggeroepen om aan speciale missies deel te nemen, dus je maakt een hoop actie mee.

Verbindingen en navigatie hebben bij de meeste SEAL's nooit hoog op het prioriteitenlijstje gestaan, maar het zijn wel degelijk uiterst noodzakelijke functies. Maar de vervelendste opleiding waar je iemand naartoe kunt sturen is die waar je wordt opgeleid tot inlichtingenspecialist. De mannen vinden dat vreselijk. Ze zijn bij de SEAL's gekomen om deuren in te trappen, niet om inlichtingen te verzamelen. Maar iedereen heeft zijn rol.

Er zijn natuurlijk ook mensen die het leuk vinden om zich uit vliegtuigen te laten vallen en tussen de haaien door te zwemmen.

Regelrechte psychopaten.

De verspreiding van talent mag het team in het algemeen dan ten goede zijn gekomen, maar als LPO van het peloton was ik wel van plan om de beste schutters met me mee naar Delta te nemen.

De sergeant-majoor die de leiding over personeelsaangelegenheden had vatte alles samen in een organisatieschema, dat op een groot magnetisch bord werd aangebracht. Op een middag dat hij er niet was, glipte ik zijn kantoortje binnen en veranderde bepaalde dingen. Plotseling was iedereen die bij Charlie iets had betekend bij Delta ingedeeld.

Maar mijn veranderingen waren blijkbaar net iets te drastisch geweest, en zodra de sergeant-majoor terugkwam, tuitten mijn oren nog meer dan gewoonlijk.

'Heb het lef niet om óóit nog mijn kantoortje binnen te gaan als ik er niet ben,' begon hij toen ik me bij hem meldde. 'En raak dat schema nooit meer aan, begrepen?'

Ik ben bang dat ik nog wel eens terug ben geweest.

Ik wist nu dat hij te opvallende veranderingen onmiddellijk doorhad, dus bracht ik nog één wijziging aan en zag zo kans Dauber bij mij in het peloton te krijgen. Ik had nu eenmaal een goede sniper en dito hospik nodig. De sergeant-majoor heeft het blijkbaar nooit gemerkt; hij heeft het in elk geval nooit terug veranderd.

Mocht ik worden betrapt, dan had ik wel al mijn antwoord klaar: 'Dat heb ik gedaan ter meerdere glorie van de marine.'

In elk geval ter meerdere glorie van het Delta-peloton.

Omdat mijn knie nog niet helemaal was genezen, kon ik tijdens de eerste maanden dat het peloton bij elkaar was aan maar weinig trainingen

meedoen. Maar ik bleef mijn jongens wel aandachtig volgen en ging zo veel mogelijk bij ze kijken.

Ik had bijna mijn oude conditie weer terug, toen ik betrokken raakte bij twee knokpartijen, eerst in Tennessee, waar ik het al over heb gehad en waar ik werd gearresteerd, en toen nog een keertje in de buurt van Fort Campbell, waar, zoals mijn zoon het omschreef, ‘een of andere vent zijn gezicht zwaar beschadigde door tegen papa’s hand aan te lopen’.

Die ‘een of andere vent’ zag overigens wel kans om tijdens die knokpartij mijn hand te breken.

Mijn pelotonssergeant-majoor was razend.

‘Je bent verdomme net hersteld van die knieoperatie, we krijgen je terug, je wordt gearresteerd, en nu breek je je hand. Waar ben je in godsnaam mee bezig?’

Misschien dat hij me ook nog wat andere krachttermen naar het hoofd heeft geslingerd. Hij ging in elk geval nog een tijdje door.

Als ik eraan terugdenk lijkt het erop dat ik vooral tijdens die trainingsperiode regelmatig bij knokpartijen betrokken raakte. Voor zover ik kan nagaan ben ik nooit begonnen; in dat laatste geval was ik op weg naar de uitgang toen de vriendin van die idioot een gevecht probeerde uit te lokken met een vriend van mij, een SEAL. En dat moet er in het echt minstens net zo idioot uitzien als op papier.

Maar alles bij elkaar was het een slechte zaak. Het had wel eens een verontrustende trend kunnen worden. Jammer genoeg herkende ik die toentertijd niet.

Neergeslagen

Het verhaal over die ‘een of andere vent’ en mijn gebroken hand had nog een staartje.

Dat incident deed zich voor terwijl we op training waren in een stad waar zo’n beetje alleen maar legermensen woonden. Ik kan me nog redelijk goed herinneren dat ik mijn hand kapotsloeg op die vent, maar ik was absoluut niet van plan om daarmee naar het hospitaal op de basis te gaan; als ik dat

deed, zouden ze beseffen dat ik (a) dronken was en (b) weer eens had gevochten, en zou ik binnen de kortste keren de militaire politie achter me aan hebben. Voor een MP is niets zo leuk als een SEAL in de handboeien slaan.

Dus ik wachtte tot de volgende dag. Ik was volkomen nuchter toen ik me bij het hospitaal meldde, waar ik verklaarde dat ik mijn pols had gebroken omdat ik met mijn geweer achter de deurpost was blijven haken. (Theoretisch mogelijk maar niet waarschijnlijk.)

Terwijl ik werd behandeld, zag ik in het hospitaal een kerel wiens kaken op elkaar waren genaaid.

Binnen de kortste keren verschenen er een paar MP's ten tonele, die me aan een verhoor onderwierpen.

'Deze jongeman beweert dat jij zijn kaak hebt gebroken,' zei een van hen.

'Waar heeft hij het verdomme over?' zei ik terwijl ik met mijn ogen rolde. 'Ik kom net bij een trainingssessie vandaan. Ik heb mijn hand gebroken. Vraag maar aan de Special Forces-jongens; we oefenen samen met hen.'

Niet geheel toevallig behoorden alle uitsmijters van de tent waar we waren geweest tot de Special Forces; die zouden ongetwijfeld bereid zijn mijn verhaal te bevestigen, mocht het nodig zijn.

Maar dat hoefde niet.

'Zoiets vermoedden we al,' zeiden de MP's hoofdschuddend. Ze liepen terug naar de idioot van een soldaat en wezen hem streng terecht omdat hij gelogen had en hun kostbare tijd verknoeide.

Net goed, had zijn vriendinnetje maar geen vechtpartij moeten beginnen.

Ik keerde naar de Westkust terug met een verbrijzeld bot. De jongens lachten me allemaal uit en maakten grapjes over mijn zwakke genen. Maar bepaald lollig was die verwonding niet, want de artsen wisten niet of ze moesten opereren of niet. Mijn vinger kwam iets dieper in mijn hand te staan, en dat hoort natuurlijk niet.

In San Diego keek een van de artsen nog eens wat beter en kwam tot de conclusie dat hij de boel kon repareren door de vinger omhoog te trekken en hem vervolgens opnieuw in de gewrichtsholte te zetten.

Ik zei hem dat hij dat dan maar moest proberen.

'Wil je een pijnstiller?' vroeg hij.

‘Nee,’ zei ik. Ze hadden in een legerhospitaal aan de Oostkust deze ingreep ook al eens uitgevoerd, en veel pijn had het toen niet gedaan.

Misschien dat marineartsen harder trekken, want het volgende wat ik me kan herinneren is dat ik languit op een tafel in de gipskamer lag. Ik was van mijn stokje gegaan en had van de pijn in mijn broek gepist.

Maar ik hoefde in elk geval niet geopereerd te worden.

Voor de goede orde: ik heb sinds die tijd mijn stijl van vechten wel zodanig aangepast dat ik mijn zwakke hand zo veel mogelijk ontzie.

Klaar om eropaf te gaan

Ik moest een paar weken met mijn hand in het gips, maar ik raakte snel weer bedreven in van alles. Het tempo kwam in de aanloopperiode naar ons vertrek steeds hoger te liggen. Er was alleen één ding wat ons niet beviel: we zouden worden ingezet in een van de westelijke provincies van Irak. Van wat we hadden gehoord, gebeurde daar nagenoeg niets. We probeerden te worden overgeplaatst naar Afghanistan, maar de districtscommandant wenste geen afstand van ons te doen.

Dat vonden we maar niets, en ik al helemaal niet. Als ik dan terug moest naar de oorlog, wilde ik wel actie zien; ik had geen zin om in de woestijn duimen te gaan draaien. Als SEAL wil je iets zinnigs te doen hebben; je wilt aan gevechtsacties deelnemen.

Toch gaf het me een goed gevoel weer terug naar de oorlog te kunnen. Bij mijn thuiskomst was ik volledig opgebrand geweest, compleet overmand en emotioneel uitgeput. Maar nu was ik weer helemaal opgeladen en klaar om eropaf te gaan.

Ik was er helemaal klaar voor om nog wat slechteriken over de kling te jagen.

13

Sterfelijkheid

Blind

Het leek wel of elke hond in Sadr City blafte.

Terwijl we door een van de vreselijkste straten van Sadr City liepen, speurde ik door mijn nachtzichtapparatuur gespannen de duisternis af. We passeerden een rij bouwsels die in een normale stad flats zouden zijn geweest. Maar hier waren het krotten met ratten. Het was even na middernacht, begin april 2008, en in strijd met gezond verstand maar onder strikte orders om het wel te doen, liepen we rechtstreeks naar een complex waar de opstandelingen het volledig voor het zeggen hadden.

Zoals bij de meeste andere vaalbruine gebouwen in deze straat, was ook de voordeur van het huis waarnaar we op weg waren van een stalen traliewerk voorzien. We maakten ons klaar om dat open te breken. Toen we op het punt stonden in actie te komen, doemde er iemand achter dat traliehek op en zei iets in het Arabisch.

Onze tolk kwam naar voren en zei dat hij open moest doen.

De man aan de andere kant van de tralies zei dat hij geen sleutel had.

Een van de andere SEAL's zei hem dat hij die dan maar moest gaan halen. De man verdween en rende ergens een trap op.

Shit!

'Naar binnen!' riep ik. 'Breek onmiddellijk dat traliehek open!'

We stormden naar binnen en begonnen het huis te doorzoeken. De begane grond en de eerste etage waren leeg.

Ik snelde de trap op naar de tweede etage en bewoog me behoedzaam in de richting van een vertrek dat uitkeek op de straat aan de voorkant en drukte me plat tegen de muur, terwijl mijn jongens zich achter me opstelden. Ik stond op het punt een stap te doen, toen het hele vertrek explodeerde.

Als door een wonder werd ik nergens door geraakt, maar ik kreeg wel degelijk de schokgolf over me heen.

‘Wie gooide die fragmentatiegranaat, verdomme?’ schreeuwde ik.

Niemand. En het vertrek zelf was leeg. Blijkbaar had iemand zojuist een RPG op het huis afgevuurd.

Vrijwel onmiddellijk klonk er geweervuur. We hergroepeerden ons. De Irakees die we hadden gezien, was duidelijk ontsnapt en had de opstandelingen in de buurt blijkbaar gewaarschuwd dat we voor de deur stonden. Wat de zaak nog verergerde, was het feit dat de muren van het huis vrij dun waren en absoluut niet bestand tegen de raketgranaten die op ons werden afgevuurd. Als we hier bleven, zouden we levend worden geroosterd.

Het huis uit! Nú!

Onze laatste man had net het gebouw verlaten, toen op straat een enorme klap te horen was en alles om ons heen op zijn grondvesten trilde: de opstandelingen hadden een eindje verderop een lading explosieven tot ontploffing gebracht. De klap was zo hevig dat sommigen van ons omvergeblazen werden. Terwijl de explosie nog nagalmde in onze oren holden we naar een vlakbij gelegen gebouw. Terwijl we voorbereidingen troffen om de deur open te breken, barstte de hel pas goed los. We werden van alle kanten – ook van boven – onder vuur genomen.

Er sloeg een kogel tegen mijn helm. Het werd pikdonker om me heen. Ik kon niets meer zien.

Dit was mijn eerste nacht in Sadr City en het zag ernaar uit dat het ook wel eens mijn laatste op aarde zou kunnen zijn.

Naar het westen

Tot dat moment was mijn vierde uitzending naar Irak buitengewoon rustig verlopen, saai zelfs.

Het Delta-peloton was pakweg een maand daarvoor aangekomen en was vervolgens doorgereisd naar Al-Qa’im in het westen van Irak, vlak bij de grens met Syrië. Het was de bedoeling dat we onder andere ook langeafstandpatrouilles door de woestijn zouden uitvoeren, maar we waren

voornamelijk bezig met het bouwen van een kampement, hoewel we daarbij werden geholpen door een stuk of wat Seabees, geniesoldaten die deel uitmaakten van de marine. Niet alleen gebeurde er bijna niets, maar de mariniers die op de basis waren gestationeerd waren druk bezig daar de boel te ontmantelen, wat inhield dat we direct nadat we klaar waren zouden moeten verkassen. Ik heb geen idee van de logica hierachter.

Mijn moreel bereikte een absoluut dieptepunt toen mijn sergeant-majoor een keer ’s ochtends vroeg zijn leven op het spel zette – hij kwam namelijk mijn kamer binnen en schudde me wakker.

‘Wel verdomme!’ schreeuwde ik, en ik kwam met een ruk overeind.

‘Kalm aan een beetje,’ zei mijn sergeant-majoor. ‘Kleed je aan en kom mee.’

‘Ik slaap nog maar net.’

‘Ik denk dat je best met me mee wilt. Ze zijn bezig in Bagdad een taakeenheid op te zetten.’

Een taakeenheid? Uitstekend!

Het leek wel een scène uit de film *Groundhog Day*, maar dan op een leuke manier. De laatste keer dat dit me was overkomen bevond ik me in Bagdad en was ik op weg naar het westen. Nu zat ik in het westen, en ging ik naar het oosten.

Waarom precies ontging me een enigszins.

Volgens de sergeant-majoor was ik voor die eenheid uitgekozen omdat ik was gekwalificeerd om als LPO te fungeren, maar vooral omdat ik sniper was. Ze haalden voor die operatie overal uit het land scherpschutters vandaan, hoewel hij geen flauw idee had wat er stond te gebeuren. Hij wist niet eens of het een operatie op het platteland of in stedelijk gebied zou worden.

Shit, dacht ik, *we gaan naar Iran*.

Het was algemeen bekend dat de Iraniërs de opstandelingen opleidden en van wapens voorzagen, en in sommige gevallen niet te beroerd waren om zelfs zélf troepen van de coalitie aan te vallen. Het gerucht deed de ronde dat er een strijdmacht werd geformeerd om die infiltranten aan de grens tegen te houden.

Ik reed met een konvooi mee naar Al-Asad, de grote luchtmachtbasis in de provincie Al-Anbar, waar ons hoofdkwartier was gevestigd. Daar hoorde

ik dat we niet naar de grens zouden gaan, maar naar een nog veel erger oord: Sadr City.

Sadr City, de enorme voorstad aan de noordoostkant van Bagdad, was sinds ik daar een paar jaar eerder met de GROM had samengewerkt een nóg grotere slangenkuil geworden. Daar woonden twee miljoen sjiieten. De fel anti-Amerikaanse geestelijke Muqtada al-Sadr (het stadsdeel was vernoemd naar zijn vader) had zijn militie – het Mahdi-leger (in het Arabisch heetten die lui Jaish al-Mahdi) – geleidelijk aan steeds verder uitgebouwd. Er opereerden ook nog wel andere groepen opstandelingen in dat gebied, maar het Mahdi-leger was verreweg het grootste en het sterkste.

Met heimelijke hulp van Iran hadden de opstandelingen een grote hoeveelheid wapens bijeengebracht en ze begonnen de Groene Zone van Bagdad met mortiergranaten en raketten te bestoken. Die hele wijk was één groot slangennest. Net als in Fallujah en Ramadi bestonden de opstandelingen uit diverse groeperingen met tegengestelde belangen en van wisselende kwaliteit. De mensen die hier woonden waren voor het overgrote deel sjiieten, terwijl ik in het verleden in Irak vooral tegen soennieten had gevochten. Maar verder was het nog hetzelfde ellendige oord.

Ik vond het echter prima.

Uit SEAL Team 3 en 8 werden snipers en JTAC's gehaald, die samen met wat officieren en sergeant-majoors een speciale taakeenheid moesten vormen. Alles bij elkaar waren we met pakweg 30 man. Het was een soort sterrenteam, met enkelen van de beste krachten die er te vinden waren. Er zaten behoorlijk wat snipers bij, want het was de bedoeling om enkele tactieken toe te passen die we eerder in Fallujah, Ramadi en andere steden in praktijk hadden gebracht.

Er zat heel wat talent tussen, maar omdat we van allerlei verschillende eenheden afkomstig waren, moesten we eerst nog aan elkaar wennen. Kleine verschillen in de manier van optreden tussen teams van de Oostkust en die van de Westkust konden tijdens een vuurgevecht voor de grootste problemen zorgen. En er moesten ook qua personeel nog heel wat beslissingen worden genomen, zoals bijvoorbeeld wie er als point man zou worden ingezet en meer van dat soort zaken.

Het leger had besloten om een soort bufferzone te creëren waarmee de opstandelingen zo ver terug werden gedrongen dat hun raketten de Groene Zone niet meer konden bereiken. Een van de middelen hiertoe was een muur in Sadr City: een hoge, ruim vijf kilometer lange betonnen afscheiding, opgebouwd uit losse elementen, die langs een belangrijke doorgaande weg werd geplaatst en tot vrij diep in de krottenwijk doorliep. Het was onze taak de jongens te beschermen die die muur moesten neerzetten, en ondertussen zo veel slechteriken om te leggen als maar mogelijk was.

De mannen die de muur moesten plaatsen hadden ongelooflijk gevaarlijk werk. Elke betonnen sectie werd door een kraan van een dieplader getakeld, waarna hij op zijn plaats moest worden gemanoeuvreerd. Nadat zo'n betonnen sectie op zijn plaats was gezet, moest er een soldaat omhoog om de kettingen los te maken waarmee het ding was opgehesen.

Meestal werd er op hen geschoten. En niet alleen een beetje in het wilde weg, nee, de opstandelingen gebruikten elk wapen waarover ze beschikten, van AK-47's tot RPG's. Die geniesoldaten hadden echt lef.

Er was al een eenheid van de Special Forces in Sadr City actief geweest, en van hen kregen we goede raad en informatie. We hadden ongeveer een week nodig om de boel fatsoenlijk voor te bereiden en te kijken hoe we deze klus het beste konden klaren. Toen alles geregeld was werden we afgezet bij een FOB (*forward operating base* – vooruitgeschoven uitvalspost) van het leger.

Daar aangekomen kregen we te horen dat het de bedoeling was dat we 's nachts een patrouille te voet door Sadr City zouden uitvoeren. Enkelen van ons vroegen zich af of dat wel verstandig was; het wemelde daar van lieden die ons maar al te graag wilden doden, en te voet waren we wel een héél erg gemakkelijke doelwit.

Maar iemand vond het nuttig dat we daar midden in de nacht op patrouille gingen. Probeer er ongezien binnen te komen, kregen we te horen, dan is er niets aan de hand.

Dat hebben we toen maar gedaan.

In de rug geschoten

Dat hadden ze dus helemaal fout.

Daar was ik dan, in het hoofd geschoten en blind. Het bloed stroomde over mijn gezicht. Ik reikte naar mijn schedel. Ik was enigszins verrast: niet alleen wás mijn hoofd er nog, het was ook nog intact. Maar ik wist zeker dat ik geraakt was.

Op de een of andere manier besefte ik dat mijn helm, die niet had vastgezeten, naar achteren was geschoven. Ik trok hem naar voren, en plotseling kon ik weer zien. Mijn helm was inderdaad geraakt, maar ik had het geluk gehad dat de kogel tegen mijn nachtzichtapparatuur was gericocheerd, waardoor mijn helm naar achteren werd geslagen maar ik verder geen schade opliep. Toen ik mijn helm weer naar voren trok, kwam het oculair weer voor mijn ogen te zitten en kon ik weer zien. Ik was helemaal niet blind geworden, maar in de verwarring had ik geen idee gehad wat er allemaal gebeurde.

Toen werd ik met een zwaar-kaliberkogel in de rug geschoten. De klap was zo hard dat ik tegen de grond werd geslingerd. Gelukkig werd de kogel door de bepantsering in mijn scherfvest tegengehouden.

Maar toch duizelde het me even. Ondertussen waren we omsingeld. We riepen elkaar toe en organiseerden een terugtocht in de richting van een markt waar we eerder langs waren gekomen. We vuurden terug en probeerden dichter bij elkaar te komen.

Tegen die tijd zagen de huizenblokken om ons heen eruit als een decor dat in *Black Hawk Down* niet zou misstaan. Het leek wel of iedere opstandeling, misschien wel iedere bewoner, een aandeel wilde hebben in het afslachten van de idiote Amerikanen die zo stom waren geweest om zomaar Sadr City binnen te wandelen.

Het gebouw waarin we ons terug wilden trekken konden we niet in. Op dat moment vonden we het verstandig om de hulp van de QRF in te roepen – deze afkorting staat voor *quick response force*, dus de cavalerie. We hadden versterkingen nodig en we wilden worden weggehaald, kortom, HELP in hoofdletters.

Een groepje Strykers van het leger arriveerde. Strykers zijn zwaar gepantserde personeelsvoertuigen, en die schoten met alles wat ze hadden.

Doelwitten genoeg: meer dan honderd opstandelingen stonden op de daken van de huizen langs de omliggende straten en waren druk bezig ons te grazen te nemen. Toen ze de Strykers zagen aankomen, richtten ze hun wapens op de indrukwekkende personeelsvoertuigen van het leger. Maar daar waren ze niet tegen opgewassen. Het begon steeds meer op een videospelletje te lijken, overal zag ik mannetjes van de daken vallen.

'Klootzak, fijn dat je er bent,' zei ik toen de voertuigen ons gebouw bereikten. Ik ben er nog steeds van overtuigd dat ik ergens op de achtergrond een cavaleriebugel hoorde tetteren.

Ze lieten hun achterklep vallen en we renden naar binnen.

'Hebben jullie gezien hoeveel van die kerels er op de daken stonden?' zei een van de bemanningsleden toen we terug naar onze thuisbasis scheurden.

'Nee,' antwoordde ik. 'Ik had het te druk met schieten.'

'Ze zaten overal.' Hij was er helemaal vol van. 'We hebben er behoorlijk wat omgelegd, maar dat was nog niet eens de helft. Het was net prijsschieten. We dachten dat jullie er allemaal geweest waren.'

Hij was niet de enige.

Die nacht ben ik voor het eerst van mijn leven doodsbang geweest. Ik ben toen tot het besef gekomen dat ik geen supermens ben. Ook ik kan doodgaan.

En tijdens dit alles deden zich momenten voor dat ik dacht: *en nu ga ik dood.*

Maar ik ging niet dood. Het waren slechts kortstondige gedachten. Het volgende moment waren ze alweer verdampt.

Na een tijdje dacht ik: *ze kunnen me niet doden. Ze kunnen ons niet doden. We zijn onverslaanbaar, verdomme.*

Ik heb een beschermengel en ik ben een SEAL, en ik heb ook nog eens geluk; dus wat er ook gebeurt, ik kan niet dood.

En toen werd ik binnen twee minuten twee keer door een kogel geraakt.

Verdomme, nu ben ik aan de beurt.

De bouw van de muur

We waren blij en dankbaar dat we waren gered. Maar we stonden ook behoorlijk in ons hemd.

Stilletjes Sadr City binnensluipen werkte dus niet, en de leiding had dat kunnen weten. De anderen zouden altijd van onze positie op de hoogte zijn. Dus moesten we er maar het beste van zien te maken.

Twee dagen nadat we uit dat stadsdeel waren verjaagd, kwamen we terug, maar nu in Strykers. We bezetten een gebouw dat ‘de bananenfabriek’ werd genoemd. Het complex was vier verdiepingen hoog en stond vol fruitkisten en allerlei machines, waarvan de meeste lang voordat we daar binnentrokken al door plunderaars waren gesloopt. Ik weet niet precies wat dit gebouw met bananen te maken had, of wat de Irakezen er precies hebben uitgespookt; het enige wat ik wél wist was dat het een uitstekende plaats was om een sniperpost in te richten.

Omdat ik behoefte had aan wat meer dekking dan ik op het dak zou hebben, koos ik voor een positie op de bovenste etage. Rond negen uur ’s ochtends drong het tot me door dat het aantal burgers dat op straat liep aanzienlijk was uitgedund. Daar kon je het altijd aan zien – de mensen wisten dat er iets ging gebeuren en hadden geen zin om in een schotenwisseling verzeild te raken. Dus maakten ze dat ze wegkwamen.

Een paar minuten later – de straat lag er nu nagenoeg verlaten bij – kwam een Irakees uit een gedeeltelijk verwoest gebouw tevoorschijn. Hij was gewapend met een AK-47. Toen hij de straat bereikte, dook hij in elkaar en keek hij aandachtig in de richting van de geniesoldaten die een eindje verderop met de muur bezig waren, blijkbaar met de bedoeling op een van hen het vuur te openen. Zodra ik zeker wist wat hij van plan was, richtte ik op zijn lichaam en haalde de trekker over.

Hij bevond zich 40 meter bij me vandaan. Morsdood zakte hij in elkaar.

Een uur later zag ik hoe op een ander stuk van de weg opnieuw iemand heel even vanachter een muur een snelle blik in de richting van de werkzaamheden wierp en toen weer snel wegdook.

Voor iemand anders zag het er waarschijnlijk heel onschuldig uit – het voldeed in elk geval niet aan onze geweldsinstructies – maar voor mij was het voldoende om nauwkeurig toe te blijven kijken. Ik had de afgelopen jaren gezien dat opstandelingen meestal hetzelfde patroon volgden. Ze staken hun hoofd even om een hoek, namen de omgeving snel in zich op en verdwenen dan weer. Ik noemde die lui ‘gluurders’ – ze gluurden en keken

dan snel of iemand het merkte. Volgens mij wisten ze maar al te goed dat er niet op hen geschoten zou worden zolang ze alleen maar snel om zich heen keken.

Dat wist ik ook. Maar ik wist ook dat als ik geduld had, degene die gluurde waarschijnlijk opnieuw tevoorschijn zou komen. En inderdaad, even later liet de betreffende vent zich opnieuw zien.

Hij had een RPG in zijn hand. Hij knielde snel neer en bracht het ding naar zijn schouder om te richten.

Voor hij het wapen kon afvuren legde ik hem om.

Daarna werd het een kwestie van wachten. Die RPG-lanceerder was voor hen een kostbaar wapen. Ik wist dat er vroeg of laat iemand zou komen om dat ding terug te halen.

Ik bleef de boel in de gaten houden. Het duurde een eeuwigheid. Uiteindelijk liep er iemand de straat op en griste het wapen van de grond.

Het was een jonge jongen. Een kind nog maar.

Door mijn telescoopvizier kon ik hem duidelijk zien, maar ik schoot niet. Ik was niet van plan een kind neer te schieten, schuldig of niet. Er zat niets anders op dan te wachten tot de wildeman die de jongen de straat op had gestuurd zich zou vertonen.

Veel doelwitten

Uiteindelijk wist ik die dag zeven opstandelingen te elimineren, en de volgende dag nog een stuk of wat. We zaten duidelijk in een omgeving waar heel wat doelwitten rondliepen.

Vanwege de manier waarop de straten waren aangelegd en het aantal opstandelingen dat zich vertoonde, waren het bijna allemaal schoten op de korte afstand, een aantal zelfs op zo’n 200 meter. Mijn langste in die periode was een schot op een doelwit dat zo’n 880 meter van me verwijderd was; het gemiddelde lag rond de 400 meter.

De stad om ons heen was schizofreen. Er leefden natuurlijk ook gewone burgers, die hun dagelijkse gang gingen, dingen verkochten, naar de markt gingen enzovoort. En dan had je nog de mannen met een wapen die heel even vanuit zijstraatjes tevoorschijn kwamen en het vuur openden op de

soldaten die met de muur bezig waren. Zodra we de opstandelingen op de korrel namen, kwamen we zelf ook onder schot te liggen. Iedereen wist waar we zaten, waarna de slechteriken uit hun rioolputten kropen om te proberen óns uit te schakelen.

Op een gegeven moment bereikte ik een punt dat ik zo veel kerels had omgelegd, dat ik een stapje terug deed om de andere jongens de kans te geven aan het werk te gaan. Geleidelijk aan gaf ik hun in een gebouw dat we zojuist hadden bezet de betere posities om vanuit te vuren. Maar toch had ik gelegenheid genoeg om zelf de trekker over te halen.

Op een dag betrokken we een huis, en nadat mijn jongens allemaal een plaats hadden gevonden, bleek er voor mij geen raam meer over te zijn van waaruit ik kon vuren. Dus pakte ik een voorhamer en sloeg ik een gat in een buitenmuur. Het duurde wat langer om me te installeren dan gewoonlijk.

Toen ik daar uiteindelijk mee klaar was, kon ik ongeveer 300 meter ver kijken. Ik was net achter mijn geweer gaan liggen, toen drie opstandelingen de straat overstaken, nauwelijks vijftien meter verderop.

Ik wist ze allemaal te raken. Ik draaide me om en zei tegen een van de officieren die naar me toe kwam: ‘Wil je ook een keertje schieten?’

Na een paar dagen kwamen we erachter dat de aanvallen verergerden zodra de werkeenheden een kruising naderden. En dat was ook niet zo vreemd: de opstandelingen wilden het vuur openen vanaf een plaats waar ze vervolgens snel in een zijstraat konden verdwijnen.

We namen een wat hogere positie in, zodat we ook de zijstraten in de gaten konden houden. Zodra die kerels zich dan lieten zien, kregen ze de volle laag.

Fallujah was erg. Ramadi was nog een stuk erger. Sadr City was het ergst. Het observeren vanuit een sniperpost duurde over het algemeen twee of drie dagen. Dan trokken we ons een dag terug om weer enigszins op krachten te komen, en vervolgens gingen we er weer tegenaan. En steeds liep het uit op buitengewoon felle gevechten.

De opstandelingen beschikten duidelijk over aanzienlijk zwaardere wapens dan alleen AK-47’s. Bij elk gevecht werden we met raketten bestookt. Wij reageerden dan door luchtsteun aan te vragen, waarbij

boordgeschut, Hellfire-raketten en nog veel meer in de strijd werden geworpen.

De laatste jaren waren de Amerikaanse strijdkrachten steeds effectiever gebruik gaan maken van vliegende uitluisterposten, en op die manier konden er met grote precisie Predators en andere wapensystemen tegen de opstandelingen worden ingezet. Maar in ons geval liepen die klootzakken gewoon op straat en waren ze buitengewoon gemakkelijk waar te nemen. En het waren er een heleboel.

De Irakese overheid beweerde op een gegeven moment dat we burgers hadden gedood. Dat was pure flauwekul. Terwijl bijna alle gevechten in ons voordeel verliepen, onderschepten analisten van het leger gesprekken tussen mobieltjes waarin de opstandelingen precies vermeldden wie er was neergegaan.

‘Ze hebben zojuist die-en-die gedood,’ werd er op een gegeven moment gezegd. ‘We hebben meer mortiermensen en scherpschutters nodig. […] Ze hebben er vandaag vijftien van ons gedood.’

Wij hadden in dat gevecht slechts dertien uitgeschakelde tegenstanders geteld, dus dat betekende dat we twee man uit de kolom ‘mogelijk gedood’ in de categorie ‘gedood’ konden onderbrengen.

Even mijn geweer pakken

Zoals altijd wisselden momenten van grote spanning en angst zich af met bizarre gebeurtenissen en onverwachte, bevrijdende humor.

Op een dag haastte ik me na het einde van een operatie samen met de jongens terug naar de Bradleys. Toen ik bijna bij het voertuig was, besefte ik dat ik mijn snipergeweer had laten liggen; ik had het wapen in een van de vertrekken neergelegd en was het bij het vertrek vergeten mee te nemen.

Inderdaad, hartstikke stom.

Ik maakte rechtsomkeert. De luitenant, een van mijn officieren, draaide zich naar me om.

‘Hé, we moeten terug,’ zei ik. ‘Mijn geweer ligt nog in dat huis.’

‘Laten we dat dan snel doen,’ zei de luitenant, en hij liep met me mee.

We renden terug naar het huis. Ondertussen rukten opstandelingen er van de andere kant op af; ze waren zo dichtbij dat we ze konden horen. We sprintten de binnenplaats op, er heilig van overtuigd dat we ze tegen het lijf zouden lopen.

Gelukkig was daar niemand te zien. Ik griste het geweer mee en we holden terug naar de Bradleys, pakweg twee seconden voordat er een granaataanval losbarstte. De klep ging dicht en er klonken explosies.

‘Wat was dat allemaal?’ wilde de bevelvoerend officier weten nadat het voertuig in beweging was gekomen.

De luitenant keek hem grijnzend aan.

‘Dat leg ik je later nog wel eens uit,’ zei hij.

Ik denk niet dat die uitleg er ooit is gekomen.

Overwinning

Het neerzetten van die muur duurde ongeveer een maand. Toen het leger klaar was met dat werk, boden de opstandelingen geleidelijk aan steeds minder verzet.

Waarschijnlijk was het een combinatie van het besef dat die muur er zou komen, of ze het nou leuk vonden of niet, en het feit dat we zo veel van die klojo’s hadden omgelegd, dat ze nauwelijks nog tot aanvallen in staat waren. Bij het begin van de operatie verzamelden zich zo’n 30 tot 40 opstandelingen om met hun AK-47’s en RPG’s het vuur te openen op één enkele constructieploeg, terwijl aan het eind ervan aanvallen werden uitgevoerd door groepjes van twee, drie man. Maar ook deze lui verdwenen na verloop van tijd in de krottenwijken om ons heen.

Muqtada al-Sadr was ondertussen tot de conclusie gekomen dat het tijd was om vredesonderhandelingen met de Irakese overheid te beginnen. Hij kondigde een staakt-het-vuren af en zei met de regering te willen praten.

Stel je voor!

Taya:

Mensen zeiden altijd dat ik Chris niet echt kende, en ook geen idee had wat hij deed, omdat hij een SEAL *was. Ik herinner me nog goed dat ik eens bij een boekhouder kwam. Die vertelde me dat hij een stuk of wat* SEAL*'s kende en dat die jongens hem hadden verteld dat eigenlijk nooit iemand wist waar ze precies zaten en wat ze uitspookten.*

'Mijn man is op training,' zei ik. 'Ik weet waar hij is.'

'Dat weet je nooit zeker.'

'Ik weet het wel degelijk zeker. Ik heb hem net nog gesproken.'

'Maar je weet niet écht wat ze aan het doen zijn. Het zijn nu eenmaal SEAL*'s '*

'Ik… '

'Je weet het nooit echt zeker.'

'Ik ken mijn man toch?'

'Je weet het nooit echt zeker bij die lui. Ze zijn zodanig afgericht dat ze moeiteloos kunnen liegen.'

Dat hoorde ik wel vaker. Als dat werd gezegd door iemand die ik niet goed kende, irriteerde me dat mateloos. De mensen die ik wél goed kende, respecteerden het feit dat ik misschien niet van elk detail op de hoogte was, maar dat ik wist wat nodig was.

In de dorpen

Toen in Sadr City de situatie verhoudingsgewijs wat rustiger was geworden, kregen we een nieuw doelwit op. Bommenmakers en andere opstandelingen hadden zich gevestigd in een aantal dorpjes in de buurt van Bagdad, van waaruit ze onopgemerkt veel wapens en mankracht leverden voor de strijd tegen de Amerikanen en loyale Irakese troepen. Het Mahdi-leger zat er ook en in feite was dit voor Amerikanen een soort verboden gebied.

Tijdens een groot deel van de acties in Sadr City werkten we samen met leden van het 4th Brigade Combat Team van de 10th Mountain Division. Dat waren echte vechtjassen. Ze deden niets liever dan de strijd aangaan – en wat dat betreft zijn ze behoorlijk aan hun trekken gekomen. Toen we in de dorpen buiten de stad werden ingezet, vonden we het erg prettig om opnieuw de kans te krijgen met hen samen te werken. Zij kenden het

gebied. Vooral hun snipers waren buitengewoon bedreven, en met hen in de buurt konden we aanzienlijk effectiever optreden.

Onze taak is dezelfde, maar er zitten toch een paar verschillen tussen SEAL-snipers en die van het leger. Om te beginnen maken snipers van het leger van zogenaamde *spotters* gebruik, waarnemers, terwijl wij die over het algemeen niet gebruiken. Daarnaast beschikken ze over minder verschillende wapens dan wij.

Maar het grote verschil, althans in eerste instantie, heeft te maken met hun tactiek en de manier waarop ze worden ingezet. Snipers van het leger gaan er gewoonlijk op uit in groepjes van drie of vier man, wat inhoudt dat ze niet erg lang actief kunnen zijn, in elk geval niet een hele nacht.

Een taakeenheid van de SEAL's daarentegen is redelijk omvangrijk en grendelt een heel gebied af; het komt erop neer dat ze het gevecht opzoeken en dat de vijand hen daarin over het algemeen wel tegemoetkomt. Het is niet zozeer de boel onopvallend in de gaten houden als wel uitdagen: hier zijn we; kom maar op als je durft.

En dat gebeurde dan ook: in dorpje na dorpje kwamen de opstandelingen tevoorschijn en probeerden ze ons te doden, om vervolgens door ons te worden omgelegd. Over het algemeen bleven we minimaal een nacht, soms zelfs nog wat langer, waarbij we onder dekking van de duisternis arriveerden en weer weggingen.

In dit gebied moesten we uiteindelijk een paar keer naar hetzelfde dorpje terug, waarbij we gewoonlijk steeds een ander huis innamen. We herhaalden het hele proces totdat alle plaatselijke slechteriken geëlimineerd waren, of op z'n minst totdat ze begrepen dat het niet bepaald verstandig was om ons aan te vallen.

Het was verrassend om te zien hoeveel van die idioten je moest doodschieten voor zoiets tot die jongens doordrong.

Onder de troep

Er waren uiteraard ook wat luchtiger momenten, maar ook die konden behoorlijk onwelriekend zijn. Letterlijk.

Onze point man, Tommy, was een grandioze kerel, hoewel hij ook een vreselijke voorste man kon zijn.

Misschien kan ik beter zeggen dat hij soms meer op een eend leek dan op een point man. Als er zich tussen ons en ons doelwit een modderpoel bevond, leidde Tommy ons er dwars doorheen. Hoe dieper hoe beter. Hij liet ons altijd dwars door het slechtst denkbare terrein lopen.

Dat nam op een gegeven moment zulke waanzinnige vormen aan, dat ik tegen hem zei: ‘Als je dat nog een keertje flikt, krijg je een schop onder je kont en laat ik je overplaatsen.’

Al direct bij de volgende missie ontdekte hij een pad naar een dorp die volgens hem zeker droog was. Ik had daar zo mijn twijfels over. Ik heb hem er zelfs nog nadrukkelijk op gewezen.

‘O, nee, nee,’ reageerde hij. ‘Dit is een prima route, niets aan de hand.’

Eenmaal onderweg liepen we achter hem aan door akkerland via een smal pad dat uitkwam bij een buis over een modderpad. Ik liep helemaal achteraan en ik was dan ook een van de laatsten die de buis bereikte. Toen ik eraf stapte zakte ik onmiddellijk tot mijn knieën in de modder. Alleen bleek die modderige substantie de dunne bovenlaag te zijn van een poel vol rioolwater.

Het stonk nog erger dan we al gewend waren.

‘Tommy!’ riep ik. ‘Zodra we bij dat huis aankomen geef ik je een pak op je lazer.’

We liepen door naar het betreffende huis. Ik zat nog steeds in de achterhoede. We stelden het huis veilig en nadat alle snipers hun positie hadden ingenomen, ging ik op zoek naar Tommy om hem het pak slaag te geven dat ik hem had beloofd.

Maar Tommy was al druk bezig te boeten voor zijn zonden: toen ik hem vond lag hij al aan een infuus en moest hij onafgebroken overgeven. Hij was in die troep gevallen en zat onder de stront. Hij was een dag lang doodziek en rook de rest van de week uiterst onaangenaam.

Alle kledingstukken die hij aanhad werden verbrand – waarschijnlijk door een eenheid die gespecialiseerd was in het omgaan met gevaarlijke stoffen.

Net goed.

Ik heb een maand of twee, drie in die dorpen doorgebracht. Toen ik daar was heb ik zo’n twintig opstandelingen geëlimineerd, bevestigd en al. Bij

elke operatie kon het er bijzonder fel aan toegaan, maar soms gebeurde er weinig. Dat was van tevoren nooit te zeggen.

In de meeste huizen die we tijdelijk in bezit namen woonden gezinnen die op z’n minst deden alsof ze neutraal waren; ik vermoed dat de meesten grondig de pest hadden aan de opstandelingen, enkel en alleen vanwege de ellende die ze veroorzaakten, en nog blijer zouden zijn dan wij als we erin zouden slagen die lui te verdrijven. Maar er waren ook uitzonderingen en we waren behoorlijk gefrustreerd als we daar niets aan konden doen.

We gingen eens een huis binnen en troffen daar ettelijke politie-uniformen aan. Toen wisten we onmiddellijk dat de eigenaar een moedjahedien was – deze opstandelingen stalen regelmatig uniformen en trokken die dan aan om verkleed als politieman een actie uit te voeren of een aanslag te plegen.

Uiteraard kwam de bewoner met een flauwekulverhaal: hij zou net tot parttime-agent zijn benoemd – iets wat hij vreemd genoeg vergeten was te vertellen toen we hem ondervroegen.

We namen contact op met het leger, gaven de informatie door en vroegen wat we moesten doen.

Ze hadden nog nooit van deze vent gehoord. Uiteindelijk kwamen ze daar tot de conclusie dat die uniformen verder niet als bewijsmateriaal konden worden gebruikt.

We kregen te horen dat we hem moesten laten lopen. En dat hebben we toen maar gedaan.

Dat gaf ons in de weken daarop wel wat te denken, elke keer als we hoorden dat in politie-uniformen gestoken opstandelingen een aanslag hadden gepleegd.

Weggehaald

Op een avond trokken we een ander dorpje binnen en bezetten we een huis dat grensde aan enkele uitgestrekte velden, waaronder een dat als voetbalveld werd gebruikt. We installeerden ons zonder dat er zich complicaties voordeden, verkenden het dorp en bereidden ons voor op moeilijkheden die zich de volgende morgen eventueel zouden kunnen voordoen.

De voorgaande twee weken was het tempo waarin de operaties werden uitgevoerd een stuk trager geworden; we kregen de indruk dat alles wat langzamer ging, althans voor ons. Ik begon langzaam maar zeker te overwegen terug naar het westen te gaan en me daar weer bij mijn peloton te voegen.

Ik installeerde me samen met mijn luitenant in een kamer op de eerste etage. In het vertrek naast ons zaten een sniper van het leger en zijn spotter, terwijl er op het dak ook nog wat jongens zaten. Ik had de .338 Lapua bij me, ervan uitgaande dat ik vooral op lange afstand zou moeten schieten, want we bevonden ons aan de rand van het dorp. Omdat het in de directe omgeving rustig was, zocht ik het verderop gelegen gebied af tot aan het volgende dorp, een kleine twee kilometer verderop.

Op een gegeven moment zag ik een laag gebouw waar iemand over het dak liep. De afstand tot die gestalte was iets meer dan 2100 meter, en zelfs met een 25-power scoop zag ik weinig meer dan een silhouet. Ik bestudeerde de persoon aandachtig, maar voor zover ik kon zien had hij geen wapen bij zich. Hij stond met zijn rug naar me toe gekeerd, dus ik kon hem wel zien, maar hij mij niet. Ik vond dat hij zich daar verdacht ophield, maar hij vormde verder geen bedreiging dus ik liet hem met rust.

Een tijdje later kwam aan de andere kant van dat dorp een legerkonvooi aangereden, dat zich voortbewoog in de richting van de COP die we daar hadden ingericht. Toen het dichterbij kwam, bracht de man een wapen naar zijn schouder. Nu kon ik zijn silhouet wat beter zien: hij had een raketwerper bij zich en richtte dat op de Amerikanen.

Een RPG.

We konden dat konvooi niet rechtstreeks oproepen – tot aan de dag van vandaag weet ik nog steeds niet wie het waren; ik weet alleen dat het om een konvooi van het Amerikaanse leger ging. Maar ik tuurde door mijn telescoopvizier en kreeg de man midden in mijn dradenkruis, hopend hem met een schot weg te jagen of misschien op de een of andere manier het konvooi te waarschuwen.

Maar op pakweg 2100 meter was er verdomd veel geluk voor nodig om iemand te raken. Heel veel geluk.

Misschien zorgde de manier waarop ik de trekker overhaalde ervoor dat ik net voldoende compenseerde voor de wind. Misschien zorgde de zwaartekracht ervoor dat die kogel precies terechtkwam op de plaats waar

hij móést terechtkomen. Misschien was ik de grootste mazzelaar van heel Irak. Maar hoe dan ook, ik zag door mijn telescoopvizier hoe de kogel de Irakees trof, die vervolgens over de muur klapte en tegen de grond sloeg.

‘Wauw,’ mompelde ik.

‘Mazzelaar,’ zei de luitenant.

De afstand was 2100 meter. Ik sta er nog steeds versteld van. Het was een onvervalst geluksschot; onder normale omstandigheden had ik zo’n vent nooit met één enkel schot om kunnen leggen.

Maar het was wél gebeurd. Het was de grootste afstand waarop ik – bevestigd en al – een tegenstander heb uitgeschakeld, nog langer dan dat schot in Fallujah.

Het volgende moment reageerde het konvooi, zich waarschijnlijk niet bewust van het feit dat het maar heel weinig had gescheeld of ze hadden in brand gestaan. Ik bleef ondertussen uitkijken naar nieuwe lieden die iets kwaads in de zin hadden.

In de loop van de dag werden we steeds vaker onder vuur genomen door AK-47’s en RPG’s. De schotenwisseling werd snel feller. De RPG’s begonnen gaten in het weinig solide beton en de houtskeletwanden te slaan, braken er uiteindelijk doorheen en veroorzaakten hier en daar brand.

We kwamen tot de conclusie dat het tijd werd om te vertrekken en gaven via de radio door dat we graag weggehaald wilden worden.

Stuur de RG-33’s! (Een RG-33 is een groot, gepantserd voertuig dat tegen exploderende bermbommen bestand is en bovenop van een draaibare mitrailleur is voorzien.)

We wachtten af, zetten het vuurgevecht voort en zochten dekking tegen de steeds intensievere kogelregen die de opstandelingen onze kant uit stuurden. Na een tijdje meldde de ontzettingsmacht dat ze nog pakweg 500 meter van ons verwijderd waren en aan de andere kant van het voetbalveld zaten.

Het lukte hun niet dichterbij te komen.

Een tweetal Hummers van het leger stoof met hoge snelheid door het dorp en hield halt bij de voordeur, maar niet iedereen van ons kon mee. De rest van de mannen zette het op een lopen in de richting van de RG-33’s.

Iemand gooide een rookgranaat; ik neem aan met de bedoeling onze terugtocht te maskeren. Alleen had deze granaat tot gevolg dat we geen

barst meer konden zien. (Met dit soort granaten maskeer je inderdaad verplaatsingen, maar dan is het de bedoeling dat je áchter de rook loopt. In dit geval moesten we er dwars doorheen.) We renden het huis uit, recht door de rookwolk, ontweken en passant nog wat kogels en stormden het open terrein op.

Het leek wel een scène uit een film. De kogels vlogen ons om de oren en sloegen in de aarde om ons heen.

De man vlak naast me ging neer. Ik dacht dat hij geraakt was en ik stopte, maar voor ik bij hem was sprong hij alweer overeind – hij was alleen maar gestruikeld.

'Niets aan de hand! Ik ben oké!' schreeuwde hij.

Met z'n tweeën bleven we in de richting van de wagens hollen, terwijl de kogels en de aarde overal in het rond vlogen. Eindelijk bereikten we de RG-33's. Terwijl ik enigszins op adem kwam, sloegen kogels tegen het pantserglas van een van de ramen die in de zijkant zaten, waarin ogenblikkelijk een ster verscheen.

Een paar dagen later was ik weer op weg naar het westen, terug naar het Delta-peloton. De overplaatsing waar ik al eerder om verzocht had, was goedgekeurd.

Dat gebeurde net op tijd. Ik begon me aan van alles te ergeren en de stress bouwde zich steeds verder in me op. Alleen kon ik onmogelijk weten dat het nog veel erger zou worden, ook al was er van vechten nauwelijks nog sprake.

Sergeant-majoor Kyle

Mijn makkers waren ondertussen alweer uit Al-Qa'im vertrokken en bevonden zich in een oord dat Rawah heette, ook in het westen van Irak, in de buurt van de grens met Syrië. Ook daar moesten ze een kampement bouwen, plus alle toestanden eromheen.

Ik had geluk; ik miste de bouwactiviteiten. Maar toen ik daar arriveerde, was er bijna niets te doen.

Ik was nog net op tijd voor een langeafstandspatrouille door de woestijn in de richting van de grens. We reden een paar dagen zonder iemand tegen te komen, laat staan opstandelingen. Er waren meldingen binnengekomen dat er in de woestijn gesmokkeld werd, maar als dat zo was, dan hebben wij er in elk geval niets van gezien.

Ondertussen was het wel verdomde heet. Het was minstens 50 graden Celsius en we reden rond in Hummers die geen airconditioning hadden. Ik ben opgegroeid in Texas, dus ik weet wat hitte is; dit was veel erger. En het blééf warm; er was geen ontsnappen aan. ’s Nachts koelde het nauwelijks af – misschien tot 45 graden Celsius, lager niet. De raampjes opendraaien betekende dat je meer gevaar liep als er een bermbom afging. Het zand was bijna nog erger; dat waaide recht naar binnen en je kwam helemaal onder te zitten.

Toch gaf ik de voorkeur aan het zand en de bermbommen, en ik draaide het raampje naar beneden.

Tijdens het rijden zag je alleen maar woestijn. Af en toe passeerden we een nederzetting met nomaden of een klein dorpje.

We maakten contact met ons zusterpeloton en de volgende dag hielden we halt bij een basis van de mariniers. Mijn sergeant-majoor ging naar binnen met de mededeling dat hij wat dingen moest regelen; even later kwam hij weer naar buiten en liep recht op mij af.

‘Hé,’ zei hij grinnikend. ‘Raad eens, je bent net tot sergeant-majoor bevorderd.’

Ik had het sergeant-majoorsexamen nog in de Verenigde Staten gedaan, vlak voordat ik opnieuw zou worden uitgezonden.

Bij de marine moet je gewoonlijk een schriftelijk examen afleggen als je bevorderd wilt worden. Maar wat dat betreft had ik geluk gehad. Tijdens mijn tweede uitzending werd ik te velde tot E5 (sergeant) bevorderd en ik werd vlak voor mijn derde uitzending op basis van een speciale prestatieselectie opnieuw bevorderd, deze keer tot E6 (sergeant eerste klasse). Voor beide bevorderingen heb ik geen schriftelijk examen hoeven afleggen.

(In beide gevallen had ik binnen het team veel extra werk verzet en had ik op het gevechtsterrein toch een bepaalde reputatie opgebouwd. Dat waren bij het toekennen van een nieuwe rang belangrijke factoren.)

Maar zo gemakkelijk kwam ik er bij het sergeant-majoorsexamen niet vanaf. Ik moest schriftelijk examen doen en slaagde met mijn hakken over de sloot.

Misschien moet ik wat dieper ingaan op schriftelijke examens en bevorderingen. Ik heb geen buitengewone hekel aan examens en andere tests, en ik ben er ook niet allergisch voor, in elk geval niet meer dan anderen. Maar voor SEAL's brachten examens altijd een extra last met zich mee.

Toentertijd moest je, wilde je voor bevordering in aanmerking komen, een examen afleggen op je eigen vakgebied – niet als SEAL, maar op het vakgebied dat je had uitgekozen voordat je SEAL was geworden. In mijn geval betekende dat dat ik getest zou worden op het gebied van inlichtingen.

Het lijkt me duidelijk dat ik niet in de positie verkeerde om daar iets van te weten. Ik was een SEAL, geen inlichtingenanalist. Ik had geen idee welke apparatuur en procedures de inlichtingenjongens gebruikten om hun werk te kunnen doen.

Als je naar de nauwkeurigheid van de inlichtingen keek waarmee wij gewoonlijk op pad werden gestuurd, zou je haast denken dat ze daarvoor een dartboard gebruikten. Of gewoon twee dobbelstenen.

Om bevorderd te worden moest ik voor dat examen van alles bestuderen, en dat kon alleen maar in een beveiligde leesruimte, een speciaal vertrek waar uiterst geheim materiaal bekeken kan worden. En uiteraard zou ik dat in mijn vrije tijd moeten doen.

In Fallujah of Ramadi, waar ik op dat moment vocht, waren trouwens ook nergens beveiligde leesruimten te vinden. En de literatuur die je daar in de latrines en op de toiletten aantrof, was ook niet bepaald geschikte leerstof.

(De examenstof bestaat nu uit zaken die betrekking hebben op speciale operaties, op de taken die SEAL's gewoonlijk uitvoeren. De examens gaan ongelooflijk diep op de stof in, maar ze hebben in elk geval iets met ons werk te maken.)

Sergeant-majoor worden ging toch iets anders. Dit examen ging over zaken waar SEAL's alles van moesten weten.

Nu die horde was genomen, moest mijn zaak worden bekeken door een commissie, om daarna te worden doorgestuurd naar een hoger echelon, dat voor verdere administratieve verwerking zou zorgen. In die commissie zaten een groot aantal sergeant-majoors en adjudant-onderofficieren, die al mijn prestaties tegen het licht moesten houden – een soort dossier van alles wat je als SEAL had gedaan. (Op de diverse gevechten in de bars na dan.)

Alleen bleek in dat dossier uitsluitend mijn persoonlijke staat van dienst te zitten, die sinds het tijdstip dat ik BUD/S succesvol had voltooid niet meer was bijgewerkt. Mijn Silver Stars en Bronze Stars werden niet eens genoemd.

Ik stond niet te springen om sergeant-majoor te worden. Ik was tevreden met de plek die ik binnen de organisatie innam. Als sergeant-majoor zou ik allerlei administratieve taken erbij krijgen en ik zou aanzienlijk minder vaak operationeel worden ingezet. Uiteraard, ik zou met meer geld thuiskomen, maar daar was ik eigenlijk helemaal niet mee bezig.

Sergeant-majoor Primo maakte ook deel uit van die commissie, die op onze thuisbasis in de VS was gevestigd. Hij zat naast een andere sergeant-majoor en op een gegeven moment kwam mijn zaak ter tafel.

‘Wie is deze oen, verdomme?’ zei de andere sergeant-majoor toen hij mijn wel heel erg dunne dossier zag. ‘Wie denkt hij wel dat hij is?’

‘Ik denk dat jij en ik samen maar eens een broodje moeten eten,’ zei Primo.

Dus gingen ze samen lunchen, en toen ze terugkwamen had de andere majoor zijn mening danig herzien.

‘Je bent me een broodje bij de Subway schuldig, smeerlap,’ zei Primo toen ik hem een tijdje later weer eens tegen het lijf liep, waarna hij me het hele verhaal vertelde.

Ik sta nog voor veel meer bij die man in het krijt. De bevordering kwam af en ik moet toegeven dat sergeant-majoor zijn een stuk minder waardeloos was dan ik dacht dat het zou zijn.

Eerlijk gezegd heb ik me nooit zo druk gemaakt over welke rang ik had. Ik heb nooit geprobeerd een echt hoge rang te bereiken, zoals ik ook nooit geprobeerd heb op de middelbare school een van de leerlingen met de hoogste cijfers te worden.

Ik deed mijn huiswerk meestal ’s ochtends in de pick-up. Toen ze me op school samen met andere goede leerlingen in de eregalerij stopten, zorgde ik ervoor dat mijn cijfers net genoeg zakten om er het volgende trimester weer uit geschopt te worden. Om vervolgens weer wat gas bij te geven zodat mijn ouders tevreden bleven.

Misschien had dat hele gedoe met rangen wel te maken met het feit dat ik liever een leider in het veld was dan een of andere administrateur in een achterkamertje. Ik wilde niet achter een computer zitten, alles voorbereiden, om vervolgens anderen te vertellen wat er moest gebeuren. Ik wilde zélf doen waarvoor ik was opgeleid; ik was sniper, ik wilde het gevecht aangaan, tegenstanders uitschakelen. Ik wilde de beste zijn in wat ik het liefste deed.

Ik denk dat heel wat mensen geen begrip hadden voor die houding. Zij gingen er waarschijnlijk van uit dat iedereen die goed was een hoge rang hoorde te hebben. Maar ik heb genoeg mensen met een hoge rang meegemaakt die absoluut geen leiding konden geven.

Te veel denken

‘*On the road again…*’

De stem van Willie Nelson schalde uit de speakers van onze Hummer toen we de volgende dag onze basis verlieten voor een patrouille. Muziek was zo’n beetje de enige afleiding die we daar hadden, afgezien van af en toe een keertje stoppen bij een dorpje om even met de plaatselijke bevolking te praten. Naast de vertrouwde country waar mijn maatje achter het stuur de voorkeur aan gaf, luisterde ik graag naar Toby Keith en Slipknot, country en heavy metal.

Ik geloof heilig in de psychologische impact van muziek. Ik heb duidelijk gezien dat het op het gevechtsterrein werkt. Als je het gevecht in gaat, wil je behoorlijk opgepept zijn. Je wilt niet zo gek als een deur worden, maar je wilt wel behoorlijk opgezweept zijn. Muziek kan helpen angst weg te nemen. We luisterden naar Papa Roach, Dope, Drowning Pool… alles wat ons ook maar enigszins kon oppeppen. (Al die muziek draai ik tegenwoordig veelvuldig tijdens mijn fitnessoefeningen.)

Maar op weg terug naar de basis was ik met geen mogelijkheid op te fleuren. Het was een lange, gloeiendhete rit. Hoewel ik net te horen had gekregen dat ik was bevorderd, was mijn stemming somber – aan de ene kant verveelde ik me te barsten en anderzijds was ik gespannen.

Op de basis verliep alles ongelooflijk traag. Er gebeurde helemaal niets. En dat begon me mateloos te irriteren.

Zolang ik in actie was, kon ik het idee dat ik kwetsbaar was, dat ik sterfelijk was, van me af zetten. Er waren veel te veel andere dingen waarover ik me zorgen kon maken. Of beter gezegd, ik had zo veel andere dingen te doen, dat ik echt geen tijd had om daarover na te denken.

Maar nu kon ik aan bijna niets anders denken.

Ik had tijd om me te ontspannen, maar dat lukte me niet. In plaats daarvan lag ik op mijn bed en dacht ik na over alles wat ik had meegemaakt, en dan vooral de keren dat ik was beschoten. Steeds als ik ging liggen, maakte ik elk schot weer mee. Mijn hart ging als een bezetene tekeer, waarschijnlijk nog erger dan die nacht in Sadr City.

In de dagen na die patrouille langs de grens ging het geleidelijk aan steeds slechter met mij. Ik kon niet slapen. Ik voelde me gespannen. Ongelooflijk gespannen. En mijn bloeddruk schoot weer omhoog, nog hoger dan in het verleden.

Ik had het gevoel dat ik elk moment kon exploderen.

Fysiek gezien was ik aan het eind van mijn Latijn. Vier lange uitzendingen naar een conflictgebied eisten hun tol. Met mijn knieën ging het een stuk beter, maar nu had ik last van mijn rug, mijn enkel deed pijn en mijn gehoor had het zwaar te verduren gehad, want ik hoorde constant gegons in mijn oren. Mijn nek deed pijn en mijn ribben waren gekneusd. Mijn vingers en knokkels waren gebroken geweest. Ik had last van *floaters* – glasvochttroebelingen – in mijn rechteroog en kon er een stuk minder goed mee zien. Ik had last van tientallen verwondingen en van een heel sortiment pijnjes en pijnen. Ik was de natte droom van iedere dokter.

Maar waar ik me echt zorgen over maakte was mijn bloeddruk. Ik zweette peentjes en mijn handen begonnen zelfs te trillen. Mijn gelaatskleur – ik was van nature toch al een bleekscheet – werd alsmaar witter.

Hoe meer ik probeerde me te ontspannen, hoe waardelozer ik me ging voelen. Het leek wel of mijn hele lichaam begon te trillen, en als ik

daarover nadacht werd het alleen maar erger.

Stel je voor dat je op een hoge ladder staat ergens boven een rivier, honderden kilometers boven de aarde, en je wordt door de bliksem getroffen. Je lichaam wordt geëlektriseerd maar je leeft nog wel. Je bent je niet alleen heel goed bewust van wat er is gebeurd, je weet ook dat je ermee kunt omgaan. Je weet wat je moet doen om weer heelhuids beneden te komen.

Dus dat ga je doen. Je daalt die ladder af. En als je weer terug op de grond bent, wil die elektriciteit maar niet verdwijnen. Je probeert een manier te vinden om te ontladen, maar je kunt die bliksemafleider niet vinden om je van die elektriciteit af te helpen.

Omdat ik niet meer kon slapen en niet meer kon eten, ben ik uiteindelijk maar naar de dokter gegaan en heb hem gevraagd mij eens goed te onderzoeken. Ik werd stevig tegen het licht gehouden en kreeg de vraag voorgelegd of ik medicijnen wilde.

Liever niet, antwoordde ik, maar ik nam ze wel degelijk van hem aan.

Hij stelde ook nog voor, omdat er in de lopende missie toch nauwelijks meer tempo zat en we over een paar weken toch naar huis zouden gaan, om misschien nu al naar huis af te reizen.

Omdat ik niet goed wist wat ik ermee aan moest, ging ik ermee akkoord.

14

Naar huis en eruit

Ervandoor

Eind augustus vertrok ik. Zoals gewoonlijk was het bijna surrealistisch: op het ene moment zit je nog midden in een oorlog, het volgende moment ben je thuis. Ik vond het afschuwelijk om weg te gaan. Ik had niemand iets over die hoge bloeddruk en mijn andere problemen verteld. Dat hield ik zo veel mogelijk voor me.

Eerlijk gezegd had ik het gevoel dat ik mijn jongens in de steek liet, dat ik hem smeerde, enkel en alleen omdat mijn hart vreemde kuren vertoonde.

Niets van wat ik had bereikt was in staat om dat gevoel weg te nemen.

Ik weet dat het nergens op slaat. Ik weet dat ik heel wat heb bereikt. Ik had rust nodig, maar ik had ook het gevoel dat ik die rust niet moest nemen. Ik dacht dat ik sterker moest zijn dan mogelijk was.

En daar kwam dan nog bovenop dat sommige medicijnen die ik kreeg niet echt goed voor me waren. Een arts in San Diego had me in een poging me te helpen een slaappil voorgeschreven. Die zorgde ervoor dat ik volkomen van de wereld was – zozeer zelfs dat toen ik écht wakker werd, ik me op de basis bevond en me absoluut niet meer kon herinneren dat ik thuis mijn fitnessoefeningen had gedaan en naar mijn werk was gereden. Taya vertelde me dat ik die oefeningen wel degelijk had gedaan en ik besefte maar al te goed dat ik naar de basis was gereden, want daar stond mijn pick-up.

Ik heb nooit meer zo'n pil genomen. Die dingen waren veel te sterk.

Taya:

Het heeft me jaren gekost om het enigszins te begrijpen. Op het eerste gezicht lijkt Chris alleen maar uit wil en wil feesten. Maar als iemand hem nodig heeft – als er levens op het spel staan – is hij de

betrouwbaarste man die er rondloopt. Hij heeft een enorm verantwoordelijkheidsgevoel en is erg zorgzaam.

Ik zag zijn bevorderingen binnen het militaire apparaat als volgt: die interesseerden hem geen barst. Hij had helemaal geen zin in de verantwoordelijkheid die een hogere rang met zich meebracht, ook al hield dat in dat hij daardoor beter voor zijn gezin zou kunnen zorgen omdat hij met meer geld zou thuiskomen. Maar als er een klus geklaard moest worden, dan wás hij er. Hij ging geen enkele uitdaging uit de weg. En hij was overal op voorbereid, want hij was er constant mee bezig.

Het was een soort spagaat waarin hij zat, en ik geloof niet dat veel mensen het begrepen. Zelfs mij kostte het de grootst mogelijk moeite om me met dat idee te verzoenen.

Mensen beschermen

Na mijn thuiskomst raakte ik betrokken bij een vrij interessant wetenschappelijk programma op het gebied van stress ten gevolge van gevechtssituaties.

Het maakte gebruik van virtuele werkelijkheid om te testen welke effecten het strijd leveren op het lichaam heeft. In mijn geval hielden ze vooral mijn bloeddruk in de gaten, althans, dat was de enige meting waarvoor ze echt belangstelling hadden. Ik droeg een soort koptelefoon en speciale handschoenen, terwijl er op een scherm voor me een bepaalde oorlogssituatie werd gesimuleerd. Eigenlijk was het net een videospelletje, maar het was best cool.

Bij het begin van de simulatie waren mijn bloeddruk en hartslag nog regelmatig. Maar zodra ik in een vuurgevecht verwikkeld raakte, gingen beide naar beneden. Ik zat daar maar en deed alles wat ik moest doen; allemaal heel gemakkelijk.

Zodra alles achter de rug was en de rust was weergekeerd, schoot mijn hartslag als een speer omhoog.

Interessant.

De wetenschappers en de artsen die dat experiment uitvoerden kwamen tot de conclusie dat in de hitte van het gevecht mijn training het van me overneemt en dat ik daardoor enigszins ontspan. Ze waren uitermate geïntrigeerd en ik kreeg de indruk dat ze zoiets nog nooit eerder hadden gezien.

Terwijl ik het in Irak elke dag had meegemaakt.

Met name één simulatie maakte erg veel indruk op me. Hierin werd een marinier neergeschoten, die gillend van de pijn neerging. Hij had een schot in de buik opgelopen. Toen ik die scène zag, schoot mijn bloeddruk verder omhoog dan hij ooit geweest was.

Ik had geen wetenschapper of arts nodig om me te vertellen hoe dat kwam. Ik zag weer duidelijk voor me hoe die jonge soldaat in Fallujah voor mijn ogen doodging.

Er wordt gezegd dat ik honderden mensen het leven heb gered. Maar laat me je één ding zeggen: het zijn niet de mensen die je hebt gered die je je blijft herinneren. Het zijn de mensen die je níét hebt kunnen redden.

Dat zijn de mensen over wie je het hebt. Dat zijn de gezichten en de situaties die je altijd bijblijven.

Erin of eruit?

Mijn contractperiode zat er bijna op. De marine bleef proberen me zover te krijgen dat ik bleef en kwam met allerlei aanbiedingen: trainingen organiseren, in Engeland werken, wat ik maar wilde… als ik maar bij de marine bleef.

Hoewel ik Taya had beloofd niet te zullen bijtekenen, was ik er nog lang niet aan toe om de handdoek in de ring te gooien.

Ik wilde terug naar de oorlog. Ik had het gevoel dat ik mijn laatste uitzending niet naar behoren had afgerond. Ik worstelde ermee en probeerde te beslissen wat ik moest doen. Soms kwam de marine mijn keel uit, maar op andere momenten was ik in staat tegen mijn vrouw te zeggen dat ze de pot op kon en dat ik ging bijtekenen.

We hebben er langdurig over gesproken

Taya:
Ik zei tegen Chris dat onze kinderen hem hard nodig hadden, vooral – juist in die periode – onze zoon. Als hij toch vertrok, zou ik dichter bij mijn vader gaan wonen, zodat onze zoon tenminste zou opgroeien met een sterke opa bij hem in de buurt, iemand met wie hij goed kon opschieten.

Maar eigenlijk had ik daar helemaal geen zin in.

En Chris hield vreselijk veel van ons. Hij verlangde wel degelijk naar een hecht gezinsleven.

Deels kwam het weer neer op het conflict dat we altijd al hadden – waar lagen onze prioriteiten: God, gezin, land (mijn versie), of God, land, gezin (die van Chris).

Ik vond dat Chris zijn land al enorm veel had gegeven, ongelooflijk veel. De afgelopen tien jaar waren alleen maar met oorlog gevuld geweest. Uiterst zware uitzendingen naar oorlogsgebieden werden afgewisseld met lange trainingsperioden die ervoor hadden gezorgd dat hij ook niet thuis kon zijn. Hij had meer zware gevechten meegemaakt en was langer van huis geweest dan welke SEAL ook. Het werd hoog tijd dat hij eens wat vaker bij zijn gezin was.

Maar zoals altijd kon ík die beslissing niet voor hem nemen.

De marine stelde me voor naar Texas te verkassen, waar ik me dan met het rekruteren bezig zou moeten houden. Dat klonk best aardig, want bij dat soort werk hoorden regelmatige werktijden en kon ik elke avond naar huis. En ik vond dat eigenlijk wel een redelijk compromis.

‘Geef me iets langer de tijd om hier eens over na te denken,’ zei de sergeant-majoor met wie ik te maken had. ‘Dit is niet iets dat ik zomaar een, twee, drie kan regelen.’

Ik ging ermee akkoord mijn diensttijd met één maand te verlengen, terwijl hij zou kijken of die mogelijkheid er was.

Ik wachtte en wachtte. Ik hoorde helemaal niets meer.

‘Ze zijn ermee bezig,’ zei hij. ‘Alleen moet je wel weer even je diensttijd verlengen.’

En dat deed ik.

Er verstreken nog een paar weken – het was al bijna oktober – en ik hoorde nog steeds helemaal niets. Dus belde ik hem maar weer eens op en vroeg hem wat er in godsnaam aan de hand was.

‘Het lijkt Catch-22 wel,’ merkte hij op. ‘Ze willen je die baan wel geven, maar het is een functie voor drie jaar. En je moet nu beslissen.’

Met andere woorden: ik moest eerst weer bijtekenen, daarna zouden ze me de baan geven. Maar er was geen enkele garantie, geen contract.

Ik had wel eens vaker in zo’n situatie verkeerd. Ik bedankte hem vriendelijk voor het aanbod en vertelde hem dat ik er bij nader inzien toch maar geen gebruik van zou maken – *ik houd het voor gezien.*

Taya:

Hij zei altijd: ‘Ik voel me net een verrader.’ Volgens mij heeft hij zijn plicht gedaan, maar ik weet dat hij het zo voelt. Hij denkt dat zolang daar nog mensen van hem vechten, hij daar ook hoort te zijn. Veel andere SEAL’s voelen het ook zo. Maar ik ben er heilig van overtuigd dat niemand het hem kwalijk zal nemen als hij nu de dienst verlaat.

Ryan gaat trouwen

Nadat Ryan naar de VS was teruggekeerd, bleven hij en ik nauw contact met elkaar houden; onze vriendschap werd zelfs steeds hechter, iets wat ik eigenlijk voor onmogelijk had gehouden. Zijn enorme geestelijke veerkracht was voor mij een reusachtige stimulans. Op het slagveld had hij geen vrees gekend en nu was hij in het burgerleven een nóg imposanter mens geworden. Je vergat nooit helemaal dat hij blind was, maar je kreeg ook nooit ofte nimmer de indruk dat hij zich door zijn handicap in zijn bewegingen liet beperken.

Vanwege zijn verwondingen moest er een oogprothese voor hem worden gemaakt. Volgens de luitenant die met hem mee was gegaan om het oog op te halen, bleek het om twee stuks te gaan: een was een ‘regulier’ glazen

oog; het andere was op de plaats waar gewoonlijk de iris zit van een gouden SEAL-drietand voorzien.

Eens een SEAL, altijd een SEAL.

Voor hij gewond was geraakt, was ik ook al veel met Ryan opgetrokken. Veel jongens van ons team hadden een enorm gevoel voor humor, maar Ryan vormde op dit gebied een klasse apart. Als hij iets zei kwamen we niet meer bij van het lachen.

En dat was niet veranderd nadat hij gewond was geraakt. Hij had een ongelooflijk droog gevoel voor humor. Op een dag kwam een klein meisje op hem af gelopen; ze keek hem eens aan en vroeg: ‘Wat is er met uw gezicht gebeurd?’

Hij boog zich naar haar toe en zei ernstig: ‘Nooit rondrennen met een schaar in je hand.’

Droog, grappig en een hart van goud. Iemand om van te houden.

We hadden allemaal gedacht dat we wel eens een enorme hekel aan zijn vriendin zouden kunnen krijgen. We waren ervan overtuigd dat ze hem, nu hij gewond was, zou laten zitten. Maar ze bleef hem trouw. Uiteindelijk vroeg hij haar ten huwelijk, en daar waren we allemaal reuze blij mee. Het is een fantastische vrouw.

Als er één man model kan staan voor iemand die zijn handicap heeft weten te overwinnen, dan is dat Ryan. Nadat hij aan zijn verwondingen was behandeld, ging hij naar de universiteit, studeerde cum laude af en lag er een uitstekende baan op hem te wachten. Hij beklom Mount Hood, Mount Rainer en nog een heel stel andere bergen; hij ging op jacht en slaagde erin met behulp van een spotter en een geweer dat van de modernste technologie was voor zien een indrukwekkende eland te schieten; hij deed mee aan een triatlon. Ik herinner me nog goed dat Ryan op een avond zei dat hij blij was dat híj was geraakt, en niet een van de andere jongens. Uiteraard was hij aanvankelijk woedend geweest, maar hij had er op dat moment vrede mee en had onmiskenbaar het gevoel dat hij alles uit het leven haalde wat erin zat. Hij kon het leven aan en was gelukkig, ondanks alles. Hij had gelijk.

Als ik aan het patriottisme denk waardoor de SEAL’s gedreven worden, moet ik onmiddellijk aan Ryan denken toen hij in een hospitaal in Bethesda, Maryland, waar aan het herstellen was. Daar zat hij dan, nog maar kort geleden gewond geraakt, met bijna fatale gevolgen, en voor de rest van zijn

leven blind. De komende tijd zou hij talloze malen plastische chirurgie aan zijn gezicht moeten ondergaan. En weet je waar hij om vroeg? Hij vroeg of iemand hem naar een vlag wilde rijden en hem daar dan even alleen wilde laten.

Hij zat daar in zijn rolstoel, bijna een half uur lang, en salueerde naar de Amerikaanse vlag die klapperde in de wind.

Dat was Ryan ten voeten uit: een echte patriot.

Een onvervalste soldaat met een hart van goud.

Natuurlijk maakten we daar allerlei grappen over en zeiden we tegen hem dat iemand hem bij een vuilcontainer had neergezet en hem rustig had verteld dat het een vlag was. Maar Ryan counterde met een enorme hoeveelheid grappen over blinden, met als gevolg dat we allemaal dubbel lagen van het lachen.

Nadat hij uit de buurt was vertrokken, hadden we eindeloze telefoongesprekken met elkaar en probeerden we elkaar zo vaak mogelijk op te zoeken. In 2010 hoorden we dat hij en zijn vrouw hun eerste kind verwachtten.

Ondertussen bleek dat de verwondingen die hij in Irak had opgelopen verdere behandeling behoefden. Op een ochtend ging hij naar het ziekenhuis; ’s middags werd ik gebeld door Marcus Luttrell, die me vroeg of ik al van Ryan had gehoord.

‘Jazeker, ik heb gisteren nog met hem gesproken,’ antwoordde ik. ‘Hij en zijn vrouw krijgen binnenkort een baby. Geweldig, hè?’

‘Hij is een paar uur geleden overleden,’ zei Marcus bedrukt.

Er was tijdens een ingreep iets helemaal verkeerd gegaan. Het was een tragisch einde van een heroïsch leven. Ik weet niet of iemand uit de groep mannen die hem heeft meegemaakt ooit over zijn dood heen zal komen. Ik in elk geval niet.

Toen de baby geboren werd bleek het een prachtig meisje te zijn. Ik ben er heilig van overtuigd dat het karakter van haar vader in haar voortleeft.

Mighty Warriors

Na het overlijden van Marc Lee werd zijn moeder Debbie zo’n beetje de ‘moeder’ van de andere leden van ons peloton. Deze buitengewoon moedige vrouw wijdt zich volledig aan het begeleiden van militairen tijdens de overstap van het slagveld naar de burgermaatschappij. Ze is tegenwoordig voorzitster van America’s Mighty Warriors (www.AmericasMightyWarriors.org) en heeft via wat zij noemt ‘willekeurige vriendelijke daden’ bijzonder veel voor veteranen gedaan, geïnspireerd door Marcs leven en een brief die hij haar vlak voor zijn overlijden heeft geschreven.

Debbie doet nooit zo maar wat; ze is een intelligente, hardwerkende vrouw die minstens even toegewijd is aan haar zaak als Marc was aan die van hem.

Voor hij overleed schreef Marc een indrukwekkende brief naar huis. Die is te lezen op de website en hij verhaalt daarin over de nare dingen die hij in Irak heeft gezien – een vreselijk ziekenhuis, onkundige en onwetende mensen – maar tegelijkertijd is het ook een buitengewoon positieve brief, vol hoop, en moedigt hij ons aan om af en toe ook iets voor anderen te doen.

Volgens mij komt uit die brief toch niet helemaal de Marc naar voren zoals we die allemaal hebben gekend. Hij had veel meer kanten. Hij stond zijn mannetje en had een geweldig gevoel voor humor. Hij was een enthousiaste soldaat en een goede vriend. Hij geloofde onvoorwaardelijk in God en hield zielsveel van zijn vrouw. De hemel is door zijn komst ongetwijfeld een beter oord geworden, maar hier op aarde moeten we een van onze betere zonen missen.

Craft International

De beslissing om de marine te verlaten was al moeilijk genoeg, maar vervolgens had ik ook nog eens geen werk. Het werd hoog tijd om eens na te denken over wat ik met de rest van mijn leven wilde doen.

Ik had een aantal opties en mogelijkheden. Ik had al eens met Mark Spicer gesproken, een vriend van mij, over de mogelijkheid om in de Verenigde Staten samen een sniperopleiding te beginnen. Na 25 jaar dienst

te hebben gedaan in het Britse leger ging Mark als sergeant-majoor met pensioen. Hij was een van de beste scherpschutters over wie de Britten beschikten en was twintig jaar lang sniper en pelotonscommandant van een snipereenheid geweest. Mark had drie boeken over het schieten met snipergeweren geschreven en was een van de belangrijkste deskundigen ter wereld op dit gebied.

We wisten beiden dat er bij het leger en het politieapparaat behoefte was aan bepaalde vormen van gespecialiseerde schiettraining. Er was geen enkele instantie die dit soort praktische instructie in zijn pakket had; het moest een volledig toegespitste training worden die de deelnemers beter zou voorbereiden op de verschillende situaties waarin ze tijdens hun werk verzeild zouden kunnen raken. We wisten dat we met onze ervaring zeker in staat waren dit soort cursussen, waarbij het de bedoeling was veel tijd op de schietbaan door te brengen, te geven. We hadden het gevoel dat we ons daarmee konden onderscheiden.

Het probleem was alleen alles zodanig te organiseren dat we van start konden.

Uiteraard speelde geld een belangrijke rol, maar toevallig liep ik iemand tegen het lijf die besefte dat zo’n bedrijf best wel eens een goede investering zou kunnen zijn, en die ook nog eens vertrouwen in me had: J. Kyle Bass.

Kyle had met allerlei investeringen heel veel geld verdiend, maar toen we elkaar ontmoetten was hij in feite op zoek naar een lijfwacht. Ik neem aan dat hij dacht: wie kan dat werk beter doen dan een SEAL? Toen we in gesprek raakten, vroeg hij me wat ik dacht over een paar jaar te zullen doen, en daarop vertelde ik hem over het opleidingsinstituut dat me voor ogen stond. Hij had grote belangstelling, en in plaats van me als lijfwacht in dienst te nemen, hielp hij me bij het financieren van ons bedrijf. En zo ontstond Craft International.

Daar kwam natuurlijk wel het een en ander bij kijken. We hebben er keihard voor gewerkt om het geheel van de grond te tillen; lange uren gemaakt en alle details op een rijtje gezet, net als echte zakenlieden. Twee andere jongens – Bo French en Steven Young – sloten zich bij ons aan en met z’n vieren waren we de eigenaren. Hun ervaring had voornamelijk betrekking

op de zakelijke kant van de onderneming, maar beiden wisten heel wat van wapens en waren vertrouwd met de tactiek die we zouden onderwijzen.

Het hoofdkantoor van Craft International staat tegenwoordig in Texas. We beschikken over oefenterreinen en schietbanen in Texas en Arizona, en werken internationaal op het gebied van veiligheidsmaatregelen en speciale projecten. Mark is af en toe op History Channel te zien. Hij voelt zich zeer op zijn gemak voor de camera, met als gevolg dat hij soms vervalt in een uiterst vet Brits accent. Gelukkig is History Channel zo vriendelijk om ondertitels onder te zetten, zodat iedereen het kan verstaan. Tijdens Craft-cursussen hebben we tot nu toe nog geen ondertitels nodig gehad, maar je weet het nooit.

We hebben een team bijeengebracht dat volgens ons op de specifieke gebieden waarop wij instructie geven het beste is dat er bestaat. (Meer informatie is te vinden op www.craftintl.com.)

Voor het opzetten van een bedrijf zijn veel verschillende vaardigheden nodig waarvan ik niet wist dat ik ze had. Bovendien komt er ook veel administratieve arbeid bij kijken.

Verdorie.

Ik vind het niet erg om hard te werken, zelfs niet als ik ervoor achter een bureau moet zitten. Een van de nadelen van deze baan is dat ik er een muisarm aan heb overgehouden, want ik heb nog nooit zo lang achter de computer gezeten. En een doodenkele keer moet ik een pak aan, compleet met stropdas. Maar verder is het een perfecte baan voor me. Ik mag dan niet rijk zijn, ik ga wel elke dag met veel plezier naar mijn werk.

Het logo van Craft International is gebaseerd op het Punisher-symbool: een doodshoofd met in het rechteroog een dradenkruis – dit als eerbetoon aan Ryan Job, die ook aan de wieg van ons bedrijfsmotto stond.

In april 2009, nadat Somalische piraten een schip hadden gekaapt en dreigden de kapitein ervan te zullen vermoorden, zagen SEAL’s vanaf een in de buurt opererende torpedobootjager kans om de kapers te elimineren. Iemand van de plaatselijke media vroeg Ryan wat hij ervan vond.

‘Ondanks alles wat je moeder je in het verleden heeft verteld,’ grapte hij, ‘los je met geweld wel degelijk problemen op.’

En dat leek ons wel een toepasselijk motto voor snipers, dus zijn we dat maar gaan gebruiken.

Terug in Texas

Ik had het nog steeds moeilijk met het idee bij de marine weg te gaan, maar nu we bezig waren Craft op te starten, gaf dat me een enorme stimulans. Toen het eenmaal zover was, kon ik haast niet wachten.

Want ik ging uiteindelijk terug naar huis. Of ik haast had? Mijn laatste dag bij de Amerikaanse marine was 4 november, en op 6 november stond ik al op Texaanse bodem.

Tijdens mijn werkzaamheden voor Craft International bleef mijn gezin in de buurt van San Diego wonen, waar de kinderen het schooljaar afmaakten en Taya voorbereidingen trof om het huis te verkopen. Mijn vrouw hoopte in januari alles afgerond te hebben, waarna we in Texas weer met elkaar verenigd zouden worden.

Met Kerstmis kwamen ze me opzoeken. Ik had de kinderen en Taya vreselijk gemist.

We maakten gebruik van de logeerkamer in het huis van mijn ouders, en ik zei tegen haar: ‘Wat dacht je ervan om als je straks teruggaat de kinderen hier te laten? Dan heb je even het rijk alleen.’

Dat vond ze een goed idee. Ze had nog veel te doen, en hoewel ze veel van haar kinderen hield, was de zorg voor hen beiden terwijl ze tegelijkertijd het huis klaar voor de verkoop moest maken, behoorlijk uitputtend.

Ik vond het heerlijk om mijn zoon en dochter bij me te hebben. Ik werd enorm geholpen door mijn ouders, die doordeweeks een oogje op de kinderen hielden. Op vrijdagmiddag ontfermde ik me weer over hen en brachten we drie, vier dagen onafgebroken met elkaar door.

Mensen denken soms dat vaders niet in staat zijn om langere tijd met hun erg jonge kinderen door te brengen. Volgens mij slaat dat nergens op. Verdorie, ik vond het even leuk als zij. We stonden met z’n allen op de trampoline te springen en speelden urenlang met een bal. We gingen naar de dierentuin, naar de speeltuin, of we gingen naar een film. Ze hielpen hun vader met de barbecue. We hadden het geweldig samen.

Toen mijn dochter nog een baby was, had ze altijd even tijd nodig om tegenover mij enigszins te ontdooien. Maar geleidelijk aan ging ze me steeds meer vertrouwen en raakte ze wat meer aan me gewend. Nu is het papa voor en papa na.

Uiteraard slaagde ze er vanaf dag één in hem om haar vinger te winden.

Mijn zoon was twee toen ik hem de eerste beginselen van het schieten probeerde bij te brengen, en het wapen dat ik daarvoor gebruikte was een BB gun, een soort luchtbuks. Volgens mij komen kinderen door hun nieuwsgierigheid vaak in de problemen. Als je ze op jonge leeftijd al vertelt hoe iets werkt en welke veiligheidsmaatregelen ze moeten nemen, kun je een hoop van die problemen voorkomen.

Mijn zoon heeft geleerd dat hij voor wapens ontzag moet hebben. Ik heb hem altijd voorgehouden dat als hij met een geweer wilde schieten, hij naar me toe moest komen. Ik vind schieten het leukste dat er is. Hij heeft zijn eigen geweer al, een .22 die door middel van een hefboom wordt gespannen, en hij schiet daar niet onverdienstelijke groepen mee. Ook kan hij verbluffend goed met een pistool omgaan.

Mijn dochter is nog wat te jong en heeft er nog nauwelijks belangstelling voor getoond. Ik denk dat daar vandaag of morgen wel verandering in zal komen, maar hoe dan ook, ik wil dat ze een uitgebreide schietopleiding volgt voordat ze afspraakjes gaat maken… dus in elk geval voor haar dertigste.

Beide kinderen zijn met me mee geweest als ik ging jagen. Ze zijn nog net iets te jong om zich langere tijd ergens op te kunnen concentreren, maar ik vermoed dat het niet zo lang meer zal duren voor ze ook daartoe in staat zijn.

Taya:
Chris en ik hebben het er regelmatig over gehad hoe we het zouden vinden als onze kinderen in militaire dienst zouden gaan. Uiteraard willen we niet dat hun iets overkomt, dat ze gewond raken. Maar aan de militaire dienst zitten ook veel voordelen. Wat ze ook gaan doen, we zullen allebei reuze trots op ze zijn.

Als mijn zoon ooit zou overwegen bij de SEAL*'s te gaan, zou ik hem wel zeggen dat hij daar heel goed over moet nadenken. Ik zou hem vertellen dat daar heel veel bij komt kijken, en dat je daar rekening mee moet houden.*

Ik vind het voor de naaste familie vreselijk. Als je eropuit wordt gestuurd om oorlog te voeren, dan verander je, en ook daar moet je op voorbereid zijn. Ik zou hem aanraden eens met zijn vader te gaan praten over hoe de dingen daar werkelijk zijn.

Soms is alleen dénken aan de mogelijkheid dat hij wel eens bij een vuurgevecht betrokken zou kunnen raken al voldoende om tranen in mijn ogen te krijgen.

Ik vind dat Chris zo veel voor zijn land heeft gedaan, dat we best een generatie kunnen overslaan. Maar hoe het ook mag lopen, we zijn zonder meer trots op onze kinderen.

De verhuizing terug naar Texas zorgde ervoor dat ik weer dichter bij mijn ouders kwam te staan. Sinds ik weer bij ze woon, krijg ik te horen dat een deel van het pantser dat ik tijdens mijn uitzendingen om me heen heb opgetrokken is weggesmolten. Volgens mijn vader had ik delen van mezelf helemaal afgesloten. Hij gelooft dat ze langzaam maar zeker weer opengaan.

'Ik denk niet dat je jarenlang alleen maar bezig kunt zijn met leren hoe je mensen moet doden,' zei hij op een gegeven moment tegen mij, 'en dan kunt verwachten dat dat alles van de ene dag op de andere allemaal verdwenen is.'

Depressie

Met al die positieve ontwikkelingen zou je denken dat ik een nagenoeg volmaakt leven leidde. En misschien had ik daar ook wel naar moeten streven.

Maar in het echte leven is de kortste afstand tussen A en B zelden een rechte lijn; het zinnetje 'en ze leefden nog lang en gelukkig' hoeft niet altijd van toepassing te zijn. Je moet daar vreselijk je best voor doen.

Dat ik een grandioze familie had en interessant werk, betekende nog niet dat alles perfect was. Ik had er nog steeds moeite mee dat ik bij de SEAL's was vertrokken. Het irriteerde me nog steeds mateloos dat mijn vrouw me een soort ultimatum had gesteld – althans, zo voelde ik dat.

Dus hoewel het leven me toelachte, kreeg ik een paar maanden nadat ik uit militaire dienst was gekomen het gevoel dat ik in een diepe put was terechtgekomen.

Ik ging steeds meer drinken, ik bleef blikjes bier achteroverslaan. Ik denk dat ik een depressie had, want ik had enorm veel medelijden met mezelf. Korte tijd later dronk ik alleen nog maar sterkedrank, en dat de hele dag door.

Ik wil het niet dramatischer laten klinken dan het was. Andere mensen hadden veel grotere problemen dan ik. Maar ik wist wel dat het met mij de verkeerde kant op ging. Het ging hard bergafwaarts en dat ging steeds sneller en sneller.

Toen nam ik op een avond met mijn pick-up een bocht veel te snel. Misschien was het niet helemaal mijn eigen schuld, misschien was de weg om de een of andere reden glad geworden of klopte er iets anders niet. Of misschien dat de beschermengel die me in Ramadi van een wisse dood had gered, had besloten opnieuw in te grijpen.

Hoe dan ook. Het enige wat ik nog weet is dat ik mijn pick-up total loss heb gereden, maar dat ik er verder zonder een schrammetje van af kwam.

En dan heb ik het over mijn lichaam. Mijn ego is een heel andere zaak.

Het ongeluk schudde mij wakker. Het spijt me te moeten erkennen dat ik iets dergelijks nodig had om weer fatsoenlijk te kunnen nadenken.

Ik drink nog steeds bier, alleen stukken minder.

Ik denk dat ik me op dat moment realiseerde wat ik allemaal had, en tegelijkertijd wat ik te verliezen had. En ook besefte ik wat mijn verantwoordelijkheden waren, en hoe ik die moest dragen.

Iets teruggeven

Ik begin zo langzamerhand te begrijpen wat ik kan doen voor anderen. Ik besef steeds meer dat ik een compleet mens kan worden, voor mijn gezin

kan zorgen en tegelijkertijd ook kan proberen anderen te helpen.

Marcus Luttrel had een stichting opgezet die hij de Lone Survivor Foundation noemde. Die organiseerde uitstapjes voor gewonde soldaten die in ziekenhuizen worden verpleegd, en zorgde er op die manier voor dat die jongens af en toe wat plezier hadden. Marcus vertelde dat hij nadat hij in Afghanistan gewond was geraakt op de ranch van zijn moeder twee keer zo snel was hersteld als in het ziekenhuis. De buitenlucht en het feit dat hij daar vrijelijk had kunnen rondzwerven, hadden het genezingsproces aanzienlijk bevorderd. Het was een van de inspiratiebronnen voor zijn stichting en het is ook een van mijn leidende principes geworden bij mijn pogingen anderen enigszins bij te staan.

Ik sprak in Texas wat mensen van wie ik wist dat ze een ranch hadden en vroeg hun of daar een paar dagen achtereen wat mensen konden logeren. Ze zijn buitengewoon genereus geweest. Kleine groepjes militairen die tijdens de oorlog ernstig gewond waren geraakt mochten dan op die ranch jagen, van de schietbaan gebruikmaken of gewoon nietsdoen. Het idee erachter was dat ze het naar hun zin moesten hebben.

Ik moet daar direct bij opmerken dat mijn vriend Kyle – dezelfde man die de drijvende kracht was achter het in de markt zetten van Craft International – ook nog eens heel vaderlandslievend is en onze militairen een goed hart toedraagt. Hij was zo vriendelijk om heel vaak zijn prachtige Barefoot Ranch ter beschikking te stellen aan onze gewonde troepen, die daar dan een aantal dagen kunnen verblijven. De organisatie van Rick Kell en David Feherty, Troops First, werkt ook met Craft samen, zodat zo veel mogelijk gewonde jongens geholpen kunnen worden.

Verdorie, ik heb er zelf ook veel lol in. We gaan dan een paar keer per dag op jacht, oefenen wat op de schietbaan en ’s avonds wisselen we onder het genot van een biertje allerlei verhalen uit.

Het zijn niet zozeer de oorlogsverhalen maar veeleer de grappige gebeurtenissen die je je herinnert. Dat zijn de verhalen die je ontroeren. Ze onderstrepen de veerkracht van deze jongens; ze waren krijgers tijdens de oorlog en ze nemen diezelfde houding aan als het gaat om het omgaan met hun handicaps.

Zoals te verwachten valt als ik erbij betrokken ben wordt er onder elkaar enorm gedold en sparen we elkaar niet. Ik ben niet de leukste van het stel, maar af en toe weet ik toch nog wel een grappige opmerking te plaatsen. De

eerste keer dat ik een stuk of wat jongens op een van de ranches op bezoek had, nam ik ze voordat we naar de schietbaan zouden gaan nog even naar de achterveranda mee, waar ik hun een korte toelichting gaf.

'Oké,' zei ik tegen hen terwijl ik mijn geweer oppakte, 'omdat niemand van jullie bij de SEAL's heeft gezeten, zal ik jullie om te beginnen wat achtergrondinformatie geven. Dit hier is de trekker.'

'Val dood, zoetwatermatroos!' riepen ze en we hadden met z'n allen een prima tijd.

Wat gewonde veteranen in elk geval níét nodig hebben is medelijden. Ze willen behandeld worden als de mannen die ze zijn: als gelijken, helden, mensen die voor de maatschappij nog van onschatbare waarde kunnen zijn.

Als je ze wilt helpen, begin dan dáármee. Laat zien dat je ze respecteert.

Door met de persoon in kwestie te dollen laat je eerder zien dat je ontzag voor hem hebt dan wanneer je op een zoetig toontje aan hem vraagt: 'Gaat het een beetje?'

We zijn nog maar net begonnen, maar we hebben al zo veel succes dat de ziekenhuizen graag met ons willen samenwerken. We hebben het programma al zo ver kunnen uitbreiden, dat we nu ook echtparen kunnen ontvangen. We streven ernaar om in de toekomst twee groepen per maand een fijne tijd te geven, en misschien kunnen dat er zelfs nog veel meer worden.

Dankzij dit werk ga ik steeds groter denken. Ik zou het helemaal niet erg vinden om met deze jongens een realityshow te maken, maar dan een met als onderwerp jagen – volgens mij zou zoiets een hoop Amerikanen kunnen inspireren om iets terug te doen voor hun veteranen en hun families.

Elkaar uit de nood helpen… typisch Amerika.

Als het gaat om het ondersteunen van mensen doet Amerika volgens mij al erg veel. Dat is prachtig voor de mensen die die steun echt nodig hebben, maar we moeten er wel voor oppassen dat we geen afhankelijkheid creëren door geld te geven aan mensen die geen zin hebben om te werken, zowel in Amerika als in het buitenland. Mensen hélpen beter voor zichzelf te zorgen, zó zou het moeten zijn.

Voordat we aan allerlei lijntrekkers en klaplopers miljoenen dollars uitdelen, zou ik graag zien dat we ons het lijden herinneren van al die Amerikanen die bij het dienen van hun land gewond zijn geraakt. Kijk eens

naar de daklozen in dit land: vele van hen zijn veteraan. Ik denk dat we ze veel meer verschuldigd zijn dan alleen dankbaarheid. Zij waren bereid om ten behoeve van Amerika een blanco cheque te tekenen, met als risico dat ze daar de rest van hun leven voor zouden blijven betalen. En als zíj daartoe bereid waren, waarom zouden wíj dan niet iets beter voor hen kunnen zorgen?

Ik roep niet op om veteranen aalmoezen te geven; wat deze mensen nodig hebben is onze steun, een kans en wat strategische hulp.

Een van de gewonde veteranen die ik tijdens zo’n bijeenkomst op een ranch ontmoette had het idee om dakloze veteranen te helpen door speciaal voor hen huizen te bouwen of bestaande wooneenheden aan te passen. Ik vind dat een geweldig idee. Misschien dat zo’n woning niet hun permanente onderkomen hoeft te zijn, maar het is in elk geval een begin.

Banen, opleidingen… we kunnen ongelooflijk veel voor ze doen.

Ik weet dat sommige mensen zullen zeggen dat er vast wel weer lieden zijn die daar misbruik van maken. Maar daar kun je maatregelen tegen nemen. We mogen dat soort mensen de boel niet voor de anderen laten verpesten.

Iemand die voor zijn land gevochten heeft, hoort niet dakloos of werkloos te zijn – daar bestaat geen enkel excuus voor.

Wie ik ben

Het heeft een tijdje geduurd, maar ik heb het punt bereikt dat het feit dat ik SEAL ben geweest niet langer meer allesbepalend is. Ik ben nu vooral als echtgenoot en vader nodig. Dat is nu mijn belangrijkste roeping.

Dat ik bij de SEAL’s heb gezeten is nog steeds erg belangrijk voor me. Het blijft trekken. Ik had er de voorkeur aan gegeven om het beste van twee werelden te hebben: én de baan én het gezin. Maar in mijn geval was dat niet langer te combineren.

En eigenlijk weet ik niet zeker of ik het nog wel zou willen. Ik móést dat werk wel laten schieten om de alomvattende man te worden die mijn gezin zo hard nodig had.

Ik weet niet waar of wanneer die verandering heeft plaatsgevonden. Dat is pas gebeurd nadat ik bij de marine ben weggegaan. Ik moest eerst door die wrok heen. Ik moest me eerst door de goede dingen en de kwaaie dingen heen werken voor ik het punt bereikte waarop ik me echt op de toekomst kon richten.

Nu wil ik vooral een goede vader en een goede echtgenoot zijn. Ik heb de echte liefde voor mijn vrouw herontdekt. Als ik op zakenreis ben, mis ik haar enorm. Dan wil ik alleen maar met haar knuffelen en naast haar liggen.

Taya:
Wat me helemaal in het begin zo enorm aan Chris beviel, was de manier waarop hij ongegeneerd zijn hart op de tong droeg – je wist altijd precies waar je met hem aan toe was. Hij speelde geen spelletjes met mijn hart of met mijn hoofd. Hij was altijd recht voor zijn raap en zijn daden leken die gevoelens altijd te bevestigen: hij moest anderhalf uur rijden om bij me op bezoek te komen, en moest vervolgens weer op tijd vertrekken om de volgende ochtend om vijf uur op zijn werk te kunnen zijn; de manier waarop hij communiceerde en hij met mijn stemmingen omging.

Zijn behoefte om lol te trappen compenseerde mijn serieuzere kant, en zorgde er ook voor dat mijn jeugdige kant wat beter aan bod kwam. Hij was voor alles in en steunde me volledig bij alles wat ik wilde of waar ik van droomde.

Toen ons huwelijk in een crisis verkeerde, zei ik hem dat als hij opnieuw bijtekende ik niet evenveel van hem zou kunnen houden. Niet dat ik niet van hem hield, maar ik had het gevoel dat zijn beslissing alleen maar zou bevestigen wat voor mij ondertussen steeds duidelijker was geworden. Ik denk dat hij in het begin meer van me hield dan van wie of wat dan ook. Maar langzaamaan werd het team voor hem steeds belangrijker. Hij bleef alle woorden wel uitspreken, hij bleef me datgene vertellen waarvan hij vond dat ik het moest weten, en hij bleef dezelfde dingen zeggen om aan te geven hoeveel hij van me hield, net zoals hij dat in het verleden had gedaan. Het verschil was alleen dat de woorden en de daden niet meer overeenkwamen. Hij hield nog wel van me, maar

op een heel andere manier. Hij was in feite alleen maar met zijn team bezig.

Als hij weg was, zei hij dingen tegen me als: 'Ik heb er alles voor over om bij je te kunnen zijn' en 'Ik mis je zo' en 'Jij bent voor mij het allerbelangrijkste op aarde'.

Als hij weer eens bijtekende, wist ik dat alles wat hij me de jaren ervoor had verteld niet zo gek veel te betekenen had gehad. Zijn woorden en gevoelens waren pure theorie. Ze leidden nooit tot daden die je op basis van die gevoelens en woorden zou verwachten.

Hoe kon ik met dezelfde overgave van hem houden als ik wist dat hij niet de persoon was die hij pretendeerde te zijn? Ik had het gevoel dat ik wat hem betrof op de tweede plaats kwam.

Hij was bereid te sterven voor volkomen vreemden en zijn land. De uitdagingen waarvoor ik stond en de pijn die ik had kon ik niet met hem delen. Hij wilde zijn eigen leven leiden en als hij thuiskwam, wilde hij daar door een gelukkige echtgenote worden opgewacht.

Toen betekende dat dat alles waarvan ik in het begin had gehouden aan het veranderen was, en dat ik op een andere manier van hem moest gaan houden. Ik dacht toen dat mijn liefde minder zou zijn, maar uiteindelijk blijkt mijn liefde alleen maar anders te zijn geworden.

Zoals in elke relatie veranderen er dingen. Wíj zijn veranderd. We hebben beiden fouten gemaakt en we hebben beiden veel geleerd. We mogen tegenwoordig dan anders van elkaar houden, maar misschien is dat juist een goede zaak. Misschien gaat het vandaag de dag meer over elkaar kunnen vergeven, en daar komt nog bij dat we beiden een stuk volwassener zijn geworden, maar misschien is het gewoon ánders.

We gaan nog steeds uiterst plezierig met elkaar om. We steunen elkaar nog steeds door dik en dun, en we hebben geleerd dat we – zowel in goede als in moeilijke tijden – niet zonder elkaar en de kinderen zouden kunnen.

Met het verstrijken van de tijd zijn we ook steeds beter in staat onze liefde te tonen op een manier die de ander begrijpt en aanvoelt.

Ik heb het gevoel dat de liefde voor mijn vrouw de afgelopen paar jaar alleen maar groter is geworden. Taya heeft een nieuwe trouwring voor me

laten maken van wolfraam, het hardste metaal dat ze heeft weten te vinden – volgens mij kan dat geen toeval zijn.

Ook op die ring is een kruisvaarderskruis aangebracht. Ze grapt dat ze dat heeft gedaan omdat een huwelijk wel iets van een kruisvaart wegheeft.

Misschien is het dat voor ons beiden ook wel geweest.

Taya:
Ik voel dat hij iets uitstraalt wat ik tot nu toe nog niet eerder bij hem heb gevoeld.

Hij is nog lang niet de man die hij was voordat hij naar Irak ging, maar er zijn wel weer een aantal karaktereigenschappen uit die tijd bij hem naar de oppervlakte gekomen. Zijn gevoel voor humor, zijn vriendelijkheid, zijn warmte, zijn moed en een bepaald verantwoordelijkheidsgevoel. Zijn kalme zelfvertrouwen inspireert me.

Zoals ieder echtpaar hebben ook wij onze dagelijkse problemen die opgelost moeten worden, maar het belangrijkste van alles is dat ik weet dat hij van me houdt. En ik weet dat de kinderen en ik ertoe doen.

Oorlog

Ik ben niet dezelfde man als toen ik eropuit werd gestuurd om oorlog te gaan voeren.

Dat geldt voor iedereen. Voor je ten strijde trekt en in een oorlog verzeild raakt, heb je nog iets onschuldigs. En dan word je plotseling met een heel andere kant van het leven geconfronteerd.

Niet dat ik ook maar ergens spijt van heb. Ik zou het zo weer doen. Maar die oorlog zorgt er wel voor dat je verandert.

Je accepteert het feit dat je kunt sneuvelen.

Als SEAL stap je over naar de duistere kant. Je wordt erin ondergedompeld. Als je voortdurend ten strijde trekt, neig je steeds verder naar de zwartste delen van het bestaan. Je psyche bouwt zijn eigen verdediging op – daarom lach je om de gruwelijkste dingen, zoals om hoofden die uit elkaar barsten, of nog erger.

Van kind af aan wilde ik soldaat worden. Ik vroeg me toen soms al eens af hoe het zou zijn om iemand te doden.

Nu weet ik het. Het heeft weinig om het lijf.

Ik heb heel wat meer mensen gedood dan ik me ooit heb kunnen voorstellen, en ook heel wat meer dan welke Amerikaanse sniper voor me dan ook. Maar ik heb ook gezien welke ellende mijn doelwitten hebben aangericht en wat ze verder nog van plan waren, en door deze lieden te elimineren heb ik het leven van heel wat mede-soldaten kunnen redden.

Ik denk niet al te veel na over de mensen die ik heb gedood. Ik heb wat mijn rol in de oorlog betreft een volkomen schoon geweten.

Ik ben een gelovig christen. Ik ben niet volmaakt – ik kom niet eens in de buurt daarvan. Maar ik geloof nadrukkelijk in God, Jezus en de Bijbel. Als ik doodga, moet ik tegenover God verantwoording afleggen voor alles was ik op aarde heb gedaan.

De kans is niet denkbeeldig dat ik een tijdlang moet wachten, terwijl iedereen voorgaat, enkel en alleen omdat het een hele tijd duurt voor al mijn zonden aan bod zijn geweest.

‘Meneer Kyle, misschien is het verstandig als we even in een kamertje apart gaan zitten…’

Eerlijk gezegd heb ik geen idee wat er op de dag des oordeels echt gaat gebeuren. Maar ik neig ernaar te denken dat zolang jijzelf al je zonden kent, en God ze ook kent, het besef dat Hij ervan op de hoogte is ervoor zal zorgen dat je je zult schamen. Ikzelf ben ervan overtuigd dat het feit dat ik Jezus als mijn verlosser zie, mijn redding zal betekenen.

Maar ik denk niet dat als ik bij God in dat achterkamertje zit, of waar Hij me ook met mijn zonden zal confronteren, de vijanden die ik tijdens de oorlog heb geëlimineerd ter tafel zullen komen. Iedereen die ik heb doodgeschoten vertegenwoordigde het kwaad. Voor elk schot had ik een goede reden. Allemaal verdienden ze het te worden geëlimineerd.

Waar ik spijt van heb zijn de mensen die ik niet heb kunnen redden – mariniers, soldaten, mijn maten.

Ik draag hun verlies nog altijd met me mee. Het doet me nog steeds pijn dat ik ze niet heb kunnen beschermen.

Ik ben niet naïef en ik ben allang het punt gepasseerd waarop ik de oorlog en wat ik daarin heb moeten doen zou willen romantiseren. In mijn tijd als SEAL heb ik de ellendigste momenten van mijn leven meegemaakt. Ik heb toen kameraden verloren. Een jonge soldaat die in mijn bijzijn gestorven is.

Ik ben ervan overtuigd dat sommige dingen die ik heb meegemaakt in het niet vallen bij datgene wat sommige mannen tijdens de Tweede Wereldoorlog en andere conflicten hebben moeten doorstaan. En naast alle ellende die velen in Vietnam hebben meegemaakt, werden ze bij thuiskomst ook nog eens begroet door landgenoten die hen bespuwden.

Als mensen aan me vragen hoe de oorlog me veranderd heeft, vertel ik hun dat dat voornamelijk betrekking heeft op mijn perspectief.

Wat dacht je van alle dagelijkse beslommeringen waarvan je hier in de stress kunt schieten?

Die interesseren me dus geen barst meer. Het is doodzonde om je leven of zelfs je dag te laten verpesten door allerlei kleine probleempjes, want er bestaan veel ergere dingen. Ik heb ze zelf meegemaakt.

En belangrijker nog: ik heb ze overleefd.

Dankwoord

Dit boek was nooit tot stand gekomen zonder mijn collega-SEAL's, die me tijdens het gevecht en mijn loopbaan bij de marine altijd hebben gesteund. En ik zou hier nu niet zijn zonder de SEAL's , de matrozen, de mariniers, de mensen van de luchtmacht en het leger die me tijdens de oorlog in de rug hebben gedekt.

Ook wil ik mijn vrouw Taya graag bedanken, voor het feit dat ze me geholpen heeft bij het schrijven van dit boek en voor haar eigen bijdragen eraan. Mijn broer en mijn ouders kwamen niet alleen met hun herinneringen over de brug, maar gaven me ook veel steun. Ook een stuk of wat vrienden leverden informatie die van onschatbare waarde bleek te zijn. Onder degenen die me bijzonder goed geholpen hebben bevinden zich de luitenant die ik simpelweg met 'luitenant' heb aangeduid en de collega-sniper die ik in het boek Dauber heb genoemd. Ook de moeder van Marc Lee heeft me met enkele belangrijke gezichtspunten bijzonder geholpen.

Een speciaal woord van dank en erkentelijkheid gaat naar Jim DeFelice, en wel vanwege zijn geduld, gevatheid, begrip en zijn schrijftalent. Zonder zijn hulp zou dit boek niet zijn wat het nu is. Ook wil ik de echtgenote en zoon van Jim oprecht bedanken, want naarmate dit boek vorderde mochten Taya en ik steeds vaker gebruikmaken van hun gastvrijheid.

We hebben op verschillende plaatsen aan dit boek gewerkt, maar qua comfort kon niets tippen aan de ranch van Mars Myer, die hij ons grootmoedig ter beschikking stelde.

Scott McEwen zag onmiddellijk het belang van mijn verhaal in, ruim voordat ik het zelf in de gaten had, en hij speelde een doorslaggevende rol bij het uitgeven ervan.

Verder wil ik graag mijn redacteur bedanken, Peter Hubbard, die onmiddellijk liet weten dat ik dit boek beslist moest schrijven en ons

vervolgens in contact bracht met Jim DeFelice. Dank ook aan alle medewerkers van uitgeverij William Morrow/HarperCollins.

ISBN 978-90-225-6817-0
ISBN 978-94-6023-778-2 (e-boek)
NUR 330

Oorspronkelijke vertaling: *American Sniper*
Oorspronkelijke uitgever: William Morrow
Vertaling: Gerrit-Jan van den Berg
Omslagontwerp: DPS Design & Prepress Services, Amsterdam
e-boek: Mat-Zet bv, Soest

© 2012 by Chris Kyle and Scott McEwen
© 2013 voor de Nederlandse taal: De Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

This file was downloaded from Z-Library project

Your gateway to knowledge and culture. Accessible for everyone.

z-library.sk
z-lib.gs
z-lib.fm
go-to-library.sk

Official Telegram channel

Z-Access

https://wikipedia.org/wiki/Z-Library